

Handlingsprogram 2022 — 2025

Budsjett 2022

Økonomiplan 2023-2025

Ås Kommune

Kommunedirektørens forslag

Innhold	
Kommunedirektørens forslag.....	1
1 Kommunedirektørens innledning	4
Statsbudsjettet 2022	4
Lokalpolitiske føringer.....	7
Kommunestyrets reglementer	8
3 Hovedlinjene i handlingsprogrammet.....	8
4 Økonomisk sammendrag og handlingsregler.....	12
Finansielle handlingsregler.....	14
Handlingsregel 1: Minimum 1 % netto driftsresultat i perioden	15
Handlingsregel 2: Disposisjonsfond skal være minimum 10 % av brutto driftsinntekter	16
Handlingsregel 3: Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %.....	17
5 Økonomiske rammer.....	17
Sentrale inntekter.....	19
Skatt og rammetilskudd	19
Sentrale utgifter	21
Finansinntekter og -utgifter	21
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	24
Driftsbudsjett - endringer per tjenesteområde	24
Disponering av driftsrammen.....	26
6 Investeringer.....	27
Ås kommune.....	28
Oversikt Investering og finansiering.....	33
Tabell tilskudd investeringsprosjekter	34
7 Befolkningsutvikling	35
Befolkningshistorikk Folketall pr. 1.1 det aktuelle år	36
Befolkningsframskrivninger	37
Økonomiske beregninger	39
8 Hovedsatsinger.....	41
Miljø.....	41
Mangfold	42
Muligheter	43
Kommunen som organisasjon.....	44
9 Klimabudsjett	45
Kommunens klimamål.....	46
Budsjett	48

Økonomiplan for 2022-2025

Forklaring av tiltakslister	48
Tiltaksliste - reduksjon direkte utslipp	49
Tiltaksliste - reduksjon indirekte utslipp	56
Rapportering og måloppnåelse	62
Kommunens tjenesteområder	64
Barnehage.....	64
Grunnskoleopplæring.....	69
Kultur-,idrett- og fritidstjenester.....	75
Kommunehelse.....	82
Barnevern	88
Sosiale og arbeidsrettede tjenester	91
Tjenester til hjemmeboende	96
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	102
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø.....	107
Administrasjon og styring.....	114
Eiendomsforvaltning og utleie.....	119
Samferdsel	126
Brann og ulykkesvern	129
Vann, avløp og renovasjonstjenester	131
Felles inntekter og utgifter	135
Vedlegg 1 - Alternative innsparingsforslag	136
Vedlegg 2 - Bevilgningsoversikter	160
Vedlegg 3 - Organisasjonskart og årsverk	165
Vedlegg 4A - Kommunale avgifter og gebyrer	167
Oppvekst og opplæring	167
Helse og mestring.....	168
Teknikk samfunn og kultur	169
Sentraladministrasjonen	174
Vedlegg 4B - Gebyrregulativ.....	175
Vedlegg 5 - Budsjett for Kontroll og tilsyn	190
Vedlegg 6 - Budsjett og handlingsprogram for kirken	194
Vedlegg 7 - Oversikt interkommunale samarbeid og eierskap	204

1 Kommunedirektørens innledning

Med sin sentrale beliggenhet har Ås kommune planlagt og lagt til rette for en kraftig vekst i folketall og boligbygging. Med planer for ca. 5000 nye boliger, og et nå snart slutført investeringsprogram for fornyelse og utvidelse av skoler og barnehager, er mye av grunnlaget lagt for å møte denne veksten de kommende årene.

Dette gir et stort mulighetsrom, og innretning på denne satsningen legges nå for de neste 12 årene gjennom kommuneplanen som er under rullering. Det er en kjensgjerning at vekstkommuner opplever særskilte utfordringer med sterk befolkningsvekst. Vekst fører mye godt med seg, men også noen utfordringer. Den største utfordringen er knyttet til økonomi, og det faktum at i vekstkommuner vokser utgiftene før inntektene begynner å vokse tilsvarende. Konsekvensen av dette er at kostnadene må finansieres over egne driftsbudsjetter en periode før inntektene tilflyter kommunen.

Kommunebarometeret avdekker at kommunen driftes meget kostnadseffektivt på en rekke tjenesteområder sammenlignet med norske kommuner. En 4. plass understreker dette. Det tilsier at Ås kommune gjennom mange år har foretatt effektiviseringsgrep på de fleste tjenesteområder, og de senere årene har kommunestyret også omprioritert betydelige budsjettbeløp. Det indikerer også at det å gjennomføre ytterligere kostnadsbesparende tiltak, uten at dette utfordrer kvaliteten på kommunens tjenester, kan være mer krevende i Ås enn for mange andre kommuner.

En sentral utfordring for den kommende økonomiplanperioden vil være nettopp å etablere en bærekraftig kommuneøkonomi samtidig som det arbeides målrettet for å stimulere for ønsket vekst. Sistnevnte er særlig viktig for å sikre god kapasitetsutnyttelse av allerede gjennomførte investeringer.

Det vil stilles store krav til kommunens ansatte i denne perioden med økt trykk på omstilling og fornyelse som en naturlig konsekvens. Vi har både ledere, ansatte og tillitsvalgte som har en offensiv og konstruktiv tilnærming til dette arbeidet. Det gir oss et godt utgangspunkt i møte med de utfordringer og muligheter som ligger foran oss.

Statsbudsjettet 2022

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2022

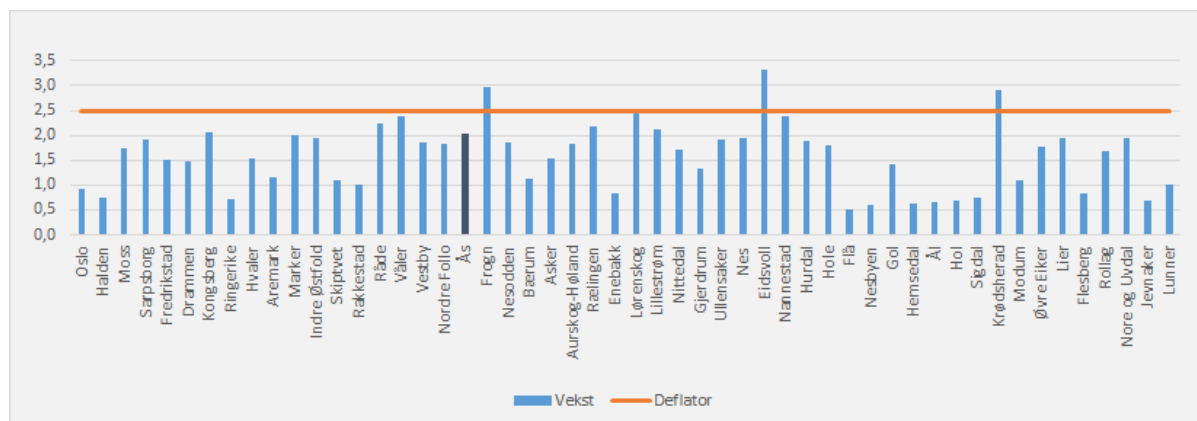
Kommunesektoren får i 2022 en vekst i frie inntekter på 2 mrd. kr. Veksten er i tråd med det som ble varslet i kommuneproposisjonen i mai. Av veksten på 2 mrd. kr. får kommunene en vekst i frie inntekter på 1,6 mrd. kr., mens fylkeskommunene får en vekst på 0,4 mrd. kr. Det er lagt inn bindinger på veksten med 200 mill. kr:

- 100 mill. kr. begrunnes med at det skal legges til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen og må ses i lys av ambisjonen om at 50 % av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere innen 2025.
- 100 mill. kr. begrunnes med tiltak for barn og unges psykiske helse, og av dette knyttes 75 mill. kr. til kommunene og 25 mill. kr. til fylkeskommunene. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for henholdsvis Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Pris- og lønnsvekst

For 2022 anslås deflator til 2,5 %, herav lønnsvekst på 3,2 % og prisvekst på 1,2 %. Tabellen nedenfor viser vekst i inntekt målt mot deflator. For Ås kommune er realveksten negativ, da inntekstveksten er på 2 % mot forventet deflator (lønns- og prisvekst) i 2022 på 2,5 %.

Økonomiplan for 2022-2025

For kommunesektoren gjelder følgende endringer:

Ekstraordinære bevilgninger i 2021 knyttet til koronapandemien

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2022 holdes ekstraordinære bevilgninger knyttet til koronapandemien utenom beregningsgrunnlaget når veksten fra 2021 til 2022 beregnes. Tabell 5.9 viser summen av korrigeringer for ekstraordinære bevilgninger i 2021 knyttet til pandemien.

Universell utforming av IKT-løsninger

Nytt regelverk trer i kraft fra 1. januar 2022, med en overgangsperiode på ett år. Kommunesektoren kompenseres i 2022 for kostnader til teknisk omlegging av nettsteder og mobilapplikasjoner og opplæring av ansatte utenom synstolking. Rammetilskuddet til kommunene økes med 34 mill. kroner.

Kompetansekrav i barnevernet

Stortinget har vedtatt nye krav om relevant utdanning for ansatte i barnevernet, jf. Prop. 133 L (2020–2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven. Kravene trer i kraft i 2022, med en implementeringsperiode på ti år. Merkostnadene er anslått til 440–610 mill. kroner fra 2031. For 2022 foreslås det at rammetilskuddet til kommunene økes med 52,5 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Tolkeloven

Tolkeloven som blant annet regulerer offentlige myndigheters bruk av tolk, trer i kraft 1. januar 2022, jf. Prop. 156 L (2020–2021) Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven). Som kompensasjon økes rammetilskuddet til kommunene med 20,7 mill. kroner.

Barnevernsreformen

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform fra 2022, som blant annet gir kommunene økt faglig og økonomisk ansvar, jf. Prop. 73 L (2016–2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform). Som kompensasjon for det økte finansielle ansvaret økes rammetilskuddet til kommunene med 1 310 mill. kroner i 2022. Av dette fordeles 655 mill. kroner etter delkostnadsnøkkelen for barnevern, mens 655 mill. kroner fordeles særskilt (tabell C) i en overgangsperiode på to år basert på kommunenes bruk av barnevernstiltak før reformen (regnskapsåret 2020).

Innlemming av øremerket tilskudd til stillinger i barnevernet

Som en følge av barnevernsreformen foreslås det å innlemme det øremerkede tilskuddet til stillinger i de kommunale barnevernstjenestene på kap. 854, post 60 i rammetilskuddet til kommunene. Rammetilskuddet økes med 841,1 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Barne- og familiedepartementet.

Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 3.–4. trinn – helårseffekt av endring i 2021

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2021 ble det besluttet å utvide den nasjonale ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til 3.– 4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Rammetilskuddet til kommunene ble økt med 25 mill. kroner som kompensasjon. Endringen får helårseffekt i 2022, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 35,9 mill. kroner som fordeles etter delskostnadsnøkkelen for grunnskole.

Kapitaltilskudd til private barnehager

Ved behandlingen av Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet vedtok Stortinget å videreføre satsene for kapitaltilskuddet til private barnehager nominelt på samme nivå i 2021 som i 2020, i utgangspunktet for første halvår 2021. Ved behandlingen av Prop. 195 S (2020–2021) vedtok Stortinget at satsene også skulle videreføres på 2020-nivå i andre halvår 2021. Økningene i rammetilskuddet som kompenserte for den midlertidige videreføringen av kapitaltilskuddet i 2021, korrigeres ut i 2022. Rammetilskuddet reduseres derfor med 265,7 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjermingsordning

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere pensjonspåslaget til private barnehager fra dagens nivå på 13 pst. til 11 pst. fra 1. januar 2022. For å gi barnehager med mindre økonomisk handlingsrom noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet opprettes en ny overgangsordning for enkeltstående barnehager. Samlet sett innebærer dette at kommunene får lavere utgifter til private barnehager. Rammetilskuddet reduseres derfor med 206,9 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Økonomisk tilsyn med private barnehager

Ansvar for å føre økonomisk tilsyn med private barnehager skal etter planen overføres fra kommunene til det nyopprettede nasjonale tilsynet i Utdanningsdirektoratet fra 1.1.2022. Det foreslås derfor å overføre 5 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene til kap. 231, post 21 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

En ekstra skoletime naturfag i grunnskolen

Det innføres en ekstra time naturfag i grunnskolen fra skoleåret 2022/2023. Kommunesektoren kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 99,8 mill. kroner. Midlene fordeles etter Side: 8/15 delskostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Basistilskudd til fastleger – helårseffekt av endring i 2021

I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2021 ble rammetilskuddet til kommunene økt med 75 mill. kroner som kompensasjon for en økning av basistilskuddet til fastleger under knekkpunktet fra 1. juli 2021. Som kompensasjon for helårseffekten økes rammetilskuddet med ytterligere 77,1 mill. kroner i 2022. Midlene fordeles etter delskostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Basistilskudd til fastleger – økning i 2022

Det foreslås at basistilskuddet til fastleger økes ytterligere i 2022. Som kompensasjon økes rammetilskuddet med 51 mill. kroner som fordeles etter delskostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i juli 2021 på høring et forslag om endringer i

pasientjournalloven mv. som legger det rettslige grunnlaget for målet Én innbygger – én journal. Forslaget innebærer blant annet en plikt for kommuner til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av helsenettet, inkludert grunndata og helseID, og kjernejournal, e-resept og helsenorge.no. Kommunene kompenseres for eksisterende kostnader til forvaltning og drift av løsningene, men må bidra til å dekke kostnadsveksten fra 2021 til 2022. Kommunenes betaling for medlemsavgiften til helsenettet kompenseres fullt ut i 2022. Som følge av dette økes rammetilskuddet med 322,2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 701, post 70 og 72 på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger – kompensasjon

Det foreslås å innføre en felles dagsats for tiltakspenger tilsvarende minste sats for dagpenger fra 1. januar 2022. Det legges til grunn at tiltakspengemottakere som allerede mottar supplerende sosialhjelp, vil motta mer sosialhjelp når tiltakspengene reduseres. Som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet med 69 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Arbeids- og sosialdepartementet.

Rusreformen

Ved Stortingets behandling av Prop. 92 L (2020– 2021) Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og straffeloven m.m. (rusreform – opphevelse av straffansvar m.m.) ble det vedtatt å opprette rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for enbestemt strafferettslig reaksjon, herunder gjennomføre ruskontroll etter straffeloven § 37 første ledd bokstav d, dersom det er satt som vilkår. Kommunene kompenseres for etablering av enhetene gjennom en økning i rammetilskuddet på 100 mill. kroner.

Barnekoordinator

Som en del av Likeverdsreformen blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Helårsvirkningen for kommunene er anslått til 180 mill. kroner, tilsvarende om lag 280 koordinatorstillinger. Det legges opp til ikrafttredelse fra 1. august 2022. I 2022 kompenseres kommunene gjennom en økning i rammetilskuddet på 100 mill. kroner.

Ressurskrevende tjenester – finansiering av tilleggs kompensasjon

Fra 2022 etableres det en ekstra kompensasjon, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, til enkelte mindre kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester. Tilskuddet er finansiert ved et trekk i innbyggertilskuddet til alle kommuner på i alt 55 mill. kroner. Se nærmere omtale under kap. 575 Ressurskrevende tjenester, post 61.

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår ingen endringer i eiendomsskatteloven. Kommunene kan selv endre satser, bunnfradrag mv. innenfor de rammer loven setter.

Lokalpolitiske føringer

Formannskapetets [vedtak 02.06.2021](#):

1. De foreløpige økonomiske rammene for tjenesteområdene 2022-2025 er en videreføring av rammene for 2021-2024 justert for lønns- og prisvekst, samt endringer i demografi og tiltak med varig effekt fra 1. tertial 2021.
2. Kommunedirektøren fremlegger et budsjett med nødvendige innsparinger for å nå den finansielle handlingsregelen på 1% netto driftsresultat. Dette innebærer en reduksjon i de samlede utgiftene på 12 til 20 mill. kr i forhold til gjeldende planrammer.

3. Prosessen med handlingsprogram med økonomiplan 2022-2025 gjennomføres som beskrevet i vedlegg 1.
4. Kommunedirektøren bes legge fram mulige innsparingsforslag på 2 % utover budsjettforslaget, med tydeliggjøring av konsekvenser. Formålet er å gi muligheter for alternative politisk prioriteringer i den politiske budsjettbehandlingen, og samtidig unngå generelle ostehøvelkutt.

Kommunestyrets reglementer

[Ås kommunes reglementer, vedtatt av kommunestyret 20.06.2018.](#)

Reglementet gir bestemmelser for hvilke budsjettfullmakter de politiske utvalg og kommunedirektøren har fått delegert fra kommunestyret.

3 Hovedlinjene i handlingsprogrammet

En kommune med ambisjoner og store satsninger

Ås kommune er i vekst. Sentralt i utviklingen er store investeringsprosjekter knyttet til et nytt og utvidet universitet, nye skoler og barnehager, nye omsorgsbygg og store infrastrukturtiltak i sentrum. Ås kommune er godt rigget for å få flere innbyggere og ønsker en befolkningsvekst velkommen.

Kommunen har en ung befolkning med et høyt utdanningsnivå og kommunens visjon og identitet er godt knyttet til hovedsatsingsområdene *miljø, mangfold og muligheter*.

- En miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk
- En inkluderende og mangfoldig kommune
- Et kunnskaps og kultursenter i regionen
- Et godt sted å bo for alle kommunens innbyggere
- En aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver
- En kommune som leverer gode og effektive tjenester til kommunens innbyggere

Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU) har vært et av statens største byggeprosjekter de seneste årene. Prosjektet ble realisert i 2020, da et toppmoderne veterinærbygg til 8 mrd. kr ble ferdigstilt. Om lag 700 nye studenter og 800 ansatte er blitt en del av NMBU og Campus Ås. NMBU er en svært viktig ressurs og et nasjonalt kompetansesenter som er lokalisert i Ås med sine 6400 studenter og 1900 ansatte.

Ås kommune har en sentral beliggenhet og nærhet til Oslo, en avstand som vil kortes ned ytterligere de nærmeste årene med både hyppige avganger og kortere reisetid inn til hovedstaden.

For barn og unge gjennomfører kommunen store satsninger i nye bygg. I perioden 2015-2023 er det investert i 3 nye barneskoler og 2 nye barnehager. Kommunen har gjennom flere år oppnådd gode resultater på nasjonale undersøkelser knyttet til barnehagetilbudet og skoleresultater. Kommunen har nasjonalt også utmerket seg som en kulturkommune med et rikt og variert tilbud. En videre satsing på tidlig innsats og bedre samhandling mellom tjenestene for barn og unge vil bidra til økt inkludering og sikre at den gode resultatutviklingen fortsetter.

Ås skal være en god kommune å bli gammel i. De seneste årene er det investert i flere nye bo- og institusjonstilbud, samtidig som det målrettet jobbes med å tilrettelegge for at innbyggerne skal kunne bo hjemme lengst mulig. Arbeidet med reformen "Leve hele livet" fokuserer på å skape gode møteplasser og bomiljø hvor innbyggerne skal kunne aktiviseres ut i fra eget mestringsnivå. Satsning på et demensvennlig samfunn sammen med nasjonalforeningen, frivillige, næringslivet og kommunen vil gi

trygghet også for innbyggere med ulike utfordringer i hverdagen. Det arbeides også for å bedre integrere kommunens kulturtjenester på sykehjemmene som et tiltak for å fylle beboernes hverdag med flere gode opplevelser.

Kommunebarometeret for 2021, Ås kommune på 4.plass

Kommunebarometeret og Kommune-NM er årlige nasjonale målinger som sammenligner kommuner. I konkurranse med alle landets kommuner ble Ås kommune nr. 4 i kommunebarometerets rangering for 2021. Den måler effektivitet og kvalitet på en rekke av tjenesteområdene med utgangspunkt i KOSTRA-data fra kommunene. I kommune-NM ble Ås kommune tildelt 24.plass, blant annet som følge av Ås kommunes attraktivitet.

Utfordringer som følge av høyt investeringsnivå og utsatt befolkningsvekst

Investeringene som er gjennomført for å øke kapasiteten i skole-, barnehage- og omsorgsbygg er i stor grad lånefinansiert. Ås kommune har opparbeidet en høy lånegjeld, hvilket gir høye avdrag og rentekostnader. Samtidig er befolkningsveksten forsinket som følge av at boligprogrammet ikke er realisert med den framdriften som var forutsatt. Samlet sett fører utsatt befolkningsvekst til at Ås kommune har mye ledig kapasitet i bygg og en svekket kommuneøkonomi. Dersom de økonomiske rammene i tjenestene videreføres fra 2022, uten ytterligere innsparinger, vil kommunen få et økonomisk driftsresultat med underskudd i perioden 2023-2025, og være om lag 25 mill. kr fra kravet i handlingsregelen om 1 prosent netto driftsresultat.

Videre arbeid med kostnadsreducerende tiltak, effektiviseringsgrep og nyskapende tiltak vil måtte prioriteres høyt i økonomiplanperioden. Resultatet av dette arbeidet kan finansiere de økte driftskostnadene som vil følge av økningen i renter og avdrag, forventet befolkningsvekst og kostnadsøkninger i tjenestene.

Kommunebarometeret avdekker at kommunen driftes meget kostnadseffektivt på en rekke tjenesteområder sammenlignet med andre norske kommuner. En 4. plass understreker dette. Kommunedirektøren har i budsjettforslaget innarbeidet en rekke grep som omdisponerer midler blant annet til å finansiere økte utgifter til barnehagedrift. Videre er det utarbeidet et vedlegg som påpeker hvordan ytterligere 2 % budsjettnedtrekk kan gjøres. Mange av disse tiltakene vil være omstridte.

Med de store beløpene som kommunen må frigjøre til økte rente/avdragsutgifter, og økte budsjetter på tjenester under press, så vil diskusjoner på hvilken tjenestekvalitet som skal legges til grunn for kommunens tjenester måtte tas. Kommunedirektøren har grunn til å tro at kommunestyret vil måtte avveie konsekvensene av dette opp mot muligheten for å ytterligere styrke kommunens inntektsgrunnlag.

Løsningene som kan bidra til økt handlingsrom og bedre økonomi

Innsatsområder som vil kunne være viktige for å realisere en bærekraftig økonomi i tråd med handlingsreglene for kommunen er gjengitt nedenfor.

Økt innbyggervækst gjennom realisering av boligprogrammet.

Innbyggervækst er helt nødvendig for at kommunen fortsatt skal være en effektiv kommune med bærekraftig kommuneøkonomi. I prognosene for 4 år tilbake var det lagt inn forutsetninger om at kommunen i 2021 ville være 22 500 innbyggere. Kommunen har per oktober 2021 ca. 20 500 innbyggere, noe som er langt færre enn prognosene fra 2017. Økt innbyggervækst vil bidra til bedre utnyttelse av den kapasitet og struktur kommunen er rigget for. Dette vil gi økte inntekter uten tilsvarende kostnadsøkning.

Økt kapasitetsutnyttelse av bygg og arealer

Bedre utnyttelse av bygg er et mulighetsrom som vil gi besparelser. Dette vil medføre behov for flytting av tjenester, avvikling av leide og eide bygg, kombinert med eventuelt justerte skolekretsgrenser. Det er i dag ledige arealer i nye skolebygg i sentrum, i tillegg vil skolekapasiteten øke ytterligere når nye Åsgård står ferdig i 2023. Det er også ledig kapasitet i barnehagebygg. Kommunen har økt kapasiteten i institusjonsbygg, men har ikke økonomi eller behov for å ta i bruk kapasiteten nå.

Betydelig redusert låneopptak i årene framover

Kommunens samlede lånegjeld ligger på et nivå som er langt over den fastsatte handlingsregelen. I planperioden vil årlige avdrag overstige 100 mill. kr. Dersom årlige låneopptak ikke overskrider avdragene vil lånegjelden reduseres. Lånegjeldsgraden reduseres også i takt med inntektsvekst fra nye innbyggere.

Innsparinger, kutt og effektivisering

Ytterligere innsparinger er helt nødvendig. Årlig økning i finanskostnader vil binde opp kommunens økonomiske handlingsrom. For at kommunen skal kunne opprettholde positive driftsresultater må det gjøres kutt og effektivisering i tjenestene.

Digitalisering og nyskaping

Digitalisering skal føre til endring og fornyelse av tjenester, prosesser og arbeidsmåter. Økt bruk av digitale løsninger skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv, frivillig sektor og ansatte. Det skal også gi bedre tjenester og en mer effektiv ressursbruk. Digitaliseringsarbeidet skal styres slik at vi gjennomfører de prosjekter som gir størst effekt, hvor fokus på gevinstrealisering og bruk av nøkkeltall skal bidra til dette.

Ytterligere økning i eiendomsskatt

Det er et mulighetsrom for å øke eiendomsskatten på boliger ytterligere. Økt eiendomsskatt kan bli nødvendig om ikke kommunen gjennomfører tilstrekkelig besparende tiltak.

Kommunedirektørens forslag:

For å bedre kommunens økonomiske situasjon vil Kommunedirektøren, med kommunestyrets godkjenning, arbeide videre med følgende;

1. Identifisere potensialet for ytterligere arealeffektivisering ved kommunale bygg. Det bør utredes muligheten for å redusere både antallet bygg og øke utnyttelsen av tilgjengelige bygg. Dette arbeidet vil berøre administrasjonslokaler, skole-/barnehagebygg, helselokaler, utleieboliger, lager m.m. Det vil være behov for å se på hvordan de ulike tjenestene organiseres, innbygges tilhørighet til ulike bygg, økt grad av sambruk, fleksible kontorløsninger m.m.
2. Evaluere og gjennomgå kommunens organisering. Det er kontinuerlig behov for å optimalisere kommunens organisering for å møte innbyggernes framtidige behov. Dette innebærer økt samhandling med kommunens innbyggere og mer og bedre tverrfaglig samarbeid mellom kommunens tjenester internt. I tillegg vil det være nødvendig å utforske ulike samarbeidskonstellasjoner med nabokommuner for å utnytte potensialet som ligger i interkommunalt samarbeid.
3. Økt satsning på digitalisering og nyskapende aktiviteter. Forsterket innsats for å identifisere og realisere kvalitetsmessige eller økonomiske gevinster av gjennomførte investeringer.
4. Det er innarbeidet innsparinger på 25 mill. kr fra og med 2023. Det igangsettes et arbeid i Formannskapet fra januar 2022 med sikte på avklare hvilke innsparingstiltak som skal prioriteres og fordelingen av innsparinger mellom tjenesteområder. Prioriterte tiltaksområder vil innarbeides i planrammene for 2023- 2026 som vedtas av Formannskapet i juni og gir føringer for budsjett- og økonomiplanforslaget for 2023-2026.

Jakten på ytterligere effektiviseringsgrep og kostnadsbesparende tiltak vil fortsette. Identifisering av nye arbeidsformer gjennom økt bruk av digitale verktøy blir viktig i så måte. Ås kommune driver allerede meget kostnadseffektivt på flere tjenesteområder. Ytterligere kostnadskutt vil derfor også utløse vurderinger av med hvilken kvalitet kommunen skal levere sine tjenester. Etter kommunedirektørens vurdering er det naturlig å involvere Formannskapet i disse vurderingene gjennom våren 2022.

Mye ledig kapasitet innen både skole, barnehage og eldreomsorg utleder også viktigheten av å stimulere fortsatt vekst. Dette vil generere økte inntekter i form av både skatteinntekter og statlige rammeoverføringer. Det ligger derfor et potensiale i stimulering av denne veksten.

Vekst i Ås («attraktive Ås»)

Hvordan skal Ås sikre den veksten man både ønsker og trenger som bo, næring og besøkskommune, og hvordan skal man få realisert de ambisiøse målene en har for vekst og samhandling i kommunen?

Flere kommuner har store ambisjoner om vekst, men kunnskapen om hva som skaper vekst, står ikke nødvendigvis i stil med ambisjonene. Alle aktører i Ås deler i stor grad disse ambisjonene, og man har derfor en felles interesse og et felles ansvar for å bygge identitet, attraktivitet og omdømme. Samordnet innsats for ytterligere å styrke egen bosteds-, bedrifts- og besøksattraktivitet er derfor nærliggende (kilde: Telemarksforskning).

Attraktivitet er en stedlig egenskap som påvirker flyttestrømmen til et sted, enten ved at stedet tiltrekker seg næringsliv eller besøkende som skaper arbeidsplassvekst og derigjennom innflytting, eller at stedet er attraktivt som bosted uavhengig av arbeidsplassutviklingen. Attraktivitetsforbedring krever stor innsats og tar lang tid. Kommunen må ha kontinuerlig fokus på attraktivitet over tid sammen med resten av samfunnet.

Godt samspill mellom kommunen og andre samfunnsaktører er avgjørende og krever høy gjensidig tillit. Kommunen har ansvar for å skape denne tilliten gjennom åpenhet, god dialog og vedvarende prosesser. Veksten i næringslivet kommer i de bransjene og i den typen næringsliv som kommunen har forutsetninger for og ofte i de bransjene som er der fra før.

For å sikre vekstambisjonene i Ås er det avgjørende å arbeide målrettet med å styrke kommunens egen bosteds-, bedrifts- og besøksattraktivitet. Dersom kommunen skal lykkes med å tilrettelegge og stimulere til vekst og utvikling, må det lokale handlingsrommet utnyttes. Arbeidet med nærings- og samfunnsutvikling må være koordinert. Kommunen må også ha forståelse for hva lokalt næringsliv trenger av støtte og bistand, og være proaktiv overfor bedrifter og gründere.

Det foreslås avsatt årlige budsjettmidler slik at kommune kan påta seg en pådriverrolle og styrke evnen til å koordinere og bidra til å sette retning på satsningen. Gjennom en slik satsning kan mange trekke sammen, utnytte potensialer, gripe muligheter og i fellesskap forme det fremtidige Ås.

Forslaget til ny visjon for Ås kommune - Sammen om miljø, mangfold og muligheter – er beskrevet i kommuneplanen for 2022 – 2034, som forventes vedtatt av kommunestyret i løpet av våren 2022. En satsning på «Attraktive Ås» startes opp for å iverksette kommuneplanen, med særlig fokus på målene om vekst i innbyggertall og næringsliv.

Ås kommune er i endring, med store statlige satsninger i regionen og store utbyggingsplaner. Follobanen med et betydelig bedre togtilbud til Ås, et campus i stadig utvikling og en ambisiøs sentrumsplan med stor vilje til å investere gir muligheter for vekst og er med på å legge grunnlaget for en fremtidsrettet transformasjon av Ås. I tillegg leverer kommunen gode tjenester og har god kapasitet i skoler og barnehager. Ås har et rikt fritids-, kultur- og idrettsliv, og en rekke frivillige organisasjoner bidrar til et

mangfoldig aktivitetstilbud. Dette kommer i tillegg til den kommunale satsningen på kulturskole, bibliotek, kulturhus, ungdomsklubber, seniorsenter og gode møteplasser over generasjonene. Kommuneplanen beskriver hvordan tjenestene skal utvikles videre de neste 12 årene med målsetninger spredt utover hele kommunens organisasjon. Alt dette må vises frem, slik at Ås kommune blir det naturlige valget for å bo, besøke, etablere og drive næring.

Samarbeid mellom det offentlige, det private og frivillige organisasjoner er viktig for vekst og utvikling av næringsliv og lokalsamfunn. Arbeidsplasser får folk til å flytte til Ås, mens trivsel og gode tjenester får folk til å bli boende som gode ambassadører. Det er viktig også å synliggjøre og bevare de eksisterende kvalitetene med Ås-samfunnet.

Politisk forankring og eierskap er en avgjørende suksessfaktor om satsningen skal gi ønskede resultater. Formannskapet vil etter kommunedirektørens vurdering være den naturlige arena for dette.

4 Økonomisk sammendrag og handlingsregler

Krevende økonomisk situasjon

Ås kommune har en svært krevende økonomisk situasjon. I 2021 var budsjettet netto driftsresultat på 9 mill. kr. I kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 er netto driftsresultat 5 mill. kr. For å skape en bærekraftig økonomi i årene framover er det innarbeidet 2 % uspesifiserte innsparinger fra 2023. Kommunen har gjennomført store investeringer for å møte framtidig vekst. Ås kommunes innbyggervækst har samtidig vært lav de siste årene. Dette har også ført til at veksttilskuddet som gis til kommuner i vekst fra 2022 er satt til null. Samtidig vokser finanskostnader og FDV-kostnader som følge av høy gjeld og nye bygg.

Bortfall av veksttilskudd

Alle kommuner som har hatt en befolkningsvekst over 1,4 % i gjennomsnitt siste 3 år, får årlig veksttilskudd fra staten. Ås kommune fikk veksttilskudd på 11 mill. kr i 2021. Fra 2022 og i hele planperioden er det lite sannsynlig at Ås kommune får veksttilskudd. Blant annet skyldes dette at Ås hadde null vekst i innbyggere i 2020.

Økte finanskostnader

Økte finanskostnader utgjør en høy andel av kommunens årlige handlingsrom til å håndtere demografi- og innbyggervekst. For perioden 2016 til 2025 øker finanskostnadene i gjennomsnitt 8 mill. kr årlig. I perioden 2021-2025 er den årlige økningen i finanskostnadene over 10 mill. kr i gjennomsnitt.

Økte pensjonskostnader

Pensjonskostnadene øker betydelig i 2022 i forhold til opprinnelig budsjett 2021. Dette skyldes blant annet høyere lønnsoppgjør og grunnbeløp(G)-regulering i 2021 enn forutsatt.

Økte inntekter fra eiendomsskatt på boliger

Eiendomsskatt på boliger har i 2021 vært avgjørende for et positivt netto driftsresultat i 2021. En økning i eiendomsskatten vil i 2022 og årene framover også være nødvendig for å opprettholde tjenestetilbudet i størst mulig grad. Kommunedirektøren har i budsjettforslaget innarbeidet en økning i eiendomsskatten på boliger fra 1 til 2 promille. Dette er i tråd med økonomiplanen fra forrige handlingsprogram og gir økte inntekter med om lag 19 mill. kr fra 2022 og årene framover.

Økte strømpriser

Basert på markedets forventninger til strømpriser øker kostnader til strøm vesentlig. I budsjettet for 2022 er det innarbeidet en økning på 6,5 mill. kr.

Konsekvensjusteringer og tiltak i tjenesteområdene

Det er samlet sett innarbeidet om lag 30 mill. kr i konsekvensjusteringer og tiltak, utover lønns- og prisvekst. I hovedsak gjelder disse endringene:

- Statlig overføringer av nye oppgaver og finansiering i barnevernstjenesten
- Betydelig økning i antall barn i barnehagene
- Økning i BPA og omsorgsbolig-tjenester innen pleie og omsorg
- Økte strømkostnader og økte FDV-kostnader, både knyttet til nye bygg og utearealer. I 2025 vil årlig FDV-kostnader være 9-10 mill. kr høyere enn i 2021 uten innsparinger. Fra 2022 er det også forventet at strømpris-nivået for årene framover vil være høyere enn de historisk har vært. Fra og med 2022 er det lagt inn 6 mill. kr i økte strømkostnader, utover ordinær prisvekst
- "Attraktive Ås" som satsningsområde er en styrking
- Andre innsparinger og konsekvenser

Innsparingstiltak fra 2023

Med forventet økning i finanskostnadene i årene framover vil handlingsrommet i tjenestene reduseres. Dette utfordrer kvaliteten og ressursbruken i tjenester for både barn, unge, voksne og eldre. Kommunen har også overkapasitet på arealer. Kommunedirektøren har i forslaget til økonomiplan innarbeidet 2 % i innsparinger fra 2023. Dette utgjør ca 25 mill. kr i innsparingsbehov. Innsparingene er i økonomiplanen fordelt på det enkelte tjenesteområde som et flatt kutt på 2%. Kommunedirektøren foreslår å bruke 2022 til å forberede og forankre innsparingstiltakene slik at disse kan få effekt fra 2023. Fordelingen av innsparingskrav i tjenesteområdene må utredes og avklares i 2022, for å unngå ostephøvelkutt i alle tjenester. Prosessen med innsparingene er nærmere beskrevet i kapittel 2.

Økonomiske nøkkeltall

Kommuneloven beskriver kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Kommunestyrene er gitt et ansvar for mer helhetlig økonomistyring der finansielle måltall skal være ett av verktøyene. Det er derfor viktig at økonomiplanene utformes med utgangspunkt i handlingsreglene som gjelder for økonomistyring.

Økonomiplan for 2022-2025

Budsjettet for 2022 viser 0,3 % i netto driftsresultat, med en forbedring utover i perioden i tråd med handlingsregelen. Avsetningene til disposisjonsfond er på 14 mill. kr i 2022 og vil gjennom hele planperioden oppfylle handlingsregelen. Kommunens høye gjeldsgrad er langt over handlingsregelens nivå for lånegjeld, det er bekymringsfullt, da høy lånegjeld gir høye finanskostnader i årene framover.

Handlingsreglene er nærmere beskrevet og vist i figurer lenger ned i dette kapittelet.

Alternative innsparingstiltak for å unngå økt eiendomsskatt

I tråd med føringer fra formannskapet har kommunedirektøren utformet et alternativ til økt eiendomsskatt. Alternative innsparinger er beskrevet i vedlegg 1.

Investeringer

Det er i planperioden innarbeidet investering med tilsammen 972 mill. kr. Av disse investeringene er 672 mill. kr lånefinansiert. Investeringene gir betydelig økte rente- og avdragsutgifter gjennom perioden.

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier

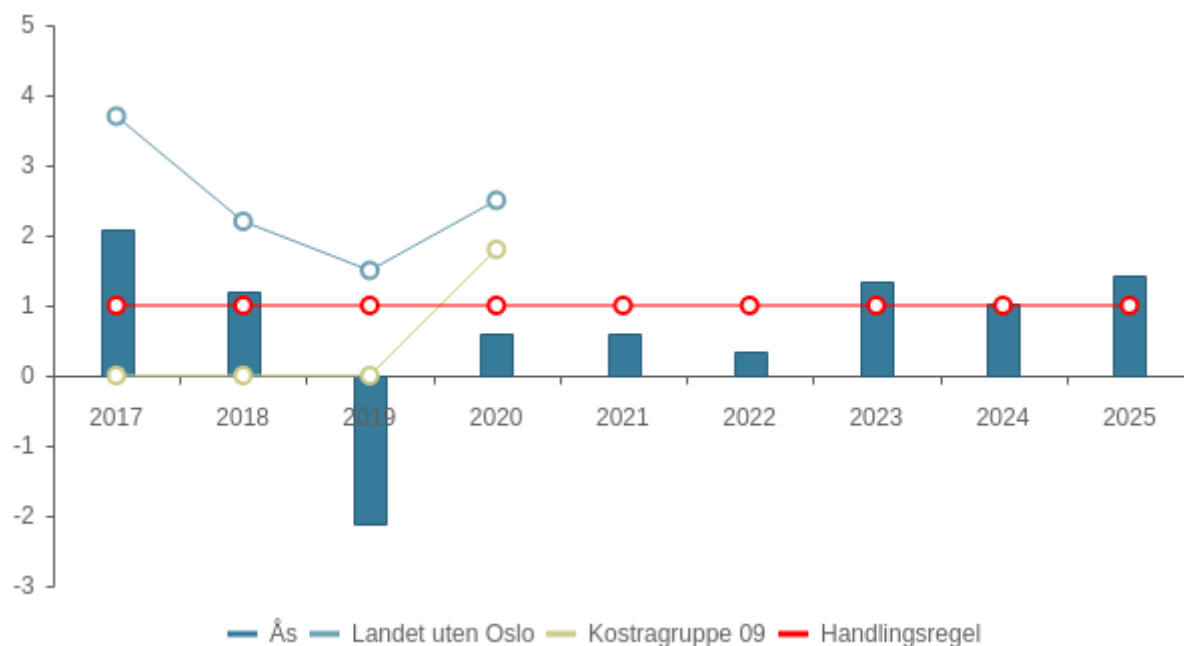
Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	1 207 756	1 207 756	1 207 756	1 207 756
Tekniske justeringer	20 403	20 477	27 415	23 663
Konsekvensjusteringer	36 679	49 202	63 142	74 242
Konsekvensjustert budsjett	57 082	69 680	90 558	97 905
Konsekvensjustert ramme	1 264 838	1 277 435	1 298 313	1 305 661
Omstilling og effektivisering	-11 327	-40 985	-44 744	-44 744
Styrkingstiltak	5 367	6 295	6 445	6 645
Nye tiltak og realendringer budsjett	-5 960	-34 690	-38 299	-38 099
Ramme 2022-2025	1 258 878	1 242 745	1 260 014	1 267 562

Finansielle handlingsregler

Den nye kommuneloven tydeliggjør kommunenes ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Kommunestyrene får ansvar for en mer helhetlig økonomistyring der finansielle måltall/handlingsregler skal være ett av verktøyene. jf. [§14.2](#).

Ås kommune vedtok finansielle handlingsregler i desember 2019, gjeldende for budsjettet 2020 og framover. De finansielle handlingsregler skal sikre en bærekraftig økonomisk utvikling for kommunen. Dette skal sikre gode tjenester også for kommende generasjoner.

Handlingsregel 1: Minimum 1 % netto driftsresultat i perioden

	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	Budsjett 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025
Ås	2,1 %	1,2 %	-2,1 %	0,6 %	0,6 %	0,3 %	1,4 %	1,0 %	1,4 %

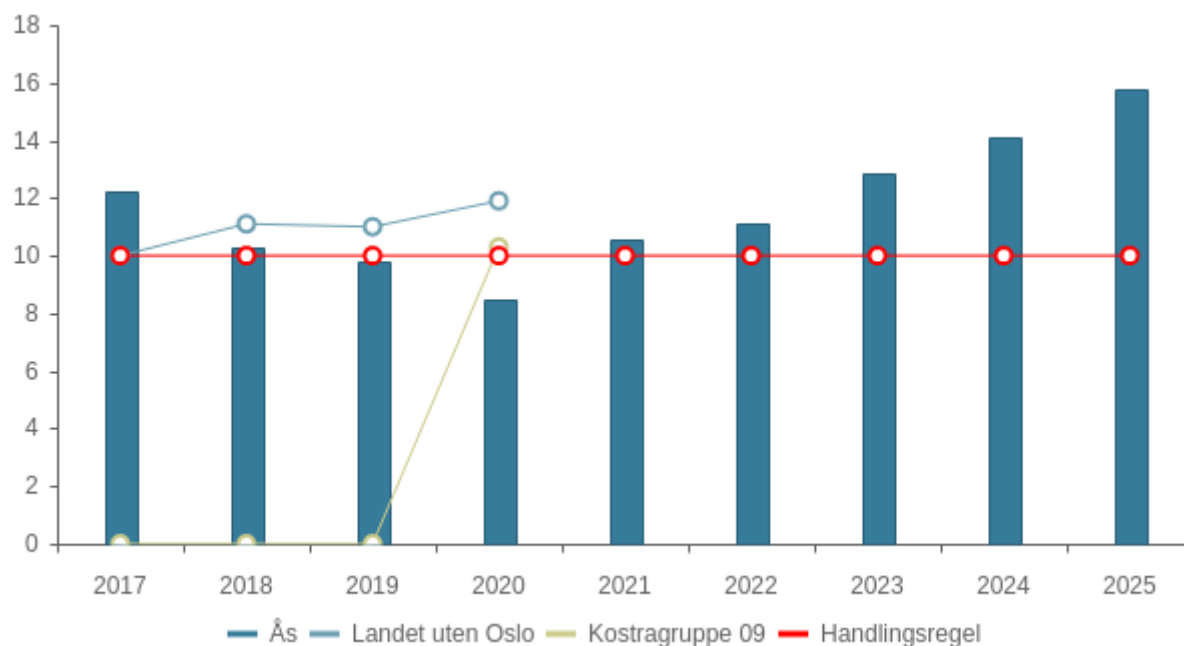
Handlingsregel 1 (Netto driftsresultat): Minimum 1 % årlig i planperioden

Kommunen må ha økonomi til å møte svingninger i utgifter og inntekter og kunne dekke uforutsette hendelser. Kommunen må også kunne sette av midler til noe egenfinansiering av investeringer.

Anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg på netto driftsresultat er 1,75%. Ås kommunes vedtatte nivå på 1 % er lavere og satt med utgangspunkt inntektsnivå, kostnadsstruktur og gjeldsnivå på vedtakstidspunktet.

Handlingsregelen blir ikke innfridd i 2022, men innfris i økonomiplanperioden 2023-2025 forutsatt realisering av innsparingstiltakene som er innarbeidet fra 2023. Kommunens handlingsrom for å håndtere uforutsette hendelser er svært begrenset.

Handlingsregel 2: Disposisjonsfond skal være minimum 10 % av brutto driftsinntekter

	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	Budsjett 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025
Ås	12,2 %	10,3 %	9,8 %	8,5 %	10,5 %	11,1 %	12,8 %	14,1 %	15,8 %

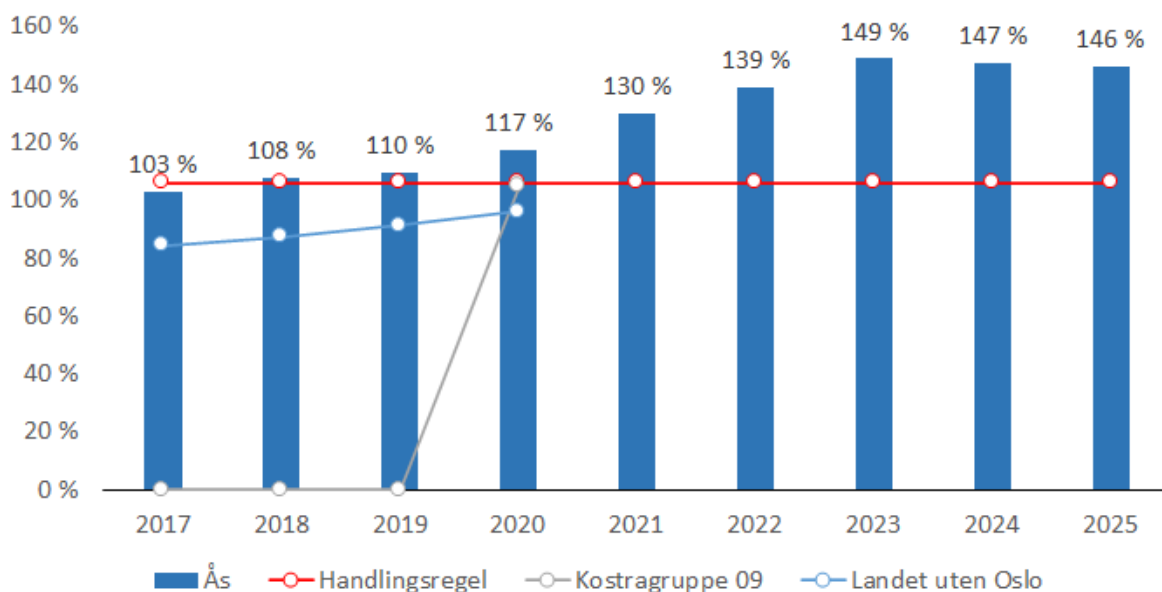
Handlingsregel 2 (Disposisjonsfond): Minimum 10 % av brutto driftsinntekter

Kommunens disposisjonsfond er kommunens oppsparte midler. Kommunen trenger en buffer for å dekke eventuelle underskudd og uforutsette hendelser.

Ås kommune har både høy gjeldsgrad og et lavt netto driftsresultat. Kombinasjonen av disse to faktorene medfører at kommunen bør ha høye buffere til å møte uforutsette hendelser. Det anbefales derfor at kommunens disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 %. Midler utover dette *kan* brukes til egenfinansiering av investeringer. Ved utgangen av 2020 var disposisjonsfondet på 8,5 %, mens det forventes å bli økt til i overkant av 10 % ved utgangen av 2021.

Det er positivt at kommunen i planperioden årlig styrker disposisjonsfondet. I planperioden vil fondet styrkes med 73 mill. kr til sammen. Disposisjonsfondet vil innfri handlingsregelen i 2023 og 2024, da det vil være på 10,6 og 11,2%. Dersom disposisjonsfondet skal styrkes ytterligere må det gjøres nye innsparinger i driftsbudsjettet slik at overskuddet øker og sparingen øker.

Handlingsregel 3: Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %

Handlingsregel 3 (Gjeldsgrad): Netto lånegjeld % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %.

Kommunen hadde ved årsslutt 2020 en langsiktig gjeld på 117 %, 11 prosentpoeng høyere enn handlingsregelen. Ås kommunes samlede gjeld vokser i tak med investeringsplanen. Ås kommune har allerede i 2020 et investeringsnivå som ligger over gjennomsnittet for alle andre grupper kommunen sammenligner seg med. Med høy gjeldsgrad må en stor andel av kommunens økte inntekter disponeres til økte renter og avdrag og det må tilsvarende strammes inn på kommunens tjenester. Dette vil redusere muligheten for å opprettholde nivået på tjenester til innbyggerne.

Med utgangspunkt i budsjettforslaget fra kommunedirektøren vil lånegjelden fortsette å øke. Samlede investeringer er på ca. 972 mill. kr i planperioden. Av disse er 672 mill. kr finansiert med låneopptak. Korrigert for nedbetaling av avdrag med 398 mill. kr, er netto lånegjeldsøkning på om lag 274 mill. kr i planperioden. Konsekvensen av investeringsnivået er at kommunen i årene framover må avsette økte skatteinntekter og rammetilskudd til å dekke renter og avdrag.

Det bør på sikt forankres et investeringsnivå som bidrar til å redusere lånegjelden til et nivå i tråd med handlingsregelen. Dette vil ta flere år.

5 Økonomiske rammer

I dette kapittelet beskrives kommunens økonomi og utvikling i kommende planperiode.

- **Hovedoversikt drift** viser kommunens samlede driftsbudsjett, en helhetlig visning av kommunens samlede inntekter og utgifter.
- **Sentrale inntekter og -utgifter** viser sentrale poster som utgjør den samlede finansieringen av tjenestene. I tillegg viser inntekter som skatt og rammetilskudd, generelle statstilskudd. Sentrale lønns- og pensjonsposter som ikke er fordelt på tjenester ligger også som en sentral utgiftspost.
- **Finansinntekter og -utgifter** viser det vesentligste av finanspostene, derunder avdrag, renteutgifter og renteinntekter.
- **Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner** viser kommunens netto avsetninger til fond.

Økonomiplan for 2022-2025

- **Driftsbudsjett endringer per tjenesteområde** viser sum budsjettendringer fordelt på kategorier og utviklingen i planperioden i tjenesteområdene.
- **Endringer i disponible midler** viser hvordan økte behov er finansiert.

Hovedoversikt drift (§5-6)

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskudd	-511 731	-473 570	-489 000	-498 500	-502 500	-509 500
Inntekts- og formuesskatt	-595 414	-653 870	-684 000	-688 000	-695 000	-702 000
Eiendomsskatt	-35 956	-58 000	-72 500	-73 500	-74 000	-74 500
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-40 289	-36 253	-34 809	-34 809	-34 809	-34 809
Overføringer og tilskudd fra andre	-205 074	-129 400	-129 672	-129 672	-129 672	-129 672
Brukerbetalinger	-64 546	-68 951	-86 620	-91 756	-98 449	-104 397
Salgs- og leieinntekter	-111 448	-121 920	-124 561	-125 061	-125 061	-125 061
Sum driftsinntekter	-1 564 457	-1 541 964	-1 621 162	-1 641 298	-1 659 491	-1 679 939
Lønnsutgifter	769 919	740 034	760 714	763 324	764 639	765 189
Sosiale utgifter	191 955	176 306	211 980	211 980	211 980	211 980
Kjøp av varer og tjenester	416 069	465 366	415 489	398 808	409 964	422 883
Overføringer og tilskudd til andre	76 556	55 306	119 530	119 030	118 030	118 030
Avskrivninger	96 841	95 515	101 469	106 695	117 100	117 100
Sum driftsutgifter	1 551 341	1 532 527	1 609 183	1 599 837	1 621 713	1 635 182
Brutto driftsresultat	-13 117	-9 438	-11 980	-41 461	-37 778	-44 757
Renteinntekter	-12 911	-5 809	-15 600	-17 600	-19 600	-20 600
Utbytter	-9 354	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter	44 452	22 432	36 600	52 600	58 600	61 600
Avdrag på lån	82 684	85 000	93 000	97 000	105 000	103 000
Netto finansutgifter	104 871	95 623	108 000	126 000	138 000	138 000
Motpost avskrivninger	-96 841	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100	-117 100
Netto driftsresultat	-5 087	-9 330	-5 449	-22 156	-16 878	-23 857
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	8 876	-19 827	-7 731	-8 882	-6 796	-6 769
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-28 810	29 157	13 179	31 038	23 674	30 627
Dekning av tidligere års merforbruk	25 021	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 087	9 330	5 448	22 156	16 877	23 858
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
			2022	2023	2024	2025
Skatt på inntekt og formue	-595 414	-653 870	-684 000	-688 000	-695 000	-702 000
Ordinært rammetilskudd	-511 733	-473 570	-489 000	-498 500	-502 500	-509 500
Eiendomsskatt verker og bruk	-35 958	-36 000	-36 500	-37 000	-37 000	-37 000
Integreringstilskudd	-17 976	-14 423	-12 979	-12 979	-12 979	-12 979
Vertskommunetilskudd	-14 075	-14 130	-14 130	-14 130	-14 130	-14 130
Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd	-4 353	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Eiendomsskatt boliger	0	-22 000	-36 000	-36 500	-37 000	-37 500
Sum sentrale inntekter	-1 179 508	-1 219 993	-1 278 609	-1 293 109	-1 304 609	-1 319 109

Skatt og rammetilskudd

Anslag på frie inntekter

Kommunedirektøren har i budsjettforslaget for Ås kommune innarbeidet statsbudsjettets anslag på frie inntekter. Anslag frie inntekter for Ås kommune i statsbudsjettet er anslått til **1 173,4 mill. kr.** Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Ås kommune fra 2021 til 2022 på 2,0 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 1,5 prosent.

Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2021 i statsbudsjettet 2022. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2022 før i januar 2023, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2022 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag.

I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2020. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2022 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2020. Det er anslått at en gjennomsnittlig skatt per innbygger i Ås kommune utgjør 92,6 % av landssnittet i 2022. Dette er samme nivå som i 2020.

Regjeringen har egen nettside som beskriver nærmere kommunens frie inntekter. Hvis du vil lese mer om beregning av skatt og rammetilskudd for Ås kommune 2022 kan du følge denne linken: [frie inntekter 2022](#).

KS prognosemodell

Kommunenes sentralforbund(KS) sin prognosemodell anslår skatteinngangen basert på fremskriving av gjennomsnittlig skatteinngang de tre siste årene. Dermed vil ikke utslag et enkelt år, få like stor effekt. KS prognosemodell anslår 1 178 mill. kr i frie inntekter. Skatt per innbygger er forutsatt å ligge på 95,9 % av landssnittet.

Kommunedirektøren har i budsjettforslaget lagt til grunn skatteanslaget i statsbudsjettet og budsjettet samlede frie inntekter med **1 173,4 mill. kr.**

Lønns- og prisvekst

Samtidig er prisvekst og lønnsvekst beregnet til 2,7 %. I realiteten er derfor effekten av regjeringens forslag til statsbudsjett en økning utover lønns- og prisvekst for Ås kommune på 0,8%.

Dette skal dekke økte demografikostnader, økte finans- og driftskostnader og kostnader knyttet til nye investeringer

Utgiftsbehov

Ås kommune har et beregnet utgiftsbehov på 95,6 % av landsgjennomsnittet i 2022, mot 94,17 % i 2021. Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Gjennom utgiftsutjevningen omfordes innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindeksen. Midler omfordes fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov, til kommuner med høyt beregnet utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv. Ås kommune får i statsbudsjettet et trekk som følge av lavt utgiftsbehov på 53,4 mill. kr.

Veksttilskudd

Veksttilskuddet tildeles kommuner som gjennom den siste treårsperioden har hatt en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 1,4 prosent eller mer. I tillegg må kommunene ha skatteinntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet for de siste tre år. Veksttilskuddet tildeles som et fast beløp på 62 252 kroner per nye innbygger ut over vekstgrensen.

Ås kommune fikk **11,2 mill. kr kroner** i veksttilskudd i 2021. I 2022 bortfaller veksttilskuddet for Ås kommune da kommunen har lavere vekst enn vekstgrensen på 1,4 % i gjennomsnitt de tre siste år.

Andre sentrale inntekter

Eiendomsskatt på næringsbygg, verk og bruk

For eiendomsskatt på næringsbygg, verk og bruk ble det lagt til grunn en skattesats på 7 promille for 2021 og utover i perioden. Budsjettet eiendomsskatt for verker og bruk i 2022 er 36,5 mill. kr.

Stortinget vedtok i 2017 nye regler for eiendomsbeskatning av verker og bruk. Etter de nye reglene skal produksjonsutstyr og installasjoner fra 2019 ikke inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Endringen skjer gjennom en gradvis nedtrapping over 7 år. For Ås kommune betyr dette at inntektene fra eiendomsskatt på verker og bruk, reduseres med ca. 200 000 kr per år til 2025. Samtidig er det forventet en vekst i næringsbygg i perioden som tilsvarer økte skatteinntekter på ca. 700 000 kr årlig. Det er derfor budsjettet med netto økning av eiendomsskatt på verker og bruk med 0,5 mill. kr årlig.

Eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer

Det er innarbeidet eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer med 2 promille fra og med 2022. Det er forutsatt 1 mill. kr i bunnfradrag. Det er budsjettet med inntekter fra eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer på 36 mill. kr i 2022. Deretter er det budsjettet med en årlig økning på 0,5 mill. kr som følge av nye boliger og årlig prisjustering av tall for boligverdi fra skatteetaten.

Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd

Anslaget for statlig rammetilskudd og øvrig generelle statstilskudd settes til 6,0 mill. kr.

Vertskommunetilskudd

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede er budsjettet med en forutsetning om at 6 brukere faller inn under ordningen.

Integreringstilskudd

Det er budsjettet med integreringstilskudd på ca 13 mill. kr i 2022. Det er da forutsatt 15 nye bosettinger. Antall nye bosettinger forventes å ligge omtrent på dette nivået årlig i planperioden. Høye bosettingstall de siste årene har bidratt til at kommunen har hatt et høyt nivå på integreringstilskudd de

Økonomiplan for 2022-2025

senere årene. Dette nivået må forventes å gå noe ned i planperioden som følge av at nye bosettinger stabiliseres på et lavere nivå fremover.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
			2022	2023	2024	2025
Pensjon og premieavvik	3 626	-17 269	-18 099	-18 099	-18 099	-18 099
Lønnsreserve og andre kostnader	0	0	18 120	18 120	18 120	18 120
Område 4	0	241	0	0	0	0
Sum sentrale utgifter	3 626	-17 027	21	21	21	21

Pensjon og premieavvik

Det er budsjettert med bruk av premiefond i KLP på 15 mill. kr. Det er budsjettert med en sentral post på pensjon og premieavvik på netto - 18 mill. kr. Resterende pensjonskostnader er budsjettert på tjenesteområdene.

Ansatte i Ås kommune har ulike pensjonsordninger, avhengig av yrkesfaglig tilhørighet. For pensjonsordningene er det på enhetene budsjettert med 16 % i premiesats for ansatte med pensjon i KLP, og 11,55 % for ansatte med pensjon i SPK.

Pris- og lønnsvekst

Tallene for planperioden legges fram i faste 2022 priser, mens tall for 2021 og senere år er i løpende priser. I statsbudsjettet for 2022 er det lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst (deflator) på 2,5% fra 2021 til 2022 for kommunesektoren.

Det er budsjettert med 3,2 % lønnsvekst. Overhenget er anslått til 1,9 %. En reserve på 1,3 % er satt av til dekning av lønnsforhandlingene 2022

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. bud. i fjor 2021	Økonomiplan			
			2022	2023	2024	2025
Renteinntekter og utbytte	-4 381	-7 209	-10 000	-12 000	-14 000	-15 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	40 817	23 832	31 000	47 000	53 000	56 000
Avdrag på lån	82 684	85 000	93 000	97 000	105 000	103 000
Utbytte	-9 354	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter lån til videre utlån	3 216	5 600	5 600	5 600	5 600	5 600
Renter på lån til videre utlån	-2 443	-5 750	-5 750	-5 750	-5 750	-5 750
Motpost avskrivninger	0	-95 515	0	0	0	0
Netto finansinntekter/finansutgifter	110 538	-42	107 850	125 850	137 850	137 850
Finansutgifter i tjenesteområdene	-5 667	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	104 871	-42	107 850	125 850	137 850	137 850
Motpost avskrivninger	0	0	-101 469	-106 695	-117 100	-117 100

Renteinntekter på likviditetsforvaltning

For å oppnå bedre avkastning på kommunens likviditetsoverskudd har Ås kommune plassert overskuddslikviditet i pengemarkedsfond, korte obligasjonsfond og bankinnskudd utenfor konsernkonto. Alle plasseringer er foretatt innenfor rammene til kommunens finansreglement.

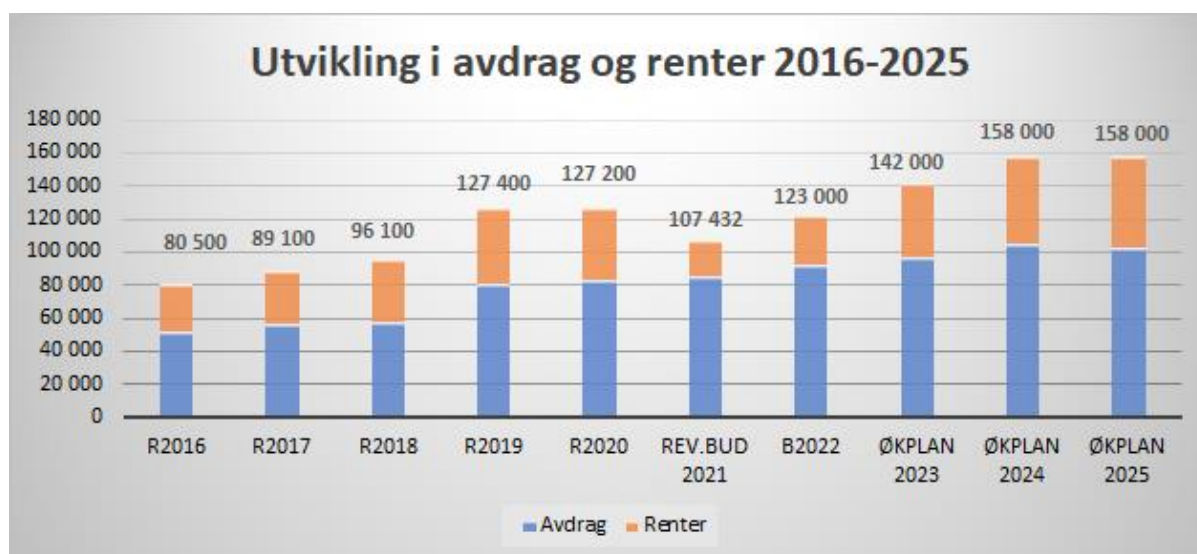
Kommunens likviditet er midler fra kommunens bundne og ubundne fond, samt ubrukte låneopptak. Renteinntektene avhenger av beholdningen på likviditeten som igjen avhenger av fremdriften i investeringsprosjekter. Med forventet gjennomsnittlig beholdning for 2022 på ca. 680 mill. kr vil gjennomsnittlig rente på likviditetsporteføljen på ca. 1,64% gi ca. 10 mill. kr i renteinntekter.

Renteutgifter og avdrag på lån

Netto økning i lånegjelden er på ca. 163 mill. kr i 2022, låneopptaket til investeringer utgjør 256 mill. kr og betaling av avdrag utgjør 93 mill. kr.

Budsjettert låneopptak for perioden 2022 til 2025 er på ca. 672 mill. kr. Justert for betalte avdrag med 398 mill. kr i perioden, øker lånegjelden netto med 274 mill. kr.

I planperioden øker årlige avdrag fra ca 87 mill. kr i revidert budsjett 2021 til 103 mill. kr i 2025. Samtidig øker også renteutgiftene fra ca 20 mill. kr i revidert budsjett 2021 til 55 mill. kr i 2025.

Rente til kommunen fastsettes ut fra nivået på 3 måneders NIBOR-rente med påslag for margin. Kommunalbanken har i dag et påslag på 0,6% for langsiktige lån. På kommunens grønne lån i Kommunalbanken får kommunen et påslag på 0,35 %. For sertifikat og obligasjonslån er det lavere påslag.

Norges Bank økte som forventet styringsrenten fra 0 til 0,25 % på sitt møte 23. september. Ny og oppdatert rentebane gjengitt i PPR 3/21 viser at neste renteøkning mest sannsynlig vil skje i desember 2021. To eller tre renteøkninger må forventes gjennom 2022 og en sannsynlig NIBOR-rente ved utgangen av 2022 på rundt 1,5 %, økende til rundt 1,9 % ved utgangen av 2023.

Norges Bank økte forventningene marginalt for hvor høyt rentene kommer til å være ved utgangen av 2024 sammenlignet med rapporten de la frem i juni. Nå forventer sentralbanken at styringsrenten skal ligge på 1,64 % i slutten av 2024 mot 1,56 % i rapporten i juni. Det tilsvarer en NIBOR 3 mnd på rundt 2,1 %

De årlige rentekostnadene er beregnet i Kommunalbankens lånemodul. Den tar utgangspunkt i faktisk låneportefølje, justert for nye låneopptak og markedets forventede renteutvikling og forventet påslag på de ulike år. Med et antatt gjennomsnittlig påslag på ca 0,3 % kan følgende rente på flytende lån legges til grunn:

Økonomiplan for 2022-2025

År	2022	2023	2024	2025
Rentesats	1,35 %	1,94 %	2,18 %	2,27 %

Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventede renteutvikling. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene og det er stor sannsynlighet for at rentene kan bli noe høyere.

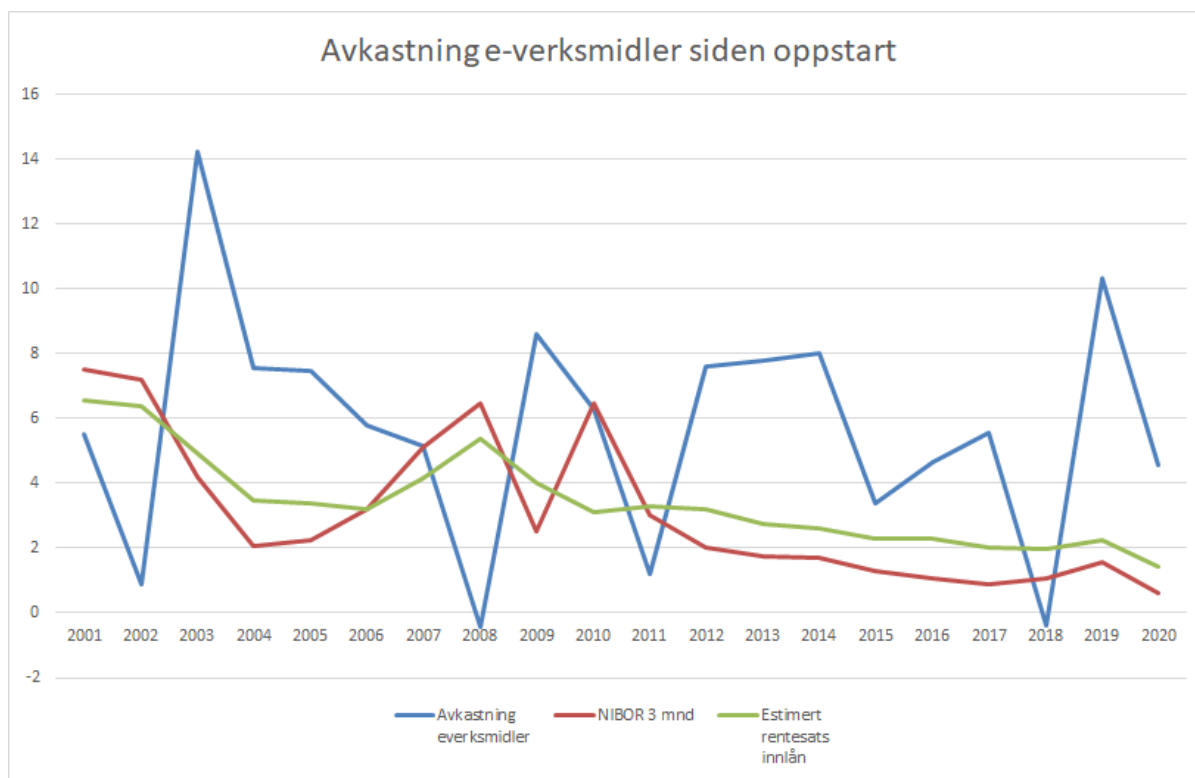
Andelen lån med fastrente er på ca 15 %. Flytende lån er sensitive for endringer i rentenivå og endringer i bankenes påslag av margin. En renteøkning på 1 % vil il medføre ca 18 mill. kr i netto økte finanskostnader dersom man tar hensyn til renteinntekter og justerer for lån som er gebyrfinansiert. .

Forvaltning av finansielle anleggsmidler

Midler fra salg av Søndre Follo Energiverk (SFE) er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader.

Avkastning på e-verksmidler på lang sikt

Avkastningen på e-verksmidlene har i snitt vært på 5,70 % i de 20 årene midlene har vært plassert i kapitalmarkedet. I samme periode har kommunens gjennomsnittlige lånerente ligget på 3,44 %. Midlene har dermed gitt 2,26 % i gjennomsnittlig meravkastning i perioden i forhold til å nedbetale lån.

Årlig avkastning i prosent

For 2021 er det budsjettet med en avkastning på 6 mill. kr. årlig, tilsvarende et avkastningskrav på ca 3 %.

Avkastningen av E-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav. Kommunen må ha buffere for å dekke år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

Lån til videre utlån

Kommunens årlige låneopptak til startlån er budsjettet til 40 mill. kr.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap		Økonomiplan			
	2020	Oppr. bud. i fjor 2021	2022	2023	2024	2025
Avsetning til generelt disposisjonsfond	0	28 418	12 499	30 357	22 993	29 946
Avsetning til tap på utlån til videre utlån	0	530	530	530	530	530
Avsetninger til bundne driftsfond	0	300	300	300	300	300
Bruk av disposisjonsfond generelt	-28 810	59	0	0	0	0
Netto avsetninger	-28 810	29 307	13 329	31 188	23 824	30 777
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	33 897	-19 977	-7 881	-9 032	-6 946	-6 919
Totale avsetninger	5 087	9 330	5 448	22 156	16 877	23 858

Kommunens samlede disposisjonsfond utgjør kommunens reserve mot uforutsette hendelser. Når det avsettes til fond styrkes kommunens sparing og buffer, når kommunen bruker av fond brukes det av tidligere oppsparte midler og økonomien svekkes. Kommunens samlede disposisjonsfond vil med utgangspunkt i revidert budsjett 2021 være på om lag 156,5 mill. kr. Det er budsjettet med en avsetning til disposisjonsfond på til sammen 95,7 mill. kr for perioden 2022 - 2025. Ved utgangen av 2025 vil det med kommunedirektørens budsjettforslag være en saldo på kommunens disposisjonsfond på ca 252 mill. kr.

Kommunens disposisjonsfond består av flere underfond.

- Generelt disposisjonsfond vil ved utgangen av 2021 være på 117 mill. kr. Generelt disposisjonsfond er normalt det fondet som mer- og mindreforbruk salderes mot ved årets slutt. Ved utgangen av planperioden vil fondet styrkes med 95,7 mill. kr.
- Vedlikeholdsfondet er satt av for å gjennomføre vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen. Fondet er i 2021 pålydende 7,5 mill. kr.
- Rentebufferfondet er på 5 mill. kr og skal være en buffer mot uforutsett renteøkning. Kommunen har i finansreglementet vedtatt å ha en høy andel flytende rente fordi dette er mest lønnsomt på sikt. Historisk har også dette vist seg å være lønnsomt. Dersom kommunen har egne rentebufferfond kan kommunen ha finansiell evne til å takle en renteoppgang selv med en stor andel flytende renter.
- Meravkasting kapitalforvaltning (kapitalforvaltning bufferfond) er et disposisjonsfond som er bygd opp med meravkastning fra E-verksmidler. Fondet utgjør 19,4 mill. kr og skal være en buffer for å dekke tap i år med negativ kapitalavkastning.
- Øvrige mindre disposisjonsfond utgjør samlet 6,5 mill. kr.

Alle disposisjonsfondene kan benyttes både til drift og investeringer.

Det er budsjettet med bruk av bundne fond på 7,9 mill. kr. % mill. kr. Av dette er 5 mill. kr bruk av bundne fond innen selvkostområdene vann avløp, renovasjon , regulering og byggesak.

Driftsbudsjett - endringer per tjenesteområde

Økonomiplan for 2022-2025

Tabellen nedenfor viser endringer fra opprinnelig budsjett 2021 til opprinnelig budsjett 2022 per tjenesteområde. *Realendringer* viser summen av styrkinger og omstilling og effektivisering sett opp mot opprinnelig budsjett 2021. *Sum endring* inkluderer også konsekvensjusteringene i endringsprosenten.

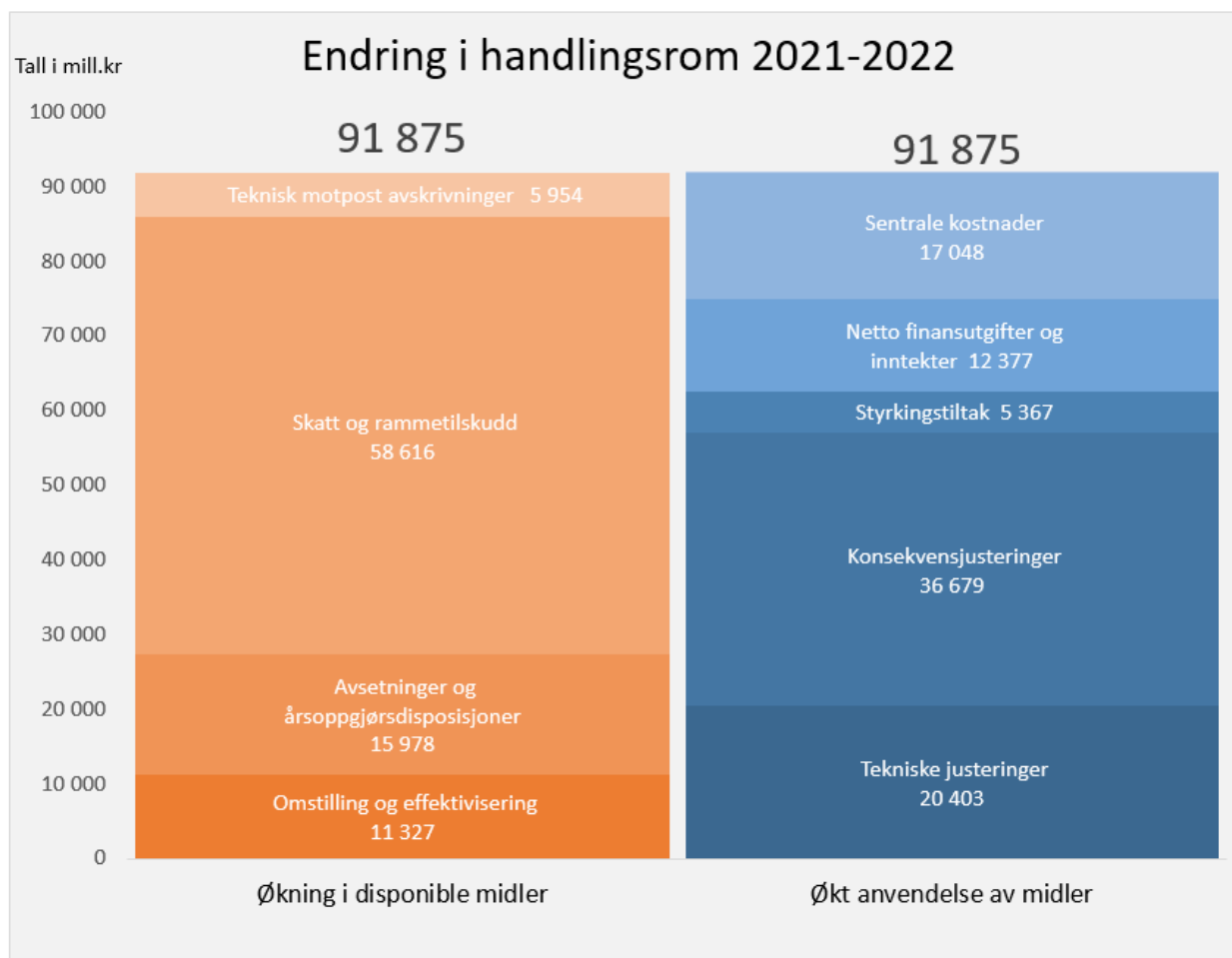
Tjeneste	Oppr.bud. 2021	Tekniske justeringer	Konsekvensjusteringer	Styrking	Omstilling og effektivisering	Budsjett 2022	Real-endring	Sum endring i %
01.Barnehage	173 354	2 906	7 920	-	-1 590	182 590	⇒ -0,9 %	↑ 3,7 %
02.Grunnskoleopplæring	243 664	9 288	-274	351	-526	252 503	⇒ -0,1 %	⇒ -0,2 %
03.Kultur-, idrett- og fritidstjenester	31 252	2 830	100	-	-430	33 752	↓ -1,4 %	⇒ -1,1 %
04.Kommunehelse	65 569	6 612	3 942	-	-1 350	74 773	↓ -2,1 %	↑ 4,0 %
05.Barnevern	34 808	827	9 343	-	-	44 978	⇒ 0,0 %	↑ 26,8 %
06.Sosiale og arbeidsrettede tjenester	49 958	2 624	2 848	150	-1 180	54 400	↓ -2,1 %	↑ 3,6 %
07.Tjenester til hjemmeboende	156 130	5 566	6 495	351	-850	167 692	⇒ -0,3 %	↑ 3,8 %
08.Pleie og omsorgstjenester i institusjon	163 951	4 067	850	-	-2 000	166 868	↓ -1,2 %	⇒ -0,7 %
09.Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	13 944	1 780	700	1 500	-1 050	16 874	↑ 3,2 %	↑ 8,2 %
10.Administrasjon og styring	90 759	106	-475	515	-901	90 004	⇒ -0,4 %	⇒ -0,9 %
11.Eiendomsforvaltning og utleie	144 037	8 025	5 775	-	-950	156 888	⇒ -0,7 %	↑ 3,3 %
12.Samferdsel	20 679	472	250	-	-500	20 902	↓ -2,4 %	⇒ -1,2 %
13.Brann og ulykkesvern	14 599	-1 193	-512	-	-	12 894	⇒ 0,0 %	↓ -3,5 %
14.Vann, avløp og renovasjonstjenester	-3 127	-19 165	-283	-	-	-22 575	⇒ 0,0 %	
15.Felles inntekter og utgifter	-1 199 578	-55 465	-	2 500	-	-1 252 543	⇒ -0,2 %	⇒ -0,2 %
Sum	-	-30 720	36 679	5 367	-11 327	-0		

*Tekniske justeringer i tjenesteområde 15 inneholder også sentrale poster.

Økonomiplan for tjenesteområdene

Tjeneste	Regnskap 2020	Oppr.bud 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Endring 2021-24
01.Barnehage	164 911	173 354	182 590	179 718	180 384	181 884	⇒ -0,4 %
02.Grunnskoleopplæring	236 818	243 664	252 503	247 854	247 454	247 054	↓ -2,2 %
03.Kultur-, idrett- og fritidstjenester	32 284	31 252	33 752	32 529	32 429	32 479	↓ -3,8 %
04.Kommunehelse	68 587	65 569	74 773	73 927	74 577	75 227	⇒ 0,6 %
05.Barnevern	34 484	34 808	44 978	44 284	44 484	44 684	⇒ -0,7 %
06.Sosiale og arbeidsrettede tjenester	48 652	49 958	54 400	52 208	51 658	52 158	↓ -4,1 %
07.Tjenester til hjemmeboende	148 387	156 130	167 692	168 511	172 311	176 111	↑ 5,0 %
08.Pleie og omsorgstjenester i institusjon	158 757	163 951	166 868	167 515	171 315	175 115	↑ 4,9 %
09.Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	13 299	13 944	16 874	16 434	16 632	16 460	↓ -2,5 %
10.Administrasjon og styring	84 321	90 759	90 004	89 561	88 611	89 611	⇒ -0,4 %
11.Eiendomsforvaltning og utleie	148 326	144 037	156 888	156 720	170 140	170 140	↑ 8,4 %
12.Samferdsel	20 102	20 679	20 902	21 040	21 140	21 240	↑ 1,6 %
13.Brann og ulykkesvern	14 425	14 599	12 894	12 639	12 683	12 727	⇒ -1,3 %
14.Vann, avløp og renovasjonstjenester	489	-3 127	-22 575	-26 704	-30 313	-33 838	↑ 49,9 %
15.Felles inntekter og utgifter	-1 173 842	-1 199 578	-1 252 543	-1 236 236	-1 253 505	-1 261 052	⇒ 0,7 %
SUM	-	-	-	-	-	-	

Disponering av driftsrammen

6 Investeringer

Ås kommune har de siste årene gjennomført flere store investeringer og flere investeringer pågår eller er under planlegging. Investeringsplanen for 2022-25 er fortsatt på et høyt nivå.

Ferdigstillelse av bygg medfører en stor økning i avdrag. Sammen med økte rentekostnader som følge av nye låneopptak påvirker dette driftskostnadene og følgelig driftsresultatet i stor grad. I en periode hvor veksten og inntektene ikke øker vil kommunedirektøren fortsatt se på muligheter til å redusere investeringstakten der det er mulig.

Investeringsbudsjettet

I henhold til kommuneloven fremstilles alle prosjektrammer og budsjettall inkl. merverdiavgift. Unntak fra dette er prosjekter innenfor selvkostområdet (Vann/Avløp/Renovasjon). Disse prosjektene vises eks. mva.

Investeringene i planperioden er på 964 mill. kr. De fleste av disse investeringene, og nivået på dem, er allerede vedtatt i tidligere handlingsprogram.

De største investeringene i planperioden er:

- Nye Åsgård skole (ferdig 2023)
- Flerbrukshall ÅS VGS (ferdig 2022)
- Infrastrukturtiltak i Ås sentrum
- Investeringer i vann og avløp, samt reservevannforskyning.

Låneopptaket i kommunedirektørens forslag til investeringer er 672 mill. kr i perioden. Den samlede nedbetalingen av avdrag i perioden er 398 mill. kr. Dette gir en netto økning i lånegjeld på 274 mill. kr i 4-årsperioden. Gjeldsgraden endrer seg fra 117 % i 2020 til 146 % i 2025 og er da på et nivå, langt over handlingsregelen for lånegjeld på 106 %.

Nedenfor presenteres kommunedirektørens forslag til investeringer per tjenesteområde. Tabellen viser planlagt ferdigstillelsesår, prosjektets totalramme og forventet investeringskostnad per år i planperioden. I tillegg er det informasjon om forventet ekstern finansiering i planperioden på prosjektet utover momskompensasjon.

Ved å klikke på prosjektnavnet (eller holde musepekeren over) får man mer informasjon om prosjektet. Der står det også opplysninger om total ramme og forklaringer på eventuelle endringer i rammer.

Sist i kapittelet finner du finansieringsoversikten som viser hvordan Ås kommune i planperioden finansierer investeringene.

Ås kommune

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Investeringsprosjekter							
Grunnskoleopplæring							
Åsgård skole Inventar og IKT	2024	18 750	0	0	18 125	0	0
Sum Grunnskoleopplæring			0	0	18 125	0	0
Tjenester til hjemmeboende							
Teknologi og IT Helse	LØPENDE			400	400	400	400
Sum Tjenester til hjemmeboende			0	400	400	400	400
Pleie og omsorgstjenester i institusjon							
Moer sykehjem, inventar og IKT	2022	22 000	0	2 250	0	0	0
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	2022	2 625	0	1 000	0	0	0
Sum Pleie og omsorgstjenester i institusjon			0	3 250	0	0	0
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø							
Infrastrukturtiltak	2035	550 000	-90 500	12 000	10 000	36 000	48 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Fysisk planlegging, natur og nærmiljø			-90 500	13 500	11 500	37 500	49 500
Eiendomsforvaltning og utleie							
Flerbrukshall Ås VGS	2023	143 750	-50 000	75 000	5 000	0	0
Mindre investeringsprosjekter	LØPENDE			938	938	938	938
Ny barnehage Dyster/Eldor	2026	125 300	0	0	0	1 250	4 375
Oppgradering Kinoteater	2025	32 500	-9 000	0	5 000	5 000	22 500
Sjøskogen skole, ombygging	2023	3 000	0	3 000	0	0	0
Solberg Bru	2022	16 000	-6 500	7 875	0	0	0

Økonomiplan for 2022-2025

Ås kommune

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Investeringsprosjekter							
Standardheving/Påkostning	LØPENDE			4 000	4 000	4 000	4 000
Åsgård skole, utvidelse	2023	475 000	0	237 500	139 000	0	0
Sum Eiendomsforvaltning og utleie			-65 500	328 313	153 938	11 188	31 813
Samferdsel							
Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur	LØPENDE			4 000	2 000	2 000	1 500
Tiltaksplan sykkel og gange	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Tiltaksplan trafiksikkerhet	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Samferdsel			0	6 000	4 000	4 000	3 500
Vann, avløp og renovasjonstjenester							
Biler, maskiner VAR	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Hovedplan Vann og avløp	LØPENDE			25 000	30 000	30 000	30 000
Mindre investeringsprosjekter VA	LØPENDE			3 000	3 000	3 000	3 000
Oppgradering Vann og avløp	LØPENDE			12 000	12 000	12 000	12 000
Reservevannforsyning Ås kommune	2028	IA	0	5 000	20 000	25 000	50 000
Utbedring eksisterende høydebasseng Aschjemskogen	2022	9 000	0	4 000	0	0	0
Sum Vann, avløp og renovasjonstjenester			0	50 000	66 000	71 000	96 000
Sum			-156 000	401 463	253 963	124 088	181 213

Ås kommune

Grunnskoleopplæring

Åsgård skole Inventar og IKT

Innkjøp av inventar og utstyr i forbindelse med bygging av nye Åsgård skole. Prosjektet vil ha størst aktivitet i slutten av planperioden. Totalramme er 18,75 mill. kr ink. mva.

Tjenester til hjemmeboende

Teknologi og IT Helse

Velferdsteknologi er et innsatsområde i kommunen. Planleggingen har tatt noe tid og er blitt forsinket grunnet korona. I planperioden er det satt av 0,4 mill.kr årlig til investeringer i velferdsteknologi og digitalisering.

Pleie og omsorgstjenester i institusjon

Moer sykehjem, inventar og IKT

Inventar og utstyr i forbindelse med utbyggingen av Moer sykehjem. Sykehjemmet stod ferdig høsten 2021 og det gjenstår innkjøp av noe inventar og utstyr.

Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem

Midler til oppgradering og utskifting av utstyr og løst inventar ved hovedkjøkkenet i forbindelse utbyggingen Moer sykehjem. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Fysisk planlegging, natur og nærmiljø

Infrastrukturiltak

I de fleste nye reguleringsplaner er det nødvendig å etablere ny og oppgradert infrastruktur, bl.a. gang- og sykkelveier, større lekeplasser, grøntstrukturer, vei, kryssløsninger, vann, avløp og brannvannforsyning.

Dette er felles offentlig infrastruktur som flere grunneiere/utbyggere og kommunen i fellesskap vil ha ansvar for å finansiere. Kommunen må ta sin forholdsmessige andel av kostnadene jfr. §17-3 i plan- og bygningsloven.

Det legges til grunn ulike fordelingsmodeller for infrastrukturiltak avhengig av prosjekt. Det er avgjørende at kommunen bidrar med sin andel for å sikre private bidrag og gjennomføring av tiltakene.

Følgende finansieringsmodell ligger til grunn for prosjektet i planperioden:

	2022	2023	2024	2025
<i>Investeringer</i>	12 mill.kr	10 mill.kr	36 mill.kr	48 mill.kr
<i>Kommunal lånefinansiering</i>	-4 mill.kr	-4 mill.kr	-10 mill.kr	-2,5 mill.kr
<i>Kontantbidrag</i>	-85 mill.kr	-76 mill.kr	-63 mill.kr	-51 mill.kr
<i>Avsettes på bundet investeringsfond</i>	77 mill.kr	70 mill.kr	37 mill.kr	5,5 mill.kr

Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv

For gjennomføring av tiltak vedtatt i tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv er det lagt inn 1,5 mill. kr ink. mva. årlig.

Eiendomsforvaltning og utleie

Flerbrukshall Ås VGS

Ny flerbrukshall etableres i samarbeid med Viken Fylkeskommune. Byggearbeidene ble startet opp i juni 2021 og skal ferdigstilles til skolestart høsten 2022.

Prosjektets kostnadsramme er 143,75 mill. kr ink. mva. Av dette dekkes 50 mill. kr med tilskudd og refusjon fra Viken Fylkeskommune.

Mindre investeringsprosjekter

Det oppstår ulike mindre investeringsbehov gjennom året. Det avsettes 938 000 kr ink. mva. årlig.

Ny barnehage Dyster/Eldor

Det er behov for å bygge ny barnehage på kommunens tomt på Dyster-Eldor. Det planlegges med en 8 avdelings barnehage med ferdigstilling i 2026. Total budsjettamme 125,3 mill. kr. inkl. mva.

Oppgradering Kinoteater

Kulturhuset i Ås har et stort behov for oppgradering for en hensiktsmessig utnyttelse av arealene. Investeringsplanen er innarbeidet i henhold til vedtak i K-Sak 85/19 11.12.2019, men med utsatt fremdrift.

Det vil være mulig å kunne få inntil 1/3 av prosjektrammen dekket av tilskudd fra staten. Dette utgjør ca. 9 mill. kr.

Gjennomføring av tiltakene vil gi mulighet for økt aktivitet i kulturhuset og vil være nødvendig for at kulturhuset skal nå den forventede inntektsøkningen.

Sjøskogen skole, ombygging

Ombygging av Sjøskogen skoles eksisterende klasserom for å øke elevkapasiteten og gi skolen et bedre læringsmiljø. Det vil da ikke lenger være behov for å bruke spesialrom som klasserom.

Solberg Bru

Det skal etableres en gangbro for gang og sykkelvei over Søndre Tverrvei i tråd med områderegeringsplan for Solberg øst. Prosjektet gjennomføres av kommunen i tråd med vedtatte utbyggingsavtale. Det har vært gjennomført anbudskonkurranse på en trebro tilsvarende de som tidligere er etablert over Søndre Tverrvei. Anbudsummen var betydelig over rammen. Konkurransen er avlyst og det er gjort beregninger på en enklere betongkonstruksjon. Basert på avholdt konkurranse og etterfølgende beregninger må budsjettammen økes til 16 mill inkl. mva. for å kunne gjennomføres. Privat bidrag i henhold til utbyggingsavtalen er allerede innbetalt.

Standardheving/Påkostning

Det avsettes årlige beløp til standardheving og renovering av eksisterende bygg. Den årlige bevilgningen til gjennomføring av tiltak i vedlikeholdsplanen er betydelig redusert fra 7,75 mill til 4 mill kr. årlig. I tillegg innlemmes midler til universiell utforming i prosjektrammen. (Tidligere var det satt av 1,25 mill. kr i eget prosjekt til dette formålet).

Åsgård skole, utvidelse

Åsgård skole skal etableres med 4 klasserækker, tilknyttet flerbrukshall og parkeringskjeller. Bygging av skolen startet opp sommer 21 og skal ferdigstilles til skolestart høsten 2023.

Prosjektets totalramme er 475 mill. kr ink. mva.

Samferdsel

Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk for Kommunalteknikk (vei, park og idrett) basert på en 10 års rulleringsperiode.

Tiltaksplan sykkel og gange

Investeringen er en oppfølging av tiltaksplan for sykkel og gange vedtatt av kommunestyret i 2019. Investeringene gjelder prioriterte gang- og sykkelanlegg, sykkelparkering og mindre infrastrukturtiltak i tilknytning til andre utbyggingsprosjekter i planperioden. Det forventes også mulighet for tilskuddsfinansiering av enkelte tiltak jf [K.sak 25/19](#).

Tiltaksplan trafiksikkerhet

I henhold til vedtatt tiltaksplan for trafiksikkerhet i K-sak 41/20 er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak.

Det foreslås å bevilge en årlig kostnad på 1,0 mill. kr ink mva. til gjennomføring av tiltakene.

Vann, avløp og renovasjonstjenester

Biler, maskiner VAR

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk for Kommunalteknikk (vann og avløp) basert på en 10 års rulleringsperiode.

Hovedplan Vann og avløp

Årlig bevilgning til større prosjekter innen VA-området.

Hovedplanen for vann, avløp og vannmiljø er et overordnet dokument som tar utgangspunktet i framtidens utfordringer innen vannsikkerhet, tilfredsstillende vannkvalitet i vassdrag og transport og rensing av avløpsvann på en optimal måte. For å nå de målene som denne hovedplanen forutsetter, må det gjennomføres en rekke omleggings-/rehabiliteringsarbeider samt nyanlegg innenfor vann- og avløp.

Hovedplanen er under revidering. Hovedandelen av investeringene vil være en videre utskifting av vann- og avløpsledninger på Solberg, Nygård og Ås sentrum nord .

Det anbefales 25 mill kr i 2022, og 30 mill kr årlig i resten av perioden.

Mindre investeringsprosjekter VA

Det avsettes 3 mill. kr årlig til mindre investeringer innen VA-området. Reparasjoner og mindre utbedringer som må gjøres i forbindelse med akutte hendelser på nettet dekkes over driftsbudsjettet. Imidlertid vil det i enkelte situasjoner være behov for oppgraderinger og investeringsmidler for å løse problemet.

Oppgradering Vann og avløp

I forbindelse med nye utbyggingsområder er det nødvendig å foreta en oppgradering av vann- og/eller avløpsledninger med hensyn til forsyningsbehov, brannvanndekning og kapasitet på ledningene. Noe av kostnadene vil kunne dekkes inn via utbyggingsavtaler.

Det er behov for 12 mill. kr årlig.

Reservevannforsyning Ås kommune

Ås kommune har krav fra Mattilsynet om å etablere en omfattende ny løsning for å sikre tilstrekkelig reservevannforsyning. I tråd med K-Sak 2/21, 10.02.21 skal nødvendige leveringsavtaler, med tilhørende valg av hovedtransportløsning for vann, ferdigstilles innen 31.12.2022. 4. Nødvendige tekniske løsninger, herunder ny hovedvannledning gjennom Ås, skal ferdigstilles i tråd med føringene i drikkevannsforskriften § 9 om leveringssikkerhet innen 31.12.2028.

Utbedring eksisterende høydebasseng Aschjemskogen

I tråd med krav fra Mattilsynet er det bygget nytt høydebasseng på Aschjemskogen. For å sikre tilfredsstillende leveringskapasitet skal det nye og det gamle bassenget begge være i full drift. Det gamle høydebassenget trenger oppgradering av tekniske løsninger, styring og adgangskontroll. Prosjektet har vært ute på anbud og det er behov for en tilleggsfinansiering på 4 mill. kr.

Forklaring selvkost

Selvkostområdet skiller seg fra andre investeringer i kommunen når det gjelder mva-regnskap. Selvkost faller ikke inn under kompensasjonsreglene, men hører til de generelle reglene for mva-beregning. Mva på disse prosjektene tilfaller derfor det enkelte prosjektet og dette gjør at ramme og budsjetter i planperioden presenteres eks. mva.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Investeringer i varige driftsmidler	351 463	187 963	53 088	85 213
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 694	2 800	2 800	3 200
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Total Andre investeringer	354 157	190 763	55 888	88 413
Investeringer i varige driftsmidler	50 000	66 000	71 000	96 000
Total Selvkost	50 000	66 000	71 000	96 000
Sum finansieringsbehov	404 157	256 763	126 888	184 413
Kompensasjon for merverdiavgift	-70 253	-37 313	-10 338	-15 963
Tilskudd fra andre	-120 625	-76 625	-63 625	-60 575
Salg av varige driftsmidler	-34 000	0	0	0
Bruk av lån	-206 279	-146 825	-18 925	-17 375
Videreutlån	40 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	77 000	70 000	37 000	5 500
Total Andre investeringer	-354 157	-190 763	-55 888	-88 413
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Bruk av lån	-50 000	-66 000	-71 000	-96 000

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Total Selvkost	-50 000	-66 000	-71 000	-96 000
Sum finansiering	-404 157	-256 763	-126 888	-184 413
Sum finansieringsbehov	404 157	256 763	126 888	184 413
Sum finansiering	-404 157	-256 763	-126 888	-184 413
Udekket finansiering	0	0	0	0

Tabell tilskudd investeringsprosjekter

Prosjekter med tilskuddsfinansiering	2022	2023	2024	2025
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	-375	-375	-375	-325
Tiltaksplan gang- og sykkelvei	-250	-250	-250	-250
Solfallsveien 27b	-3 000	0	0	0
Flerbrukshall Ås VGS	-32 000	0	0	0
Infrastrukturtiltak	-85 000	-76 000	-63 000	-51 000
Oppgradering Kinoteater	0	0	0	-9 000
Totalsum	-120 625	-76 625	-63 625	-60 575

* Tilskuddsfinansieringen for utvidelsen av Moer sykehjem på 71 mill. kr er tatt ut av økonomiplanen. Tilskuddet fra staten vil først bli utbetalt når hele kapasitetsutnyttelsen er realisert. Når Ås kommune i framtiden kan dokumentere at kapasitetsøkningen er utnyttet fullt ut, vil tilskuddet blir utbetalt til Ås kommune.

7 Befolkningsutvikling

Per 1.1.2021 var det 20 439 innbyggere i Ås kommune, samme antall netto innbyggere som ved inngangen av 2020.

Ved utgangen av 2. kvartal 2021 var det 20 356 innbyggere i Ås kommune, en nedgang på 105 innbyggere fra inngangen av 2. kvartal 2021. Men sammenlignet med utgangen av 2. kvartal 2020 er det en økning på 205 innbyggere. Nedgang i folketall i 2. kvartal skyldes at studenter flytter fra kommunen når studieåret er omme. Tilsvarende ventes en økning i folketall utover i 3. og 4. kvartal i forbindelse med studiestart.

	1.Kvartal 2020	2.Kvartal 2020	3.Kvartal 2020	4.Kvartal 2020	1.Kvartal 2021	2.Kvartal 2021
Folketall ved inngangen av kvartalet	20 439	20 342	20 151	20 372	20 439	20 461
Født	54	55	46	46	57	56
Døde	28	29	21	27	27	29
Fødselsoverskudd	26	26	25	19	30	27
Innvandring	56	30	66	82	75	66
Utvandring	62	100	27	29	51	69
Innflytting, innenlands	254	322	765	439	340	396
Utflytting, innenlands	371	469	608	443	372	525
Nettoinnflytting, inkl. inn og utvandring	-123	-217	196	49	-8	-132
Folkevekst	-97	-191	221	67	22	-105
Folketallet ved utgangen av kvartalet	20 342	20 151	20 372	20 439	20 461	20 356

Befolningshistorikk

Folketall pr. 1.1 det aktuelle år

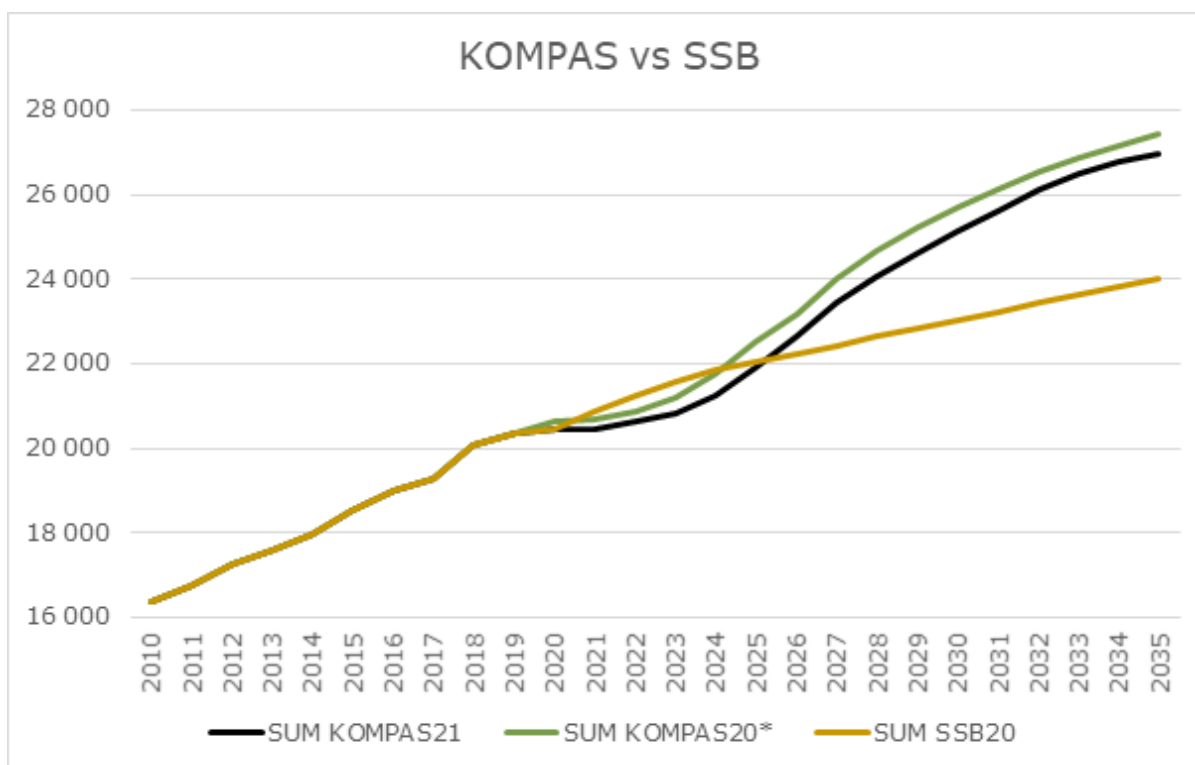
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0 år	197	211	200	198	227	232	208	218	215	178	200	214
1-5 år	1 149	1 138	1 216	1 238	1 274	1 273	1 270	1 212	1 180	1 182	1 128	1 129
6-12 år	1 528	1 531	1 522	1 577	1 573	1 670	1 768	1 822	1 828	1 856	1 824	1 848
13-15 år	708	688	699	671	702	670	686	639	680	683	727	726
16-19 år	978	983	962	977	927	951	947	957	957	951	933	890
20-29 år	2 104	2 194	2 424	2 413	2 518	2 698	2 824	2 977	3 591	3 628	3 656	3 502
30-39 år	2 271	2 324	2 395	2 482	2 521	2 538	2 623	2 651	2 711	2 765	2 784	2 771
40-49 år	2 567	2 598	2 661	2 674	2 750	2 769	2 758	2 746	2 741	2 721	2 747	2 808
50-59 år	1 856	1 960	2 015	2 113	2 185	2 290	2 390	2 443	2 494	2 555	2 571	2 563
60-66 år	1 201	1 200	1 170	1 154	1 134	1 158	1 182	1 212	1 217	1 276	1 312	1 347
67-79 år	1 289	1 347	1 407	1 433	1 512	1 572	1 652	1 701	1 734	1 783	1 811	1 865
80-89 år	470	480	527	534	536	562	571	586	604	623	612	639
90+ år	68	79	86	104	110	120	113	124	132	134	134	137
SUM folketall	16 386	16 733	17 284	17 568	17 969	18 503	18 992	19 288	20 084	20 335	20 439	20 439

Historisk befolkningsutvikling viser at folketallet har økt betydelig i perioden 2010 til 2019. I perioden 2019-2021 har veksten avtatt og stagnert.

Befolkningsframskrivinger

Ås kommune har i 2021 gjort egne framskrivinger i KOMPAS (Kommunens plan- og analysesystem). Framskrivningene viser samme utviklingsbilde som i framskrivinger gjort i 2020, men med noe nedjustert og forskjøvet vekst. Resultatene er i tråd med nedjustert antall boliger og forskjøvet byggetakt i kommunens boligprogram.

I KOMPAS-framskrivingene er det særlig stor usikkerhet knyttet til realiseringen av boligprogrammet. Boligprogrammet er en sentral forutsetning for den beregnede befolkningsveksten i valgt framskrivingsmodell. Det er ikke mulig å vite eksakt når boligprosjekter vil bli ferdigstilt, eller om de i det hele tatt vil realiseres. Boligprogrammet oppdateres derfor årlig.

KOMPAS21: Statistikk per 1.1 fra 2010-2021. Tandberggløkka er ikke inkludert i framskrivingsperioden

KOMPAS20: Statistikk per 1.1 fra 2010-2020. *Tandberggløkka er inkludert med 213 innbyggere. Framskrivningen vises slik som framlagt i HP2021-24.

SSB20: Statistikk per 1.1 fra 2010-2020. Tandberggløkka er ikke inkludert i framskrivingsperioden. Framskrivningen vises som framlagt i HP2021-24.

Tabellen under viser tallgrunlaget til grafen over som viser KOMPAS-framskrivinger av 2021(K21) og 2020(K20*) sammenlignet med SSBs framskriving av 2020.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
K21	20 621	20 834	21 261	21 909	22 634	23 435	24 050	24 605	25 112	25 616	26 134	26 471	26 770	26 974
K20*	20 851	21 216	21 768	22 506	23 186	23 995	24 657	25 209	25 691	26 133	26 544	26 888	27 158	27 410
SSB20	21 227	21 559	21 833	22 059	22 244	22 437	22 635	22 835	23 035	23 235	23 430	23 622	23 809	23 991

Økonomiske beregninger

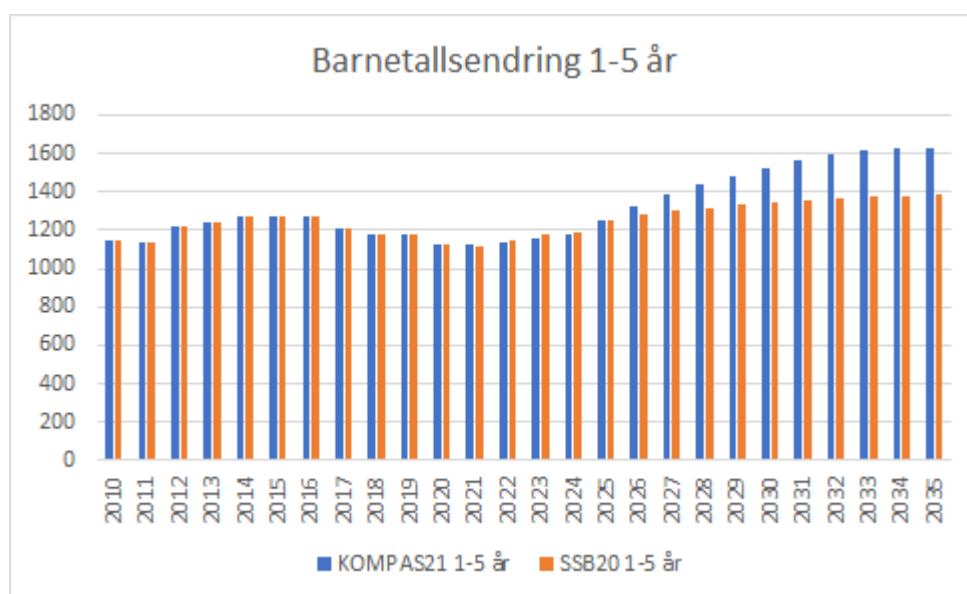
Noen sammenhenger mellom økonomiplanlegging og befolkningsframskrivinger:

- Inntektsveksten til kommunen kommer først påfølgende år etter at nye innbyggere flytter til kommunen.
- Inntekter og utgifter har en sammenheng. En viktig forutsetning i økonomiplanleggingen er at økt innbyggertall gir økt behov for tjenester. Det er derfor viktig å ikke planlegge økte inntekter fra innbyggervekst uten samtidig å øke de demografiske kostnadene i tjenestene.
- Det er stor usikkerhet knyttet til når nye boliger er innflyttingsklare.
- Mange studenter har meldt flytting til Ås kommune. Kommunens inntekter per student er imidlertid lav, slik at [studentprosjektet](#) bidrar til økt befolkningsvekst, men ikke tilsvarende økt inntektsvekst.

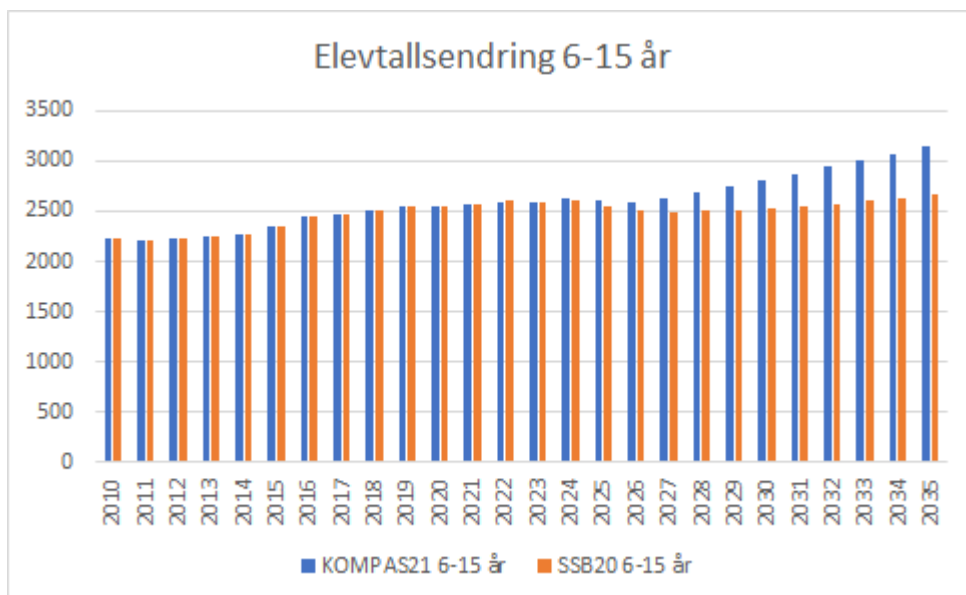
SSB framskrev i 2020 en gjennomsnittlig årlig vekst på ca 300 innbyggere de neste fire årene. KOMPAS-framskrivingen for 2021 viser en gjennomsnittlig årlig vekst på 368 innbyggere de neste fire årene, og er i tråd med oppdatert boligprogram. Snittet representerer imidlertid ikke en jevn oppadgående vekst, men en tiltagende vekst utover i planperioden.

For økonomiske beregninger er det lagt til grunn at Ås kommune fra 1.1.2021 til 1.1.2022 får en vekst på 250 innbyggere. I HP 2021-24 ble det for planperioden 2022-2024 innarbeidet en årlig vekst på 300 innbyggere. For planperioden 2023-2025 legges det til grunn en årlig vekst på hhv 250, 300 og 400 innbyggere. Dette basert på SSBs framskriving av 2020, KOMPAS-framskriving av 2021 og befolkningsendring fra 2. kvartal 2020 til 2. kvartal 2021.

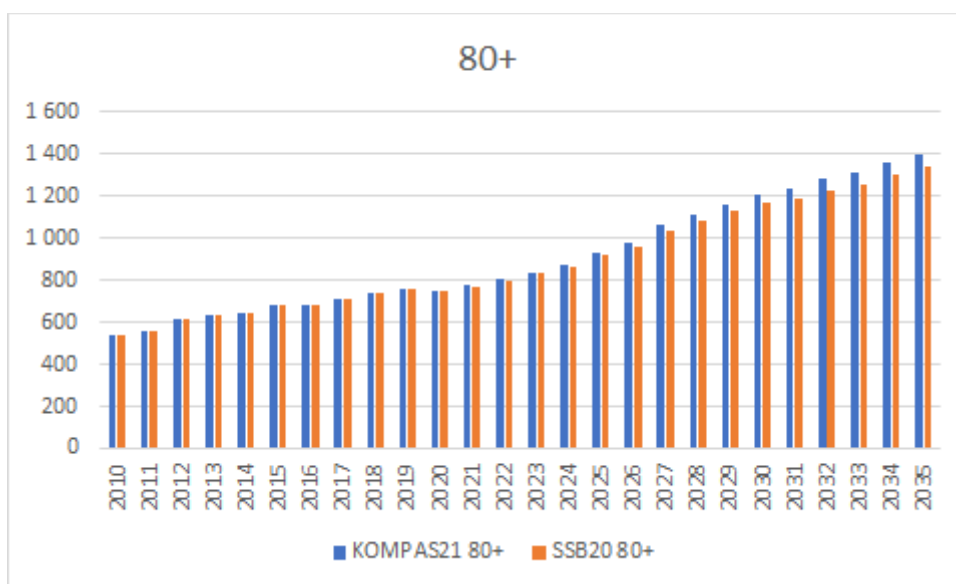
I perioden 2022-2025 er det særlig aldersgruppen 1-5 år som bidrar til økte demografiske kostnader. Siste barnehageopptak viser en betydelig økning i antall barn i barnehage, særlig 0-2 åringer. Økning i barnetall utover i planperioden understøttes av SSBs framskrivinger av 2020 og KOMPAS-framskriving av 2021.

Som konsekvens av nedgang i barnetall i aldersgruppen 1-5 år i perioden 2016 til 2021, er det ventet at demografiske kostnader for grunnskole vil flate ut den kommende planperioden. Det gjøres oppmerksom på at framskrevet folkemengde i KOMPAS 2021 for aldersgruppen 1-5 år og 6-15 år, forutsetter at boligprogrammet realiseres som estimert mot 2035, samt at befolkningssammensetning blir som anslått i modellen.

Egne framskrivinger i KOMPAS av 2021 og SSB framskrivning av 2020 viser samme utviklingsbilde for aldersgruppen 80+.

8 Hovedsatsinger

Hovedsatsningene i Handlingsprogrammet skal bidra til å realisere kommuneplanens langsiktige mål og satsningsområder. Det overordnede målet er å sikre at Ås kommune videreutvikles som et godt sted å bo for alle kommunens innbyggere, og at kommunen evner å levere gode og effektive tjenester til kommunens innbyggere.

Som tjenesteyter og myndighetsutøver utfører kommunen omfattende driftsoppgaver som er lovpålagte og som i mindre grad er gjenstand for politiske prioriteringer. Som samfunnsutvikler har kommunen blant annet oppgaver knyttet til areal- og transport, klima- og miljø og utvikling av lokalsamfunnet. Innenfor dette området er det større muligheter for å påvirke hva kommunen skal prioritere. Derfor er det lagt vekt på å beskrive tiltak som skal gjennomføres i planperioden innenfor rollen som samfunnsutvikler.

Folketallet i Ås vokser til tross for at kommunen de seneste par årene har hatt en lav vekst. Utbyggingen av Follobanen og utvidelsen av Universitetet i Ås forventes å stimulere til fortsatt vekst. Veksten ønskes velkommen, og kommunen har satt rammer for videre vekst med utvikling av sentrumsområder, utbyggingsområder, næringsutvikling, og store investeringer i barnehager, skoler og omsorgsbygg.

Arbeidet med revidering av kommuneplanen er igang. Det arbeides også med flere underliggende planer som vil danne utgangspunkt for kommuneplanrulleringen. Rammene for kommunens virksomhet er i kontinuerlig endring. Derfor er det også et behov for løpende endringer i organisasjonen.

Kommunen har definert fire hovedmål som gir retning for utviklingen:

- Ås skal være en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk.
- Ås skal være en inkluderende og mangfoldig kommune.
- Ås skal være et kunnskaps- og kultursenter i regionen.
- Ås kommune skal være en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver.

Disse målene danner rammen for beskrivelsen av hovedsatsningene i perioden 2022-2025.

Miljø

Hovedmål 1: Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraft og ressursbruk

Delmål 1.1 Innen 2027 skal Ås være et visningsvindu for bærekraftig areal- og tettstedsutvikling		
1.1.1	Rullere og utarbeide planer i tråd med planstrategien 2021 - 2024.	Årlig
1.1.2	Revidere kommunens boligbyggeprogram og utarbeidet befolkningsframskrivninger som del av arbeidet med handlingsprogrammet.	Årlig
Delmål 1.2 Ås skal være et lavenergisamfunn		
1.2.1	Gjennomføre tiltak i henhold til tiltaksplan for klima og energi (se eget kapittel med klimabudsjett i HP).	Årlig
Delmål 1.3 Ås skal ha en utforming som fremmer folkehelse og livskvalitet		
1.3.1	Gjennomføre prosjekter med bruk av skolehager i samarbeid med NMBU.	Årlig

Økonomiplan for 2022-2025

1.3.2	Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.	Årlig
1.3.3	Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for sykling og gange.	Årlig
1.3.4	Utvikle Breivoll i samarbeid med DNT.	Årlig
1.3.5	Legge til rette for folkehelsearbeid og evaluere og følge opp prosjekt SMIL-møteplass. Opprettholde og videreutvikle Frisklivssentralen i takt med endrede behov.	Årlig
Delmål 1.4 Ås skal ha et levende lokalsentra der det er lett å leve miljøvennlig		
1.4.1	Delmålet skal følges opp i alle reguleringsplaner og aktuelle temaplaner.	Årlig
Delmål 1.5 Barn og unge skal være aktive i utviklingen av et bærekraftig Ås		
1.5.1	Legge til rette for arrangementer og prosesser som bidrar til økt involvering av barn og unge.	Årlig
Delmål 1.6 Ås skal ha en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og grønnstruktur		
1.6.1	Gjennomføre tiltak i henhold til plan for naturmangfold.	Årlig
1.6.2	Ferdigstille kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.	Vår 2022
1.6.3	Følge opp områdereguleringsplan for Ås sentralområde.	Årlig
Delmål 1.7 Ås skal ha et levedyktig og fremtidsrettet landbruk		

Mangfold

Hovedmål 2: Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen

Delmål 2.1 Barn og unge skal oppleve trygghet i hverdagen		
2.1.1	I samarbeid med frivillig sektor gjennomføre tiltak for å skape trygghet og motvirke utenforskap og ensomhet blant barn og unge.	Årlig
2.1.2	Implementering og oppfølging av helhetlig plan for kommunens tilbud og tiltak for barn og unge.	Årlig
2.1.3	Tiltaksarbeidet i barnevernstjenesten endres fra å kjøpe fra private aktører til å utvikle egne kommunale tiltak.	Høst 2022
2.1.4	Bidra til en helhetlig tilnærming av barns psykososiale miljø, fra barnehage til ut grunnskolen.	Årlig
Delmål 2.2 Innbyggerne i Ås skal ha muligheter til å skaffe seg en inntekt		
2.2.1	Kommunen skal ha minst 1 lærlingeplasser per 1000 innbygger.	Årlig

Økonomiplan for 2022-2025

2.2.2	Gjennomføre tiltak som sikrer tidlig og tett arbeidsrettet oppfølging av innbyggere med behov for bistand til å beholde arbeid eller komme i arbeid.	Årlig
Delmål 2.3 Sosiale helseforskjeller i Ås skal reduseres		
2.3.1	Følges opp i alle planprosesser.	Årlig
Delmål 2.4 Ås skal ha en boligpolitikk som utjevner sosiale forskjeller		
2.4.1	Gjennomføre tiltak i henhold til boligpolitisk plan.	Årlig
Delmål 2.5 Ås skal være en inkluderende kommune for alle		
2.5.1	Utvikle kvalitetsindikatorer for integreringsarbeidet i Ås	2022
2.5.2	Mestringsenheten videreutvikles som redskap for å fremme brukernes og nettverkets egne ressurser.	Årlig
2.5.3	Ås kommune blir et demensvennlig samfunn. Samarbeid med nasjonalforeningen for folkehelse videreføres og punkter som er knyttet til inngåtte avtale følges opp.	Årlig
Delmål 2.6 Ås er en god kommune å bli gammel i		
2.6.1	Implementere velferds teknologi, som en del av en vridning av tjenestetilbudet med fokus på egenmestring.	Årlig
2.6.2	Håndtere framtidig vekst i eldreomsorg med økt satsning på hjemmetjenester.	Årlig
Delmål 2.7 Ås er tilrettelagt for mangfoldet i befolkningen		
2.7.1	I samarbeid med frivillig sektor videreutvikle tiltak for inkludering og mangfold.	Årlig

Muligheter

Hovedmål 3: Ås er senter for kunnskap, kultur og næringsvariasjon i regionen.

Delmål 3.1 Barn og unge skal ha kompetanse som styrker dem i møtet med framtidens utfordringer		
3.1.1	Skolenes profesjonfellesskap og læringsmiljø videreutvikles som en del av innføringen av ny læreplan.	Årlig
3.1.2	Ås kommune utvikler og drifter fordypnings- og talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst for barn og unge i regionen.	Årlig
3.1.3	Videreutvikle samarbeid med OsloMet rundt de kommunale barnehagene som er blitt universitetsbarnehager.	Årlig
Delmål 3.2 Livslang læring skal være en mulighet for alle		

Økonomiplan for 2022-2025

3.2.1	Utvikle et regionalt kunnskapssenter for voksne.	2022
3.2.2	Skolene i Ås tilbyr alternativ opplæring i form av flere varianter av praksisrettet arbeid, blant annet på Breivoll.	Årlig
Delmål 3.3 Ås skal være et attraktiv kommune for studenter, forskere og kunnskapsbasert næringsliv		
3.3.1	Se tiltak 3.5.1	Årlig
Delmål 3.4 Rammevilkårene for kommunens utdannings- og forskningsmiljøer skal styrkes		
3.4.1	Se tiltak 3.5.1	Årlig
Delmål 3.5 Vekst og verdiskaping skal skje i et samvirke mellom forskning, kultur, næringsliv og offentlig sektor		
3.5.1	Følge Ås kommunes vedtatte næringsstrategi 2016 - 2028.	Årlig
Delmål 3.6 Et variert næringsliv og økt privat sysselsetting skal fremmes		

Kommunen som organisasjon

Hovedmål 4: Ås kommune som aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver

Delmål 4.1 Ås kommune skal være en aktiv deltaker på vesentlige samfunnsarenaer		
Delmål 4.2 Ås kommune skal ha videreutviklet sin posisjon som en attraktiv og fremtidsrettet arbeidsgiver		
4.2.1	Følge opp arbeidsgiverstrategien	Årlig
4.2.2	Planlegge og gjennomføre lederutviklingstiltak.	Årlig
4.2.3	Lederutviklingen skal legge vekt på å skape en omstillingskultur i organisasjonen.	Årlig
Delmål 4.3 Ås kommunes behov for arbeidskraft skal være dekket og tilpasset kommunens organisasjon og tjenester		
4.3.1	For å skape en større kontinuitet i tjenestene til innbyggerne jobbes det aktivt mot en heltidskultur i kommunen.	Årlig
Delmål 4.4 Innbyggerne i Ås kommune skal være godt informert om kommunens tjenester		
4.4.1	Kommunens nettsider og søkefunksjon skal revideres slik at informasjon blir lettere tilgjengelig.	Årlig
4.4.2	Følge opp digitaliseringsstrategien med en handlingsplan som sikrer digitaliseringsprosjekter i samarbeid med Storfollo IKT.	Årlig
Delmål 4.5 Ås har god beredskap når det gjelder samfunnssikkerhet		
4.5.1	Gjennomføre årlige øvelser på beredskapsområdet.	Årlig

4.5.2	Følge opp samarbeidsavtale om beredskap med NMBU.	Årlig
Delmål 4.6 Kulturlivet, næringslivet og frivillige organisasjoner deltar sammen med kommunen i utviklingen av samfunnet		
4.6.1	Innbyggertorg er en samhandlingsarena for kommunale tjenester, organisasjoner, næringsliv og frivillighet. Evalueres i 2022.	Høst 2022

9 Klimabudsjett

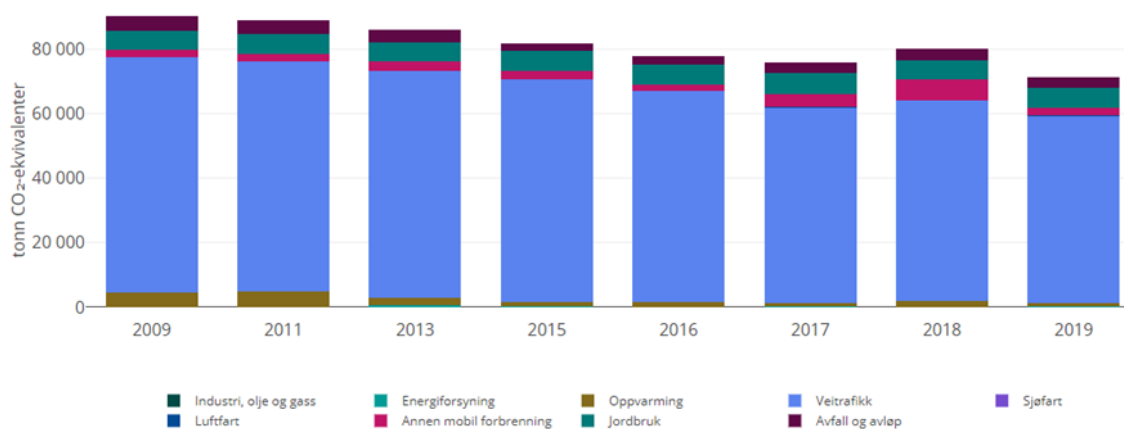
Hva er et klimabudsjett?

Et klimabudsjett er et styringsverktøy for kommunen for å nå klimamålene. Det viser hvilke tiltak som kommunen som virksomhet skal iverksette, hvor mye som er avsatt til gjennomføring av tiltaket i budsjettet og hvem som har ansvar for gjennomføring. I tillegg er utslippskutt forbundet med tiltakene kvantifisert så langt det er mulig. Rapportering på status i gjennomføring av klimatiltak i kommunens tertial- og årsrapporter sørger for målrettet styring av arbeidet.

Ås kommunes klimabudsjett

Tiltakene i klimabudsjettet er hentet fra [vedtatt handlingsplan for klima og energi 2020-2030 og tilhørende tiltaksdel 2020-2024](#). Vurderingene av utslippsreducerende effekt av tiltakene er gjort på grunnlag av [en tiltaksanalyse](#). I prioriteringen av tiltak er det også gjort skjønsmessige vurderinger av gjennomførbarhet, kostnad og positiv effekt på andre samfunnsområder i kommunen, som f.eks. folkehelse.

De direkte klimagassutslippene fra Ås kommune var 71.329 tonn CO₂-ekvivalenter i 2019. Veitrafikk er den største utslippskilden i kommunen, med 81,5 % av klimagassutslippene i 2019. Ca. 2/3 av disse utslippene kommer fra gjennomgangstrafikk, mens ca. 1/3 kommer fra intern trafikk som har start og/eller stopp-punkt i Ås kommune. Detaljer om utslippsstatistikken finnes i [klimaregnskapet til Ås kommune 2017-2018](#) og [rapport om utslipp og framskrivinger](#). Intertrafikken kan vi gjøre noe med. Hvis vi skal nå de overordnede utslippsmålene for Ås kommune, er vi imidlertid avhengig av at nabokommuner, fylke og stat gjennomfører tiltak innenfor sine ansvarsområder for å redusere utslipp fra veitrafikken.

Figur 1. Oversikt over utviklingen av direkte klimagassutslipp per sektor i Ås kommune 2009-2019. Kilde: Miljødirektoratet 2021.

I dette klimabudsjettet er det tiltak innen innsatsområde transport det er gjort beregninger for (perioden 2021-2024). Det er beregnet utslippsreduksjoner av flere tiltak samlet for hvert delmål. [Se tiltaksanalysen for detaljer om beregning av utslippskutt og framskrivinger.](#)

Klimabudsjettet 2022 er det andre klimabudsjettet for Ås. I 2021 har kommunen jobbet med å forankre tiltakene i klimabudsjettet i organisasjonen og gjennomføre tiltak. Klimabudsjettet for 2021-2024 er i hovedsak videreført, men med noen justeringer med bakgrunn i virksomhetenes kapasitet og vurderinger av hvilke tiltak de mener har størst potensial for å bli gjennomført.

Ås kommune skal delta i Klima Viken som del av Klima- og energinettverket i Follo. Viken fylkeskommune bidrar i et spleiselag med kommuner som ønsker det, med en 50/50-finansiering. Midlene kan brukes til en felles stillingsressurs for klimaarbeidet i Follo og/eller andre klimatiltak. Det er i dette klimabudsjettet derfor lagt inn 80.000 kr hvert år i fireårsperioden, som da vil utløse tilsvarende sum fra Viken fylkeskommune. Dette vil være en del av den samlede finansieringen fra Follo-kommunene.

I klimabudsjettet er vurderingene av potensial for utslippskutt i fireårsperioden 2021-2024 videreført. Det er stor usikkert om hvor stor den utslippsreducerende effekten vil være for mange av tiltakene, og beregning av utslippskutt krever mye ressurser. Kommunen har derfor ikke prioritert å gjøre nye beregninger for perioden 2022-2025, men heller fokusert på gjennomføring av tiltak som har effekt.

Mange av tiltakene i klimabudsjettet i 2021 er gjennomført eller under gjennomføring. Detaljer om status på tiltakene finnes i [kommunens tertial-rapportering i Framsikt, som du finner her.](#)

Klimabudsjettet vil bli utviklet og forbedret etter hvert som kommunen høster erfaringer. Det gjør vi sammen med andre kommuner og Viken fylkeskommune.

Hvordan klimabudsjettet er lagt opp

Alle tiltak fra tiltaksplan for klima og energi er tatt med i klimabudsjettet. Det er fordi tiltakene samlet sett er viktige for å oppnå målene. Tiltakene i klimabudsjettet er delt i to kategorier, ut fra om de har effekt på direkte eller indirekte utslipp:

- Direkte utslipp: Utslippene som fysisk skjer innenfor kommunens geografiske grense. Dette er utslipp fra transport, stasjonær forbrenning, avfall og avløp og landbruk, se tabell 1.
- Indirekte utslipp: Er utslipp fra aktivitet og forbruk i Ås som kommer fra produksjon og transport av varer *utenfor* Ås. Det er ikke satt tallfestede mål for dette, siden det hverken finnes gode metoder eller nasjonale tall for å beregne indirekte utslipp. Reduksjon av indirekte utslipp er likevel viktig, og tiltak innen innsatsområdene felles strategier og indirekte utslipp er presentert i tabell 2.

Kommunens klimamål

- Det direkte klimagassutslippet i Ås kommune er redusert med 65% i 2030, og med 90-95% i 2050 sammenlignet med utslippsnivået i 2017.
- Ås kommune har et maksimalt utslipp på 26 000 tonn CO₂ i 2030, og ikke høyere enn 6 440 tonn CO₂ i 2050.
- Ås skal være klimanøytral i 2050

Dette er ambisiøse mål, og er skjerpet for Ås kommune i forhold til tidligere Akershus fylkeskommunes klimamål, som er vist i fig. 2. Figuren gir likevel et godt inntrykk av hvor store utslippsreduksjoner vi må oppnå innen de ulike innsatsområdene for å nå hovedmålene i Ås kommune.

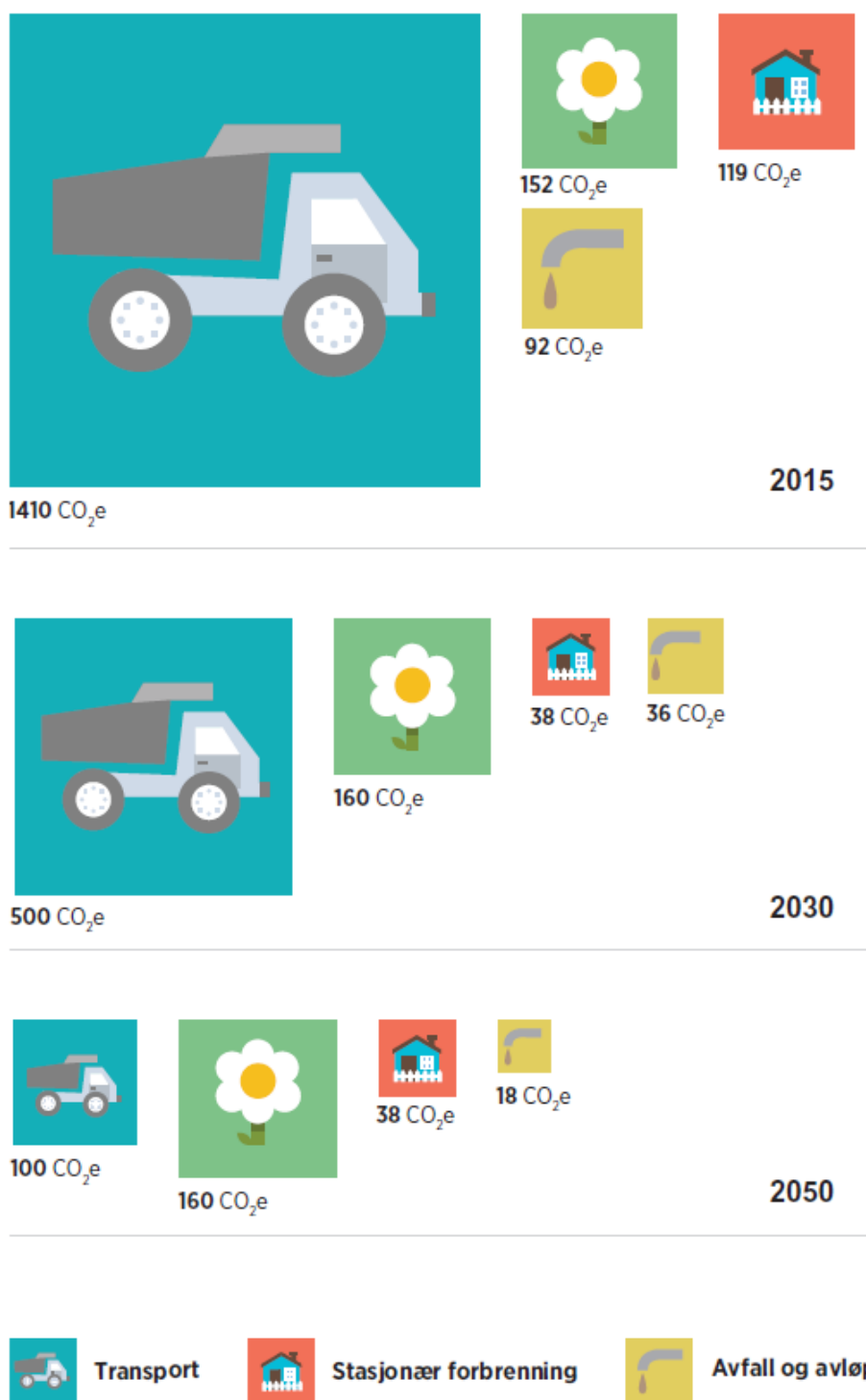

Fig. 2. Klimamål for Akershus fylkeskommune i tonn CO₂-ekvivalenter: 2015 (utgangspunkt), 2030 (55% reduksjon) og 2050 (85-90% reduksjon) sammenlignet med utslippsnivået i 1991. Kilde: Klima og energiplan for Akershus fylkeskommune 2018.

Budsjett

Økonomisk budsjett

I fireårsperioden er det avsatt totalt 4.400.000 kr. til tiltak innen de ulike innsatsområdene. Fordelingen er vist i tabellen under.

Avsatt budsjett innen ulike innsatsområder	2022	2023	2024	2025	Sum i perioden
Transport	520 000	200 000	500 000	0	1 220 000
Stasjonær energi, avfall og avløp, landbruk	500 000	600 000	200 000	0	1 300 000
Indirekte utslipp og felles strategier	80 000	280 000	130 000	0	490 000
Totalt budsjett fordelt på innsatsområde per år, kroner:	1 100 000	1 080 000	830 000	0	3 010 000
Totalt budsjett ufordelt på innsatsområde per år, kroner:	0	20 000	270 000	1 100 000	1 390 000

Ås kommune som virksomhet kan spille en viktig rolle i å få ned utslipp gjennom anskaffelser. Det gjelder spesielt bygge-, anleggs- og rehabiliteringsprosjekter, og innkjøp/leasing av kjøretøy og maskiner. Siden kostnadene for å stille klima- og miljøkrav fastsettes i anskaffelsesprosessen, har det ikke vært mulig å tallfeste slike kostnader i klimabudsjettet, og disse kostnadene er ikke inkludert i tabellen over.

Forklaring av tiltakslister

- Hovedmål og delmål for hvert innsatsområde finnes i de fargede radene.
- Tiltakene er sortert under det delmålet de bidrar til å oppnå (f.eks. T1, T2, T3 osv.)
- Tiltak nr. er identisk med nummer på tiltakene i vedtatt tiltaksplan for klima og energi. Noen av tiltakenes tekst er kortet ned av praktiske grunner. [Detaljene finnes i tiltaksdelen.](#)
- I kolonnen *Gjennomføring/kostnad i 1000 kr* er det angitt budsjettforslag for tiltaket for det aktuelle året. For mange av tiltakene er det også mulig å søke om tilskudd fra Klimasats, ENOVA og Viken fylkeskommune. Der det står x betyr det at tiltaket gjennomføres som del av den ordinære driften/saksbehandlingen i det aktuelle året.
- I kolonnen *utslippsreduksjon* er det for innsatsområdet transport angitt en beregning i tonn CO₂-ekvivalenter for perioden 2021-2024. Dette tallet er en beregning av potensielle utslippsreduksjoner innen hvert delmål hvis alle tiltakene blir gjennomført. For de øvrige innsatsområdene med direkte utslipp er det gjort en skjønnsmessig vurdering av utslippsreducerende effekt. Det er tatt utgangspunkt i vurderingene av tiltakene i regional plan for klima og energi for Akershus fylkeskommune, med lav/middels/høy effekt.
- For tabellene med indirekte utslipp (som gjelder *felles strategier* og *indirekte utslipp*), er ikke utslippsreducerende effekt angitt. Dette er fordi det er for stor usikkerhet knyttet til en slik vurdering, både fordi utslippene i hovedsak skjer utenfor Ås kommune og det er mange ledd i produksjonen, samt at mange av tiltakene er påvirkningsarbeid og strategisk arbeid. Det kan gjøres beregninger i enkelte prosjekt når vi får mer kunnskap, f.eks. når det gjelder matsvinn og byggeprosjekter.
- Tiltak som er gjennomført i 2021 er tatt ut av tabellene. Tiltak som ikke ble gjennomført i 2021 er videreført til 2022.

Tiltaksliste - reduksjon direkte utslipp

Tabell 1: Klimabudsjett for å redusere direkte utslipp i Ås kommune

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak: TRANSPORT	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x= innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr				Potensial utslipps-reduksjon tonn CO2e 2021-2024
			2022	2023	2024	2025	
Ttotal: Klimagassutslippene fra transportsektoren er redusert med mer enn 50 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå						14 100	
T1 total: Veksten i persontransport er tatt med kollektiv, sykkel og gange.						2 050	
1	Utarbeide arealstrategi som del av kommuneplanens samfunnsdel som ivaretar klimahensyn.	Plan, miljø og næring	x				
2	Følge opp områderegeringsplan for Ås sentralområde med kvalitetsprogram.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	
3	Utarbeide helhetlig parkeringspolitikk	Plan, miljø og næring	x				
4	Gjennomfører tiltak i vedtatt strategi og tiltaksplan for sykling og gange	Kommunalteknikk	x	x	x	x	
5	Ha møter med Ruter og Vy om å utvikle kollektivtilbudet i og til Ås og at dette er fossilfritt.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	

Økonomiplan for 2022-2025

6	Kartlegge gjennomgangstrafikk gjennom Ås sentrum og vurdere virkemidler for å redusere denne, herunder bompenger.	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm., Statens vegvesen)	200				
7	Utarbeide retningslinjer for ansattes reiser med fokus på klima- og miljøvennlige løsninger.	Organisasjon og fellestjeneste	x				
T2 total: Ved utgangen av 2020 skal kollektivtransporten kun bruke fornybar og bærekraftig energi, og gradvis gå over til en utslippsfri kollektivtransport							2 700
8	Etterspørre utslippsfrie* skolebusser og transporttjenester ved nye innkjøpsavtaler.	Organisasjon og fellestjeneste (VFK)	x	x	x	x	
9	Etterspørre utslippsfrie* transporttjenester ved innkjøp.	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
T3 total: Alle nye lette kjøretøy er nullutslippsbiler innen 2025							3 450
10	Alle nyinnkjøp/nye leasingavtaler av lette kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy. Kostnader avklares i anskaffelsen.	Alle med slike avtaler	x	x	x	x	
11	Legge til rette for bildelingsløsninger med nullutslippskjøretøy: Regulere inn areal som kan brukes til slike formål. Være pådriver mot private utbyggere	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	
12	Utrede bildelingsløsning med kommunens biler (personbiler).	Kommunalteknikk Eiendom (NMBU)	320				
T4 total: Minst 50 % av nye, tyngre kjøretøy er nullutslippslastebiler, og andel tyngre kjøretøy som går på biogass er økt innen 2030							*

Økonomiplan for 2022-2025

13	Innkjøp og leasing av tyngre kjøretøy og maskiner skal være utslippsfrie så langt det lar seg gjøre. Kostnader avklares i anskaffelsen.	Kommunalteknikk Eiendom	x	x	x	x	
14	Ved reforhandling eller inngåelse av ny rammeavtale for drivstoff skal kommunen forespørre avansert biodrivstoff som oppfyller EUS bærekraftskriterier.	Innkjøpsteam	Ved reforhandling av kontrakt				
15	Vurdere samarbeid for å få differensierte bomsatser/veipricing i bombrikke basert på utslipp, for tungtransport som kommer inn i Norge (og videre på E6 og E18).	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm. og Follo-kommuner)	x				
T5 total: Infrastruktur for fossilfrie drivstoff er godt utbygd innen 2025							**
16	Etablere ladepunkt ved kommunale parkeringsplasser og bygg. Lage plan for gjennomføring.	Kommunalteknikk (VFK)		200	500		
17	Stille krav om tilrettelegging for ladepunkter for elbil ved alle parkeringsplasser i nye reguleringsplaner.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	
18	Videreformidle informasjon om støtteordninger for å etablere lademuligheter for bil og sykkel i f.eks. borettslag og sameier	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	
19	Støtte opp om initiativ for fossilfri drivstoff på bensinstasjoner/ energistasjoner.	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	
T6 total: Bygg- og anleggsplasser er fossilfrie innen 2025 og utslippsfrie innen 2030							5 900

Økonomiplan for 2022-2025

20	Kommunen stiller krav om fossilfrie, på sikt utslippsfrie, bygg- og anleggsplasser for nye bygg og større rehabiliteringsprosjekter, inklusive VA-anlegg.	Prosjekt Eiendom	x	x	x	x	
21	I reguleringsplan og byggesak er kommunen pådriver for at private utbyggere har fossil- og etter hvert utslippsfrie bygg- og anleggsprosjekt.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	
	Sum kostnader tiltak transport i perioden 2021-2024		520	200	500	0	

* Forutsatt å gi effekt fra 2025 (Civitas 2019)

** Tiltak i tiltaksområde T5 gir ikke utslippskutt i seg selv, men er en forutsetning for å nå delmål T3 og T4

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak: S: STASJONÆR ENERGI (inkl. fornybar energi) AA: AVFALL OG AVLØP L: LANDBRUK	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x= innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr				Effekt utslippsreduksjon: Lav/ middels/ høy
			2022	2023	2024	2025	
S: Klimagassutslippene fra stasjonær forbrenning er redusert med minst 90 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå, uten å øke elektrisitetsbruk							
S1: Forbrenning av fossil olje og gass til oppvarming av bygg og produksjon av fjernvarme er utfaset innen 2030							
S2: Andelen lokal, fornybar energi til varme, kjøling og el-spesifikt forbruk i bygg er økt innen 2030							
1	Legge ut informasjon på hjemmesidene om hvilke typer solenergianlegg som er søknadspliktige	Byggesak	x	x	x	x	Lav

Økonomiplan for 2022-2025

2	Bruke fjernvarme og vurdere ev. bruk av bergvarme og bioenergi og/eller solfangere i egne byggeprosjekter så langt det er mulig. Oppfordre private utbyggere til det samme.	Prosjekt, Eiendom, Plan, miljø og næring	x	x	x	x	Middels
3	Oppfordre utbyggere til å legge om til og ta i bruk lokale fornybare energikilder og øke kompetanse hos kommunen om dette.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	Middels
4	Vurdere bruk av solceller og solfangere på nye kommunale bygg og ved rehabilitering av eksisterende bygg og skifte av tak.	Prosjekt Eiendom (NMBU)	x	x	x	x	Middels
5	På kommunens nettsider skal det ligge informasjon om hvor innbyggerne kan få rådgiving om energiomlegging, energieffektivisering og valg av lokale fornybare energikilder.	Kommunalteknikk Eiendom	x	x	x	x	Lav
6	Oppfølging og videreutvikling av gjennomførte ENØK-tiltak i alle kommunens bygg, inkl. strategi for arbeidet.	Eiendom	300	x	x	x	Middels
7	Lage plan for bedre styring og utskifting til LED-lys: Veilys og lys på idrettsanlegg.	Kommunalteknikk		100			Lav
AA: Klimagassutslippet fra avfalls- og avløpssektoren er redusert med minst 80 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå							
AA1: Klimagassutslippet fra avfallsdeponiene er redusert med minst 80 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå							
1	Kartlegge metangassutslipp fra deponi og beskrive tiltak.	Kommunalteknikk	200				Lav
2	Vurdere tiltak for å redusere metangasslekkasje på nedlagt avfallsdeponi	Kommunalteknikk		x			Høy

Økonomiplan for 2022-2025

AA2: Produksjon av biogass til drivstoff er økt innen 2030							
3	Samarbeide om økt biogassproduksjon til drivstoff på Søndre Follo renseanlegg og Nordre Follo renseanlegg.	Kommunalteknikk			200		Høy
4	Utrede muligheten for energigjenvinning fra avløpsvann før det forlater Ås kommunes avløpsnett (Nye Dyster Eldor boligfelt).	Kommunalteknikk		300			Middels
AA3: All biorest fra biogassproduksjon brukes til gjødsel innen 2030							
5	Vurdere tiltak for å øke verdien av biorest fra avløpslam på Søndre Follo renseanlegg og Nordre Follo renseanlegg.	IKS'er (Viken fylkeskom., Biogass Oslofjord)		200			Middels
L1: Bærekraftig matproduksjon i landbruket har økt mens klimagassutslippene er på samme nivå eller lavere sammenlignet med 2015							
1	Informere om og forvalte nasjonalt tilskudd til drenering og miljøtiltak i jordbruket.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Middels
2	Informere om og forvalte tilskuddsordningen regionale miljøtilskudd i landbruket for å øke bruken av fangvekster.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Lav
3	Prioritere bevaring av dyrka og dyrkbar mark ved behandling av arealinnspill i kommuneplanens arealdel. (Inkl. arealregnskap)	Plan, miljø og næring	x				Middels
4	Videreutvikle Smak Ås og lokale markeds plasser som REKO-ringen i kommunen med fokus på bærekraftig og lokalprodusert mat.	Kultur og fritid, Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	Lav

Økonomiplan for 2022-2025

L2: Landbruket er fossilfritt innen 2030							
5	Informere om regionale midler til klima- og energiplaner på gårdsbruk.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Høy
6	Informere om klimarådgiving til landbruket og tilbud fra Klimasmart landbruk Viken. Samarbeide med landbrukslagene om kompetanseheving på fornybare energiformer i landbruket. Formidle oppdatert informasjon om metoder for økt karbonbinding i jord.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Middels
7	Støtte opp om initiativ for å legge til rette for bedre tilgang til fossilfritt drivstoff (høykvalitets 2. generasjons biodiesel ol.)	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	Lav
8	Støtte opp om bruk av ny teknologi som utvikles innen forskning og utvikling (presisjonslandbruk).	Næringen	x	x	x	x	Lav
9	Viderformidle kontakt mellom landbruksnæringen, landbruksrådgivningen og fylkeskommunen om elektriske kjøretøy og biologiske drivstoff og økt bruk av solenergi.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Middels
L3: Landbruket er en sentral aktør i overgangen til et samfunn basert på fornybare biologiske ressurser							
L3.1: Skogproduksjonen til bruk av tre som byggemateriale og bioenergi har økt innen 2030							
L3.2: Karbonbinding i skog og jord er økt innen 2030							
10	Oppfølging og kontroll av foryngelseskravet i skogbruksloven §6 forsterkes og utvides for å fremme mer klimarobuste skoger med større innslag av løvtrær.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Lav

Økonomiplan for 2022-2025

11	Mer informasjon om ungskogpleie, planting og annen skogkultur	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	Lav
12	Utvikle NMBU som utstillingsvindu for et klima- og miljøvennlig landbruk.	NMBU	x	x	x	x	Middels
13	Rådgiving for størst mulig oppslutning blant skogeiere om bestilling av ny skogbruksplan.	Follo Landbrukskontor					Middels
	Sum kostnader tiltak S, AA, L i perioden 2021-2024 (i 1000 kr)		500	600	200	0	

Tiltaksliste - reduksjon indirekte utslipp

Tabell 2: Klimabudsjett for å redusere indirekte utslipp i Ås kommune

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak INDIREKTE UTSLIPP FELLES STRATEGIER	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x = innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr			
			2022	2023	2024	2025
ID	Generelt, Indirekte utslipp					
1	Fullelektronisk fagprogram for å redusere papirbruk og toner i kommunen	Organisasjon og fellestjeneste	x			
2	Bidra i utviklingen av NMBU og Vitenparken som visningsvindu for bærekraftsmålene.	NMBU (Plan, miljø og næring)	x	x	x	x
3	Vurdere å trekke kommunale investeringer ut av fossil energi.	Økonomi	x			

Økonomiplan for 2022-2025

ID1	Alle nye, offentlige bygninger er nullutslippsbygg innen 2030.						
4	Når kommunen skal prosjektere nye bygg eller gjennomføre større rehabiliteringer, skal det i forkant utredes om gjenbruk og transformasjon av stående bygningsmasse vil være et bedre alternativ enn riving og nybygg, både for klima/miljø.	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x	
5	Ved prosjektering av nye kommunale bygg og større rehabiliteringsprosjekter skal tema innen miljø- og klima utredes og legges fram for politisk behandling (se tiltaksplan for detaljer).	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x	
6	Bruke klimagassregnskap og livssyklus kostnader som en del av beslutningsunderlaget for miljøambisjoner for nye kommunale bygg og større rehabiliteringsprosjekter. Klimagassregnskapet skal vise nødvendige tiltak for å oppnå en utslippsreduksjon på minst 30% i forhold til et referansebygg etter bransjenormen (Tek-17).	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x	
7	Oppfordre utbyggere, næring og innbyggere til klima- og miljøvennlig områdeutvikling og bygg jf. mål og tiltak i Kvalitetsprogrammet.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	
8	Utrede hvordan kommunens bygningsmasse kan brukes mer effektivt for å redusere behov for nybygg og redusere driftsutgifter.	Eiendom	x				
9	Høyere prioritering av drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse for å redusere behov for nybygg og rehabilitering.	Eiendom	Mangler finansiering	Mangler finansiering	Mangler finansiering	Mangler finansiering	
10	Vurdere å kreve energimerke B i bygg der kommunen inngår leieavtaler, og ved reforhandling av eksisterende avtaler.	Eiendom	x	x	x	x	

Økonomiplan for 2022-2025

ID2	Minst 65 % av husholdningsavfallet går til materialgjenvinning innen 2030.						
11	Informasjonstiltak og holdningsskapende arbeid for at innbyggerne skal sortere ulike fraksjoner riktig.	Follo Ren (Kommunalteknikk)	x	x	x	x	
12	Utvikle lokale miljøhus og miljøpunkt (opprette minst 20 nye miljøpunkt i Ås kommune).	Follo Ren (Kommunalteknikk)			x		
ID3	Matsvinn er redusert med 50 % innen 2030.						
13	Sette i gang et pilotprosjekt for å redusere matsvinn i Ås kommune som organisasjon. Starte med Helsedrift.	Helsedrift (PMN)	x				
14	Utarbeide strategi med kartlegging og tiltak for å redusere matsvinn i Ås kommune som organisasjon.	Avklares	x				
15	Bidra til å redusere matsvinn ved redistribusjon av matvarer på Innbyggertorget sammen med Foodsharing NMBU.	Ås innbyggertorg	x				
ID4	Forbruk av kjøtt er redusert innen 2030.						
16	Alltid ha et plantebasert alternativ i kommunens servering ved kantiner, skoler og barnehager og institusjoner. Kommunal matsservering skal være i tråd med Helsedirektoratets kostråd.	De som har ansvar for planlegging og innkjøp.	x	x	x	x	
ID5	Behov for flyreiser, private og i jobbsammenheng er redusert innen 2030.						
17	Utvikle kultur- og fritidstilbud.	Kultur og fritid (PMN)	x	x	x	x	
18	Utvikle og ivareta stedskvaliteter jf. Kvalitetsprogrammet.	Kommunalteknikk Plan, miljø og næring	x	x	x	x	

Økonomiplan for 2022-2025

ID6	Deling, gjenbruk og redesign av ulike produkter har økt innen 2030.						
19	Gjenbruke og selge brukte møbler og utstyr, eks. IKT-utstyr, inkl. innkjøpsavtale for brukte kontormøbler	Økonomi (enheter som kjøper møbler)	x	x	x	x	
20	Være pådriver for å etablere materialbank/gjenbruksstasjon for gjenbruk av byggematerialer.	Plan, miljø og næring (Follo-kommuner, VFK)		x			
FS	FELLES STRATEGIER						
FS1	Innkjøp						
1	Revidere kommunens anskaffelsesstrategi og anskaffelsesrutiner med mer fokus på miljø og klima (se tiltaksplan for detaljer).	Organisasjon og fellestjeneste	x				
2	Øke ressurser internt i kommunen til arbeid med miljøkrav i anskaffelser (kurse kommunens innkjøpere, rådgiving, rutineutvikling, maler m.m.)	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
3	Kommunen samarbeider med Felles innkjøpskontor i Follo (FIK) om strengere retningslinjer for miljøkrav i anskaffelser og i kontrakter.	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
4	Utrede konsekvenser av digitalisering og innkjøp av IT- utstyr for kommunens miljø- og klimafotavtrykk. Herunder vurdere hvordan kommunen kan redusere andel lagrede data for å redusere klimafotavtrykk.	Organisasjon og fellestjeneste (Follokommunene)		100			
FS2	Styringsverktøy og administrasjon						

Økonomiplan for 2022-2025

5	Utarbeide klimagassbudsjett og klimaregnskap som del av kommunens handlingsprogram og økonomiplan og tilhørende rapportering. 2023: Utrede hva det vil koste for kommunen å være klimanøytral i 2050.	Økonomi	x	x	50	x	
6	Bruke og utvikle kommunens styringssystem og digitale verktøy (Framsikt) til miljøstyring og klimabudsjett.	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
7	Videreføre tilbudet om gratis Miljøfyrtårnsertifisering av bedrifter i Ås.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	
FS3	Holdningsskapende arbeid						
8	Ta i bruk Ås kulturhus og bibliotekene som forum for debatt og diskusjon, veiledning og informasjon.	Kultur, idrett og fritid	x	x	x	x	
9	Vurdere å gjennomføre aktuelle kampanjer og konkurranser om bærekraftig forbruk, delingskultur og reduksjon av klimagasser.	Kultur, idrett og fritid (Service og komm.)		100			
10	Barnehage: Legge stor vekt på Rammeplanens føringer for bærekraftig utvikling blant annet ved å tilrettelegge for at prosjekter som gjennomføres med barna, belyser klima og bærekraft. Skole: Legge stor vekt på læreplanverket LK20s føringer for bærekraftig utvikling.	Styrer i barnehagene, rektor på skolene	x	x	x	x	
11	Barnehagene og skolene vil tilrettelegge for at prosjekter belyser klima og bærekraft.	Styrer i barnehagene, rektor på skolene	x	x	x	x	
12	Samarbeide med NMBU og Vitenparken om pedagogiske opplegg om klima og bærekraft.	Grunnskole	x	x	x	x	
FS4	Samarbeid med andre						

Økonomiplan for 2022-2025

13	Deltakelse i Klima Viken og egenandel for å utløse støtte til klimatiltak fra Viken fylkeskommune	Plan, miljø og næring (Viken fk., NMBU, næringsliv)	80	80	80		
14	Legge mer vekt på klima og grønt næringsliv v/rullering av kommunens næringsstrategi (inkl. redusere matsvinn, sirkulærøkonomi).	Plan, miljø og næring (næringsliv)	x				
15	Støtte opp om lokale initiativ for flere muligheter for gjenbruk: Mat, møbler, fikselaug og lignende initiativer fra frivillige.	NMBU, Follo Ren (PMN, næringsliv)	x				
16	Støtte opp om evt. initiativ for å opprette senter/prosjekt for sirkulærøkonomisk næringsliv og oppstartsbedrifter i Ås sentralområde etter modell fra Vollebekk fabrikker i Oslo.	Plan, miljø og næring (Viken fk.), NMBU, Follo Ren, Næringsliv	x				
	Sum kostnader tiltak i perioden 2021-2024 (i 1000 kr)		80	280	130	0	

Rapportering og måloppnåelse

Ås kommune vil følge utviklingen i gjennomføring av tiltakene og i faktiske utslippsreduksjoner i årene fremover. Miljødirektoratets klimastatistikk gir oversikt over status for klimagassutslippene for ulike sektorer. Denne statistikken offentliggjøres ett til to år etter det aktuelle året. Siste oppdatert statistikk finnes over, i fig. 1. Se [klimaregnskap for Ås kommune 2017-2018](#) for detaljer om utslipp og status for Ås kommune som samfunn, basert på nasjonal og regional utslippsstatistikk.

I tillegg til rapportering på status på gjennomføring av tiltak i tertialrapportene, vil kommunen presentere resultatindikatorer for Ås kommune som virksomhet i årsmeldingen. Resultatindikatorene viser hva som er oppnådd og kan være både kvantitative (f.eks. antall nullutslippsbiler i kommunens bilpark) og kvalitative (f.eks. arealplanlegging som bidrar til mindre bilkjøring). Fordi 2021 var første år med klimabudsjett, har ikke kommunen oppdaterte tall for indikatorene for 2021, men de vil bli rapportert i årsmeldingen. Dette vil vise hvor det er behov for styrket innsats, og legges til grunn ved neste rullering av klimabudsjettet.

Resultatindikatorer

Tabell 3 viser resultatindikatorer for Ås kommune som virksomhet som skal brukes i rapporteringen på klimabudsjettet. Indikatorer der vi i dag ikke har et system for å innhente data er vist i tabell 4. Disse er ikke med i indikatorsettet nå, men blir inkludert når vi får et effektivt system for rapportering.

Tabell 3. Indikatorer direkte utslipp og energiforbruk/produksjon for Ås kommune som virksomhet

Indikatorer	Kilde	Siste tall
Antall nullutslippskjøretøy (andel).	Virksomhetene	2020: 6 kjøretøy (av 97)
Antall elsykler/sykler til bruk i tjenesten	Virksomhetene	2020: 2-3 elsykler, 1 vanlig sykkel
Antall ladestasjoner ved kommunens formålsbygg og arbeidsplasser.	Kommunalteknikk	2020: 20 ladestasjoner
Prosjekter med fossilfri/utslippsfri bygg- og anleggsplass (reduksjon i utslipp i prosjektet)	Enhet Prosjekt	2020: Ingen
Energiforbruk elektrisitet i kWh totalt (kommunale bygg, veilys/lysløype og VA-anlegg)	Enhet Eiendom	2019: 24 707 783 kWh (Bygg: 15 118 609, Veilys: 3 163 603, VA-anlegg: 2 786 102)
Energiforbruk i kWh totalt (elektrisitetsforbruk, fjernvarme og fyringsolje)	Enhet Eiendom	2019: 27 777 725 kWh
Energiproduksjon, solkraft	Enhet Eiendom	2020: Ingen anlegg.

Økonomiplan for 2022-2025

Avfallsvolum næringsavfall	Avfallsselskap	2019: 391350 kg (alle bygg/virksomheter).
Andel næringsavfall som går til materialgjenvinning (evt. antall fraksjoner).	Avfallsselskap.	2019: 18,6% sorteringsgrad
Antall gårdsbruk som har fått veiledning om klima- og energiplan.	Follo Landbrukskontor	Ingen p.t.

Tabell 4. Indikatorer som bør utvikles for Ås kommune som virksomhet

Forslag til indikatorer	Direkte utslipp:	Indirekte utslipp:
Reduksjon i utslipp fra arbeidsreiser	CO2e	
Klima- og miljøvennlige formålsbygg og rehabilitering		Antall prosjekter, estimert effekt CO2e
Energiforbruk i kWh pr kvadratmeter (temperaturjustert),		CO2e /kWh
Arealplanlegging som bidrar til mindre bilkjøring	Kvalitativ beskrivelse	
Andel matsvinn i kommunen som virksomhet		Kg
Gjennomførte holdningsskapende kampanjer og informasjonstiltak		Antall kampanjer, deltakelse
Innkjøp: Stille miljøkrav i anskaffelser		Type og antall miljøkrav
Redusert kjøttforbruk		Kg

Kommunens tjenesteområder

Barnehage

Om tjenesteområdet

I Ås kommune omfatter tjenesten to resultatområder: 201 Førskole og 211 Styrket tilbud til førskolebarn.

Barnehagens samfunnsmandat er basert på en helhetlig tilnærming til barns utvikling, samt at barndommen har en egen verdi. En helhetlig tilnærming er et uttrykk for et pedagogisk grunnsyn som ser omsorg, lek, læring og danning i sammenheng.

Ås kommunes barnehagetilbud er mangfoldig og består av 6 kommunale, 12 private barnehager og 2 private familiebarnehager og Pedagogisk psykologisk senter (PPS).

Barnehagene har ulike profiler og satsningsområder, og varierer i størrelser og gruppeorganisering. Geografisk ligger barnehagene spredt rundt om i hele kommunen.

De kommunale barnehagene i Ås har gjennom 14 år jobbet systematisk og kontinuerlig med tydelig og god pedagogisk forankring tilknyttet Reggio Emilia pedagogikken. Dette innebærer at de kommunale barnehagene tilrettelegger for læring i formelle og uformelle situasjoner, og etterstreber å tilby barna et rikt og stimulerende læringsmiljø der barnas medvirkning er i fokus. Det tilrettelegges for at barna skal få tenke selv, utforske selv og skape egne teorier. Personalets oppdrag er å legge til rette for ulike læringsarenaer som kan gi de muligheter til å skape sammenhenger.

Pedagogisk psykologisk senter

Pedagogisk psykologisk senter (PPS) bistår barnehageansatte med råd og veiledning på systemnivå og utreder barn når barnehagen og foreldrene sender henvisning.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	15,0 %	15,3 %	15,4 %	14,2 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) **)	148 876	153 738	172 625	170 385
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	161 908	159 077	168 804	166 971
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstimer (kr) (B)	74,9	73,6	78,1	77,3
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (B)	12 443	12 635	12 386	12 117
Dekningsgrad				
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	4,4 %	3,7 %	5,6 %	4,5 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	86,3 %	88,3 %	87,6 %	85,5 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	97,6 %	98,2 %	98,2 %	97,4 %

Økonomiplan for 2022-2025

Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	52,1 %	51,7 %	37,8 %	49,6 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)	22,8 %	23,6 %	15,3 %	17,7 %
Kvalitet				
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) (B)	6,0	6,5	6,1	6,0

***) Justert for utgiftsbehov*

Utfordringer og strategi

Utfordringene i barnehagesektoren i Ås kommune har beveget seg fra å sikre nok barnehageplasser til fokus på utvikling av kvalitet. De senere årene har det overkapasitet av barnehageplasser i Ås kommune. God ressursutnyttelse i barnehagesektoren forutsetter at kapasiteten utnyttes godt.

Barnehagesektoren i Ås har et betydelig privat innslag. Samarbeidet mellom Ås kommune og de private aktørene er svært viktig for utviklingen av et godt barnehage tilbud for alle barn i kommunen. En utfordring er knyttet til hvordan de private aktørene kan innlemmes i utviklingsarbeidet og effektiviseringene, samtidig som de skal ha en selvstendig plass med rom for egen innovasjon og pedagogiske alternativer.

Barnehage er først og fremst en pedagogisk institusjon og møteplass for barn. Det er en arena for fellesskap for store og små. Fremover skal det jobbes sterkt med å videreutvikle og skape inkluderende fellesskaper i barnehagene hvor alle skal føle seg sett og anerkjent som en likeverdig og verdifull deltager. Det skal arbeides for at barnehagen blir et oppvekstfellesskap som kobler sammen ulike mennesker, tverrfaglige tjenester, ressurser og kompetanse. Barnehagen skal være et styrkende ledd til laget rundt barna.

Kjernen i barnehagens virksomhet er å legge til rette for et trygt og godt psykososialt miljø som fremmer trivsel, utvikling og læring hos barn. Barnehagene skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og inkluderende barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna. Barnehagenes fremste oppdrag blir å bygge fellesskapsverdier gjennom å støtte betingelser for at alle mennesker kan leve et liv de setter pris på gjennom hele livet.

Med målrettet arbeid skal kommunale barnehager dreie fokuset til forebyggende og allmennpedagogisk innsats ved å styrke tidlig innsats og det tverrfaglige samarbeide .

Pedagogisk psykologisk senter

Som det fremkommer av tabellen nedenfor er det en økning i antall henvendelser fra barnehagene til PPS. Det positive er at samhandlingen mellom barnehagene og PPS er god. Dette underbygges særlig av antall henvendelser til Pedagogisk innsatsteam (PIT) som veileder ansatte på systemnivå. Denne veiledningen bidrar til å styrke det ordinære tilbudet og kan på den måten redusere behovet for spesialpedagogisk hjelp. Hvis antall barn i barnehagene som trenger utredninger og spesialpedagogisk hjelp fortsetter å øke, vil dette kunne medføre lengre ventelister i PPS og at det tar lengre tid før barn får nødvendig spesialpedagogisk hjelp.

Barnehage saker Ås	Antall 2019/20	Antall 2020/21
Observasjon og veiledning – PP-rådgiver	17	27
Sakkyndig vurdering – PP-rådgiver	29	25
Logoped	7	13
PIT	2	11
Totalt	55	76

Omstilling og effektivisering

Barnehagesektoren er et felt med stigende politiske ambisjoner og samordnings- og effektiviseringspress. Nasjonale føringer, kommunale kartlegginger og prosjekter har avdekket at det er behov for omstilling og praksisendringer tilknyttet samhandling og koordinering i arbeidet med barn og unge.

Det har og vil fortsette å jobbes med å styrke det tverrfaglige samarbeidet om barns helhetlige livsløp. Utnyttelse av sammensatt og utfyllende kompetanse krever felles oppfatning av hva som er kommunens oppdrag og hvordan utfordringer skal løses. Fokuset fremover vil derfor rettes mot å videreutvikle et helhetlig system (BTI) innenfor en felles kultur og forståelse for tidlig innsats. Barn som trenger ekstra støtte skal få adekvat og tilpasset hjelp tidlig uten unødvendige byråkratiske. Bunnlinjer i barnehagene skal styrkes slik at flere barn favnes av det ordinære.. Ressurser og tverrfaglig kompetanser skal brukes mer hensiktsmessig for øke kapasiteten.

Foreløpig har arbeidet bidratt til en mer helhetlig tilnærming til inkludering og det spesialpedagogiske feltet. Ås kommune mener at innføringen av BTI på kommunalområdet vil være et viktig hjelpemiddel til å gjøre innsatsen overfor barn, unge og familier som strever mer helhetlig og koordinert.

Pedagogisk psykologisk senter

Pedagogisk psykologisk senter (PPS) har jobbet med følgende omstillinger:

- iverksatt interne prosesser for å effektivisere eget journal - og rapportskrivingsarbeid.
- er fast medlem av barnehagenes ressursteam, for å bistå med å fange opp barn som strever på et tidlig tidspunkt.
- styrket og effektivisert samhandlingen internt for å dekke opp for ansatteressurser som er fjernet i innsparingstiltak.

Nye nasjonale krav

Fra 2021 trådte nye bestemmelser i barnehageloven i kraft. De viktigste endringene i loven dreier seg om nytt regelverk om barnehagemiljø samt krav om interkontroll i barnehagen. Endringene i barnehageloven har fått betydning for barnehagenes praksis. Et inkluderende miljø, samt kompetente og tilstedeværende barnehageansatte er avgjørende for å sikre lovendringene.

Pedagogisk psykologisk senter

Med Kompetanseløftet som startet i 2020 bygges Statlig spesialpedagogisk tjeneste (Statped.) ned og mye av oppgavene skal overføres til kommunene, særlig til Pedagogisk psykologisk senter (PPS). Dette medfører at PPS de kommende årene må bruke tidsressurser på nødvendig kompetanseheving for å være i stand til å overta oppgavene i 2025.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	173 354	173 354	173 354	173 354
Sum Tekniske justeringer	2 906	2 967	2 967	2 967
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	1 500	3 000	4 500
Driftstilskudd til private barnehager, inkludert refusjon for gjestebarn	3 900	3 900	3 900	3 900
Økning barn Frydenhaug	1 470	1 470	1 470	1 470
Økning barn Tunveien	2 550	2 550	2 550	2 550
Økte salgsinntekter barnetallsvekst	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Åpning ny avdeling Nordby barnehage	1 600	1 600	1 600	1 600
Sum Konsekvensjusteringer	7 920	9 420	10 920	12 420
Konsekvensjustert budsjett	10 826	12 387	13 887	15 387
Konsekvensjustert ramme	184 180	185 741	187 241	188 741
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-3 600	-3 600	-3 600
Korreksjon av kapitaltilskudd til private barnehager, jf. Statsbudsjettet	-978	-978	-978	-978
Reduksjon i stabsressurser i barnehage	-400	-400	-400	-400
Redusert pensjonstilskudd, private barnehager	-212	-1 045	-1 879	-1 879
Sum Omstilling og effektivisering	-1 590	-6 023	-6 857	-6 857
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 590	-6 023	-6 857	-6 857
Ramme 2022-2025	182 590	179 718	180 384	181 884

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Driftstilskudd til private barnehager, inkludert refusjon for gjestebarn

Tiltak HP22 - Driftstilskudd til private barnehager, inkludert refusjon for gjestebarn.

Økning antall barn i private barnehager samt nedjusterte refusjoner for gjestebarn fra andre kommuner.

Økning barn Frydenhaug

Tiltak HP22 - Økning barn Frydenhaug

Økning barn Tunveien

Tiltak HP22 - Økning barn Tunveien

Økte salgsinntekter barnetallsvekst

Tiltak HP22 - Økte salgsinntekter barnetallsvekst

Åpning ny avdeling Nordby barnehage

Det er behov for å åpne opp en avdeling i Nordby barnehage fra januar/februar 2021.

Korreksjon av kapitaltilskudd til private barnehager, jf. Statsbudsjettet

Økningene i rammetilskuddet som kompenserte for den midlertidige videreføringen av kapitaltilskuddet i 2021, korrigeres ut i 2022. Rammetilskuddet reduseres derfor med 265,7 mill. kroner. For Ås kommune innebærer dette en reduksjon i rammen på 0,978 mill. kr, jf. Statsbudsjettet.

Endelig effekt beregnes og ev. justeres når kapitalsatser for 2022 foreligger.

Reduksjon i stabsressurser i barnehage

Tiltak HP22 - Reduksjon stabsressurser barnehage. Reduksjon gjennomføres ved naturlig avgang.

Redusert pensjonstilskudd, private barnehager

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere pensjonspåslaget til private barnehager fra dagens nivå på 13 pst. til 11 pst. fra 1. januar 2022. For å gi barnehager med mindre økonomisk handlingsrom noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet opprettes en ny overgangsordning for enkeltstående barnehager.

Fra 1. november overtar Kanvas Rustadporten barnehage. Øvrige private barnehager i Ås kommune er frittstående. Nedtrekk i rammetilskudd er på 0,727 mill. kr. Faktisk nedtrekk i pensjonstilskudd for 2022 vi kun ramme Rustadporten barnehage og tilsvarer 0,212 mill. kr. Med forbehold om endelig vedtatt statsbudsjett.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Førskole	170 428	167 556	168 222	169 722
Styrket tilbud til førskolebarn	12 162	12 162	12 162	12 162
Sum	182 590	179 718	180 384	181 884

Grunnskoleopplæring

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter fire resultatområder (KOSTRA-funksjoner):

- 202 Grunnskole
- 213 Voksenopplæring
- 215 Skolefritidstilbud
- 223 Skoleskyss.

Tjenesteområdet grunnskole består av følgende enheter:

- 7 barneskoler med SFO
- 2 ungdomsskoler
- Ås læringscenter for voksne
- Pedagogisk psykologisk senter (PPS) - grunnskole

Skolene varierer i størrelse fra ca 80 elever til ca. 410 elever, totalt rett i underkant av 2500 elever.

Skolen skal jobbe mot at elevene skal utvikle kunnskap, dyktighet og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Skolen bygger på prinsippet om likeverdig og tilpasset opplæring for alle i en inkluderende skole.

Ås læringscenter har tilbud i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere samt grunnskoleundervisning for voksne. Dette tilbudet inngår i et vertskommunesamarbeid med Frogn og Vestby kommuner. I tillegg har Ås læringscenter tilbud til voksne med behov for særskilt tilrettelagt opplæring (STO). Sistnevnte tilbud inngår ikke i vertskommunesamarbeidet.

Pedagogisk psykologisk senter bistår virksomheten med veiledning på system- og individnivå og utredninger.

Kostranalyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år (B) **)	91 544	88 381	91 431	93 032
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B) **)	1 484	5 649	5 496	6 203
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B) **)	1 512	1 541	2 095	2 150
Produktivitet				
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B)	978,9	823,5	1 076,6	1 089,6
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil (202), per elev i grunnskolen (B)	961	1 112	1 108	1 337
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	14,0	14,5	13,2	12,8
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B)	94 782,0	90 272,0	96 770,5	101 161,2
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B)	127 015	124 231	119 448	123 907
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B)	30 088	33 067	31 731	32 889

Økonomiplan for 2022-2025

Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	95 118,7	90 148,0	95 173,9	99 275,5
Dekningsgrad				
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring (B)	0,3 %	0,2 %	1,4 %	2,0 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	6,1 %	5,6 %	7,4 %	7,8 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)	2,0 %	1,8 %	3,6 %	4,8 %
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring (B)	97,1 %	97,0 %	97,9 %	97,9 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	74,6 %	69,0 %	52,9 %	54,7 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Ås-skolen: gode sammen!

Sammen lærer vi for fremtiden. Vi deler kompetanse, inspirerer hverandre og finner felles løsninger. Vi er nysgjerrige, samhandlende og løsningsorienterte.

Ås-skolen har følgende utviklingsområder: *lesing, utvikling av profesjonsfelleskap og læringsmiljø, læreplanfornyelsen, gode overganger, bærekraftig utvikling og pedagogisk bruk av digitale verktøy.*

Det arbeides med bruk av gode verktøy for utviklingsområdene, slik at skolene kan gi elevene best mulig opplæring og stå rustet i arbeidet med innføring av nye læreplaner. Ås-skolen har 1:1 med enten PC eller læringsbrett til alle elever og ansatte. Det er viktig framover å holde fokuset på utviklingen av ferdigheter og kompetanse for elever og ansatte, samt ha budsjett som muliggjør videre drift og utvikling.

Innføring av lærernorm har ført til mindre handlingsrom og økte kostnader for virksomhet grunnskole fra 2020. Trange økonomiske rammer gjør det utfordrende for noen av skolene å oppfylle lærernormen. Det er et mål at alle skolene i Ås skal oppfylle kravet i løpet av inneværende 4-års periode.

Skolene fortsetter samarbeidet med PPS for å få etablert gode tiltak for tilpasset opplæring og bruken av ressursteam. Målet er å få snudd ressursbruken fra vedtak om spesialundervisning til god tilpasset opplæring for alle. Her er Ås-skolen godt i gang, arbeidet videreføres i 2022.

I 2021 ble det innført en samhandlingsmodell, BTI (bedre tverrfaglig innsats), for alle virksomhetene på kommunalområdet oppvekst og opplæring. Kartlegginger og prosjektarbeid avdekket at det var behov for styrket samhandling og koordinering i arbeidet med barn og unge som strever. Krevende innsparingskrav gjør det nødvendig å jobbe med utviklingen av kvaliteten i all opplæring. Det blir viktig at elever som trenger ekstra hjelp møtes med gode og virksomme tiltak så tidlig som mulig. Ås kommune mener at innføringen av BTI på kommunalområdet vil være et viktig hjelpemiddel til å gjøre innsatsen overfor barn, unge og familier som strever mer helhetlig og koordinert.

Andre utviklingsprosjekter i 2022:

- Innføringen av ny læreplan Kunnskapsløftet- 2020 innføres også for 10.trinn fra skoleåret 2021-22 . Det er innført en ny overordnet del, samt nye fagplaner i alle fag. Det er utarbeidet og gjennomført en plan for felles opplæring for alle skolene i samarbeid med UiO, i tillegg til arbeidet på den enkelte skole.

- Sertifisering av lærere i f.eks. foreldreveiledning og livsmestring da dette er fag som er innført som obligatoriske elementer i introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger.
- Det arbeides videre med å utvikle alternative opplæringsarenaer for elever på ungdomstrinnet som trenger en mer praktisk og tilrettelagt opplæring, f.eks. Breivoll
- Lederutviklingsprogram for rektorene for å skape en mer robust og samkjørt rektorgruppe startes opp høsten 2021 i samarbeid med KS

Pedagogisk psykologisk senter

Pedagogisk psykologisk senter (PPS) opplever en økning i antall barn som er i behov av utredning og antall skoler som er i behov for veiledning. I tillegg erfarer PPS en økning i antall henvisninger som gjelder Voksenopplæringen og voksne som trenger logoped. Totalt har PPS over 420 aktive saker (barn, ungdom og voksne) de følger opp til enhver tid. Dersom behovet fortsetter å øke, erfarer PPS at det vil være krevende å imøtekomme behovene uten at det blir ventelister. Behovet for spesialundervisning må også ses i sammenheng med skolenes evne til å gi god og inkluderende tilpasset opplæring. Når kvaliteten i den ordinære undervisningen styrkes, reduseres behovet for spesialundervisning. PPs skal bidra i arbeidet med å styrke den ordinære opplæringen.

Skolesaker Ås	Antall 2019/20	Antall 2020/21
Observasjon og veiledning – PP-rådgiver	30	39
Sakkyndig vurdering – PP-rådgiver	102	106
Logoped	11	22
PIT	8	12
Totalt	151	179

Omstilling og effektivisering

Skolestruktur er det sterkeste virkemidlet for å kunne drive tjenesteområdet effektivt. Store skoler som står med overkapasitet og små skoler med elevtall under 100 er svært kostnadskrevenende. Forskjeller i pris per elev i barneskolen spenner fra 66 900 kr-102 800 kr fra de største til de minste skolene dersom det kun sees på menneskelige ressurser til administrasjon og opplæring.

I og med grunnskole er bundet opp av mange lovkrav, er det krevende å effektivisere skoledriften innenfor dagens skolestruktur. Realisering av effektiviseringskravet for grunnskole må derfor sees i sammenheng med viljen til å gjøre strukturelle endringer.

Tiltak:

- Ås kommune har 8 elevplasser på Follo barne og ungdomsskole, men med en ordning om at kommunene kan disponere flere plasser dersom det er kapasitet. Skoleåret 19/20 brukte Ås kommune 13 plasser, skoleåret 20/21 brukte Ås kommune 11 plasser, skoleåret 21-22 bruker Ås kommune 9 plasser og Ås kommune planlegger å bruke 8 plasser neste skoleår som en del av en innsparingsprosess.
- Kroer skole er lagt administrativt under Åsgård skole i løpet av 2021, med en evaluering av ordningen ila skoleåret 2022-23. Det er gjort endringer som tilsvarer en innsparing på 120% administrasjonsressurs. Arbeidet med å sikre en forsvarlig og effektiv drift fortsetter.
- Ås kommune har søkt og fått innvilget kompetansehevingsmidler til innføringen av ny læreplan via Fylkesmannens desentraliserte kompetansehevingsmidler.
- Innføringen av BTI på kommunalområdet vil være et viktig hjelpemiddel til å gjøre innsatsen overfor barn, unge og familier som strever mer helhetlig og koordinert. Omstillingen vil videreføres i 2022.

Ås læringscenter

Når Ås læringscenter nå betjener to andre kommuner, vil økningen i antall deltakere gjøre det lettere å differensiere opplæringstilbudet og på den måten bedre imøtekomme deltakernes behov.

Læringscenteret arbeider for å kunne tilby flere deltakere praksisplasser. Det er inngått en avtale med Nesodden om salg av grunnskoleplasser skoleåret 2021/2022.

Pedagogisk psykologisk senter

- PPS har hatt et samarbeid med virksomhet grunnskole om å effektivisere og tydeliggjøre de sakkyndige rapportene.
- PPS er i gang med å implementere samhandlingsmodellen BTI sammen med de øvrige enhetene på kommunalområdet, se punkt overfor.

Nye nasjonale krav

Følgende endringer trer i kraft fra 1.8.2021:

- Kunnskapsløftet 2020 tas i bruk også for 10.trinn. Dette innebærer at det fra skoleåret 21-22 er innført for hele grunnskoleløpet
- Ny nasjonal forskrift for SFO innføres fra 1.8.21, *Forskrift om rammeplan for skolefritidsordningen*
- Inntekstregulerte plasser i SFO for 3.-4.trinn. Føringsen er at en full plass ikke skal utgjøre mer en max 6 prosent av årsinntekt. Ordningen ble innført for 1.-2.trinn fra 1.8.2020.

Ås læringscenter:

- Integreringsloven som trådte i kraft i november 2020 gir nyankomne innvandrere bedre muligheter til å bli integrert i norsk arbeids- og samfunnsliv. Det legges også vekt på at flere innvandrere skal få mulighet til å benytte medbrakt kompetanse og tilegne seg formell kvalifisering.
- Når det gjelder introduksjonsprogrammet, vil varigheten bli differensiert. Plikten til å gjennomføre 300 eller 600 norsktimer er endret til et mål om oppnådd norsknivå. Introduksjonsprogrammet skal nå inneholde kurs i livsmestring for samtlige deltakere, samt foreldreveiledning for deltakere med barn under 18 år.

Pedagogisk psykologisk senter

Med Kompetanseløftet som startet i 2020 bygges Statlig spesialpedagogisk tjeneste (Statped.) ned og mye av oppgavene skal overføres til kommunene, særlig til Pedagogisk psykologisk senter (PPS). Dette medfører at PPS de kommende årene må bruke tidsressurser på nødvendig kompetanseheving for å være i stand til å overta oppgavene i 2025.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	243 664	243 664	243 664	243 664
Sum Tekniske justeringer	9 288	9 548	9 548	9 548
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	-400	-800	-1 200
Elevtallsendring grunnskolen 2022	1 000	1 000	1 000	1 000
Elevtallsendring kjøp av elevplasser ved Follo barne- og ungdomsskole	-1 280	-1 280	-1 280	-1 280
Elevtallsendring Rustadtunet	1 280	1 280	1 280	1 280
Nytt lovkrav redusert foreldrebetaling SFO 3. og 4. trinn	126	126	126	126
Reduksjon salg av prøver VO	200	200	200	200
Redusere ramme høsteffekt	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Sum Konsekvensjusteringer	-274	-674	-1 074	-1 474
Konsekvensjustert budsjett	9 014	8 874	8 474	8 074
Konsekvensjustert ramme	252 678	252 538	252 138	251 738
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-5 000	-5 000	-5 000
Kroer skole reduksjon , jf. HP 2021	-300	-300	-300	-300
Læringsenteret - reduksjon merkantile ressurser	-226	-226	-226	-226
Sum Omstilling og effektivisering	-526	-5 526	-5 526	-5 526
Styrkingstiltak				
Ekstra skoletime naturfag i grunnskolen	351	842	842	842
Sum Styrkingstiltak	351	842	842	842
Nye tiltak og realendringer budsjett	-175	-4 684	-4 684	-4 684
Ramme 2022-2025	252 503	247 854	247 454	247 054

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Elevtallsendring grunnskolen 2022

Det er en økning på 40 elever i ungdomsskolen og en nedgang på 26 elever i barneskolen. Netto økning 14 elever. Ungdomsskoleelever er dyrere enn i barneskoleelever.

Elevtallsendring kjøp av elevplasser ved Follo barne- og ungdomsskole

Det er en reduksjon i kjøp av elevplasser fra 11 til 9 plasser fra skoleåret 2020/21-2021/22. Antall plasser reduseres ytterligere fra 9 til 8 plasser fra august 2022.

Elevtallsendring Rustadtunet

Økt refusjon for gjesteelev Rustadtunet

Nytt lovkrav redusert foreldrebetaling SFO 3. og 4. trinn

Lovkrav utvidet til også å gjelde 3.-4. trinn. Jf. forskrift til opplæringsloven §1B-1 som omhandler reduksjon i foreldrebetalingen.

Reduksjon salg av prøver VO

Reduksjon salg av prøver VO, færre privatister melder seg opp til prøve.

Redusere ramme høsteffekt

Befolkningsframskrivninger viser at elevtallsutviklingen flater ut den neste fireårsperioden, som direkte konsekvens av periode med nedgang i barnehagetall. Høsteffekt tas derfor ut. Eventuelle behov meldes i 2. tertial 2022.

Kroer skole reduksjon , jf. HP 2021

Kommunestyret vedtok en engangsstøtte til Kroer skole for 2021. Beløpet tas derfor ut.

Læringscenteret - reduksjon merkantile ressurser

Læringscenteret - reduksjon merkantile ressurser. Læringscenteret er et vertskommune samarbeid, innsparingen er derfor avhengig av enighet med Frogn og Vestby. Det er derfor en risiko for iverksetting av dette tiltaket.

Ekstra skoletime naturfag i grunnskolen

Regjeringen foreslår å bevilge 104,2 mill. kroner til å utvide timetallet i grunnskolen med en ekstra time i naturfag. Jf. Statsbudsjettet 2022. Tiltak trer i kraft august 2022, med forbehold om endelig vedtatt statsbudsjett 15. desember 2022.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Grunnskole	242 918	238 269	237 869	237 469
Voksenopplæring	3 885	3 885	3 885	3 885
Skolefritids tilbud	1 673	1 673	1 673	1 673
Skyss av skolebarn	4 026	4 026	4 026	4 026
Sum	252 503	247 854	247 454	247 054

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Flere lærere for å oppfylle lærernormen i grunnskole, jf. HP 2021	500	500	500	500
Sum	500	500	500	500

Beskrivelse

Flere lærere for å oppfylle lærernormen i grunnskole, jf. HP 2021

Det ble i HP 2021 vedtatt at grunnskole-tjenesten skulle styrkes med 1,5 mill kr fra 2021 med ytterligere økning på 0,5 mill. kr fra 2022 for å opprettholde lærernormen. Tiltaket er ikke innarbeidet da årlige vurderinger ligger til grunn for å evaluere hvorvidt lærernormen er oppfylt.

Kultur-,idrett- og fritidstjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet Kultur, idrett og fritidstjenester omfatter 10 resultatområder – 231 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Muséer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og tilskudd til idrettsanlegg, 383 Musikk og kulturskole, 385 Andre kulturaktiviteter, 390 Den norske kirke, 392 andre religiøse formål.

Områdets tjenester skal gi innbyggerne mulighet for deltagelse, opplevelse, aktivitet og mestring. Kommunen skal tilrettelegge for frivillighet og samarbeid med organisasjoner, det private næringsliv og enkeltpersoner.

Kommunens utgifter og ansvar for forvaltning av alle idrettsanlegg ligger til tjenesteområde Eiendomsforvaltning.

Kulturhus/kino

Ås kulturhus med bibliotek, kinoteater, seniorsenter, lokalhistorisk arkiv og møterom drives av kommunen. Møterommene i 2.etg leies ut til eksterne brukere i tillegg til politiske møter og diverse kulturaktiviteter. Ansvar kulturhus drifter også de andre kommunale kulturarenaene i Ås.

Ås kulturhus har kultur- og foredragsvirksomhet i kinoteateret med ca 500 sitteplasser, og mindre arrangementer i foajéen. Det er foretatt oppgraderingstiltak i kinoteateret, og foajéen er utviklet til en mer fleksibel og tilrettelagt arena for varierte aktiviteter. Kulturhuset samarbeider tett med kulturskolen, biblioteket og andre aktører om en rekke større arrangementer.

Ås kinoteater har utviklet et mangfoldig og populært utvalg av tilbud som treffer ulike brukergrupper. Filmfremvisninger har et økende besøkstall, og det forventes at økningen fortsetter. Ås kino ble kåret til Norges beste kommunale kino i 2020.

Kulturskole

Kulturskolen i Ås holder en høy kvalitet og bredde. Den er utnevnt til Årets kulturskolekommune, Fyrtårn-kulturskole og til nasjonalt eksempel mht arbeid for inkludering og Ås kommune som internasjonalt samfunn. Den har i dag ca1200 elevplasser fordelt på aktivitetstilbud, skoletilbud og fordypningstilbud innenfor områdene; musikk, dans, teater og visuell kunst.

Kulturskolen drifter Kulturelt ressurscenter og Den kulturelle skolesekken. I samarbeid med Viken fylkeskommune, høgskoler, institusjoner og deltakerkommunene driver Kulturskolen i Ås talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst. Alle 51 kommuner i Viken, 13 videregående skoler, 6 folkehøgskoler, Norges musikkhøgskole, Oslo Met og en rekke kunstfaglige institusjoner er inkludert i disse tiltakene.

Ås internasjonale kultursenter er en del av ressurscenteret i kulturskolen. Et hovedfokus her er tiltaket Xenofobia (frykten for det ukjente/fremmedfrykt) som bidrar til inkludering og motvirker utenforskap.

Bibliotek

Kommunen har 2 bibliotek; Ås og Nordby. Bibliotek er en lovpålagt tjeneste som har til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle. I tillegg skal biblioteket være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Ås kommunes lokalhistoriske arkiv tar vare på minnene om alt som har gjort Ås til det stedet det er i dag. Arkivet sikrer at avlevert materiale fra privatpersoner, organisasjoner, bedrifter, lag og foreninger blir forskriftsmessig ordnet og oppbevart.

Ungdomshus

Ungdomshusene Midtgard og Rudolf driver gratis lavterskeltilbud for alle ungdommer i Ås i alderen 13-18 år. Midtgards lokaler er revet i forbindelse med byggingen av nye Åsgård skole og ungdomsklubben er planlagt reetablert i Langbakken. Inntil lokalene er klare arbeider ungdomsklubben oppsøkende arbeid og aktiviteter utendørs og i andre lokaler.

Idrett

Idrett er en viktig del av aktivitetstilbudet i Ås kommune. De ulike idrettsgrenene har organisert seg i idrettsrådet som ivaretar kontakten med de ulike enhetene i kommunen.

Kommunens utgifter og ansvar for forvaltning av idrettsanleggene (funksjon 381) ligger til tjenesteområde Eiendomsforvaltning.

Innbyggertorg

Enhet Kultur, idrett og frivillighet har ansvaret for innbyggertorget i rådhusets underetasje. Innbyggertorget er et knutepunkt for informasjon, råd og veiledning om kommunens tjenester. Det er også en møteplass som skal fremme samarbeid mellom innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og kommunen.

På innbyggertorget treffer du ansatte fra innbyggjerservice (tidligere servicetorget), kommunikasjonsteamet, frivilligsentralen, fellesskaperen og møteplasskoordinator I tillegg er det et Popup-kontor der ulike kommunale tjenester har en kontaktflate med innbyggerne.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 608	1 807	2 249	2 529
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger i kro (B) **)	53	78	64	77
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	1 181	557	1 017	1 066
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner (B) **)	412	384	601	652
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	2 590	2 010	2 258	2 641
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	0,8 %	0,8 %	1,1 %	1,2 %
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	18 446	22 364	21 447	21 587
Dekningsgrad				
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	3,0 %	4,0 %	3,1 %	3,0 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	25,5 %	23,5 %	11,9 %	13,2 %
Døpte i prosent av antall fødte (B)	35,9 %	28,9 %	51,9 %	50,3 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (B)	38,3 %	37,7 %	58,8 %	56,2 %

Økonomiplan for 2022-2025

Medlem og tilhørende i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	57,6 %	56,6 %	73,2 %	70,9 %
Kvalitet				
Tilskudd til frivillige barne- og ungdomsforeninger per lag som mottar tilskudd	21 182		35 117	37 724
Årlig totale åpningstimer i kommunale fritidssenter per 1000 innbyggere 6-20 år	515	521	393	340

***) Justert for utgiftsbehov*

Utfordringer og strategi

Kultur, idrett og fritidstjenester er et viktig tjenesteområde når det gjelder oppvekst- og levevilkår for innbyggerne.

Kulturhus/Kino

Ås kulturhus er et ressurscenter for avvikling av arrangementer. Kinoteateret brukes til dans, teater, konserter og annet, og det er behov for å skifte et utslitt scenegulv. Garderober og tilliggende drifts- og aktivitetsrom i kjelleren har også et akutt behov for vedlikehold. Gjennom bruk av tilførte Koronamidler installeres det ventilasjon i underetasjen som øker anvendeligheten av rommene, og det etableres en ny inngang direkte til etasjen. Det er imidlertid fortsatt stort behov for oppgradering av fast inventar og overflater. Kulturhuset rehabiliteres og oppgraderes i tråd med eksisterende utviklingsplan og tilhørende utsatt plan for investeringsmidler. Kinoen er avhengig av å skifte ut de gamle høyttalerne til utstyr som samsvarer med kvalitetsnivået til kinofremviseren.

Kulturskole

Kulturskolens aktivitetstilbud, skoletilbud og fordypningstilbud videreutvikles i tråd med nasjonal og lokale læreplaner. Barn og unges kulturinteresser og aktivitetsplattformer er i stadig endring. Eksempelvis har digitale verktøy og uttrykksformer økende oppslutning. Det er en målsetting å bidra til å opprettholde og utvikle et tilfredsstillende kulturtilbud i alle deler av kommunen. I henhold til den nye stortingsmelding nr 18 (2020-2021) *Oppleve, skape, dele - Kunst og kultur for, med og av barn og unge* forventes det at kulturskolen skal kunne være et tilbud for alle innbyggere uansett alder. Hovedmålgruppe er alder 0-19 år.

Ungdomshus

Ås har to ungdomshus, et i Nordby og et i Ås sentrum. Å være en del av et godt ungdomsmiljø er forebyggende. Ulike aktiviteter både i og utenfor ungdomshusene skaper samhold og tilhørighet blant de besøkende ungdommene. Målet er å skape gode arenaer der ungdom føler tilhørighet.

Bibliotek

Både Ås og Nordby bibliotek er meråpne. Dette gir bedre utnyttelse av lokaler og samlinger. Tjenesten er i startfasen av å implementere nytt bibliotekssystem. Reduksjon i bemanningen gjør at både Nordby bibliotek og Ås bibliotek holder stengt mandager.

Det er ønskelig at materiale som er levert inn til Ås kommunes lokalhistoriske arkiv, og som er uten klausul, på sikt blir gjort tilgjengelig digitalt siden det blir etterspurt av forskere, utviklere og andre interesserte. Formidling av lokalhistorie skjer nå på flere plattformer.

Idrett

Det er ønskelig fra idrettens side at det på sikt planlegges flere idrettsanlegg i Ås. For å få til en effektiv planlegging av idrettsanlegg er det nødvendig med god samhandling med idretten, også på kommuneplannivå. Idretten er invitert inn i arbeidet med rullering av kommuneplanen.

Pandemien

Alle tjenester på tjenesteområdet har vært sterkt preget av pandemien på grunn av restriksjoner mht smittevern. Det har resultert i en periode med lite aktivitet på alle ansvarsområder og reduksjon av inntekter.

Omstilling og effektivisering

Følgende omstillings- og effektiviseringstiltak iverksettes:

Kafé og kinokiosk

Serveringstilbudet og kinokiosk i kulturhusets rehabiliterte foajé er overtatt av Ås kommune og driftes i tett samspill med kulturaktivitetene. Målet er et mer helhetlig og attraktivt tilbud som også gir en bedre inntjening.

Omdisponering av stillingsressurser for merinntekt i kulturskolen

Kulturskolen etablerer flere nye undervisningstilbud for en bredere brukergruppe som vil gi en høyere inntjening.

Flere faste driftsoppdrag med faste tilskudd

Kulturskolen har i mange år driftet interkommunale prosjekter som har vært finansiert av eksterne midler. Pr idag driver kulturskolen bl.a. talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst som til sammen utgjør et fast årlig tilskudd fra Viken fylkeskommune på over 3 millioner kroner + innbetalinger fra deltakerkommuner på ca 2 millioner.

Erfaringen med å utvikle og drifte interkommunale prosjekter og tiltak er at det bygger kompetanse og gjør stillinger i Ås mer attraktive. Undervisningstilbud og aktiviteter som er eksternt finansiert kan erstatte tilbud som Ås kommune ellers hadde måttet etablere og finansiere selv. I tillegg til prosjektledelse dekker de eksterne midlene også andeler av administrative stillinger, driftskostnader, lokaler og utstyr.

Samarbeidskonsepter som gir mer betalende publikum

Flere enheter i kommunen samarbeider allerede om større arrangementer, og erfaringen tilsier at dette ofte er veien å gå for å skape et attraktivt tilbud for mange. Det er ønskelig å oppnå sterkere relasjoner mellom ulike kulturaktører og de kommunale enhetene med et felles mål om å gjøre arrangementene enda mer attraktive for publikum, og dermed bedre inntektspotensialet.

Sende flere søknader om tilskudd

De forskjellige enhetene og aktørene innenfor virksomheten har erfaring med å skrive søknader om eksterne midler. Et styrket samarbeid om dette vil det åpner for flere muligheter i flere tilskuddsordninger.

Ungdomshusene

Ungdomshusene er en del av enhet Innsats og koordinering. For å imøtekomme Barnevernsreformen/Oppvekstreformen mål om å dreie fokuset til tidlig innsats har ungdomshusene en sentral rolle hva gjelder å fange opp ungdom og bidra til å koble på andre tilbud og tiltak i kommunen. Videre vil det være en sentral omstilling å bidra til at ungdom i Ås har et helårstilbud, noe som må løses innenfor eksisterende rammer.

Nye nasjonale krav

Signalene fra regjeringens side er at privat finansiering bør utgjøre et enda viktigere bidrag for kulturfeltet fremover. Når kommunen gir noe støtte til et prosjekt, er dette ofte en utløsende faktor for

Økonomiplan for 2022-2025

å skaffe private sponsorer i tillegg. Tilskudd fra private gir anledning til å søke kulturdepartementet om 25% gaveforsterkning i tillegg til tildelt sum.

Nasjonalt fokuserer Norsk kulturskoleråd i samarbeid med KS blant annet på kulturskolenes rolle i forbindelse med inkludering/integrering, og modeller for et tettere samarbeid mellom grunnskole og kulturskole.

«Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2016-2030» har visjonen «Aktiv i Akershus/Viken hele livet», og denne skal vise vei i utviklingen av Viken som et bærekraftig fylke og et godt sted å leve. I planen er det presentert strategier for hvordan man skal nå disse. Dette er noe Ås kommune bør følge opp gjennom blant annet arealplaner og tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.

Stortingsmelding nr 18 (2020-2021) - "Opplive, skape, dele - Kunst og kultur for, med og av barn og unge" poengterer at alle barn og unge har rett til kultur- og aktivitetstilbud i henhold til barnekonvensjonen. Meldingen beskriver også hvordan kulturskolen bør være et ressurscenter, en aktivitetsarena og et skoletilbud i kunstfag der det også er et tilbud om fordypning og talentutvikling. Kulturskolen i Ås er trukket frem som eksempel flere steder i meldingen.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	31 052	31 052	31 052	31 052
Sum Tekniske justeringer	2 830	2 957	2 957	2 957
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	50	100	150
Fortsatt redusert inntjening kulturskolen pga pandemien også i 2022	400	0	0	0
Økte billettinntekter kulturhuset	-300	-600	-600	-600
Sum Konsekvensjusteringer	100	-550	-500	-450
Konsekvensjustert budsjett	2 930	2 407	2 457	2 507
Konsekvensjustert ramme	33 982	33 459	33 509	33 559
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-700	-700	-700
Kirkelig fellesråd	-80	-80	-80	-80
Korpsavtalen	0	0	-150	-150
Kulturtilbud i Nordby bibliotek på mandager	-50	-50	-50	-50
Økt inntjening tilbud til voksne kulturskolen (utsatt pga pandemien)	-300	-300	-300	-300
Sum Omstilling og effektivisering	-430	-1 130	-1 280	-1 280
Nye tiltak og realendringer budsjett	-430	-1 130	-1 280	-1 280
Ramme 2022-2025	33 552	32 329	32 229	32 279

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Fortsatt redusert inntjening kulturskolen pga pandemien også i 2022

Kulturskolen forventer fortsatt redusert inntjening på grunn av pandemien også i 2022. Da det vil ta noe tid å bygge opp inntjeningen til nivået før pandemien.

Økte billettinntekter kulturhuset

I vedtatt HP 2021-2024 fikk kulturhus/ kino en reduksjon av inntektskravet på 600 000 kr. Dette på grunn av redusert aktivitetsnivå, endret ressursbruk og reduserte inntekter knyttet til kulturhuset. Inntektskravet øker med 300 000 kr. i 2022 og tilbake til normalnivå slik det var før pandemien fra 2023 og ut planperioden.

Kirkelig fellesråd

Overføringen til kirkelig fellesråd er pris- og lønnjustert med deflator. I tillegg er det foreslått et kutt på cirka 1% av rammen som utgjør 80 000 kr.

Korpsavtalen

I vedtatt HP 2021-2024 lå følgende tiltak inne "Endre korpsavtale" - Rådmannen foreslår en økt inntekt (redusert utgift) ved at skolekorpene betaler mer for dirigentstillingene. Økning fra 30 til 50%. Viser til til kommunestyrevedtak." Korpene ønsket ikke å reforhandle avtalen med økt andel av kostnadene for dirigenttjenestene. Nåværende avtale har 3 års oppsigelsesfrist og kommunen må si opp avtalen fra nyttår. Tiltaket vil derfor først få effekt fra 2024. Kulturskolen og korpene kan gå inn i en ny reforhandlingsprosess om eventuelt ny avtale før avtalen termineres.

Kulturtilbud i Nordby bibliotek på mandager

Biblioteket på Norby holdes stengt på mandager på grunn av redusert bemanning. Lokalene kan da brukes til andre inntektsbringende kulturaktiviteter/utleie.

Økt inntjening tilbud til voksne kulturskolen (utsatt pga pandemien)

Kulturskolen som ressurscenter etablerer flere aktivitetstilbud for voksne som vil gi økt inntjening. Dette tiltaket var med i vedtatt HP 2021-2024, men ble utsatt på grunn av pandemien.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Økonomiplan for 2022-2025

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Aktivitetstilbud barn og unge	2 920	2 923	2 923	2 923
Bibliotek	6 969	6 979	6 979	6 979
Kino	341	357	357	357
Muséer	84	84	84	84
Kunstformidling	139	139	139	139
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	1 392	1 392	1 392	1 392
Musikk- og kulturskoler	8 957	8 611	8 461	8 461
Andre kulturaktiviteter	3 758	2 852	2 902	2 952
Den norske kirke	9 192	9 192	9 192	9 192
Sum	33 752	32 529	32 429	32 479

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Flerbrukshall Ås VGS	2023	143 750	-50 000	75 000	5 000	0	0
Sum Ås kommune		143 750	-50 000	75 000	5 000	0	0

Flerbrukshall Ås VGS

Ny flerbrukshall etableres i samarbeid med Viken Fylkeskommune. Byggearbeidene ble startet opp i juni 2021 og skal ferdigstilles til skolestart høsten 2022.

Prosjektets kostnadsramme er 143,75 mill. kr ink. mva. Av dette dekkes 50 mill. kr med tilskudd og refusjon fra Viken Fylkeskommune.

Kommunehelse

Om tjenesteområdet

Tjenesten har fire resultatområder:

- 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste,
- 233 Annet forebyggende helsearbeid,
- 241 Diagnose, behandling, rehabilitering
- 256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten.

Forebyggende helsetjenester består av svangerskapsomsorg, helsestasjon 0 - 5 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom og studenter, samt ergoterapi- og fysioterapi for barn. Barne- og ungdomsteamet som er organisert i Innsats og koordinering er også en del av resultatområdet 232.

I tjenesteområdet ligger også fastlegetjenesten, kommunalt fastlegekontor, legevakt, kommunale akutte døgnplasser (Follo MS), ergoterapi – og fysioterapitjenesten.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) **)	2 322	3 055	2 354	2 323
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) **)	3 931	3 439	2 952	2 942
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) **)	15 127	13 148	11 615	11 461
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) **)	22	53	283	371
Produktivitet				
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	5,1	4,5	4,6	4,9
Dekningsgrad				
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn (B)	113,8 %	96,2 %	92,1 %	91,0 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)	95,3 %	90,1 %	83,4 %	89,0 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)	102,5 %	85,2 %	85,9 %	91,7 %
Reservekapasitet fastlege (B)	115,0	115,1	102,3	103,0
Andre nøkkeltall				
Gjennomsnittlig listelengde (B)	1 217,4	1 124,0	1 018,9	1 032,9

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Forebyggende helsetjenester for barn, unge og familier

Fødselstallene i Ås viser en svak økning. 2019 var tallet på antall nyfødte 202, i 2020 var tallet 228, pr september 2021 var tallet 164. Antall barn som får oppfølging er i snitt 50 flere barn pr årskull pga tilflytting/utflytting. I tillegg har studentmassen økt med nærmere 1000 studenter, samt at Ås videregående skole vil ha flere elever etter utbyggingen. Totalt er antall innbyggere som skal få tjenester av Forebyggende helsetjenester økende.

Utfordringer:

- Kommunehelsetjenestens krav og oppgaver øker stadig. Oppgavene stiller større krav til kompetanse hos ansatte og tilgjengelig ressurser, uten at det nødvendigvis følger med tilstrekkelig finansiering. Et eksempel er Oppfølging i svangerskapet tilbys alle gravide. Mange benytter seg av tidlig hjemreise etter fødsel. Konsultasjoner i hjemmet og flere familier med behov for tettere oppfølging i barseltiden, medfører at jordmor og helsesykepleier i snitt bruker mer tid pr. fødte barn.
- Pandemien har ført til at ansatte i Forebyggende helsetjenester har måttet bidra med test og vaksiner. Dette har ført til at kjerneoppgaver og omstillingsoppgaver har måttet nedprioriteres. Etterslepet gjelder nødvendige kontroller som 2- og 4-årskontroller, skolestartundersøkelser og undervisning i grunnskolene som enheten vil dra med seg inn i 2022
- Skolehelsetjenesten erfarer at det er mange barn og unge som har behov for et helsetilbud i skolehverdagen, behovet er økende i kjølevannet av pandemien. Pr nå er det 9 helsesykepleiere i 100 % -stilling som dekker opp 9 grunnskoler, Steinerskolen og videregående skole.
- I 2020 kom det krav om at lege skal gjennomføre samtale og somatisk undersøkelse med elever som skal starte i førsteklasse. Grunnet korona har dette ikke blitt prioritert. For skoleåret 2021 / 2022 må men dette er noe vi må ta opp 2022. Legeressursen på helsestasjonen er allerede knapp og man må her nedprioritere andre pålagte oppgaver som legen utfører på helsestasjonen for eventuelt å klare å gjennomføre disse undersøkelsene.
- Det er en økning i antall barn i kommunen som er i behov av tilbud fra fysioterapi og ergoterapi. Mye av ansattes kapasitet går med til å koordinere ansvarsgruppene rundt disse barna. Situasjonen er nå at det er prioriteringer og ventelister for barna som trenger fysio- og/eller ergoterapitjenester.
- At Veterinærhøgskolen nå er i full drift medfører at Forebyggende helsetjenester har fått nye oppgaver gjennom å bistå med å gjennomføre MRSA-screening (testing av multiresistente bakterier) av studenter som skal ha praksis i svinebestander. En konsultasjon tar ca 30 minutter. Omfanget på oppgaven er fortsatt uavklart.
- I juni 2021 ble det inngått en ny trepartsavtale med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Studentsamskipnaden i Ås (SiÅs) og Ås kommune om helsestilbud for studenter. I avtalen forplikter Ås kommune seg å tilby et lavterskel-helsetilbud til studenter. Studenthelsetilbudet inngår i Helsestasjon for ungdom og studenter (HFU) for aldersgruppen 13-25 år (studenter har ingen øvre alder). De tre partene i avtalen går inn med samme ressursinnsats som tidligere, ordningen skal nå imøtekomme en økning på ca 1000 studenter.
- Barne- og ungdomsteamet har som et innsparingstiltak ledigholdt 1,5 stillinger. Psyklogressursen for alle barn og unge i kommunen er i dag 0,5 -stilling. Ås kommune erfarer at det er flere barn og unge som strever med blant annet alvorlige depresjoner og selvskading og som trenger å bli henvist av psykolog. Videre erfares det at det er økende krav til hva spesialisthelsetjenesten (BUP) stiller av krav til hva kommunen skal bistå med av oppfølging etter at endt utredning er ferdig. Det blir krevende å imøtekomme alle behov med nåværende nivå på psykologressurser i kommunen.

- Barne- og ungdomsteamet har hatt en nedgang i antall nye henvendelser fra barn, ungdom og familier som trenger veiledning. I 2019 mottok teamet 159 nye saker, i 2020 mottok teamet 94 nye henvendelser og pr september 2021 har teamet mottatt 83 saker. Man ser nedgangen i sammenheng med at barn og unge ikke har vært på de arenaer som barnehage, skole/skolehelse som ofte bidrar til å gjøre tilbudet kjent. Å bidra til at barn, unge og deres familier vet om det tilbudet Barne- og ungdomsteamet kan gi blir viktig i 2022.

Kommunalt fastlegekontor og fastlegeordningen i kommunen

Det kommunale fastlegekontoret i kommunen er en viktig styrking av fastlegeordningen i kommunen. Organiseringen av fastlegekontoret er endret høsten 2021 ved at dette legges inn som en del av virksomhet institusjon og boliger. Dette for å styrke ledelsen av kontoret i tillegg til samhandlingen ved at legene jobber både på fastlegekontoret, institusjonene og helsestasjon.

Pågangen av pasienter er stor, pasientene er godt fornøyd med legebehandlingen men det er mange klager på tilgjengelighet når det gjelder å bestille timer og komme i kontakt. Det er derfor igangsatt en kartlegging som vil kunne ut i tiltak for å forbedre dette. Et av tiltakene er å styrke med 0,5 helsesekretær ressurs fra 2022.

Ås kommune har flere "solo" praksiser med voksne leger som nærmer seg pensjonsalder. "Solo" praksiser er sårbare og gir utfordringer ved ferieavvikling og fravær. Det vil derfor igangsettes et arbeid med en plan for å planlegge den framtidige fastlegestrukturen i kommunen. Planen vil ferdigstilles i 2022.

Omstilling og effektivisering

Forebyggende helsetjenester er en del av virksomheten Barn, unge og familier, som er organisert i kommunalområdet Oppvekst og opplæring. Mange barn og ungdom oppsøker skolehelse og ungdom- og studenthelsen. I tillegg erfarer helsestasjonen at flere nybakte foreldre er i behov for konsultasjoner ut over normen. Fokuset i omstillingsarbeidet er å organisere arbeidet på en slik måte at man overholder lovkrav og gir lavterskeltilbud til flest mulig innenfor mindre rammer.

Et sentralt omstillingsprosjekt, sammen med de øvrige virksomhetene på kommunalområdet, er å gi innbyggerne helhetlige og koordinerte tjenester. Gjennom 2021 har man jobbet med å utvikle en samhandlingsmodell for bedre tverrfaglig innsats (BTI) for å ha fokus på en felles og koordinert innsats overfor de barn og familier som trenger noe ekstra. Enhet Forebyggende helsetjenester har kontakt med de fleste barn og foreldre og har en sentral rolle i utviklingen av samhandlingsmodellen. Tidlig identifikasjon av de barna og deres familier som har behov for tettere oppfølging, er både viktig for dem det gjelder og har et sentralt samfunnsøkonomisk perspektiv. Se <http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/>. I 2022 blir fokuset i tjenesten på å øke felleskompetansen hva gjelder evidensbaserte kartleggingsverktøy, dette skjer gjennom et samarbeid med de nasjonale kompetansesentrene KoRus, NKVTS og R-Bup som gir kommunen gratis kurs og opplæring.

Det er et økende antall barn som har et bekymringsfullt skolefravær. Enhet Innsats og koordinering har søkt og fått midler til en to-årig prosjektstilling som ungdomsLos. UngdomsLos vil ha som hovedoppgave å hjelpe ungdom med et høyt skolefravær tilbake til skolen og sikre overganger mellom ungdomskole/videregående skole. UngdomsLosen vil være tilknyttet det tverrfaglige lavterskeltilbudet Barne- og ungdomsteamet.

Det samarbeids med StorFollo IKT om utvikling av nødvendige IKT-løsninger, slik at alle ansatte på sikt kan jobbe på bærbare pc'er. Når disse løsningene er på plass, vil dette gi en effektivisering.

Økonomiplan for 2022-2025

Ås videregående skole utvides og vil i de nærmeste 2- 3 årene øke med ca. 300 elever. Dette vil påvirke bruken av skolehelsetjenesten. For å imøtekomme det økende behovet vil man dreie driften til å omfatte økt bruk av gruppetilbud og felles undervisningstilbud.

Nye nasjonale krav

Barnevernsreformen, også kalt Oppvekstreformen, trer i kraft 01.01.2022. Målet med reformen er å dreie kommunes innsats til å tidlig identifikasjon og tidlig innsats. Incentivet i reformen er at de omfattende tiltakene barneverntjenesten må kjøpe fra det statlige barnevernet blir kostbare. Å øke kompetansen i Forebyggende helsetjenester og i Barne- og ungdomsteamet er allerede igangsatt, i samarbeid med nasjonale kompetansesentre som Rbup, NKVTS og KoRus. Andre effektiviseringstiltak som er iverksatt er å øke samhandlingen mellom tjenestene gjennom å innføre samhandlingsmodellen BTI og tydeliggjøring av koordinatorrollen.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	65 569	65 569	65 569	65 569
Sum Tekniske justeringer	6 612	6 616	6 616	6 616
Konsekvensjusteringer				
1. tertial - Økte overføringer til privatpraktiserende leger og leger i praksis (LIS-leger).	500	500	500	500
Basistilskudd fastleger	310	310	310	310
Demografikostnader 2023-2025	0	650	1 300	1 950
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	1 132	1 132	1 132	1 132
Justert budsjett gjesteinnbyggeroppjøret, 1.tertial 2021	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Konsekvensjusteringer	3 942	4 592	5 242	5 892
Konsekvensjustert budsjett	10 554	11 208	11 858	12 508
Konsekvensjustert ramme	76 123	76 777	77 427	78 077
Omstilling og effektivisering				
Aktiv på dagtid – tilskudd til Ås IL 150.000	-150	-150	-150	-150
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-1 500	-1 500	-1 500
Program folkehelse (100 % tilskuddsfinansiert)	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum Omstilling og effektivisering	-1 350	-2 850	-2 850	-2 850
Styrkingstiltak				
Fastlegekontor - Nytt 1/2 årsverk helsesekretær	300	300	300	300
Fastlegekontor - Økte inntekter	-300	-300	-300	-300
LOS-midler finansiering	-800	-750	-750	0
LOS-midler prosjektstilling 2022-25	800	750	750	0
Sum Styrkingstiltak	0	0	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 350	-2 850	-2 850	-2 850
Ramme 2022-2025	74 773	73 927	74 577	75 227

1. tertial - Økte overføringer til privatpraktiserende leger og leger i praksis (LIS-leger).

Budsjettrammen har vært for lav i flere år (Ikke alle leger var lagt inn i rammen). Tiltaket er en oppretting av denne feilen, til reelt nivå fra og med 2021.

Basistilskudd fastleger

Regjeringen økte tilskuddsatsen til fastleger i fremleggelsen av statsbudsjettet 2022. Basistilskuddene til private praktiserende fastleger økes med kr. 310.000.

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

Regjeringen har lagt til grunn økte utgifter på kr 1.132.000 til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger for Ås kommune, ref. fremleggelsen av statsbudsjettet 2022. Dette kommer i tillegg til eget styrkingstiltak vedrørende velferdsteknologi-prosjektet.

Justert budsjett gjesteinnbyggeroppgjøret, 1.tertial 2021

Ved behandling av 1.tertial 2021 ble det rettet opp en tidligere feil knyttet til mangelfull budsjettering av gjesteinnbyggeroppgjøret.

Aktiv på dagtid – tilskudd til Ås IL 150.000

Kutte tilskudd til Ås IL på 150 000 kr. Tilskuddet "Aktiv på dagtid" gis Ås IL for å drifte aktivitetstilbud for eldre.

Program folkehelse (100 % tilskuddsfinansiert)

Program folkehelse er et tilskuddsfinansiert prosjekt som avsluttes i 2022. Kommunedirektøren foreslår at ressursinnsatsen derfor blir redusert.

Fastlegekontor - Nytt 1/2 årsverk helsesekretær

Tiltak HP22 - Fastlegekontor - Nytt 1/2 årsverk helsesekretær, behov for å styrke merkantil støtte ved fastlegekontoret for å sikre tilgjengelighet og kortere ventetider. Dekkes inn av økte inntekter.

Fastlegekontor - Økte inntekter

Tiltak HP22 - Fastlegekontor - Økte inntekter

LOS-midler finansiering

Tiltak HP22 - LOS-midler (ekstra prosjektstilling finansieres av tilskudd). Midler er knyttet til oppfølging av ungdom alder 15-25 år som har falt utenfor. Forhindre frafall i skole og bistand til hjelp over i andre hjelpetjenester.

LOS-midler prosjektstilling 2022-25

Tiltak HP22 - LOS-midler (ekstra prosjektstilling finansieres av tilskudd). Midler er knyttet til oppfølging av ungdom alder 15-25 år som har falt utenfor. Forhindre frafall i skole og bistand til hjelp over i andre hjelpetjenester.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	22 036	21 190	21 840	22 490
Forebyggende arbeid, helse og sosial	1 131	1 131	1 131	1 131
Diagnose, behandling, rehabilitering	51 606	51 606	51 606	51 606
Sum	74 773	73 927	74 577	75 227

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Opptappingsplan - overføringer til private for fysioterapeuter, jf. HP 19-22	448	448	448	448
Sum	448	448	448	448

Beskrivelse

Opptappingsplan - overføringer til private for fysioterapeuter, jf. HP 19-22

I forbindelse med opptappingsplanen; driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter, er det behov for en gradvis styrking med en økning av rammen på 904 000 kr pr år fra 2019. Opptappingsplanen fullføres i 2021.

Barnevern

Om tjenesteområdet

Tjenesten omfatter tre resultatområder:

- 244 Barnevernstjeneste
- 251 Barneverntiltak i familien
- 252 Barneverntiltak utenfor familien

Resultatområde 244 – Barneverntjenesten

Området omfatter driftskostnader til saksbehandling i Barneverntjenesten. Faste lønnskostnader er den største utgiften, samt andre driftskostnader som juridisk bistand.

Resultatområde 251 - Barneverntiltak i familien

Området omfatter barn og ungdom med hjelpetiltak som bor hjemme hos foreldrene eller som har samtykket til hjelpetiltak etter fylte 18 år. Hjelpetiltak kan være foreldrestøttende tiltak, familierterapi, miljøterapeutisk arbeid i familien eller med det enkelte barnet, besøkshjem med mer. Det er i all hovedsak barneverntjenestens eget ressursteam som utfører hjelpetiltakene, noen tiltak kjøpes fra det statlige barnevernet, kommunen selv ikke har ressurser til å gjøre utføre disse.

Resultatområde 252 - Barneverntiltak utenfor familien

Området omfatter barn som barnevernet har fått omsorgen for etter dom fra retten eller barn som er blitt plassert med samtykke, i hovedsak fosterhjem, men også i institusjoner eller familiehjem (forsterket fosterhjem). Ved akutt plasseringer brukes beredskapshjem i påvente å finne egnede fosterhjem. Barneverntjenesten har ansvar for å følge opp unge i alderen 18 – 25 år som selv ønsker bistand.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B) **)	9 927	8 560	10 247	10 695
Produktivitet				
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	96,0 %	94,0 %	88,0 %	90,0 %
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) (B)	405 630	336 174	425 272	432 400
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (B)	65 143	43 344	44 220	44 254
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak (B)	140 807	108 733	176 344	168 673
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn (0-22 år) med tiltak (B)	205 396	168 898	211 427	214 531
Dekningsgrad				
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (B)	3,5 %	3,5 %	3,6 %	3,8 %
Andel meldinger som går til undersøkelse	93,1 %	47,1 %	52,0 %	52,7 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	4,9 %	4,6 %	4,8 %	4,7 %
Kvalitet				
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år (B)	5,3	5,3	4,8	5,3

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Barneverntjenesten erfarer en økning i antall barn og familier som trenger hjelp. Antall barn som mottar hjelpetiltak har økt fra 100 barn ved utgangen av 2020 til 122 barn som mottar hjelp pr september 2021, i tillegg har antall barn som har måttet flytte ut av hjemmet økt.

Barneverntjenesten har siden høsten 2019 gjennomført flere store omstillingsprosjekter for å sikre kontroll og kvalitet i tjenesten. Følgende tiltak har vært gjennomført:

- En omorganisering av barneverntjenesten, fra generalist til spesialistmodell, hvor barneverntjenesten er inndelt i team: team mottak- og undersøkelse, team hjelpetiltak og team fosterhjem og ettervern.
- Opprettelse av et 2-årig prosjekt med mål om å utvikle og drifte egne hjelpetiltak i Ås kommune, samt kartlegge og iverksette interkommunale samarbeid om tiltak til barn og familier. Prosjektet ble innlemmet i ordinær drift f.o.m. budsjettåret 2021.
- Bruke Familieråd systematisk for å finne kortvarige og langvarige bosteder for barn og unge som må flytte ut av hjemmet
- Digitalisering av tjenesten gjennom innkjøp bærbare pc'er, samt at arbeidet med å kunne jobbe trådløst i fagsystemet er igangsatt i ego av StorFollo IKT

Barneverntjenesten har gjennom omstillingene oppnådd kontroll på økonomien, kvaliteten på tjenestene som gis er god og ansatte trives. Omstillingene har ført til innsparinger på nærmere 10 mill kroner. At tjenesten drifter effektivt har gitt synlige resultater også på nasjonale kåringer, hvor barneverntjenesten i 2021 er kåret til landets 4.mest effektive barneverntjenesten.

Omstillingsarbeidet langsiktige mål har vært i gjøre tjenesten godt rustet for å håndtere oppgaveoverføringene som kommer med Barnevernsreformen/oppvekstreformen. Det er likevel ikke kjent hvor tidkrevende oppgavene som blir overført kommer til å være i antall ansatte. Det er også usikkerhet knyttet til i hvilken grad barnevernstjenesten vil klare å løse de nye oppgavene reformen medfører innenfor dagens budsjettamme.

Samhandlingsmodellen Bedre tverrfaglig innsats (BTI) er et sentralt verktøy for å dreie kommunens innsatsen så tidlig så mulig overfor barn, ungdom og familier som strever og øke ansattes kompetanse på å identifisere de familiene som strever. Å hjelpe familier før utfordringene blir for store vil være kostnadsbesparende både for familiene og for kommuneøkonomien.

Nye nasjonale krav

Den 01.01.2022 innføres Barnevernsreformen/Oppvekstreformen. Målet med reformen er å dreie kommunes innsats slik at innsatsen og hjelpen gis så tidlig i et negativ utviklingsforløp som mulig, for å hindre at utfordringene eskalerer og blir langt mer omfattende og kostbare og avhjelpe. Dette gjøres ved at barneverntjenesten får et større totalansvar for tiltakene i et barnevernsforløp og at kostnadene ved å måtte flytte barn ut av hjemmet som beredskapshjem, fosterhjem og institusjon blir svært kostnadskrevede.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	34 808	34 808	34 808	34 808
Sum Tekniske justeringer	827	833	833	833
Konsekvensjusteringer				
Barnevernsreformen 2022	9 343	9 343	9 343	9 343
Demografikostnader 2023-2025	0	200	400	600
Sum Konsekvensjusteringer	9 343	9 543	9 743	9 943
Konsekvensjustert budsjett	10 170	10 376	10 576	10 776
Konsekvensjustert ramme	44 978	45 184	45 384	45 584
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-900	-900	-900
Sum Omstilling og effektivisering	0	-900	-900	-900
Nye tiltak og realendringer budsjett	0	-900	-900	-900
Ramme 2022-2025	44 978	44 284	44 484	44 684

Barnevernsreformen 2022

Ny barnevernsreform trer i kraft fra 1.1.2022, herunder at staten overfører flere oppgaver og økt ansvar til kommunen, samt øke den kommunale egenandelen for kjøp av tjenester. Barnevernet har økt med 2 årsværk jf. HP 2021, helårseffekten av disse er innlemmet i tiltaket.

Statsbudsjettets anslag og beregning av endret utgiftsbehov i barnevernet er i sin helhet innarbeidet. Tiltaket er finansiert i rammetilskuddet for kommunen:

	2 022
Kompensasjon ansvarsovertaking barnevern	1774
Økt finansieringsansvar for barnevernstiltak	4 430
Kompetansekrav statlig og kommunalt barnevern	184
Innlemming av stillinger som tidligere var øremerkede tilskudd.	2 955
Totalt	9343

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Ny barnevernsreform trer i kraft i 2022 (finansering)

Tiltak HP22 - Ny barnevernsreform trer i kraft i 2022 (finansering)

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Barneverntjeneste	23 783	23 089	23 289	23 489
Barneverntiltak i familien	6 672	6 672	6 672	6 672
Barneverntiltak utenfor familien	14 523	14 523	14 523	14 523
Sum	44 978	44 284	44 484	44 684

Sosiale og arbeidsrettede tjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesten har sju resultatområder: 242 råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 tilbud til personer med rusproblemer, 273 kommunale sysselsettingstiltak, 275 introduksjonsordningen, 276 kvalifiseringsordningen, 281 ytelser til livsopphold og 283 bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig.

Arbeidsrettet oppfølging etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Ås kommune yter arbeidsrettet oppfølging til alle som søker økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Den arbeidsrettede oppfølgingen består av råd og veiledning, samt praktisk bistand til enten å beholde arbeid, skaffe arbeid eller øke deltakelse eller mål om arbeid på sikt. I tillegg er andre mål å bedre levekårene for vanskeligstilte og ivareta barn og unges særskilte behov.

Etter grundig kartlegging og veiledning er ofte utbetaling av ytelser til livsopphold for kortere eller lengre perioder et resultat. Brukerne har enten sosialhjelp som hovedinntektskilde eller som suppleringsytelse. Ytelsen er subsidær og er samfunnets nedre sikkerhetsnett, det vil si at alle andre muligheter for selvforsørgelse skal være prøvd. Kommunen følger statens veiledende satser for livsopphold og kommunestyret har i K-60/20 vedtatt enkelte reduserte satser for utmåling av sosialhjelp.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er en del av Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Målet er å fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet ved hjelp av tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging - også i tilfeller der veien fram kan være relativt lang og usikker. Kvalifiseringsprogrammet skal inneholde arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking og kan inneholde tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid.

Flyktingetjenesten

Flyktingetjenesten samarbeider tett med Ås læringscenter om å tilby nyankomne flyktinger introduksjonsprogrammet. Programmet er for de flyktingene og deres familiegjenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering. Målet er at de skal lære seg norsk og komme raskt ut i arbeid eller utdanning.

Boligtildelingsutvalget

Ås kommune har et boligtildelingsutvalg. Boligtildelingsutvalget behandler søknader om leie av kommunal bolig etter vilkårene fastsatt i kommunens boligpolitiske plan og skal dessuten ha en totaloversikt over kommunens boligsosiale arbeide.

Rusomsorg

Hjemmeboende som har et rusmiddelproblem skal få nødvendig bistand slik at de oppnår størst mulig grad av trygghet, selvstendighet og livskvalitet. Tjenesten består av praktisk bistand og opplæring, saksbehandling, råd og veiledning, samtaler med ruskonsulent, henvisning til spesialisthelsetjenesten, pårørendesamtaler m.m.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B) **)	1 229	988	1 490	1 557
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	4,1 %	3,9 %	4,8 %	5,1 %
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) **)	4 385	4 023	5 431	5 653
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B) **)	388	394	384	585
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	59 764	61 370	48 618	50 855
Dekningsgrad				
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	39,7 %	42,5 %	39,2 %	39,6 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B) **)	3,3 %	3,1 %	4,2 %	4,1 %
Kvalitet				
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	9	8	0	0
Andre nøkkeltall				
Bosatte flyktninger per 1000 innbyggere (B)	0,5	0,4	0,6	0,6
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	20	10		
Flyktninger - Faktisk bosetting - antall personer	10	8		
Flyktninger - Faktisk bosetting - Prosent av anmodning (B)	50,0 %	80,0 %	86,3 %	81,6 %
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	10	15		
Flyktninger - Vedtak om bosetting - Prosent av anmodning (B)	50,0 %	150,0 %	149,4 %	141,4 %
Innvandrere i arbeid (prosent)	65,4 %			
Innvandrere i prosent av befolkningen	18,7 %	19,6 %		
Tilskudd fra IMDi (kr)	26 297 405	18 886 740		

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Velferdsstaten utfordres

Antall innbyggere øker langsommere enn før, mens aldringen blir sterkere som følge av lavere fødselstall og lavere innvandring. En eldre befolkning vil øke gapet mellom utgiftene og inntektene på statsbudsjettet og utfordre arbeids- og velferdspolitikken framover. Vi venter økte krav til effektivisering av offentlig sektor, og at NAV kan bli utfordret til å følge opp flere brukergrupper mot arbeid enn i dag.

Arbeidsinnvandringen ventes å bli lavere enn før, men det ventes fortsatt en betydelig nettoinnvandring, og at innvandrerbefolkningen totalt vil øke med 23 prosent til 2035. Imidlertid kan en endret sammensetning av innvandringen, med lavere arbeidsinnvandring og en høyere andel som kommer gjennom familiegjennforening eller som flyktninger, føre til at de som kommer kan mangle arbeidsmarkedets krav til kompetanse. Prognosene for innvandring er imidlertid usikre og kan endres raskt

Digitalisering av NAV-tjenester Forventningene til NAV vil endres framover, i takt med at folk får stadig bedre tjenester ellers i samfunnet. Det gjelder særlig forventninger til koordinerte tjenester i offentlig sektor. Det antas også at folk i økende grad vil forvente service og tjenester tilpasset sin situasjon og sitt behov.

I løpet av få år vil mye brukerdialog være digitalisert og automatisert. Dette vil trolig øke forventningene til de personlige møtene med NAV, og vil stille høyere krav til NAV sin kompetanse i veiledning og relasjonsbygging. Skal NAV lykkes med å tilby gode tjenester, må NAV være gode til å forstå brukerbehov og ha den riktige kompetansen til å kunne møte behovene. Den gjennomgripende digitaliseringen av samfunnet vil gi NAV nye muligheter innen datadrevne tjenester. Tjenester kan i større grad skreddersys den enkeltes behov og samordnes på tvers av NAV og andre aktører. Det vil komme nye muligheter også på andre områder, blant annet som følge av forskning og metodeutvikling, eksempelvis innen arbeidsinkludering.

Omstilling og effektivisering

Arbeidsmarkedet

Det ventes høy omstillingstakt i arbeidslivet framover på grunn av teknologisk utvikling, globalisering og det grønne skiftet. Koronapandemien vil framskynde omstillingene på flere områder. Det innebærer at folk må regne med å skifte jobb oftere enn før, og kompetansen må oppdateres oftere.

Ledigheten er i dag høyest blant ufaglærte, og denne tendensen ventes å forsterke seg ytterligere. Avhengig av hvordan samfunnet lykkes med å møte omstillingene, er det risiko for at flere kan bli stående varig utenfor arbeidsmarkedet, og at vi kan få fortsatt økende inntektsforskjeller og økt tilstrømming til helserelaterte trygdeytelser. Risikoen er særlig stor for ufaglærte i lavkompetanseyrker.

En viktig oppgave for NAV vil bli å lette omstillingene. NAV må være godt forberedt på endringer og være i stand til å utvikle virksomheten og tjenester etter endrede behov. Det forutsetter høy og oppdatert spisskompetanse om arbeidsmarked og arbeidsinkludering, samt et bedre samarbeid med næringslivet og på tvers av sektorer.

For å møte disse utfordringene vil NAV Ås blant annet prioritere ressurser til individuell jobbstøtte (IPS) og supported employment- (SE) metodikken slik at arbeidstilknytningen til personer med helsemessige og sammensatte utfordringer økes. I tillegg til at NAV Ås ansetter egne jobbspesialister, vil NAV Ås i årene fremover arbeide med å transformere flere NAV-veiledere til jobbspesialister. Det vil si at flere jobber tidligere og tettere med innbyggerne våre slik at innbyggerne samtidig som de f.eks. mottar medisinsk behandling kan være i arbeidsrettede aktiviteter. Det er helse i å være i arbeid.

Samarbeid på tvers av kommunegrensene

Arbeidsmarkedsutfordringene kjenner ikke kommunegrensene og på denne bakgrunn videreutvikler NAV Ås samarbeidet med de andre NAV-kontorene i regionen. Det er allerede opprettet et virtuelt oppfølgingsteam som arbeider med å gi arbeidsrettet oppfølging digitalt til arbeidssøkere i regionen som kan nyttiggjøre seg digital oppfølging. I årene fremover skal det arbeides med mer samhandling på tvers av kommunegrensene for å gi liknende tilbud til flere av av NAV sine prioriterte innbyggergrupper.

Nye nasjonale krav

Øke sysselsetting og støtte omstilling - strategi for å motvirke ledighet etter koronatiltak

Det har vært nødvendig å utvikle NAVs arbeidsmåter og tjenestespekter i den nye situasjonen basert på foreliggende kunnskap og relevant erfaring. Det er noen tiltak som Arbeids- og velferdsdirektoratet anbefaler at bør gjennomføres i hele landet:

Økonomiplan for 2022-2025

- Brukere uten arbeidsgivere prioriteres foran brukere i arbeid
- Arbeidssøkere som har gode muligheter til å komme i jobb på egenhånd gis tjenester digitalt
- Kvalifisering av arbeidssøkere prioriteres høyt
- Arbeidsgiverkontakten bygges ytterligere ut

NAV Ås jobber kontinuerlig med å utvikle tjenestene i tråd med anbefalingene overfor.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	50 108	50 108	50 108	50 108
Sum Tekniske justeringer	2 624	2 624	2 624	2 624
Konsekvensjusteringer				
1. tertial - Økt ramme pga bortfall av tilskuddsfinansierte stillinger i rusomsorgen, varig effekt.	1 706	1 706	1 706	1 706
Demografikostnader 2023-2025	0	300	600	900
Flyttekostnader NAV	800	0	0	0
Kompensasjon - Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger	242	0	0	0
Overføringer til Krise- og incestsenteret	100	100	100	100
Sum Konsekvensjusteringer	2 848	2 106	2 406	2 706
Konsekvensjustert budsjett	5 472	4 730	5 030	5 330
Konsekvensjustert ramme	55 580	54 838	55 138	55 438
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-1 100	-1 100	-1 100
Reduksjon bemanning NAV	-680	-680	-680	-680
Redusert sosialstønadsbudsjett	-500	-1 000	-2 000	-2 000
Sum Omstilling og effektivisering	-1 180	-2 780	-3 780	-3 780
Styrkingstiltak				
FACT-team	750	750	750	750
FACT-team finansiering tilskudd	-600	-450	-300	-100
Statsbudsjettet - økt kommunalt ansvar, jf. rusreformen	0	0	0	0
Sum Styrkingstiltak	150	300	450	650
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 030	-2 480	-3 330	-3 130
Ramme 2022-2025	54 550	52 358	51 808	52 308

1. tertial - Lavere refusjoner fra NAV stat enn budsjettet

Lavere refusjon fra NAV stat enn budsjettet. Gjelder refusjon for deling av utgifter med kommunal drift av NAV.

1. tertial - Økt ramme pga bortfall av tilskuddsfinansierte stillinger i rusomsorgen, varig effekt.

Ås kommune har siden 2017 mottatt tilskudd til stillinger i rusomsorgen. Tilskuddsperioden er utløpt og opprinnelige budsjetterte inntekter med 1,7 mill. kr bortfaller og er tilført i rammen.

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Flyttekostnader NAV

NAV skal flytte inn i nye lokaler i 2022. Kommunens andel av flyttekostnader til ombygging, inventar og flytting er 0,8 mill. kr, en engangskostnad i 2022.

Kompensasjon - Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger

Økonomiplan for 2022-2025

Jf. Statsbudsjettet. Tiltakspengemottakere som allerede mottar supplerende sosialhjelp, vil motta mer sosialhjelp når tiltakspengene reduseres. Som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet med 69 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp.

Overføringer til Krise- og incestsenteret

Økte overføringer til Krise- og incestsenteret, etter vedtak i IKS'ets representantskapsmøte.

Reduksjon bemanning NAV

Tiltak HP22 - Reduksjon merkantil ressurs NAV, oppgavene må gjøres av andre medarbeidere/ledere.

Redusert sosialstønadsbudsjett

Økonomisk sosialhjelpstønad reduseres. Økonomisk sosialhjelp er samfunnets nedre sikkerhetsnett og alle andre muligheter skal være prøvd. De som mottar økonomisk sosialhjelp må avklares raskt bla. ved at f.eks fastlege/annet helsepersonell kobles på. Mange av de arbeidsrettede tiltakene til NAV er meget aktuelle for denne brukergruppen et eksempel er samarbeid med jobbspesialist som et tiltak.

FACT-team

Tiltak HP22 - Kommunesamarbeid FACT-team. Dette er et tilbud om behandling til personer med psykiske lidelser. I FACT-team flyttes behandling ut av kontor og institusjon til der brukeren bor eller oppholder seg.

FACT-team finansiering tilskudd

Tiltak HP22 - Finansiering FACT-team

Statsbudsjettet - økt kommunalt ansvar, jf. rusreformen

Rusreformen Staten har bevilget 100 mill. kroner til kommunene for økt ansvar for oppfølging av rusreformen. Kommunen skal etablere en funksjon som gir veiledning for personer som får strafferettslige tiltak og kommunen skal gjennomføre ruskontroll. For Ås kommunes tilsvarer dette en økte behov med 350 tusen kr. Tiltaket dekkes innenfor rammen, da det i fjorårets handlingsprogram ble vedtatt 400 tusen kr til styrking av rusomsorgen.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	13 995	12 153	12 453	12 753
Tilbud til personer med rusproblemer	6 824	6 974	7 124	7 324
Kommunale sysselsettingstilt	1 748	1 748	1 748	1 748
Introduksjonsordningen	4 160	4 160	4 160	4 160
Kvalifiseringsordningen	3 014	3 014	3 014	3 014
Økonomisk sosialhjelp	21 525	21 025	20 025	20 025
Bistand til etabl. og opprettholdelse av egen bolig	3 135	3 135	3 135	3 135
Sum	54 400	52 208	51 658	52 158

Tjenester til hjemmeboende

Om tjenesteområdet

Tjenester til voksne

Tjenesten omfatter to resultatområder (KOSTRA funksjoner): 254 helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende og 234 aktivitetstilbud til barn, unge og eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, inkludert personer som har en psykisk lidelse og/eller en rus utfordring.

Tjenestene til hjemmeboende skal gi forebyggende råd og veiledning og nødvendig trygghet til personer med behov for tjenester. Mestring og personenes og nettverkets ressurser skal være i fokus. Tjenesten omfatter bl.a. råd og veiledning, saksbehandling, tildeling av hjelpemidler, velferdsteknologi, ambulerende tjenester, avlastning, behandling og rehabilitering, praktisk bistand/opplæring, støttesamtaler til personer med rus -og psykiske utfordringer, koordinatorfunksjon og brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Flere er alvorlig syke og behandles i sine hjem, og et økende antall velger også å avslutte livet hjemme. Ulike aktivitetstilbud for hjemmeboende er også en del av tjenesten, herunder støttekontakt. Personen skal være "sjef" i eget liv, og man skal ha fokuset på mestring og personenes og nettverkets ressurser, som man anser som avgjørende for en bærekraftig tjeneste i tiden som kommer.

Det er et stort spenn i innbyggernes behov for tjenester, fra trygghetsalarm og enkel velferdsteknologi, til lindrende behandling i livets slutfase, tjenester i boliger med heldøgnsbemanning og avansert bruk av teknologi. Riktig innsats krever tverrfaglig vurdering, hvor tjenestene og kommunen ser hele mennesket. Personen selv skal tas med i vurdering om tjenester og omfang. Det blir viktig med tydelig mål i vedtakene slik at man sammen kan evaluere og eventuelt justere eller avslutte tilbudet. Samhandling på tvers internt og eksternt er viktig for bl.a. å få til gode overganger mellom tjenestene og mellom barn og voksne.

Frisklivssentralen er et viktig forebyggende tilbud hvor kommunen kommer i kontakt med personer tidlig, ofte før de mottar tjenester forøvrig. Seniorkontakten som tilbyr hjemmebesøk til alle som fyller 75 år, er et viktig tiltak for å komme tidlig i kontakt med innbyggere som ikke får tjenester fra kommunen ennå og dermed kan man gi råd og veiledning for å mestre eget liv lengst mulig. De frivillige vil være viktig samarbeidspartnere framover. Kommunen har som mål å vri tjenesten fra institusjonstjenester til tjenester i hjemmet.

Bruk av velferdsteknologi kan bidra til at personene kan mestre eget liv lengst mulig og utsette tjenester lenger opp i mestringstrappen som f.eks. hjemmesykepleie og institusjonsplass. Ås vil ta i bruk velferdsteknologi som er godt utprøvd av andre, og i den takten kommunens økonomi tillater.

Samarbeid med brukere og pårørende er en viktig innsats i tjenesten. Det etableres brukerråd, i tillegg til husmøter i de ulike boligene, for å ivareta brukerne og utvikle tjenestene sammen med brukerne.

Tjenester til barn og unge

Enhet *Innsats og koordinering* består av ulike tjenester som retter seg mot barn, unge og deres familier, og utgjør kommunens koordinerende enhet for denne gruppen. Bredden i tjenestene gjør at enheten rapporterer på flere tjenesteområder. Hva gjelder tjenester til barn og unge under Kostra-funksjon 254, så omhandler dette vedtak fattet etter Lov om helse- og omsorgstjenester, som botilbud til unge voksne (Ljungbyveien bolig og avlastning), samt avlastning til foreldre som har barn med særlig tyngende omsorgsbehov.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Aktivering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	4,8 %	4,8 %	4,5 %	4,8 %
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	30,0 %	27,6 %	30,8 %	32,1 %
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234) (B) **)	1 188	1 081	1 075	1 213
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	37,4 %	41,3 %	54,5 %	52,1 %
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	283 160	267 714	292 135	283 689
Dekningsgrad				
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	16,7 %	16,3 %	17,8 %	18,5 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	12,2 %	10,0 %	16,8 %	16,7 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	8,6 %	9,2 %	17,4 %	15,9 %
Kvalitet				
Andel brukerretnede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	79,7 %	77,7 %	77,7 %	78,0 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	2,30	2,10	6,00	5,10
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, praktisk bistand	9,20	9,20	11,00	10,90

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Tjenester til voksne

De demografiske endringene Norge og Ås står overfor antas å føre til et press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene. For å møte disse endringene og sikre tilstrekkelige helse- og omsorgstjenester, vil Ås kommune dreie tjenestene i retning av fokus på personenes ressurser, egenmestring og ulike tjenester i hjemmet. Dette krever omstilling og endret praksis som en er godt i gang med. Kommunen har som mål å gi innbyggerne mulighet til å bo hjemme lengst mulig, gjennom å øke opplevelsen av hverdagsmestring, trygghet, selvstendighet og aktivitet. Bruk av velferdsteknologi i helse og omsorgstjenestene vil være avgjørende for å nå disse målene. Ulike løsninger vurderes og vil implementeres i den takten økonomien tillater, og i tråd med anbefalingene og prioriteringer velferdsteknologi-prosjektet anbefaler. Det pågår et interkommunalt prosjekt knyttet til velferdsteknologi som Ås er en del av. Det vil også arbeides med kriterier og organiseringen av rehabiliteringstilbudet for kommunen inn i 2022.

Omsorgsboliger

Uavhengig av antall omsorgsboliger ser man et behov for et tjenestetilbud til personer med alderpsykiatriske utfordringer som ligger i sjiktet mellom sykehjem og dagens omsorgsboliger. Dette for å bedre tjenestetilbudet og ivareta trygghet for den enkelte. Det pågår et arbeid hvor kommunen gjør en gjennomgang av de kommunale boligene inkl omsorgsboligene for å vurdere hvordan man best skal utnytte disse boligene framover.

Kompetansebehov

Forskyving av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten stiller krav til tjenesteutøvernes kompetanse. I tjenesten til hjemmeboende skal en forebygge, motivere til mestring, gi behandling, pleie og omsorg. Kravet til samhandling og tverrfaglig arbeid er økende da personer og pasienter har mer sammensatte utfordringer nå enn tidligere. Fagutvikling står sentralt, og det jobbes målrettet med kompetansehevende tiltak. Flere ansatte tar videreutdanning og skolerer seg på annen måte. Det er en utfordring å rekruttere tilstrekkelig med sykepleiere og vernepleiere til tjenesten, dette vil sannsynligvis bli en stor utfordring i årene som kommer. Kommunen skal være en lærende organisasjon, hvor man tar i bruk kompetanse på tvers av tjenesteområdene.

Rehabilitering

Det vil bli arbeidet med et helhetlig rehabiliteringsløp det nærmeste året. Dette arbeidet vil foregå på tvers av virksomhetsområdene og vil ha mestring og et tverrfaglig fokus. Hverdagsrehabilitering gis i dag som en egen tjeneste i hjemmet, men her ligger det et potensiale i å benytte dette i større grad. Tidlig, tverrfaglig innsats med økt mestring i hverdagen, er målet. Hverdagsrehabilitering benyttes som prinsipp i tjenester til funksjonshemmede.

Samhandling

Økt samhandling på tvers av virksomhetsområdene internt i kommunen eksempelvis med kommunens fastleger, de privatpraktiserende fysioterapeuter og samarbeid med frivillige aktører, er nødvendig for å møte befolkningens behov i tiden som kommer. Samhandling med eksterne aktører som spesialisthelsetjenesten er svært viktig.

Tidlig innsats

Frisklivssentralen og seniorkontakt er tilbud hvor kommunen kommer tidlig i kontakt med innbyggerne. Det er viktig å benytte disse tilbudene for å gi gode råd og veilede i for eksempel i bruk av velferdsteknologi. Med økt fokus på mestring vil blant annet frisklivssentralens arbeid være viktig bidragsyter.

Tjenester til barn og unge

De barn og unge som får vedtak om avlastning har mer omfattende hjelpebehov. Dette medfører at mens det i 2019 og 2020 i snitt ble gitt avlastning 68 døgn per måned, er tallet ved utgangen av september 2021 på 82 avlastningsdøgn pr måned. Dette skaper store utfordringer med å løse oppgavene innenfor budsjetttrammene.

Det erfares at det er avstand mellom antall barn som på sikt er avhengig av en tilrettelagt bolig med døgnbemanning og hva kommunen i dag har å tilby. Det antas at i løpet av en 5 årsperiode er det 22 unge voksne som vil trenge tilrettelagt bolig.

Barnevern-/Oppvekstreformen trer i kraft 01.01.2022 og skal føre til at barn, unge og deres familier får nødvendig bistand og hjelp så tidlig som mulig og forebygge at situasjoner blir så krevende at det blir barnevernsak. Ved vurdering av vedtak etter Helse- og omsorgs loven vil kommunen heretter vurdere om f.eks økt avlastning vil kunne forebygge omsorgssvikt, som er den dreining lovgiver ønsker.

Omstilling og effektivisering

Tjenester til voksne

En viktig omstilling i helse- og omsorgssektoren er at innbyggere skal kunne bo hjemme lengst mulig. Dette betyr en dreining fra institusjons-tilbud til tjenester til hjemmet. En satsning på tjenester til hjemmeboende vil gi tjenesteområdet en mulighet til å kunne håndtere flere innbyggere med økt pleiebehov.

Barn og voksne med psykiske og/eller fysiske funksjonshemninger tilbys ofte avlastning for å bidra til at de kan bo lengre hjemme sammen med sine primære omsorgsgivere. Hvilke nivå på avlastningstilbudet kommunen skal ha arbeides det med .

Kriterier og nivået på de ulike tjenestene i mestringstrappen skal forstås og implementeres i tjenestene. Innbyggerne skal oppleve "ên dør" inn i kommunen og møte kompetente medarbeidere som vil gi råd og veiledning på et tidlig tidspunkt og det vil bli gjort en kartlegging av brukerens og nettverkets ressurser. Innbyggerne skal være "sjef" i eget liv. Tjenestene til hjemmeboende skal være effektivt og godt organisert.

Velferdsteknologi vil implementeres i takt med kommunens økonomi. Erfaring fra andre viser at dette vil gi en gevinst i form av økt kvalitet og unngåtte merkostnader. Samtidig vil det gi økte kostnader i starten knyttet til blant annet innkjøp/leie og opplæring av ansatte og personer som skal benytte teknologien.

Gode rutiner og samhandling på tvers av enheter, virksomheter og med frivillige vil være avgjørende for å møte behovene til innbyggerne i årene framover.

Tjenester til barn og unge

Enhet Innsats og koordinering ble opprettet 01.01.20 med mål om å bli et tydelig sted for barn, unge og deres familier når de trenger hjelp utover det de universelle tjenestene skal bistå med ved helsestasjon, barnehage og skole. Avdelingene i enheten har ulike nivå på sine tjenester og har en sentral rolle i samhandlingsmodellen, Bedre tverrfaglig innsats (BTI) når barnet har behov for tjenester fra flere i kommunen. Et viktig fokus er at de som trenger bistand og hjelp, videre å utvikle samarbeidsformer og samarbeidsarena som oppleves som nyttig, opplever å møte "ên dør" inn i kommunen. I dette ligger det også å sikre en effektiv bruk av ressursene.

Å ha behov for sammensatte tjenester, fra både kommunen og spesialisttjenesten, oppleves av mange som krevende, fordi tjenestene ofte strever med å koordinere sin innsats og samhandling. I 2021 kom det en lovendring om at barn og unge har rett til en Barnekoordinator. Å koordinere innsatsen er en oppgave som er sentral for å gi barn og unge nødvendig hjelp og bistand. Kommunen har i 2021 tydeliggjort mandatet til koordinator og hatt en pilot for uttesting av koordinatorrollen for de barn med de mest sammensatte utfordringene. Dette er et prosjekt kommunen har fått gode tilbakemeldinger på.

Kommunen har i løpet av de siste årene fått en økt andel barn som gir foreldrene rett til avlastning grunnet store omsorgsbelastninger. Mange som har yngre barn og/eller som kommer fra andre kulturer ønsker avlastning på dag/ettermiddag fremfor døgnavlastning. De barn og unge som skal motta et avlastningstilbud har ofte alvorlige og sammensatte utfordringer som krever høy fagkompetanse. Et sentralt omstillingsprosjekt blir utvikling av nytt tjenestetilbud som er tilpasset brukergruppas behov, både for kompetanse, fellesskap og ut fra hva de har behov for av avlastning.

Nye nasjonale krav

- Kvalitetsreformen - "Leve hele livet" skal gjennomføres i samarbeid med flere av kommunens tjenesteområder.
- Demensplanen 2020-2024
- Rettighetsfesting av BPA
- Helsedirektoratets anbefalinger om bruk av velferdsteknologi
- Nasjonal veileder for rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator
- Nasjonal veileder om gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming
- Nasjonal veileder for oppfølging av personer med store sammensatte behov - ROP

Økonomiplan for 2022-2025

- Nasjonal veileder for oppfølging av personer med store sammensatte behov
- Meld.St. 26 Fremtidens primærhelsetjeneste - nærhet og helhet
- Nasjonal veileder- Sammen om mestring - lokalt psykisk helsearbeid og husarbeid for voksne
- Nasjonal plan for implementering av pakkeforløp for psykisk helse og rus 2018-2020
- Barnevernsreformen/Oppvekstreformen

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	156 130	156 130	156 130	156 130
Sum Tekniske justeringer	5 566	5 598	5 598	5 598
Konsekvensjusteringer				
BPA brukerendringer	2 200	2 200	2 200	2 200
Demografikostnader 2023-2025	0	3 800	7 600	11 400
Renhold av nye arealer Bjørnebekk, dagtilbudet, jf. vedtak 1.tertial 2021	180	180	180	180
Ressurskrevende brukere - endringer fra 2021 til 2022	-700	-700	-700	-700
Solfallsveien, nye plasser etter ombygging	1 565	1 565	1 565	1 565
Ta i bruk ledig leilighet i Ljungbyveien samt økt behov	2 400	2 400	2 400	2 400
Velferdsteknologi	850	850	850	850
Sum Konsekvensjusteringer	6 495	10 295	14 095	17 895
Konsekvensjustert budsjett	12 061	15 893	19 693	23 493
Konsekvensjustert ramme	168 191	172 023	175 823	179 623
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-3 300	-3 300	-3 300
Innstramming BPA	-500	-500	-500	-500
Reversering av tiltak fra 2021; Kjøp av aktivitetsplasser.	-350	-350	-350	-350
Sum Omstilling og effektivisering	-850	-4 150	-4 150	-4 150
Styrkingstiltak				
Barnekoordinator - ny lovfestet stilling	351	638	638	638
Sum Styrkingstiltak	351	638	638	638
Nye tiltak og realendringer budsjett	-499	-3 512	-3 512	-3 512
Ramme 2022-2025	167 692	168 511	172 311	176 111

BPA brukerendringer

BPA, økte kostnader grunnet at vedtak i større grad enn tidligere, benyttes fullt ut.

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Renhold av nye arealer Bjørnebekk, dagtilbudet, jf. vedtak 1.tertial 2021

Nye arealer på for dagtilbud på Bjørnebekk gir økte kostnader til renhold. 120 000 kr i 2021, med helårseffekt på 180 000 kr senere år.

Ressurskrevende brukere - endringer fra 2021 til 2022

Prognosen for ressurskrevende tjenester er økende fra 2021 til 2022. Det er beregnet at inntektene totalt øker med 0,7 mill. kr.

Solfallsveien, nye plasser etter ombygging

Tiltak HP22 - Øke rammene i Solfallsveien, grunnet behov for nye plasser for unge voksne hjemmeboende med nedsatt funksjonsevne.

Ta i bruk ledig leilighet i Ljungbyveien samt økt behov

Tiltak HP22 - Ta i bruk ledig leilighet i Ljungbyveien og økt behov for helgebemannning, derunder 2:1 bemanning. Helårseffekt.

Velferdsteknologi

I og med at innbyggere i Ås kommune bor lengre hjemme, betyr det at de som får institusjonsplass er svært ressurskrevende både somatisk og kognitivt. For å sikre en mer ressurseffektiv drift, er velferdsteknologiske løsninger inn i hjemmene og i samarbeid mellom hjem og kommune et viktig tiltak for å lykkes.

Innstramming BPA

Antatt gevinst på området BPA (brukerstyrt Personlig Assistanse) ved å foreta en gjennomgang av vedtaksrutinene, blant annet gjennomgang av kriteriene for tildeling av tjenester.

Reversering av tiltak fra 2021; Kjøp av aktivitetsplasser.

Det ble i 2021 styrket med kr 350.000 ved Ljungbyveien grunnet kjøp av aktivitetsplasser frem til Bjørnebekk ressurscenter skulle stå ferdig. Denne styrkingen reverseres fra 2022.

Barnekoordinator - ny lovfestet stilling

Som en del av Likeverdsreformen blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Midler er tilført gjennom økt rammetilskudd. Halvårsvirkning fra 2022 og helårsvirkning fra 2023. Jf. Statsbudsjettet.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Aktivering eldre og funksjonshemmede	18 030	18 032	18 032	18 032
Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	149 662	150 479	154 279	158 079
Sum	167 692	168 511	172 311	176 111

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Ferdig år	Ørem. fin. Godkj.vedtak	2022	2023	2024	2025
Ås kommune						
Teknologi og IT Helse	LØPENDE		400	400	400	400
Sum Ås kommune		0	400	400	400	400

Teknologi og IT Helse

Velferdsteknologi er et innsatsområde i kommunen. Planleggingen har tatt noe tid og er blitt forsinket grunnet korona. I planperioden er det satt av 0,4 mill.kr årlig til investeringer i velferdsteknologi og digitalisering.

Pleie og omsorgstjenester i institusjon

Om tjenesteområdet

Tjenestens resultatområde: 253 helse og omsorgstjenester i institusjon.

Tjenesten består i å gi tilbud til pasienter ved Moertunet, Moer sykehjem og avlastningsboligen for barn og unge. Driftsenheten gir tjenester til enhetene. Forvaltningen fatter vedtak på tjenestene.

Tjenesten har totalt ca 185 årsverk, fordelt på 286 personer. Antall beboere/brukere i tjenesten totalt er ca 170 og er fordelt på somatisk langtidsavdeling, medisinsk korttidsavdeling, skjermet, forsterket skjermet, korttids/avlastning/utredningsavdeling, avlastningsbolig for barn og unge, kjøkken og vaskeri.

Hukommelsesteamet ligger også inn under denne tjenesten og har sin base på Moertunet. Teamet gir tjenester til beboere inne på Moertunet, samt er et lavterskel tilbud for innbyggerne i Ås kommune.

Dagtilbudet for personer med demens har sine lokaler på Moertunet og kan ta i mot inntil 12 brukere fordelt på 2 avdelinger.

Aktivitørtjenesten gir tilbud om sosiale og kulturelle aktiviteter for langtidsbeboere i sykehjemmet. Vårt fokus er at alle de som bruker dette tilbudet opplever en meningsfull hverdag med fokus på «hva er viktig for deg», det fordrer at man også utarbeider strategier for å ivareta dette. Utfordringen her er at tjenesten ikke er lovpålagt og har dermed i flere omganger blitt skåret ned.

Involvering av beboerne er en viktig innsats for å utvikle tjenestene ut i fra beboernes behov. Det er etablert husmøter på Moer og Moertunet, i tillegg er brukerråd under etablering for å ivareta beboerstemmene.

Enhet Innsats og koordinering for barn, unge og familier

Enhet Innsats og koordinering består av ulike tjenester som retter seg mot barn, unge og deres familier. Bredden i tjenestene gjør at enheten rapporterer på flere tjenesteområder. Hva gjelder tjenester til barn og unge under Kostra-funksjon 253 så omhandler dette vedtak fattet etter Lov om helse og omsorgstjenester om avlastning til foreldre som har tyngende omsorgsoppgaver institusjonen "Ljungbyveien bolig og avlastning".

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	61,5 %	59,4 %	40,7 %	42,8 %
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 431 304	1 465 921	1 348 031	1 303 122
Dekningsgrad				
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	87,4 %	72,0 %	90,3 %	87,6 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold (B)	20,6 %	41,7 %	42,3 %	46,9 %
Andel kommunale institusjonsplasser av totalt antall institusjonsplasser (B)	98,8 %	98,6 %	95,0 %	94,7 %
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc (B)	72,2 %	81,4 %	91,2 %	91,4 %

Økonomiplan for 2022-2025

Kvalitet

Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	86,4 %	100,0 %	98,7 %	98,5 %
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,95	0,88	0,60	0,57

Økonomi

Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter (B)	10,7	11,0	12,1	12,7
---	------	------	------	------

Utfordringer og strategi

Helse og omsorgstjenester i institusjon

Målet om et helhetlig tjenesteforløp og sømløse overganger mellom hjem, sykehus og institusjon krever fleksibilitet og samarbeid på tvers både økonomisk, faglig og driftsmessig.

Institusjonstjenestene har mange kostnadskrevende vedtak. Målet for kommunen må derfor være at de som kommer på institusjon ikke kan gis annet faglig forsvarlig pleie og omsorgstilbud i kommunen. At de trenger mer tjenester enn hva de kan få i sitt eget hjem.

Kompetansebygging

Overordnet strategisk kompetansebygging er viktig for å møte dagens og fremtids faglige utfordringer. Det er mye kompetanse i kommunen og kartleggingen av hvilke behov kommunen vil ha fremover må være sentralt for å sikre at vi kan ivareta de ulike behovene og effektivisere tjenestene ved å sikre rett bruker/pasient på rett avdeling. For å ivareta beboere med særlige behov for spesialisert kompetanse og økte ressurser kreves det at man ser på både turnus, kompetansesammensetning og hvordan vi kan effektivisere driften gjennom dette. Prosjektet heltidskultur er et viktig grep for å styrke kvalitet i tjenestene og at den enkelte bruker skal ha færre hjelpere inne hos seg. Dette i tillegg til større stillinger for helsepersonell.

Boligplanlegging

Ved å ha en oversikt over antall barn som har sammensatte og store behov, og som på sikt vil trenge en tilrettelagt bolig som unge voksne, vil man gjennom prosjektet fremtidens boliger og institusjonsplasser estimere videre boligbehov.

Demensvennlig samfunn

Tjenesten vil videreføre Moertunet som et ressurscenter innenfor demens, samt følge opp føringene som ligger i at Ås kommune tegnet avtale med nasjonalforeningen for folkehelse i 2021 knyttet til demensvennlig samfunn.

Moer helsehus

Tjenesten vil jobbe mot at Moer sykehjem får en helsehus profil. Å være et helsehus vil bety for Moer å være et forsterket sykehjem med differensierte tjenestetilbud. Hovedoppgaven til Moer helsehus vil være pleie, opptrening, rehabilitering, lindrende behandling og etterbehandling. Som helsehus skal Moer bidra til å sikre færre innleggelser på sykehus, at sykehusoppholdene blir kortest mulig, samt ta imot utskrivningsklare pasienter. Målet er også at Moer helsehus det skal være et sted og et verktøy for å trene eldre slik at de skal kunne bo lengre hjemme.

Ås fastlegekontor er en del av Moer helsehus hvor blant annet legene jobber på tvers av fastlegenkontoret og institusjonene.

Enhet Innsats og koordinering for barn, unge og familier

De barn og unge som får vedtak om avlastning har mer omfattende hjelpebehov. Dette medfører at mens det i 2019 og 2020 i snitt ble gitt avlastning 68 døgn per måned, er tallet ved utgangen av september 2021 på 82 avlastningsdøgn pr måned.

Barnevernsreformen/Oppvekstreformen som trer i kraft 01.01.2022 og skal føre til at barn, unge og deres familier får nødvendig bistand og hjelp så tidlig som mulig og forebygge at situasjoner blir så krevende at det blir barnevernsak. Ved vurdering av vedtak etter Helse- og omsorgsloven vil kommunen heretter vurdere om f.eks økt døgnavlastning i Ljungbyveien bolig og avlastning kunne forebygge omsorgssvikt, som er den dreining lovgiver ønsker.

Omstilling og effektivisering

Helse og omsorgstjenester institusjon

En effektiv omstilling for Ås kommune vil være å bremse veksten av sykehjems plasser og gi tjenester inn i hjemmet til de som kan og ønsker dette. Samtidig plikter man å ivareta de som er svært syke og som trenger døgnkontinuerlig behandling på institusjon. Det å bremse utviklingen av sykehjems plasser betyr at de som får plass på institusjonene er syke både kognitivt og somatisk enn tidligere og krever ressurser og kompetanse innenfor flere spesialiserte felt.

Moer sykehjem har opparbeidet seg god kompetanse innenfor flere felt som palliasjon, rehabilitering og andre komplekse prosedyrer som eksempelvis blodtransfusjon. Utvikling av samarbeidet mellom korttidsavdelingen på sykehjemmet og hjemmeomsorgen har stort fokus. Dette er en kontinuerlig satsning for å få en bedre flyt mellom tjenestene noe som gir raskere utskrivning fra avdelingen til hjemmet.

Nytt bygg

Ås kommune har bygget et helsehus for fremtiden med den nye fløyen som står ferdig høst 2021. Det er gjennom 2021 jobbet aktivt i prosjektet fremtidens boliger og institusjons plasser med å se på hva slags profil Moer sykehjem/helsehus skal ha i årene fremover. Foreløpige vurderinger tilsier et behov for plasser til lindrende behandling og døgnplasser/dagplasser til rehabilitering. Det er et økende behov for differensierte plasser for eldre med funksjonsnedsettelse som ikke lengre er i stand til å bo i sine leiligheter da behovet for somatisk behandling og tett oppfølging knyttet til somatisk og kognitiv sykdom øker.

Moertunet vil arbeide videre med å effektivisere og utvikle tjenestene ved å ta i bruk teknologi i takt med kommunenes økonomi. I 2021 har man videreført strategiene fra prosjektet omstilling institusjon og har valgt å differensiere avdelingene i større grad. Korttids plassene som tidligere var plassert rundt på enheten er samlet i en bogruppe (korttids/utredning/avlastning). Man har gjennom dette, økt og samlet hensiktsmessig kompetanse som tidligere var spredt rundt på huset til denne bogruppen. I tillegg bruker man ressurser og kompetanse mer effektivt inn i avdelingen og spisser denne inn mot brukergruppens behov. Korttids/utredning/avlastning ligger i sammenheng med dagtilbudet, slik at man sikrer en god kompetanseoverføring fra det ene lavterskel tilbudet til det andre.

Institusjonene samarbeider godt og organiseringen i Ås kommune bidrar til å utnytte potensialet som ligger i dette.

Enhet Innsats og koordinering for barn og unge

Kommunen har i løpet av de siste årene fått en økt andel barn som gir foreldrene rett til avlastning grunnet store omsorgsbelastninger. Mange som har yngre barn og/eller som kommer fra andre kulturer ønsker avlastning på dag/ettermiddag fremfor døgnavlastning. Videre erfares det at de barn og unge som skal motta et avlastningstilbud har alvorlige og sammensatte utfordringer som krever høy

fagkompetanse. Et sentralt omstillingsprosjekt blir utvikling av nytt tjenestetilbud som er tilpasset brukergruppas behov, både for kompetanse, fellesskap og ut fra ran de har behov for avlastning.

Nye nasjonale krav

- Leve hele livet; kvalitetsreform i eldreomsorgen fra 2019 tom 2023 med fem innsatsområder som er et aldersvennlig Norge, aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.
- Demensplanen 2020-2024; rett til å bo hjemme så lenge pasienten/pårørende ønsker det.
- Avlasterdommen; kan føre til et økt bruk og utvidelse av institusjonsplasser til avlastning.
- HelseDirektoratets anbefalinger om bruk av velferdsteknologi
- Nasjonal veileder for rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator
- Nasjonal veileder om gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	163 951	163 951	163 951	163 951
Sum Tekniske justeringer	4 067	4 214	4 214	4 214
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	3 800	7 600	11 400
Velferdsteknologi	850	850	850	850
Sum Konsekvensjusteringer	850	4 650	8 450	12 250
Konsekvensjustert budsjett	4 917	8 864	12 664	16 464
Konsekvensjustert ramme	168 868	172 815	176 615	180 415
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-3 300	-3 300	-3 300
Reduksjon Moer sykehjem	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Omstilling og effektivisering	-2 000	-5 300	-5 300	-5 300
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 000	-5 300	-5 300	-5 300
Ramme 2022-2025	166 868	167 515	171 315	175 115

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Reduksjon Moer sykehjem

I budsjettrammen for 2021 er det innarbeidet 2 mill. kr i økt ramme, da nytt sykehjem skulle tas i bruk høsten 2021. Med utgangspunkt i kommunens økonomiske situasjon og innsparingbehov, tas 2 mill. kr ut av rammen for institusjonstjenesten. Det nye bygget vil bli tatt i bruk, men samlet antall institusjonsplasser økes ikke, men holdes på samme nivå som i 2021. Det arbeides med å se på løsninger innenfor tjenesteområdetets totale ramme, på hvordan nye Moer sykehjem skal utnyttes både i 2022 og årene fremover.

Velferdsteknologi

I og med at innbyggere i Ås kommune bor lengre hjemme, betyr det at de som får institusjonsplass er svært ressurskrevende både somatisk og kognitivt. For å sikre en mer ressurseffektiv drift, er velferdsteknologiske løsninger inn i hjemmene og i samarbeid mellom hjem og kommune et viktig tiltak for å lykkes.

Reduksjon Moer sykehjem

I budsjettrammen for 2021 er det innarbeidet 2 mill. kr i økt ramme, da nytt sykehjem skulle tas i bruk høsten 2021. Med utgangspunkt i kommunens økonomiske situasjon og innsparingbehov, tas 2 mill. kr ut av rammen for institusjonstjenesten. Det nye bygget vil bli tatt i bruk, men samlet antall institusjonsplasser økes ikke, men holdes på samme nivå som i 2021. Det arbeides med å se på løsninger innenfor

Økonomiplan for 2022-2025

tjenesteområdets totale ramme, på hvordan nye Moer sykehjem skal utnyttes både i 2022 og årene fremover.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	166 868	167 515	171 315	175 115
Sum	166 868	167 515	171 315	175 115

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	2022	2 625	0	1 000	0	0	0
Sum Ås kommune		2 625	0	1 000	0	0	0

Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem

Midler til oppgradering og utskifting av utstyr og løst inventar ved hovedkjøkkenet i forbindelse utbyggingen Moer sykehjem. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Fysisk planlegging, natur og nærmiljø

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter 8 resultatområder.

301 plansaksbehandling

Omfatter arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, områdereguleringsplaner og detaljreguleringer.

302 bygge- og delesaksbehandling

Omfatter behandling av bygge- og delesaker, tilsyn i byggesaker, ulovlighetsoppfølging, henvendelser og veiledning.

303 kart og oppmåling

Omfatter gjennomføring av oppmålingsforretninger i forbindelse med fradeling av eiendommer, klarlegging av grenser, grensejusteringer, adressering, føring av matrikkelen, kartsalg, forvaltning, drift og vedlikehold av kartbaser og kartportal, utstedelse av matrikelbrev, analyser og produksjon av kart, visualisering av innsamlede data, henvendelser og veiledning.

315 boligbygging og fysiske bomiljøtiltak

Omfatter føring av festeavgifter, både inntekter og utgifter.

325 tilrettelegging og bistand for næringslivet

Omfatter arbeid med å tilrettelegge arealer- og lokaler for næringslivet og skape møteplasser og samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor, FoU-miljø og befolkning.

329 landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

Follo landbrukskontor ivaretar kommunal landbruksforvaltning, spesielt økonomiske og juridiske virkemidler i landbrukspolitikken i seks kommuner og i tillegg viltforvaltningen for Ås og Frogn kommuner. Kontoret bidrar aktivt for å legge til rette for et klima- og miljøvennlig landbruk med bærekraftig vern av jord og skogbruksressurser.

335 rekreasjon i tettsted

Tjenesten omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens parkområder, samt uteareal i skoler, barnehager og ved kommunale institusjoner.

360 naturforvaltning og friluftsliv

Omfatter overordnet og strategisk miljøvernarbeid blant annet knyttet til temaene klima- og energi, biologisk mangfold, mobilitet og friluftsliv. I tillegg omfatter resultatområdet forvaltning av naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven i konkrete saker som angår både bevaring av arter og naturtyper og bekjempelse av fremmede arter, samt ulovlighetsoppfølging.

Tjenesten omfatter også forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens statlig sikrede friluftsområder, ski-/lysløyper, utbedring og skilting av turstier i samarbeid med frivillige.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Kommunal næringsvirksomhet brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr)	0	0	898	219
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)**)	52	22	112	124
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	0,1 %	-0,1 %	0,2 %	0,1 %
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) **)	99	79	88	98
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B) **)	171	202	115	140
Netto driftsutgifter til plan/kart/bygg per innbygger. Konsern. Kroner (B) **)	245	126	347	387
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger (B)	205	180	240	267
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger (B) **)	155	145	214	252
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	55	-30	107	78
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	25	30	38	39
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	12	17	18	17

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for 2022-2034 skal vedtas i løpet av 2022. Den setter mål og strategier for kommunens bærekraftige tjeneste- og samfunnsutvikling i et 12-års perspektiv. Kommuneplanens handlingsdel er handlingsprogrammet og økonomiplanen.

Det er viktig å prioritere reguleringsplanarbeid som kan bidra til at vi raskt kan få planavklarte og byggeklare arealer som igjen bidrar til befolkningsvekst. Utviklingen må skje i tråd med de kvalitets- og miljøambisjonene kommunen har. I overkant av 15 reguleringsplaner er under arbeid. De fleste av disse er private reguleringsplaner. Det er en økende tendens til at flere tar initiativ til nye eller endring av eksisterende planer. I tillegg har både kompleksiteten i planene og utredningsbehovet økt. Områdereguleringsplan for Ås sentralområde ble vedtatt høsten 2019. Som følge av vedtaket er det satt igang reguleringsplanarbeid på de fleste feltene i områdereguleringsplanen. Andre større private reguleringsplaner som skal sluttbehandles er Tømrernes feriehem/Askehaugåsen, Grenseveien/Myrfalet og Vollskogen. Planavklarte og byggeklare arealer skal sammen med prosjekt "Attraktive Ås" få fart på befolkningsveksten.

Handlingsplan for klima- og energi med tiltaksplan ble vedtatt av kommunestyret høsten 2020 og har ambisiøse mål for å redusere klimautslipp. Tiltaksplanen viser hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre innen transport, stasjonær energi, avløp og avfall, landbruk og indirekte utslipp. De største klimautslippene i Ås, kommer fra transportsektoren. Nye bolig- og næringsområder må lokaliseres på en måte som stimulerer til bruk av miljøvennlige transportmidler til jobb, fritidsaktiviteter og handelsturer.

Et økende antall planinitiativ øker presset på miljø-, natur- og friluftslivsverdiene i kommunen. I kommune- og reguleringsplanleggingen er det derfor viktig å ivareta disse verdiene og områder for

rekreasjon. Arealinngrep og arealbruk er den største truselen mot naturmangfoldet. Kommunen som arealmyndighet har derfor en viktig oppgave med å ta vare på og forvalte naturmangfoldet. For å få til dette, kreves det kunnskap om naturverdiene i kommunen, kompetanse om forvaltning etter gjeldende lovverk, samt andre tiltak som sikrer naturmangfold. Plan for naturmangfold med tiltaksplan er vedtatt av kommunestyret og viser hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre.

Kommunen skal legge tilrette for næringsutvikling med utgangspunkt i sine fortrinn. E6, E18 jernbanen og universitetet gjør Ås kommune attraktiv for næringslivet. Utfordringen er å lokalisere rett virksomhet på rett plass. Det er også en utfordring i planlegging av Ås sentrum å få avsatt tilstrekkelig med næringsarealer og få realisert attraktive næringsbygg for et framtidig næringsliv, blant annet knyttet til Campus Ås. Prosjekt "Attraktive Ås" skal vise fram Ås sine fortrinn for næringsaktører som vil ha nytte av å etablere seg i kommunen og på den måten få fart på næringsutviklingen i kommunen.

Det forventes fortsatt mange byggesaker som følge av at flere større områder er ferdig regulert og flere planer er under arbeid. Økt fokus på tilsyn og oppfølging av ulovligheter.

Antallet seksjoneringssøknader vil øke som følge av at det forventes å bli noe mer blokkbebyggelse og tett småhusbebyggelse.

Landbruksforvaltningen skal i planperioden bidra til å utvikle landbruket i tråd med nye klima- og miljøutfordringer. Landbruksbasert næringsutvikling vil være et viktig område, særlig viktig vil det være å bidra til økt tilbud av kortreist mat.

Omstilling og effektivisering

Det er behov for å bedre samhandlingen mellom virksomhetene og enhetene innenfor kommunalområdet Teknikk, samfunn og kultur, blant annet ved bedre avklaring av forventninger, roller og ansvar, samt utarbeide og oppdatere prosessbeskrivelser.

Nye nasjonale krav

Nasjonale forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen. (...) Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Statsforvalterens forventningsbrev

Statsforvalterens årlige forventningsbrev til kommunal planlegging er en oppfølging av de nasjonale forventningene. I forventningsbrevet pekes det bl a på at planlegging er et viktig virkemiddel for å oppnå bærekraftmålene. Kommunene er nøkkelaktører i dette arbeidet og bør legge målene til grunn i sitt arbeid med tjeneste- og samfunnsutvikling.

Statsforvalteren har forventninger til at arbeidet for å bidra til reduserte klimagassutslipp prioriteres. Arealplanlegging er et av de viktigste virkemidlene for å redusere klimagassutslippene fra transportsektoren og fra endret arealbruk (avskoging, nedbygging av myr mv.) og for å redusere konsekvensene av klimaendringene. Samtidig er det viktig at kommunene har beredskap for å håndtere et mer ekstremt vær.

Økonomiplan for 2022-2025

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	13 944	13 944	13 944	13 944
Sum Tekniske justeringer	1 780	1 840	1 987	1 766
Konsekvensjusteringer				
1. tertial - Breivoll - økte driftsmidler	300	300	300	300
Demografikostnader 2023-2025	0	50	100	150
FDV nye utearealer	500	500	500	500
Klima og energi - tiltaksplan, videreføre 2021-nivå	0	0	0	0
Leieinntekter Breivoll	-100	-300	-300	-300
Sum Konsekvensjusteringer	700	550	600	650
Konsekvensjustert budsjett	2 480	2 390	2 587	2 416
Konsekvensjustert ramme	16 424	16 334	16 532	16 360
Omstilling og effektivisering				
Arkeologiske registreringer knyttet til småhusplanen	-750	-750	-750	-750
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-300	-300	-300
Ordning for vraksykler avvikles	-50	-50	-50	-50
Tiltaksplan for naturmangfold	-200	-200	-200	-200
Tiltaksplan for sykkel og gange	-50	-100	-100	-100
Sum Omstilling og effektivisering	-1 050	-1 400	-1 400	-1 400
Styrkingstiltak				
Attraktive Ås	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Styrkingstiltak	1 500	1 500	1 500	1 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	450	100	100	100
Ramme 2022-2025	16 874	16 434	16 632	16 460

1. tertial - Breivoll - økte driftsmidler

Etter investeringene som er gjort på Breivoll som friluftsområde, er det vesentlig større aktivitet og bruk av området. Dette gir økte FDV-behov knyttet til nye fasiliteter, herunder renhold, søppelhåndtering, drift og vedlikehold mv. Budsjettregulering fra 1. tertial 2021 for å dekke merkostnader på 0,3 mill. kr videreføres.

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

FDV nye utearealer

Tjenesten omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens parkområder, samt uteareal i skoler, barnehager og ved kommunale institusjoner. Økte behov er knyttet til at kommunen overtar drift og vedlikehold av utearealer for Nordby barnehage og Moertunet.

Klima og energi - tiltaksplan, videreføre 2021-nivå

Det er innarbeidet 1,1 mill. kr i rammen fra 2021. Kommunedirektøren foreslår å videreføre kostnadsnivået i 2022 og årene framover. Jf. forrige handlingsprogram var det planlagt å øke tiltaksrammen med 0,2 mill. kr i 2022, for deretter å redusere nivået i 2023 og 2024. Den konkrete effekten av å ikke øke rammen i 2022 er at tiltak nr. 14 i klimabudsjettet, om å utredning/deltakelse i bildelingsløsning med kommunens personbiler, reduseres fra kr 500 000 til kr 300 000.

Leieinntekter Breivoll

Leieinntekter fra utleie på Breivoll i henhold til leieavtale med DNT.

Arkeologiske registreringer knyttet til småhusplanen

Økonomiplan for 2022-2025

I forbindelse med arbeidet med områderegeringsplan for småhusbebyggelse ble det i 2021 gjennomført arkeologiske registreringer. Dette var et arbeid som Statsforvalteren krevde og som kommunen måtte dekke. Kostnaden for registreringene var på kr 750 000.

Ordning for vraksykler avvikles

Ordning for vraksykler avvikles jf. Verbalvedtak nr.14 HP 2021-2024: "Rådmannen bes utrede en ordning for å håndtere vraksykler på kommunal grunn. Rådmannen vurderer om det kan benyttes private/frivillige aktører og om kommunen kan bidra med noe for å oppnå målsettingen. Ordningen tildeles 50 000 kroner år en (inkludert utredning) og deretter 25.000 årlig."

Tiltaksplan for naturmangfold

Som det framgår av gjeldende handlingsprogram reduseres budsjettet til oppfølging av tiltaksplan for naturmangfold fra kr 400 000 i 2021 til kr 200 000 i 2022. Midlene vil bli benyttet til naturtypekartlegging. Som en konsekvens av reduksjonen er det ikke avsatt midler til oppfølging av skjøtselplanene for Slorene og Kjøyabukta.

Tiltaksplan for sykkel og gange

I henhold til tiltaksplanen for sykkel og gange justeres det økonomiske nivået årlig. For 2022 utgjør reduksjonen 50 tusen kroner og ytterligere 50 tusen i 2023 og årene framover.

Attraktive Ås

Tiltaket skal bidra til å realisere potensiale for Ås som vekstkommune for innbyggere og næringsliv. Satsningen er nærmere beskrevet i kapittel 3, Hovedlinjene i handlingsprogrammet.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Plansaksbehandling	5 400	5 400	5 400	5 400
Bygge-, delesaksbehandling og seksjonsering	-485	-639	-797	-959
Kart og oppmåling	1 061	1 149	1 455	1 396
Boligbygging og fysisk bomiljøtiltak	86	86	86	86
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	719	719	719	719
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 291	1 291	1 291	1 291
Rekreasjon i tettsted	3 991	3 763	3 813	3 863
Naturforvaltning og friluftsliv	4 811	4 664	4 664	4 664
Sum	16 874	16 434	16 632	16 460

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Nedleggelse av lysløype i Kroer	200	0	0	0
Rive hoppbakke i Kroer	500	0	0	0
Skjøtselsplan for Kjøyabukta	100	90	90	90
Skjøtselsplan for Slorene	170	85	65	45
Steinhvelvsbrua	200	0	0	0
Sum	1 170	175	155	135

Beskrivelse

Nedleggelse av lysløyper i Kroer

Det er en utfordring å opprettholde en god nok standard på lysløypene i kommune. De begrensede ressursene bør prioriteres til de mest brukte løypene.

Rive hoppbakke i Kroer

Jf. vedtak i HTP 22.06.21 ble det vedtatt å fjerne den gamle hoppbakken. Hoppbakken brukes ikke og bør rives før forfallet blir for stort. Det bemerkes at hoppbakken ikke eies av Ås kommune.

Skjøtselsplan for Kjøøybukta og Slorene

Skjøtselsplanene ble vedtatt av hovedutvalg for næring og miljø hhv 13.04.2021 og 28.09.2021. Dersom det ikke avsettes midler, vil det utfordrende å få gjennomført tiltakene i planen. Uten restaurerings- og skjøtselstiltak vil det være vanskelig å ivareta de truede naturtypene, som er avhengige av slike tiltak. Tiltakene har vært etterspurt i lang tid av grunneiere og interesseorganisasjoner. Avsatte kommunale midler gir bedre mulighet for å utløse tilskudd fra Miljødirektoratet og fylkeskommunen.

Steinhvelvsbrua

HNM vedtok følgende i møtet 28.09.2021 i HNM-sak 33/21 Skjøtselsplan for Slorene våtmarksområde: *Eventuelle forebyggende tiltak for bevaring av brua bes spilt inn i budsjettprosessen.*

Kr 200 000 til utredning av nødvendige tiltak med kostnadsestimater og enkle avbøtende tiltak for bevaring av Steinhvelvsbrua

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Infrastrukturtiltak	2035	550 000	-90 500	12 000	10 000	36 000	48 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Tiltaksplan sykkel og gange	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Ås kommune		550 000	-90 500	14 500	12 500	38 500	50 500

Infrastrukturtiltak

I de fleste nye reguleringsplaner er det nødvendig å etablere ny og oppgradert infrastruktur, bl.a. gang- og sykkelveier, større lekeplasser, grøntstrukturer, vei, kryssløsninger, vann, avløp og brannvannforsyning.

Dette er felles offentlig infrastruktur som flere grunneiere/utbyggere og kommunen i fellesskap vil ha ansvar for å finansiere. Kommunen må ta sin forholdsmessige andel av kostnadene jfr. §17-3 i plan- og bygningsloven.

Det legges til grunn ulike fordelingsmodeller for infrastrukturtiltak avhengig av prosjekt. Det er avgjørende at kommunen bidrar med sin andel for å sikre private bidrag og gjennomføring av tiltakene.

Følgende finansieringsmodell ligger til grunn for prosjektet i planperioden:

Økonomiplan for 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
<i>Investeringer</i>	12 mill.kr	10 mill.kr	36 mill.kr	48 mill.kr
<i>Kommunal lånefinansiering</i>	-4 mill.kr	-4 mill.kr	-10 mill.kr	-2,5 mill.kr
<i>Kontantbidrag</i>	-85 mill.kr	-76 mill.kr	-63 mill.kr	-51 mill.kr
<i>Avsettes på bundet investeringsfond</i>	77 mill.kr	70 mill.kr	37 mill.kr	5,5 mill.kr

Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv

For gjennomføring av tiltak vedtatt i tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv er det lagt inn 1,5 mill. kr ink. mva. årlig.

Tiltaksplan sykkel og gange

Investeringen er en oppfølging av tiltaksplan for sykkel og gange vedtatt av kommunestyret i 2019. Investeringene gjelder prioriterte gang- og sykkelanlegg, sykkelparkering og mindre infrastrukturtiltak i tilknytning til andre utbyggingsprosjekter i planperioden. Det forventes også mulighet for tilskudsfinansiering av enkelte tiltak jf [K.sak 25/19](#).

Administrasjon og styring

Om tjenesteområdet

Resultatområdene i tjenesten omfatter: 100 politisk styring, 110 kontroll og revisjon og 120 administrasjon.

Tjenesten omfatter i hovedsak den administrative ledelsen, sentrale stabs- og støttetjenester i tillegg til politiske organer. Tjenesten gir støtte og rådgivning til utøvende enheter, utøver ledelse og organisasjonsutvikling. Kommunens ledelse arbeider med helhetlig og strategisk planlegging som skal sette kommunen i stand til å møte fremtidige utfordringer.

Det avgjørende for en effektiv kommuneadministrasjon er ikke nødvendigvis hva administrasjonskostnadene alene utgjør. Det avgjørende er at kommunen løser sine administrative oppgaver på en måte som totalt sett gir lave kostnader og gode tjenester til brukerne.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	5 143	5 848	5 390	5 637
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B) **)	405	327	319	383
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B) **)	110	190	112	128
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) **)	3 753	4 323	4 044	4 310
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	2 620	2 400	2 631	2 996
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	4 901	5 293	4 580	4 966
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	6,7 %	7,4 %	6,1 %	6,8 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Politisk styring

Kommunestyret er det øverste politiske organet i kommunen. Ås kommune har formannskap og fire hovedutvalg som innstiller til kommunestyret. Ås kommunes utgifter til politisk styring ligger på snittet for KOSTRA-gruppe 09.

Kommunen som arbeidsgiver

Kommunen er en del av Osloregionens arbeidsmarked og det er krevende å rekruttere og beholde kompetente arbeidstakere. I årene fremover blir det ekstra viktig å synliggjøre Ås kommune som arbeidsgiver og tjenesteyter, samt tilby et godt arbeidsmiljø og konkurransedyktige arbeidsvilkår. Det jobbes videre med å tilrettelegge for tiltak som kvalifiserer for arbeidslivet (lærlinger, språkpraksis, arbeidspraksis til kandidater via kommunen, NAV og utdanningsinstitusjoner).

Anskaffelser

Ås kommunes har i henhold til anskaffelsesstrategien følgende mål for kommunens anskaffelser:

1. Anskaffelser i Ås kommune skal være organisert med klare ansvarslinjer og tydelige roller.
2. Anskaffelsesprosessen i Ås kommune skal bidra til effektiv ressursutnyttelse og skal bidra til å dekke brukernes behov.
3. Anskaffelser i Ås kommune skal ha riktig kvalitet og gjennomføres effektivt og digitalt.
4. Ås kommune skal vise samfunnsansvar i anskaffelsene.
5. Ås kommune skal være en attraktiv samarbeidspartner på anskaffelsesområdet. (Mål for innkjøpsamarbeidet i Follo og Oslo regionen)

Administrasjonen arbeider med en plan for oppfølging av disse målene. Anskaffelser er et krevende område og Ås kommune har ikke ressurser til å gjøre mer enn minimumskrav når det gjelder anskaffelser.

i 2021 er det gjennomført en forvaltningsrevisjon av anskaffelser i Ås kommune. Oppfølging av anbefalingene i denne revisjonen vil ha prioritet i 2022.

Digitalisering

Digitalisering i Ås kommune skal føre til endring og fornyelse av tjenester, prosesser og arbeidsmåter. Digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv, frivillig sektor og ansatte. Det skal gi bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for økt produksjon i samfunnet. For å møte fremtidens utfordringer og krav til digital transformasjon og automatisering av arbeidsprosesser, må kommunen prioritere kompetanseutvikling for å kunne gjøre dette løftet i planperioden. IKT-kompetanse og digital forståelse bør være et krav i alle tilsetninger hvor det er relevant.

Digitaliseringsstrategien 2019-2022 for Ås kommune er retningsgivende for digitaliseringsarbeidet. Strategien bygger på nasjonale føringer på området og kommunens handlingsprogram. Det er utarbeidet en tiltaksplan for oppfølging av strategien. Det vil i 2022 bli utarbeidet nøkkeltall for rapportering av resultater og gevinster innen digitalisering.

Digital transformasjon

Digital transformasjon betyr å bedre de grunnleggende måtene virksomheten løser oppgavene på gjennom teknologi. Målet med digitaliseringsstrategien er å gå i en retning mot digital transformasjon. Dette handler like mye om endringsledelse, kompetanse og organisasjonsutvikling som teknologi.

Informasjonssikkerhet og personvern

Økt digitalisering stiller økte krav til internkontroll, informasjonssikkerhet, og personvern. EU har vedtatt ny personvernforordning, General Data Protection Regulation (GDPR), for å sikre like regler for personvern for alle virksomheter og aktører som opererer i EU og EØS land. Dette medfører at kommunene må ha gode internkontrollrutiner og systemer for behandling av personopplysninger. Det er foreslått å etablere et felles personvernombud for de tre kommunene som deltar i Stor Follo IKT samarbeidet.

Felles IKT samarbeid i Stor Follo

Fra 2020 er det vedtatt at kommunene Frogn, Vestby og Ås etablerer et felles IKT samarbeid, Stor Follo IKT (SFIKT). Samarbeidet er et vertskommune samarbeid i regi av Frogn kommune. Det jobbes nå med harmonisering av kommunenes IKT systemer og en kartlegging av kommunens kostnader til IKT-lisenser. Dette arbeidet fortsetter i 2022.

IKT Sikkerhet

Kravet til IKT sikkerhet øker med at kommunen blir mer digital og ansatte arbeider mer på hjemmekontor. Kommunen utsettes stadig for forsøk på hacking og datasvindel. IKT-sikkerhet må derfor fortsatt prioriteres høyt fremover.

Samarbeid på ulike økonomifunksjoner for kommunene Frogn, Vestby og Ås.

Det har siden 2020 vært arbeidet med å etablere et felles oppsett i økonomisystemene til kommunene. Målet har vært å legge til rette for større og mer robuste fagmiljøer, samt stordriftsfordeler i arbeidsprosesser og lavere kostnader til drift, vedlikehold, oppgradering og lisenser. I 2021 har det vært arbeidet med utvikling av felles prosesser og rutiner innen lønnsområdet for de tre kommunene. Dette kan danne et godt grunnlag for et tettere samarbeid mellom kommunene på lønnsområdet fremover.

Omstilling og effektivisering

Digitalisering og automatisering

Prosjektet «Digitalt førstevalg» jobber med mål om at innbyggere og næringsliv skal ha et digitalt førstevalg for digitale tjenester, og kommunikasjon med Ås kommune. Digitalt førstevalg gjelder også interne arbeidsprosesser for de ansatte.

Innbyggertorg

Etter inspirasjon og gode erfaringer fra andre kommuner ble det i 2020 etablert et innbyggertorg for Ås kommune. Innbyggertorget samler de mest aktuelle funksjonene i kommunen mht behovet for tett kontakt med innbyggerne, i tillegg vil dette arbeidet sees sammen med arbeidet rundt digitalt førstevalg.

I 2022 vil det bli arbeidet med vurdering av bedre løsninger for kommunikasjon med innbyggerne gjennom bedre løsninger for sentralbord. Det er derfor foreslått å anskaffe og implementere et nytt og mer moderne sentralbordsystem. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Stor Follo IKT .

Nye nasjonale krav

Nasjonale krav

Det er over tid kommet flere krav knyttet til kommunens oppgaveløsning. Kommunene blir i stadig større grad digitalisert. Det stilles strenge krav til digital transformasjon, IKT-systemer, internkontroll og informasjonssikkerhet. Det ligger derfor inne en fortsatt satsing på digitalisering i handlingsprogram 2022- 2025.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	90 759	90 759	90 759	90 759
Sum Tekniske justeringer	106	763	763	763
Konsekvensjusteringer				
1. tertial - Økte lisensutgifter til felles fagsystemer	350	350	350	350
BHT - ny anbudsrunde	75	75	75	75
Demografikostnader 2023-2025	0	100	200	300
Organisasjonsendringer administrasjon	0	0	0	0
Valgkostnader	-900	0	-900	0
Sum Konsekvensjusteringer	-475	525	-275	725
Konsekvensjustert budsjett	-368	1 289	489	1 489
Konsekvensjustert ramme	90 391	92 048	91 248	92 248
Omstilling og effektivisering				
Innføre nytt sentralbordsystem	0	-200	-350	-350
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-1 900	-1 900	-1 900

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Organisasjonsendringer administrasjon	-401	-401	-401	-401
Redusere IKT-nivå lisenser	-500	-500	-500	-500
Sum Omstilling og effektivisering	-901	-3 001	-3 151	-3 151
Styrkingstiltak				
Felles personvernombud i Follosamarbeidet (1/3 belastes Ås)	315	315	315	315
Folkevalgtopplæring	100	100	100	100
Styrket kommunikasjonsarbeid - utgifter kommunikasjonsavdelingen	100	100	100	100
Sum Styrkingstiltak	515	515	515	515
Nye tiltak og realendringer budsjett	-386	-2 486	-2 636	-2 636
Ramme 2022-2025	90 004	89 561	88 611	89 611

1. tertial - Økte lisensutgifter til felles fagsystemer

I hovedsak oppgradering og omlegging av kommunens kvalitetsstyringssystem (fra KSS til KSX) og økte lisensutgifter til KGV-system (offentlige innkjøp)

BHT - ny anbudsrunde

Bedriftshelsetjenesten har vært ute på anbud, noe som gjør at rammen må økes med kr 75.000 til total ramme på kr 315.000.

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Organisasjonsendringer administrasjon

Det er gjennomført organisasjonsendringer innen administrasjon og styring. Antall stabsledere er redusert fra 3 til 2 ledere og det foreslås nå en permanent reduksjon i en kommunalsjefstilling for Organisasjon og fellestjenester. Samtidig er kommunikasjonsarbeidet i kommunen styrket med en kommunikasjonsjef. Samlet effekt av disse endringene utgjør 0,4 mill. kr i besparelser utover de besparelser som ble tatt ut i budsjett for 2021.

Valgkostnader

Kostnader til gjennomføring av stortingsvalg og kommunestyre og fylkestingsvalg. Varierer annethvert år. Det ble avholdt stortingsvalg i 2021 og midlene tas ut i 2022.

Innføre nytt sentralbordsystem

Innføring av et automatisert sentralbordsystem vil effektivisere driften av innbyggertorget. Gir besparelser tilsvarende halvt årsverk. Tiltaket er avhengig av prioritet hos Storfollo IKT.

Organisasjonsendringer administrasjon

Det er gjennomført organisasjonsendringer innen administrasjon og styring. Antall stabsledere er redusert fra 3 til 2 ledere og det foreslås nå en permanent reduksjon i en kommunalsjefstilling for Organisasjon og fellestjenester. Samtidig er kommunikasjonsarbeidet i kommunen styrket med en kommunikasjonsjef. Samlet effekt av disse endringene utgjør 0,4 mill. kr i besparelser utover de besparelser som ble tatt ut i budsjett for 2021.

Felles personvernombud i Follosamarbeidet (1/3 belastes Ås)

Tiltak HP22 - Felles personvernombud i Follosamarbeidet (1/3 belastes Ås)

Folkevalgtopplæring

Tiltak HP22 - Det settes av midler til Folkevalgtopplæring fra 2022/2023

Styrket kommunikasjonsarbeid - utgifter kommunikasjonsavdelingen

Tiltak HP22 - Kommunikasjonen bør bedres, så Ko0munikasjonsavdelingen styrkes.

Økonomiplan for 2022-2025

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Redusere IKT-nivå lisenser

I forbindelse med at avtaleavtaleforvaltningen av IKT -systemer er samlet i Stor Follo IKT, vil man se på hvordan nivået på lisenser og avtaler kan reduseres.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Politisk styring	11 157	12 157	11 157	12 157
Kontroll og revisjon	1 994	1 994	1 994	1 994
Administrasjon	76 853	75 410	75 460	75 460
Sum	90 004	89 561	88 611	89 611

Eiendomsforvaltning og utleie

Om tjenesteområdet

Tjenesten omfatter åtte funksjonsområder: 121 forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 130 administrasjonslokaler, 221 førskolelokaler og skyss, 222 skolelokaler, 261 institusjonslokaler, 265 kommunalt disponerte boliger, 381 kommunale idrettsbygg og anlegg, 386 kommunale kulturbygg.

Kommunen eier formålsbygg og kontorlokaler til tjenesteområdene som samlet utgjør omkring 150.000 kvadratmeter. Arealene øker til ca. 170 000 kvadratmeter i 2023. Av dette utgjør boliger ca. 19 000 kvadratmeter. Utover de eide bygningene, leier kommunen ca 7 500 kvadratmeter til tjenesteproduksjon og administrasjon fra private utleiere. Kommunens leieavtaler utløper 31.12.2022 og dermed vil andelen eide og leide arealer endres i 2023 avhengig av hvilke nye løsninger som velges.

Forvaltning er en overordnet funksjon som omfatter ledelse, planlegging, organisering og kontroll av den totale eiendomsvirksomheten.

Drift inkludert renhold, omfatter alle oppgaver og rutiner som er nødvendig for at bygningen med tekniske installasjoner skal fungere som planlagt, både bruksmessig, teknisk og økonomisk. Et godt fysisk arbeidsmiljø er avgjørende for brukernes trivsel. For å unngå allergier og andre typer helseplager er et godt innneklima viktig for brukerne. Det krever et kvalitativt godt renhold av hele bygningsmassen.

Vedlikehold omfatter arbeider som er nødvendig for å opprettholde bygningene, eiendommene, idrettsanleggene og de tekniske installasjonene på et fastsatt kvalitetsnivå. Dette skal gjøre det mulig å bruke bygget til sitt tiltenkte formål innenfor byggets antatte levetid. Utskiftning av bygningsdeler med kortere levetid enn resten av bygningen, er en del av vedlikeholdet. Det er vanlig å skille mellom løpende (akutt skadeutbedring) og periodisk/planlagt vedlikehold.

Utvikling omfatter de tiltak som medfører opprettholdelse av eiendommens verdi over tid. Det betyr at byggets bruksområder (formålet) også tilpasses nye og endrede krav. Det kan være krav til byggets funksjoner, nye lover/forskrifter, nye krav til universell utforming o.l.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B) **)	311	428	403	319
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B) **)	564	579	511	498
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	1 765	440	1 439	1 408
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger (B) **)	522	532	383	435
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B) **)	637	619	443	567
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B) **)	1 159	1 157	856	1 101
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) **)	7 343	6 975	5 271	5 629
Netto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer (F121) per innbygger (B) **)	292	413	338	291

Økonomiplan for 2022-2025

Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B) **)	1 237	599	534	614
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B) **)	204	244	302	283
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år (B) **)	26 954	27 544	19 349	19 184
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger (B) **)	3 292	3 411	2 416	2 338
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	-0,4 %	0,3 %	0,0 %	0,2 %
Produktivitet				
Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage (B)	12,2	16,5	10,8	10,6
Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per beboer i institusjon (B)	102	105	122	127
Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev (B)	25,7	24,5	19,2	19,7
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	609	566	539	569
Dekningsgrad				
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	14	14	18	20
Andre nøkkeltall				
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (B)	9,2			
Antall nye søknader per 1000 innbyggere (B)	3,7	2,9	4,8	4,5
Antall søknader per 1000 innbyggere (B)	6,3	5,1	7,0	6,6

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Nye arealer og bygg

I henhold til kommunens investeringsprogram vil det tilføres nye bygg hvert år i tiden fremover. Tabellen under viser informasjon om arealøkning for nybygg som er planlagte og ferdigstilte t.o.m. 2023:

Bygg	Fremdrift	Arealøkning (kvm)
Moer Sykehjem	Ferdigstilt sommer 2021	6 000
Flerbrukshall Ås VGS	Ferdigstilles sommer 2022	4 150
Åsgård skole	Ferdigstilles sommer 2023	6 200
Sum		17 450

Med arealøkningen og mer effektive bygg blir det avgjørende å utnytte arealene på en mer effektiv måte. Dette arbeidet blir viktig i planperioden.

Digitalisering

Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdssystemet - PLANIA er under utvikling. Det er en omfattende jobb å samle all FDV informasjon om alle kommunens bygg. Når systemet er i full drift, vil det gi en bedre oversikt over eiendomsmassen samt effektivisere utførelsen av tjenesten.

Prioritering av vedlikehold

Kommunestyret vedtok i [K-sak 45/16](#) at kommunens langsiktige mål er at det skal gjennomføres verdibevarende vedlikehold, slik at kommunens bygningsmasse til enhver tid ligger i tilstandsgrad 1 eller bedre. Et anbefalt normtall for vedlikeholds nivå for å oppnå verdibevarende vedlikehold på en portefølje er ca 200-250 kr pr kvm.

Ås kommunes vedlikeholdsbudsjett er i 2022 på ca 14,5 mill kr, eller 96 kr pr kvm. Det mangler 15 mill kr for å komme på anbefalt nivå og oppnå tilstandsgrad 1/verdibevarende vedlikehold. I tillegg kommer innhenting av etterslep.

Enheten har betydelig effektiviseringskrav. Det vil arbeides aktivt for å omstille og effektivisere, men det er ikke realistisk å hente inn hele summen gjennom dette arbeidet og ytterligere kutt i vedlikeholds budsjettet må påregnes.

Omstilling og effektivisering

Det er gjennomført en omfattende kartlegging av enheten i 2019 og 2020 og det er identifisert flere områder med forbedringspotensial. Drift- og vedlikeholdsavdelingene er slått sammen og det pågår en vurdering av de ulike stabsfunksjonene. Gjennom prosessen avdekkes det konkrete tiltak for å bedre samhandling, effektivitet og ressursutnyttelse.

Nye nasjonale krav

Det skjer løpende endringer i lov- og forskriftskrav. Blant de vesentligste endringene de siste årene, er endring i teknisk forskrift, forskrift om brannforebyggende tiltak og offentlig anskaffelsesregelverk.

Spesielt når det gjelder *Forskrift om brannforebygging* har det skjedd en betydelig endring det seneste året. Den nye forskriften setter større krav til eiers og brukers engasjement i det brannforebyggende arbeidet. Det gjelder områder som risikoanalyser, dokumentasjon, oppfølging, opplæring, slukkeutstyr osv.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	144 037	144 037	144 037	144 037
Sum Tekniske justeringer	8 025	10 267	20 672	20 672
Konsekvensjusteringer				
FDV ny flerbrukshall Ås videregående skole	675	2 025	2 700	2 700
FDV nye Åsgård skole	0	2 015	4 030	4 030
FDV uteareal Solberg skole og Rustad skole	500	500	500	500
FDV utendørs idrettsanlegg	200	200	200	200
FDV utvidelse av Moer sykehjem	0	0	1 950	1 950
Modulbygg gamle Åsgård skole avvirket	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Økte strømkostnader	6 000	6 000	6 000	6 000
Sum Konsekvensjusteringer	5 775	9 140	13 780	13 780
Konsekvensjustert budsjett	13 800	19 407	34 452	34 452
Konsekvensjustert ramme	157 838	163 445	178 490	178 490
Omstilling og effektivisering				
Avvikle kommunale arealer som ikke må benyttes for å oppnå reduserte leieutgifter	0	-2 000	-3 000	-3 000
FDV nye bygg, innsparingskrav	-950	-1 625	-2 250	-2 250
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-3 100	-3 100	-3 100
Sum Omstilling og effektivisering	-950	-6 725	-8 350	-8 350
Nye tiltak og realendringer budsjett	-950	-6 725	-8 350	-8 350
Ramme 2022-2025	156 888	156 720	170 140	170 140

FDV ny flerbrukshall Ås videregående skole

Prosjektet ny flerbrukshall ved Ås videregående skole planlegges ferdigstilt høsten 2022. Dette gir kommunen økt behov for FDV-midler. Viken fylkeskommune dekker sin andel av investeringskostnadene, blir leietager av anlegget og dekker 40% av driftskostnadene. Den nye flerbrukshallen skal bygges inntil Åshallen på vestsiden og får et samlet bruttoareal på ca. 4 150 m².

FDV nye Åsgård skole

Nye Åsgård skole gir en netto tilvekst på 6200 m² når eksisterende skolebygg er revet. Dette gir estimerte årlige FDV-kostnader på 4,03 mill. kr.

Det er ikke tatt høyde for videreføring av FDV midlene ved bruk av Modulskolen etter at nye Åsgård skole er tatt i bruk. Det vil være behov for erstatningslokaler når kommunens leiekontrakter utgår 31.12.2022 og dersom modulskolen skal videreføres må FDV midler tilføres fra 2023.

FDV uteareal Solberg skole og Rustad skole

Kommunen har tidligere fått tilført FDV-midler for Solberg skole og Rustad skole. Driften av de kommunale uteområdene tilknyttet skolene var ikke inkludert i tidligere tilførte midler. Det er økt behov pålydende 500 000 kr. for drift og vedlikehold av skolenes utearealer.

FDV utendørs idrettsanlegg

Økt FDV-utgifter knyttet til oppgradering av Ås stadion og Nordby stadion, samt etablering av treningsparker ved Rådhusparken og Ås stadion. Driften tilknyttet de oppgraderte anleggene er ikke tidligere innarbeidet i budsjettet.

FDV utvidelse av Moer sykehjem

Moer sykehjem har en utvidet kapasitet med 40 sengeplasser og en økning på 6000 kvm. Det er i 2021-rammen allerede tilført 1,95 mill. kr i FDV-midler, tilsvarende 1/2-årseffekt av full drift. Da kun en begrenset andel av sykehjemmet tas i bruk de nærmeste årene er konsekvensjusteringen for 2022 og 2023 at det ikke tilføres økte FDV-midler disse årene.

Modulbygg gamle Åsgård skole avvirket

Leiekontrakt for modulene på gamle Åsgård skole er sagt opp og modulene skal avhendes. Dette gir en ekstraordinær kostnad i 2021 på 4,77 mill. kr. Leiekostnader på 1,6 mill. kr årlig, kan tas ut av rammen fra 2022.

Økte strømkostnader

Justering ramme som følge av økte strømpriser og på bakgrunn av budsjett fra Kinect.

Avvikle kommunale arealer som ikke må benyttes for å oppnå reduserte leieutgifter

Leiekontrakter for kontorlokaler for Rådhusplassen 29, Moerveien 2 og Moerveien 10 går ut 31.12.2022. Det pågår et arbeid med å finne alternative løsninger for lokalisering av kommunens tjenester. Det legges til grunn at de leide lokalene kan reduseres, og isteden øke utnyttelsen av egne lokaler.

FDV nye bygg, innsparingskrav

Det er innarbeidet et innsparingskrav tilsvarende FDV-økningen for Moer sykehjem og nye Åsgård skole. Konsekvensen av tiltakene vil være at det som prioriteres er driftskostnader som strøm, renhold og drift av byggets installasjoner. Midler til vedlikehold av byggene blir redusert.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

Økonomiplan

2022

2023

2024

2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	16 906	13 806	13 806	13 806
Administrasjonslokaler	15 787	13 987	12 987	12 987
Førskolelokaler og skuss	15 511	15 934	15 934	15 934
Skolelokaler	64 442	65 796	78 216	78 216
Institusjonslokaler	29 005	30 046	31 996	31 996
Kommunalt disponerte boliger	-8 745	-8 345	-8 345	-8 345
Kommunale idrettsbygg og -anlegg	17 772	19 154	19 204	19 204
Kommunale kulturbygg	6 209	6 341	6 341	6 341
Sum	156 888	156 720	170 140	170 140

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Mindre investeringsprosjekter	LØPENDE			938	938	938	938
Moer sykehjem, inventar og IKT	2022	22 000	0	2 250	0	0	0
Ny barnehage Dyster/Eldor	2026	125 300	0	0	0	1 250	4 375
Oppgradering Kinoteater	2025	32 500	-9 000	0	5 000	5 000	22 500
Sjøskogen skole, ombygging	2023	3 000	0	3 000	0	0	0
Standardheving/Påkostning	LØPENDE			4 000	4 000	4 000	4 000
Åsgård skole Inventar og IKT	2024	18 750	0	0	18 125	0	0
Åsgård skole, utvidelse	2023	475 000	0	237 500	139 000	0	0
Sum Ås kommune		676 550	-9 000	247 688	167 063	11 188	31 813

Åsgård skole Inventar og IKT

Innkjøp av inventar og utstyr i forbindelse med bygging av nye Åsgård skole. Prosjektet vil ha størst aktivitet i slutten av planperioden. Totalramme er 18,75 mill. kr ink. mva.

Moer sykehjem, inventar og IKT

Inventar og utstyr i forbindelse med utbyggingen av Moer sykehjem. Sykehjemmet stod ferdig høsten 2021 og det gjenstår innkjøp av noe inventar og utstyr.

Mindre investeringsprosjekter

Det oppstår ulike mindre investeringsbehov gjennom året. Det avsettes 938 000 kr ink. mva. årlig.

Ny barnehage Dyster/Eldor

Det er behov for å bygge ny barnehage på kommunens tomt på Dyster-Eldor. Det planlegges med en 8 avdelings barnehage med ferdigstillelse i 2026. Total budsjett ramme 125,3 mill. kr. inkl. mva.

Oppgradering Kinoteater

Kulturhuset i Ås har et stort behov for oppgradering for en hensiktsmessig utnyttelse av arealene. Investeringsplanen er innarbeidet i henhold til vedtak i K-Sak 85/19 11.12.2019, men med utsatt fremdrift.

Det vil være mulig å kunne få inntil 1/3 av prosjektrammen dekket av tilskudd fra staten. Dette utgjør ca. 9 mill. kr.

Gjennomføring av tiltakene vil gi mulighet for økt aktivitet i kulturhuset og vil være nødvendig for at kulturhuset skal nå den forventede inntektsøkningen.

Sjøskogen skole, ombygging

Ombygging av Sjøskogen skoles eksisterende klasserom for å øke elevkapasiteten og gi skolen et bedre læringsmiljø. Det vil da ikke lenger være behov for å bruke spesialrom som klasserom.

Standardheving/Påkostning

Det avsettes årlige beløp til standardheving og reovering av eksisterende bygg. Den årlige bevilgningen til gjennomføring av tiltak i vedlikeholdsplanen er betydelig redusert fra 7,75 mill til 4 mill kr. årlig. I tillegg innlemmes midler til universiell utforming i prosjektrammen. (Tidligere var det satt av 1,25 mill. kr i eget prosjekt til dette formålet).

Åsgård skole, utvidelse

Åsgård skole skal etableres med 4 klasserekker, tilknyttet flerbrukshall og parkeringskjeller. Bygging av skolen startet opp sommer 21 og skal ferdigstilles til skolestart høsten 2023.

Prosjektets totalramme er 475 mill. kr ink. mva.

Samferdsel

Om tjenesteområdet

Tjenesten har ansvar for forvaltning av det kommunale veinettet, inkludert parkering, trafikksikkerhet og fremkommelighet. Dette innebærer:

- Drift og vedlikehold av kommunale veier, veilys, parkeringsanlegg, plasser og torg
- Gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak i henhold til tiltaksplan for trafikksikkerhet
- Håndhevelse av parkeringsbestemmelsene i parkeringsforskriften og vegloven/trafikkreglene
- Ivareta vei- og trafikkfaglige interesser i reguleringsplaner og byggesaker

Tjenesten omfatter resultatområdet 332 kommunale veier og 330 Samferdsel og transporttiltak.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Antall km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for pr. 10 000 innb	14	14	12	12
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	139 143	126 904	104 972	101 210
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	162 086	140 423	101 157	103 366
Dekningsgrad				
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	7	21	12	17
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	194	220	130	117

Utfordringer og strategi

Bedre infrastruktur og kollektivtilbud er en forutsetning for at Ås kommune skal lykkes med sine mål innen klima, boligbygging og utvikling av Ås sentrum. For å imøtekomme befolkningsveksten og sikre at transportbehovet knyttet til økt utbygging dekkes uten å øke klimagassutslippene, er det nødvendig med bedre kollektivløsninger (buss, jernbane) og bedre tilrettelegging for at flere skal gå og sykle, blant annet ved bygging av flere gang-/sykkelveier.

Kommunen har utfordring med å løse sine oppgaver knyttet til vei og samferdsel pga begrenset kapasitet/antall årsverk, begrensede økonomiske ressurser, rekruttering av tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft, og etterslep på vedlikehold og drift.

Fortløpende driftsoppgaver må derfor prioriteres. Dette medfører at det ikke er rom for planlegging og utvikling av tjenesteområdet. Med betydelig vekst i Ås vil utfordringene øke. Dette går på bekostning av langsiktig vedlikehold av både gatenett, veilys og veigrøfter. Manglende vedlikehold av grøfter og sandfang øker faren for tilbakeslag og flom.

Kommunen ønsker å legge bedre til rette for gående og syklende vinterstid. Dette krever ekstra ressurser fordi brøytemannskapene må ut på mindre snømengder enn gjeldende brøyteinstruks tilsier. Dersom dette målet skal nås, må det tilføres økte ressurser.

Økonomiplan for 2022-2025

Over tid vil kostnadene til akutte reparasjoner øke og samlet overstige kostnadene som er forventet med et mer planmessig vedlikehold.

Omstilling og effektivisering

I 2018 ble det gjennomført en omorganisering av hele Kommunalteknikk og det arbeides fortsatt aktivt med å videreutvikle enheten.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	20 679	20 679	20 679	20 679
Sum Tekniske justeringer	472	910	910	910
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	100	200	300
FDV ladestasjoner / el-biler	200	200	200	200
FDV nye gang og sykkelveier	100	100	100	100
Økte inntekter fra parkeringsavgift kommunale p-plasser	-50	-50	-50	-50
Sum Konsekvensjusteringer	250	350	450	550
Konsekvensjustert budsjett	722	1 260	1 360	1 460
Konsekvensjustert ramme	21 402	21 940	22 040	22 140
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-400	-400	-400
Redusert drift og kvalitet	-500	-500	-500	-500
Sum Omstilling og effektivisering	-500	-900	-900	-900
Nye tiltak og realendringer budsjett	-500	-900	-900	-900
Ramme 2022-2025	20 902	21 040	21 140	21 240

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

FDV ladestasjoner / el-biler

Alle kommunale tjenestebiler vil fremover være elektriske. Fossile kommunale tjenestebiler blir gradvis faset ut og erstattet med el-biler. Det er derfor behov for å tilføre tjenesten midler til drift av lade-punkter for kommunens tjenestebiler i takt med den planlagte utskiftingen.

FDV nye gang og sykkelveier

Tjenesten har behov for å få tilført midler til drift av nye gang- og sykkelveier.

Økte inntekter fra parkeringsavgift kommunale p-plasser

Kommunestyret vedtok nye vilkår for de kommunale parkeringsplassene i sentrum i 2018. Innføring av avgiftsparkering på plassene foran rådhuset vil gi økte inntekter. Tiltaket er planlagt innført høsten 2022.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Redusert drift og kvalitet

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon av eksterne drifttjenester på veilys, vinterdrift og asfaltering. Ytterligere redusert veistandard og mørke veilys kan medføre økt trafiksikkerhetsrisiko.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Samferdselsbedrifter/transporttiltak	200	200	200	200
Kommunale veier	20 702	20 840	20 940	21 040
Sum	20 902	21 040	21 140	21 240

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur	LØPENDE			4 000	2 000	2 000	1 500
Solberg Bru	2022	16 000	-6 500	7 875	0	0	0
Tiltaksplan trafiksikkerhet	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Ås kommune		16 000	-6 500	12 875	3 000	3 000	2 500

Solberg Bru

Det skal etableres en gangbro for gang og sykkelvei over Søndre Tverrvei i tråd med områderegeringsplan for Solberg øst. Prosjektet gjennomføres av kommunen i tråd med vedtatte utbyggingsavtale. Det har vært gjennomført anbudskonkurranse på en trebro tilsvarende de som tidligere er etablert over Søndre Tverrvei. Anbudssummen var betydelig over rammen. Konkurransen er avlyst og det er gjort beregninger på en enklere betongkonstruksjon. Basert på avholdt konkurranse og etterfølgende beregninger må budsjettrammen økes til 16 mill inkl. mva. for å kunne gjennomføres. Privat bidrag i henhold til utbyggingsavtalen er allerede innbetalt.

Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk for Kommunalteknikk (vei, park og idrett) basert på en 10 års rulleringsperiode.

Tiltaksplan trafiksikkerhet

I henhold til vedtatt tiltaksplan for trafiksikkerhet i K-sak 41/20 er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak.

Det foreslås å bevilge en årlig kostnad på 1,0 mill. kr inkl mva. til gjennomføring av tiltakene.

Brann og ulykkesvern

Om tjenesteområdet

Brann- og ulykkesvern skal sikre brannberedskap og forebygge branner og andre ulykker. Oppgavene ivaretas av Follo Brannvesen interkommunale selskap (FBV) som eies av kommunene Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås.

Tjenesten omfatter resultatområdene; 338 Forebygging brann/andre ulykker og 339 Beredskap brann/andre ulykker.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	17,6	16,2		15,4
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)**)	54	126	60	65
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)**)	611	528	792	829
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutg (B)	1,2 %	1,2 %	1,4 %	1,4 %
Kvalitet				
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	440	453	432	487

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Hovedmålsettingen for selskapet:

- Være en felles brannvernorganisasjon for Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås kommuner.
- Løse de oppdrag og tilpasse virksomheten etter krav stilt i lover og forskrifter eller på annen måte
- Tilpasse virksomheten innenfor de økonomiske rammer som blir gitt av eier kommunene.
- Arbeide for å oppnå en tilfredsstillende brannteknisk standard for alle typer bygninger
- Drive inntektsgivende arbeid som er naturlig innenfor brann- og feiertjenester.

Overordnet ROS-analyse som ble ferdigstilt i 2019 har avdekket et risikobilde som forventet ut fra beliggenhet, geografiske forhold, klima, kommunestruktur, næringsaktiviteter og infrastruktur. Forventet høy befolkningsvekst mot 2030 vil påsikt endre risikobildet som følge av fortetting av flere sentrumsområder, bygging av høyhus, underjordiske garasjeanlegg, tog tunneler og utvikling av næringsområder. Dette vil medføre en økning av antall hendelser, samtidig som kompleksiteten av hendelsene vil øke og føre til behov for ny kompetanse og mer tilpasset utstyr for håndtering av hendelsene. Med utgangspunkt i overordnet ROS-analyse ble det gjennomført en beredskapsanalyse. Beredskapsanalysen skal sikre en sammenheng mellom ROS-analysen og plan for organisering og dimensjonering av beredskapen. Gjennom arbeidet med beredskapsanalysen ble det identifisert enkelte

Økonomiplan for 2022-2025

ressursbehov som gjelder for flere av, eller alle de dimensjonerende hendelsene som er gjennomgått i analysen.

Omstilling og effektivisering

Iht. tidligere forventningsbrev skal det fremlegges realistiske tiltak som reduserer overføringene til kommunene (innsparings-/inntektsøkingsforslag) med 2,5% regnet av brutto utgifter i opprinnelig budsjett året før. Med utgangspunkt i 2,5% er innsparingskravet ca. 3 millioner kr.

Ås kommune har en forventning om at også FBV bidrar med kostnadsreducerende tiltak lik kommunens øvrige tjenester.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	14 599	14 599	14 599	14 599
Sum Tekniske justeringer	-1 193	-1 199	-1 204	-1 210
Konsekvensjusteringer				
Demografikostnader 2023-2025	0	50	100	150
Konsekvensjustert etter IKS'ets representantskapsmøte.	-26	-26	-26	-26
Overføring til IKS	-486	-486	-486	-486
Sum Konsekvensjusteringer	-512	-462	-412	-362
Konsekvensjustert budsjett	-1 705	-1 661	-1 617	-1 573
Konsekvensjustert ramme	12 894	12 939	12 983	13 027
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025	0	-300	-300	-300
Sum Omstilling og effektivisering	0	-300	-300	-300
Nye tiltak og realendringer budsjett	0	-300	-300	-300
Ramme 2022-2025	12 894	12 639	12 683	12 727

Demografikostnader 2023-2025

Generell beregning av demografiske kostnader i økonomiplanperioden.

Konsekvensjustert etter IKS'ets representantskapsmøte.

Konsekvensjustert 12.10.21, etter IKS'ets representantskapsmøte hvor de vedtok budsjettet for 2022.

Overføring til IKS

Konsekvensjustert 12.10.21, etter IKS'ets representantskapsmøte hvor de vedtok budsjettet for 2022.

Innsparingstiltak 2 % fra 2023-2025

Uspesifisert innsparingskrav 2% fra 2023-2025.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Forebygg av branner og andre ulykker	-52	-307	-263	-219
Beredskap mot branner og andre ulykker	12 946	12 946	12 946	12 946
Sum	12 894	12 639	12 683	12 727

Vann, avløp og renovasjonstjenester

Om tjenesteområdet

Tjenester knyttet til vann-, avløp- og renovasjonstjenesten er lovpålagt og 100 prosent gebyrfinansiert etter selvkostprinsippet. VAR omfatter 6 resultatområder; 340 produksjon av vann, 345 distribusjon av vann, 350 avløpsrensing, 353 avløpsnett/innsamling av avløpsvann, 354 tømming av slamavskillere og septiktanker og lignende og 355 innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall.

Vann og avløp har som hovedoppgave å sørge for nok og sikkert drikkevann, tilfredsstillende borttransport og rensing av spillvann, samt sikre god håndtering av overvann. Det skal foretas oppfølging av spredt avløp med systematisk tømming av slamavskillere samt føre tilsyn med disse anleggene.

Ås kommune har en avtale om kjøp av vann fra Nordre Follo kommune og en reservevannsavtale med øvrige nabokommuner. Avløpsrensing ivaretas i hovedsak av Nordre og Søndre Follo renseanlegg, begge IKS.

Husholdningsavfall skal innhentes, transporteres og behandles på en effektiv og miljøvennlig måte. Innsamling og håndtering av husholdningsavfall ivaretas av Follo Ren IKS.

Kostra-analyse

	Ås 2019	Ås 2020	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
Prioritet				
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) (B)	1 409		1 014	1 018
Produktivitet				
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 521	3 090	4 266	4 321
Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) (B)	1 394			
Kvalitet				
Avløp - Slamtørrstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	490			
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannnett med kjent alder (år)	26,0	30,0		33,0
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	195	173	0	0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m ³ /m/år) (B)	2,6	2,6	4,1	3,6

Utfordringer og strategi

Vann

- Redusere andel vannlekkasjer
- Fornye i gjennomsnitt to prosent av vannledningene årlig
- Sikre framtidig drikkevanns-forsyning og reservevanns-forsyning
- Samkjøre vannleveranse på regionalt nivå
- Systematisk rengjøring av vannledningene og høydebasseng

Økonomiplan for 2022-2025

Avløp

- Følge opp/øke kapasiteten på avløpsnett
- Fornye i gjennomsnitt to prosent av avløpsledningene årlig
- Reduksjon av forurensende utslipp
- Oppfylle krav til overvåking av overløp og reduksjon av overløpsdrift
- Reduksjon av innlekking av fremmedvann
- Oppfylle krav til oppfølging av spredt avløp.

Renovasjon

- Det skal tilrettelegges for ombruk for å redusere den totale avfallsmengden som håndteres, så fremt det ikke inneholder miljøgifter, skal bli en ressurs.
- Ombruk måles gjennom prosjekter som har som mål å redusere avfallsmengden før det blir materialgjenvunnet
- Renovasjonsgebyret skal gå mot null uten å gå på bekostning av klima og miljø

Omstilling og effektivisering

I 2018 ble det gjennomført en omorganisering av hele Kommunalteknikk og det arbeides fortsatt aktivt med å videreutvikle enheten.

Omstilling og effektivisering av IKS'ene ivaretas av styret og representantskapet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127
Sum Tekniske justeringer	-19 165	-23 294	-26 903	-30 428
Konsekvensjusteringer				
Overføring til IKS	-283	-283	-283	-283
Sum Konsekvensjusteringer	-283	-283	-283	-283
Konsekvensjustert budsjett	-19 448	-23 577	-27 186	-30 711
Konsekvensjustert ramme	-22 575	-26 704	-30 313	-33 838
Ramme 2022-2025	-22 575	-26 704	-30 313	-33 838

Overføring til IKS

Konsekvensjustert 12.10.21, etter IKS'ets representantskapsmøte hvor de vedtok budsjettet for 2022.

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Produksjon av vann	12 518	12 518	12 518	12 518
Distribusjon av vann	-23 579	-25 821	-28 267	-30 606
Avløpsrensing	12 779	12 779	12 779	12 779
Avlsnett/innsamling av avløpsvann	-24 142	-26 015	-27 173	-28 382
Tømming av slamskillere, septiktanker o.l	-81	-83	-86	-89
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-71	-82	-84	-58
Sum	-22 575	-26 704	-30 313	-33 838

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2022	2023	2024	2025
Ås kommune							
Biler, maskiner VAR	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Hovedplan Vann og avløp	LØPENDE			25 000	30 000	30 000	30 000
Mindre investeringsprosjekter VA	LØPENDE			3 000	3 000	3 000	3 000
Oppgradering Vann og avløp	LØPENDE			12 000	12 000	12 000	12 000
Reservevannforsyning Ås kommune	2028	IA	0	5 000	20 000	25 000	50 000
Utbedring eksisterende høydebasseng Aschjemskogen	2022	9 000	0	4 000	0	0	0
Sum Ås kommune		9 000	0	50 000	66 000	71 000	96 000

Biler, maskiner VAR

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk for Kommunalteknikk (vann og avløp) basert på en 10 års rulleringsperiode.

Hovedplan Vann og avløp

Årlig bevilgning til større prosjekter innen VA-området.

Hovedplanen for vann, avløp og vannmiljø er et overordnet dokument som tar utgangspunktet i framtidens utfordringer innen vannsikkerhet, tilfredsstillende vannkvalitet i vassdrag og transport og rensing av avløpsvann på en optimal måte. For å nå de målene som denne hovedplanen forutsetter, må det gjennomføres en rekke omleggings-/rehabiliteringsarbeider samt nyanlegg innenfor vann- og avløp.

Hovedplanen er under revidering. Hovedandelen av investeringene vil være en videre utskifting av vann- og avløpsledninger på Solberg, Nygård og Ås sentrum nord .

Det anbefales 25 mill kr i 2022, og 30 mill kr årlig i resten av perioden.

Mindre investeringsprosjekter VA

Det avsettes 3 mill. kr årlig til mindre investeringer innen VA-området. Reparasjoner og mindre utbedringer som må gjøres i forbindelse med akutte hendelser på nettet dekkes over driftsbudsjettet. Imidlertid vil det i enkelte situasjoner være behov for oppgraderinger og investeringsmidler for å løse problemet.

Oppgradering Vann og avløp

I forbindelse med nye utbyggingsområder er det nødvendig å foreta en oppgradering av vann- og/eller avløpsledninger med hensyn til forsyningsbehov, brannvanndekning og kapasitet på ledningene. Noe av kostnadene vil kunne dekkes inn via utbyggingsavtaler.

Det er behov for 12 mill. kr årlig.

Reservevannforsyning Ås kommune

Ås kommune har krav fra Mattilsynet om å etablere en omfattende ny løsning for å sikre tilstrekkelig reservevannforsyning. I tråd med K-Sak 2/21, 10.02.21 skal nødvendige leveringsavtaler, med tilhørende

valg av hovedtransportløsning for vann, ferdigstilles innen 31.12.2022. 4. Nødvendige tekniske løsninger, herunder ny hovedvannledning gjennom Ås, skal ferdigstilles i tråd med føringene i drikkevannsforskriften § 9 om leveringssikkerhet innen 31.12.2028.

Utbedring eksisterende høydebasseng Aschjemskogen

I tråd med krav fra Mattilsynet er det bygget nytt høydebasseng på Aschjemskogen. For å sikre tilfredsstillende leveringskapasitet skal det nye og det gamle bassenget begge være i full drift. Det gamle høydebassenget trenger oppgradering av tekniske løsninger, styring og adgangskontroll. Prosjektet har vært ute på anbud og det er behov for en tilleggsfinansiering på 4 mill. kr.

Felles inntekter og utgifter

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter alle sentrale poster som ikke hører hjemme i øvrige tjenesteområder. Dette gjelder i hovedsak sentrale inntekter og utgifter, samt kommunens finanser og fondsavsetninger som ikke gjelder ett enkelt tjenesteområde. Alle kommentarer til endringer for tjenesteområdet er beskrevet i kapittel 5 Økonomiske rammer.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	8 227	8 227	8 227	8 227
Sum Tekniske justeringer	-4 342	-4 167	-4 167	-4 167
Konsekvensjustert budsjett	-4 342	-4 167	-4 167	-4 167
Konsekvensjustert ramme	3 885	4 060	4 060	4 060
Styrkingstiltak				
Styrking av IKT- området	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum Styrkingstiltak	2 500	2 500	2 500	2 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	2 500	2 500	2 500	2 500
Ramme 2022-2025	6 385	6 560	6 560	6 560

Styrking av IKT- området

Med økende bruk av IKT-utstyr og digitale systemer i alle tjenesteområder, øker kommunens IKT-utgifter til utstyr, infrastruktur, servere og sikkerhetssystemer. Kostnadene skal fordeles ut på de respektive tjenesteområdet etter en fordelingsnøkkel som gjenspeiler bruken.

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Øke ramme for lærlingeordning til 1 per 1000 innbygger (21 lærlinger).	780	780	780	780
Sum	780	780	780	780

Beskrivelse

Øke ramme for lærlingeordning til 1 per 1000 innbygger (21 lærlinger).

Ås kommune har en målsetting om 1 lærling per 1000 innbygger. Det er behov for å øke rammen til lærlingeordningen med 0,78 mill.kr for å innfri målsettingen.

Vedlegg 1 - Alternative innsparingsforslag

Innledning

Formannskapet behandlet sak 36/21 Handlingsprogram 2022 -2025 planrammer og forutsetninger i møtet 3. juni 2021. Følgende ble da vedtatt:

Kommunedirektøren bes legge fram mulige innsparingsforslag på 2 % utover budsjettforslaget, med tydeliggjøring av konsekvenser. Formålet er å gi muligheter for alternative politisk prioriteringer i den politiske budsjettbehandlingen, og samtidig unngå generelle ostehøvelkutt.

1 promille eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer utgjør ca 20 mill. kr årlig. 2 % innsparinger utgjør ca 25 mill. kr og vil dermed utgjøre ca 5 mill kr mer enn inntektene fra 1 promille i eiendomsskatt.

Alternative innsparinger krever videre utredninger

I dette kapitlet gis det en oversikt over alternative innsparinger som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram. (*Innsparingskravene på 2 % som er vist i dette dokumentet er regnet ut fra netto tjenesteramme i 2021.*)

Det understrekes at mange av tiltakene må innarbeides over tid. Det vil si at det ikke er realistisk med helårseffekt av innsparinger i 2022. Videre må tiltakene utredes nærmere og det må gjennomføres nødvendige prosesser som involverer tillitsvalgte. Beløpene som er angitt og når tiltakene får full effekt er derfor usikkert. Det vil blant annet avhenge av utfallet av de utredninger og prosesser som må gjennomføres.

Fordelt på tjenesteområder er summen av tiltakene fordelt slik:

Tjenesteområde	Innsparings-tiltak
Barnehage	- 700
Grunnskoleopplæring	- 9 750
Kultur-, idrett- og fritidstjenester	- 2 990
Kommunehelse	- 1 950
Barnevern	-
Sosiale og arbeidsrettede tjenester	-
Tjenester til hjemmeboende	- 1 900
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	- 1 200
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	- 1 600
Administrasjon og styring	- 2 600
Eiendomsforvaltning	- 3 200
Samferdsel	- 100
Brann og ulykkesvern	-
Vann, avløp og renovasjonstjenester	-
Totalsum	- 25 990

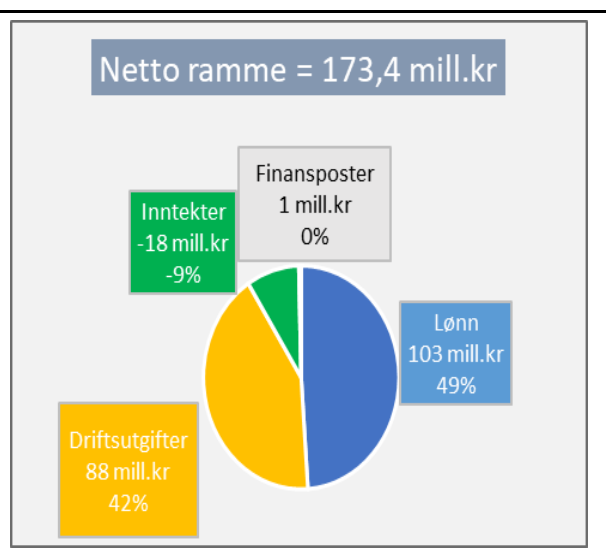
Barnehage

Innsparingskrav 2 %:

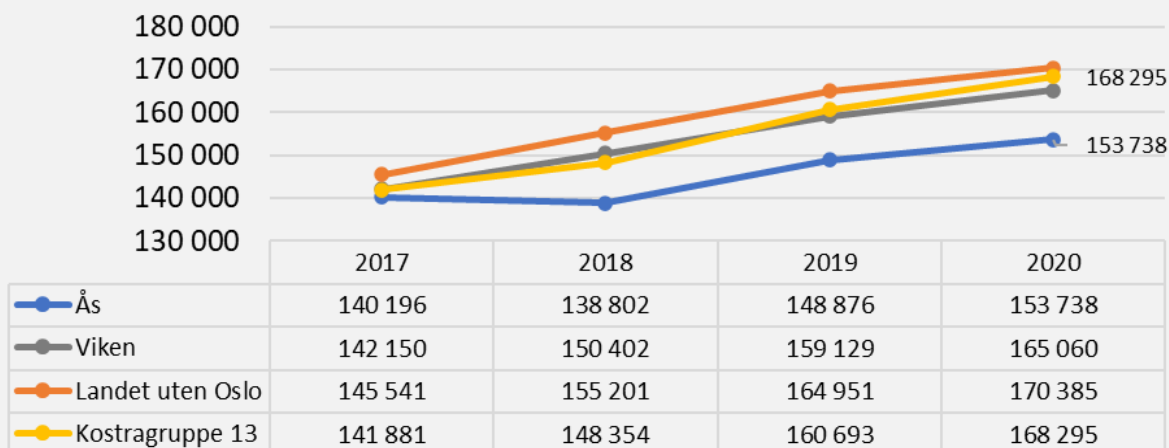
3,7 mill. kr (Tilsvarende 5-6 årsverk)

Kommunebarometeret: 69. plass.

Ås kommune oppfyller ped.normen 100% og har et høyt antall barn pr årsverk (effektive). Har relativt få antall barn pr barnehage i snitt.

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)

Kommentar:

Lave netto kostnad pr barn. Ås kommunes barnehagetjeneste er kostnadseffektiv.

Kostnadene er økt siste 2 år i samme grad som øvrige grupper. Må sees i sammenheng med ped.normen som begrenser mulighetsrommet for å ta ned bemanning. Veksten i barnetall er betydelig med en økning på 75* benyttede plasser i 2021 sammenlignet 2020.

Bør være et mål å holde kostnadene pr barn på 2020-nivå. Kun justert for veksten.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Det er krav til pedagognorm som regulerer ressursbruken i barnehage</p> <p>Vedtaket om fleksibelt inntak i Ås kommune innebærer 2 ekstra stillinger som buffer for å kunne tilby barnehageplass løpende gjennom året.</p> <p>Barnehagene er siste 3 år omstrukturert. Lederressurser og merkantile er redusert og effektivisert.</p> <p>Ny barnehage Nordby med god kapasitet er etablert.</p> <p>Togrenda og avdeling på Brønnerud er avviklet.</p> <p>Ås kommune setter foreldrebetalingen til maksimalt tillate pris.</p> <p>Overføringer til private barnehager styres av kostnadsnivået til de</p>	<p>Det er mulig på sikt å avvikle noen leide arealer for å fylle opp arealene i eide bygg.</p> <p>Utleie av kommunale bygg med ledig kapasitet kan vurderes. Det er imidlertid stort behov for rimelige/gratis lokaler til ulike lag og foreninger og annet frivillig arbeid.</p> <p>Omdisponering av eksisterende lokaler og mer fleksible arbeidsplassløsninger.</p> <p>Salg av eiendom/bygg.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

Barnehagene har effektivisert på flere områder, og det anbefales at nåværende nivå opprettholdes. Veksten i antall barn gir imidlertid muligheter til bedre kapasitetsutnyttelse og effektiv drift i kommunale barnehager.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1.	Legge ned en avd. (Sagalund) og samlokalisere en barnehage. Reduserte tilskudd vil evt få virkning etter 2 år.	300	Høst 2022	0,5
2.	Avvikle matservering i regi av barnehagene	400	Høst 2022	

Beskrivelse av konsekvensvurdering

1. Gir relativ liten effekt fordi avdelingen ligger administrativt under en annen barnehage.
2. Gir relativt liten effekt siden tiltaket i stor grad er finansiert av foreldrebetaling. Det gis gode tilbakemeldinger på tiltaket og kommunestyret har bedt om en utredning for å vurdere en utvidelse av eksisterende mattilbud. Ansatte som har andre oppgaver i tillegg til matservering vil få redusert stillingen sin og tiltaket vil utfordre kommunens heltidspolitik.

Grunnskole

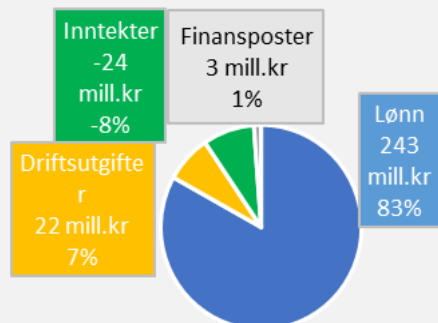
Innsparingskrav 2 %:

4,9 mill. kr (Tilsvarende 7-8 årsverk)

Kommunebarometeret: 35. plass

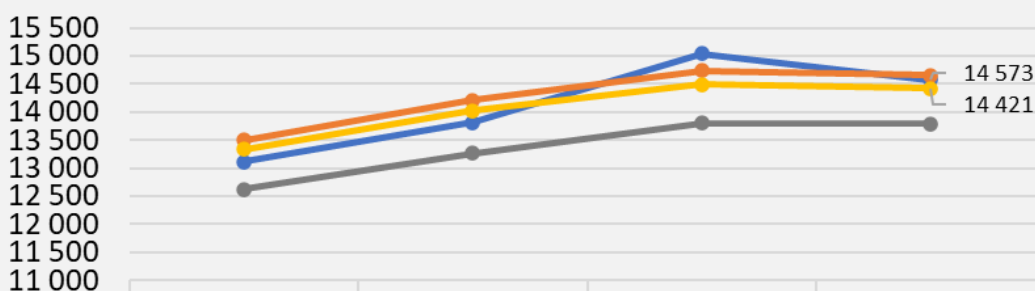
Ås kommune har gode resultater på nasjonale prøver. Samlet sett trekkes kommunen for noe lavere undervisningskompetanse blant lærere og lite leksehjelp i barneskolen.

Netto ramme = 243,7 mill.kr

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)

**) Graf er justert med utgiftsbehov

	2017	2018	2019	2020
Ås	13 115	13 814	15 045	14 573
Viken	12 627	13 269	13 805	13 795
Landet uten Oslo	13 504	14 215	14 744	14 662
Kostragruppe 09	13 335	14 022	14 491	14 421

Kommentar:

Ås kommune driver skolene godt. Samlet sett er utgiftsnivået gjennomsnittlig. Kostratall viser at Ås kommune bruker en høy andel på skolebygg og mindre på undervisningstjenester.

Om Ås kommune skal redusere utgiftene på tjenesteområdet tilsvarende et gjennomsnitt av Kostragruppe 09, må Ås kommune spare 3,2 mill. kr innen undervisningstjenester, skolelokaler og skyss. Dersom Ås kommunes kostnader til skolebygg var på samme nivå som snittet av gruppe 09, kunne kommunen spart 20 mill. kr på skolebygg og brukt 17 mill. kr mer på undervisning og fortsatt vært på snittet av gruppe 09.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
Kravet til lærernorm regulerer i stor grad ressursbruken i grunnskolen.	Rasjonelle bygg og effektive gruppestørrelser er en suksessfaktor for god effektivitet i tjenesten.
Kommunens høye vekst i kostnader til skolebygg, binder opp en stor andel av budsjettet.	Kommunen har ledig kapasitet i skolebygg. Ledig kapasitet øker ytterligere når nye Åsgård står ferdig.
Skolene er en viktig arena for å gi barn og unge muligheter i arbeidslivet. Tidlig innsats er et satsningsområde.	Ås kommune kan endre antallet skoler og endre skolekretsgrenser for å redusere kostnader til bygg og bruke mer kostnader til undervisning.
	SFO kan være fullfinansiert. I dag finansierer kommunen deler av SFO-budsjettet.
	Bedre tilrettelagt undervisning kan redusere behovet for enkeltvedtak.

Prioriteringer/vurderinger:

Det er en betydelig overkapasitet på skoleplasser i Ås kommune. Det er ledig kapasitet i sentrum. Overkapasiteten vil øke ved ferdigstilling av nye Åsgård skole. I nord er det imidlertid lite ledig kapasitet. God utnyttelse av kapasiteten vil være kostnadsbesparende og bidra til at eventuelt nye skoleplasser bygges når kommunen trenger det.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Redusere bemanningen i rådgiverstab og PPS	750	Høst 2022	1
2	Fjerne vedtatte styrkninger i skolenes budsjetter knyttet til lærernormen.	1000	Høst 2022	1,3
3	Kapasitetsutnyttelse og skolestruktur	7000	Høst 2023	Må utredes
4	SFO - øke pris. Vurdere bemanning i SFO og sikre at SFO drives til selvkost.	1000	Høst 2022	

Beskrivelse av konsekvensvurdering

1. Oppgaver må omfordes og stabsfunksjonene omorganiseres. Saksmengden i PPS er stor, og tiltaket kan føre til ventelister. Forvaltningsoppgavene på den enkelte skole vil øke.
2. Kan medføre utfordringer med å oppfylle lærernormen. Å flytte ressurser fra andre oppgaver i skolen til undervisning vil innebære reduserte ressurser til oppgaver som ikke er undervisning, som for eksempel yrkesrådgivning, miljøarbeid, spesialundervisning, støtte fra skoleassistent, ledelse og saksbehandling.
3. En bedre utnyttelse av overkapasiteten er krevende. Tiltaket vil kunne innebære å legge ned små skoler og vurdere transport av elever fra skoler med for liten kapasitet til skoler med mer kapasitet. Endringer i skolestrukturen og i kommunens forskrift for skolegrenser vil kreve utredninger og behandling i kommende skolebehovsplaner før iverksetting. Tiltaket vil imidlertid kunne gi betydelige kostnadsreduksjoner uten å redusere kvaliteten i tjenesten.

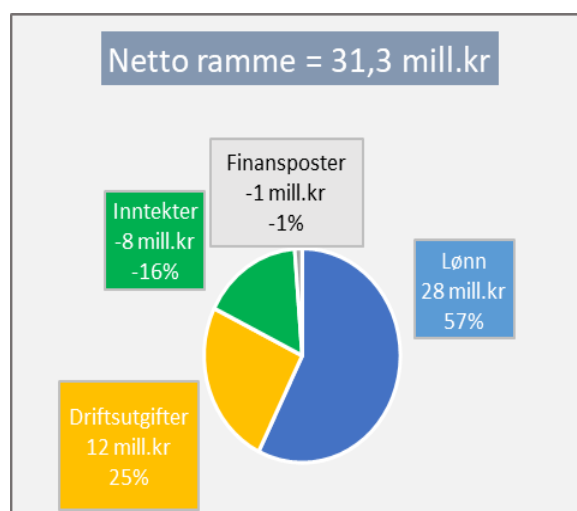
4. Organisering og ressursbruk i SFO må kartlegges og utredes for å kvalitetssikre det anslåtte innsparingspotensialet i tiltaket. Tidligere undersøkelser har avdekket at kommunene finansierer deler av SFO. Kommunen kan velge at SFO-tilbudet er fullfinansiert gjennom foreldrebetaling.

Kultur, idrett og fritid

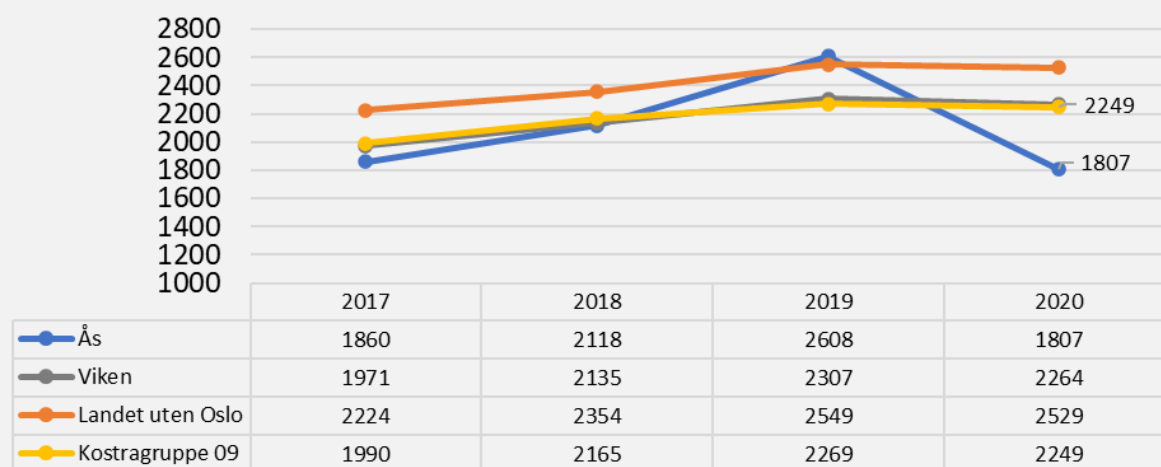
Innsparingskrav 2 %:
0,6 mill. kr (Tilsvare 1 årsverk)

Kommunebarometeret: 136. plass

Kommunen scorer godt på bruk av bibliotekstjenester og høyt antall elever i kulturskolen. Det er registrert at hver elev får få timer, men situasjonen er at kulturskolen i Ås har mange tilbud for store elevgrupper. Det er derfor mange elever som får glede av timene. Kommunen har lave overføringer til frivillighet og idrett- og fritidstilbud, noe som trekker ned.

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B)

Kommentar:

Ås kommune har lave kostnader til kultur og idrett. Den store reduksjonen fra 2019 til 2020 skyldes redusert aktivitet som følge av pandemien, innsparinger i tjenesten, kutt av tilskudd til frivillige lag og foreninger og at utgiftene i 2019 var ekstraordinært høye som følge av vedlikeholdsarbeid på idrettsanleggene på Nordby og Ås stadion.

Ås kommune har generelt lave utgifter til kulturbygg og tilskudd til kulturbygg, idrettsanlegg og tilskudd til idrettsanlegg og lave utgifter til aktiviteter for barn og unge. Ås kommune har 1,4 mill. høyere biblioteksutgifter enn snittet av andre kommuner i Gruppe 09. Dette er i hovedsak knyttet til bibliotekstrukturen.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Lovvregulering:</p> <p>Det er krav om bibliotekstjeneste, og krav om kulturskole er hjemlet i grunnskoleloven § 13.6.</p> <p>Kulturloven pålegger kommunene bl.a: «Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt».</p> <p>Kultur og fritidstilbud er viktig for innbyggernes liv i alle aldre og en viktig forutsetning for at Ås fremstår som et godt sted å bo og flytte til.</p> <p>Mange aktiviteter er delfinansiert med inntekter.</p> <p>Tjenesten er en del av kommunens forebyggende arbeid som kan avlaste andre tjenester.</p>	<p>Det er i stor grad opp til kommunen å definere hvilket nivå som skal gjelde.</p> <p>Samspill med private aktører og frivillighet gir muligheter for å kunne dreie dagens tjeneste til i større grad å tilrettelegge og koordinere aktivitet.</p> <p>Tilskuddsfinansierte aktiviteter gir et høyere aktivitetsnivå.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

Tjenesteområdet er av stor betydning for innbyggernes opplevelse av Ås kommune som et godt sted å være. Kultur- og idrettsaktiviteter er en viktig stimulans til næringsutvikling og god folkehelse.

Ved kutt i tjenestetilbudet anbefales det at disse legges inn midlertidig for å avhjelpe økonomien de nærmeste årene for å så å tilbakeføres på et senere tidspunkt. Kostnaden vil forflyttes til andre tjenesteområder over tid.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Redusere tilbudet, ungdomshusene	600	Høst 2022	1
2	Legge ned folkebadene i kommunal regi	940	Høst 2022	1,5
3	Redusert tilbud seniorsenter	350	Høst 2022	0,5
4	Legge ned Nordby bibliotek	1100	2023	1-2

Beskrivelse av konsekvensvurdering

1. Forslaget innebærer å utsette driftsaktiviteter i det nye ungdomshuset i Langbakken. Ungdomstilbudet samles om ungdomshuset på Nordby (Rudolf) med ambisjon om å nå alle unge i Ås. Med tanke på den dårlige kollektivdekningen mellom Ås sentrum og Nordby vil tiltaket for ungdommene i Ås sentrum bli vesentlig redusert.
2. Folkebadet er populært og bidrar til utvikling av bedre svømmeferdigheter, mosjon, trivsel og folkehelse. Ved en stengning av folkebadet bør dette være en løsning for en begrenset periode. Skolesvømming og svømming via idrettslagene opprettholdes

3. Det påløper kostnader til drift av seniorsentrene. Seniorsentrene utfører et viktig arbeid for en stor gruppe eldre. Arbeidet må i sin helhet gjennomføres med bruk av frivillige.
4. Nordby bibliotek kan nedlegges slik at bibliotekstjenesten samles om biblioteket i Ås sentrum. Det er inngått en leieavtale for lokalene på Vinterbroseieret som utløper 31.07.2023. Med dagens ressursituasjon er det allerede krevende å opprettholde drift på to ulike lokasjoner. Nordby bibliotek har gode besøkstall og tilbudet lokalt vil bli savnet.

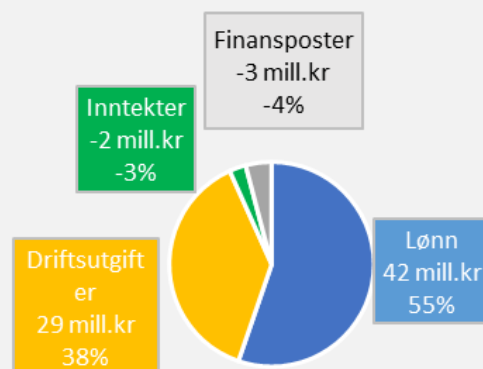
Kommunehelse

Innsparingskrav 2 %:
1,3 mill. kr (Tilsvarende 2 årsverk)

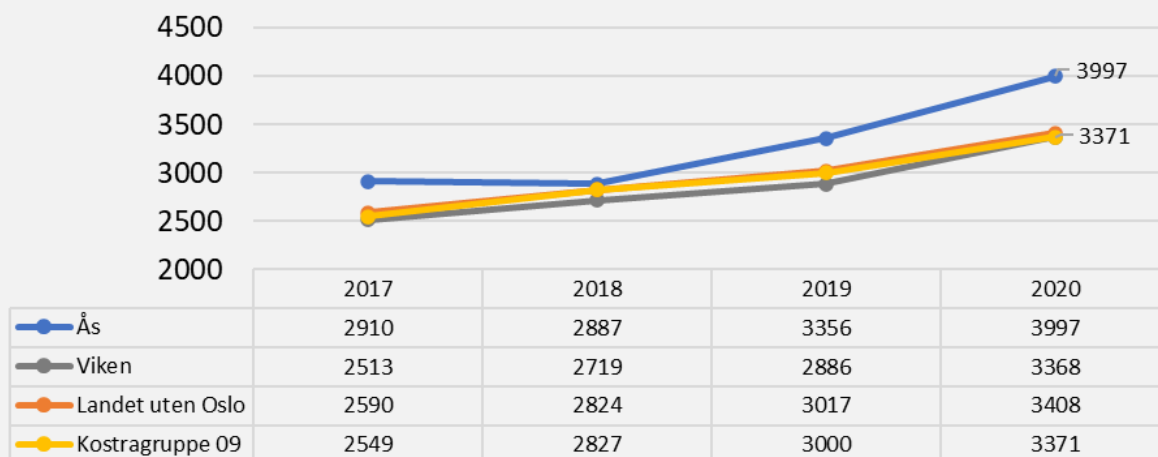
Kommunebarometeret: 72. plass

Kommunen scorer godt på helsetjenester til nyfødte og barn. Kommunen har også lavt antall sykehusinnleggelse. Det som trekker ned scoren, er at det synes som Ås har en lav andel legeårsverk og mindre andel av psykiatriske sykepleiere.

Netto ramme = 65,6 mill.kr

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)

Kommentar:

Ås kommune har relativt høye utgifter til kommunehelse. Ås kommune har høye utgifter til diagnose og behandling, i hovedsak er det kostnader knyttet til Follo medisinske senter (FMS) som bidrar til de høye kostnadene.

Ås har ansatt flere miljøterapeuter, derfor en lavere andel med psykiatriske sykepleiere.

Ås kommune er på et gjennomsnittlig nivå for forebyggende innsats i kommunehelsetjenesten.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
En høy andel av kostnadene er bundet opp til overføringer til FMS og legetjenesten.	Forebyggende helsetjenester er fordelt på 2 lokasjoner i dag, kan effektiviseres.
Ås kommune har forpliktet seg til en studenthelsetjeneste for NMBU-studenter.	Samarbeide med fastlegene i kommunen bør ha større fokus på samhandling med tjenestene i kommunen.
En betydelig andel av tjenesteområdet er forebyggende innsats.	

Prioriteringer/vurderinger:

Avtalen med Follo medisinske senter (FMS) er nylig inngått, et lovpålagt og viktig akutt tilbud for innbyggerne. Det jobbes for at Ås skal bruke maks kapasitet av sin andel ved FMS.

Fastlegesituasjonen i Ås består blant annet av flere solo-praksiser. Det vil igangsettes et arbeid i samarbeid med fastlegene i kommunen om å lage en framtidrettet plan for fastlegedekningen i Ås. Planen skal ferdigstilles i løpet av våren 2022 med mål om å skape mer robuste fastlegeordninger for framtiden.

Fokus på samarbeid med fastlegene og tjenestene i kommunen er viktig både for innbyggere og ansatte i kommunen. Dette gjelder blant annet forebyggende innsats, sykefraværsoppfølging mm.

Samhandlingen mellom fastlegene og kommunens tjenester vil ha fokus inn i 2022.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

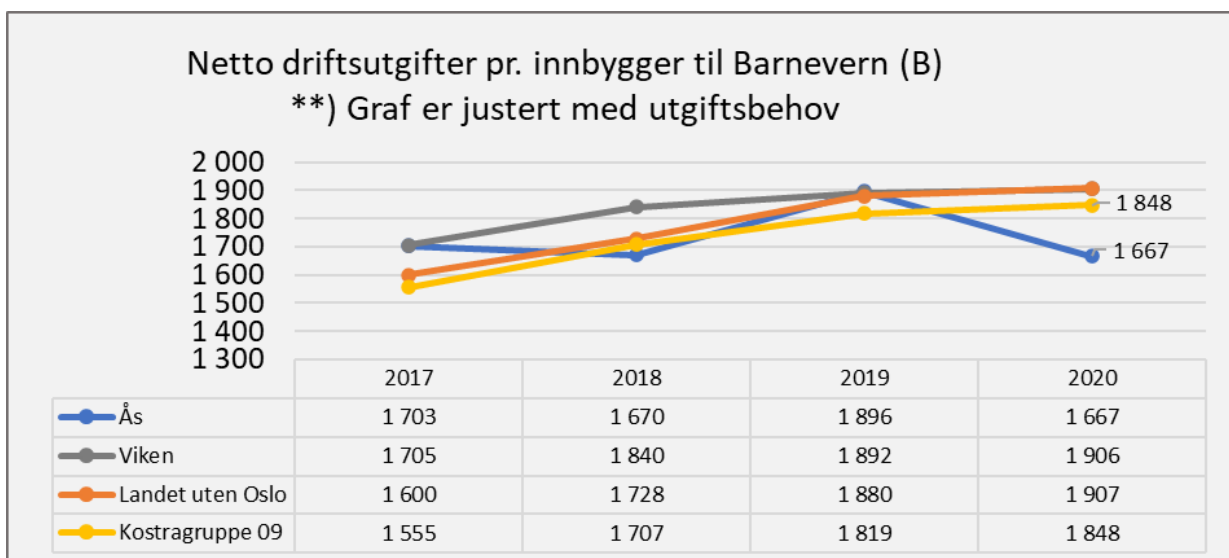
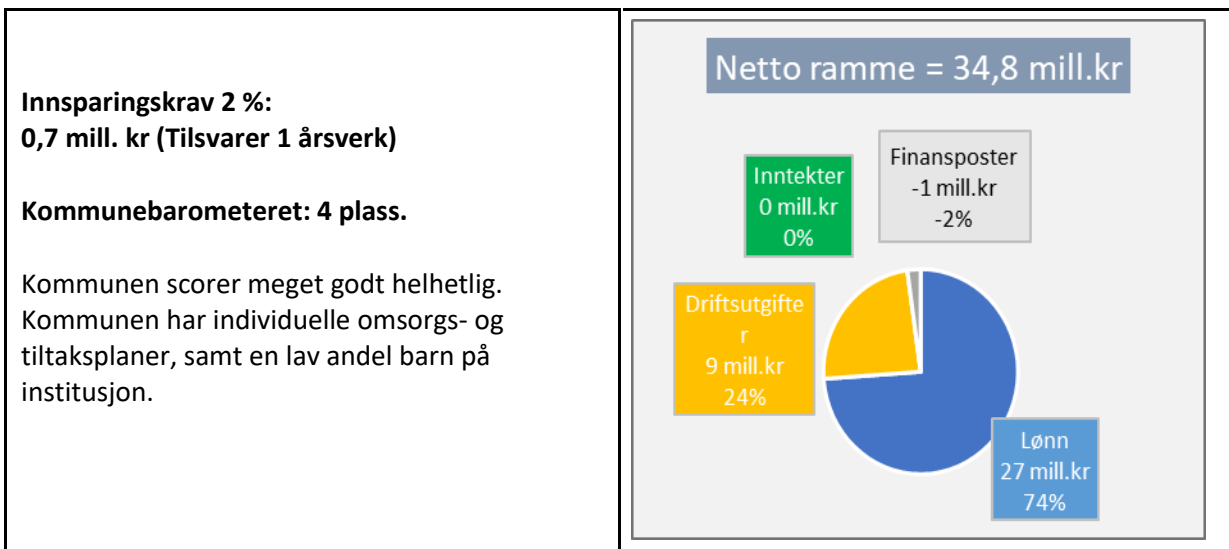
	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Slå sammen helsestasjonene Merkantil besparelse, lokaler. Nordby skole trenger lokalene.	800	Må utredes 2022/23	1
2	Studenthelsetjenesten – redusere Vurdere kommunens finansielle bidrag. Lavterksel helsetilbud. Først effekt om 2 år, 1 års oppsigelse av avtale. Merbelastning på rus og psykisk helse. Sikre evaluering. Kost -nytte. Tidligst virkning fra 2023.	1000	2023	
3	Folkehelse Justering av innhold og omfang.	150		

Konsekvensvurderinger:

1. En samlokalisering kan både gi reduserte kostnader og samtidig styrke fagmiljøet ved helsestasjonen. I tillegg vil en større og samlet enhet være mindre sårbar for fravær. Tiltaket vil innebære økt reisevei for innbyggere i nord.
2. Kommunen bidrar med ca 2 mill til helsetjenester for studenter gjennom en avtale mellom kommunen, NMBU og SiÅS. Tiltaket er ikke lovpålagt og avtalen kan sies opp eller revideres med tanke på å redusere kommunens utgifter. Ved en eventuell avvikling eller reduksjon av tilbudet, må studentene i større grad benytte seg av de ordinære helsetjenestene.

3. Folkehelse, reduksjon av stillingen betyr at det er få ressurser til å følge opp/koordinere tiltakene i reformen Leve hele livet om det ikke tildeles eksterne tilskuddsmidler (tilskuddsmidler ikke innvilget i 2021).

Barnevern

Kommentar:

Ås kommune har lave utgifter til barnevernet i 2020. Kommunen har realisert innsparinger i omstillingsarbeidet som ble igangsatt høsten 2019 og har gitt betydelig effekt i 2020. Barnevernstjenesten scorer meget godt, både på kvalitative indikatorer og økonomiske.

En avgjørende faktor i barnevernsreformen som trer i kraft 1.1.22 er et velfungerende og kompetent barnevern. Ås kommune er godt rustet til å møte reformen. Tjenesten er likevel sårbar, da endringer i enkeltfamilier kan gi relativt store kostnadsendringer i tjenesten.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Kommunen har et betydelig ansvar som er regulert i barnevernsloven.</p> <p>Oppgaveoverføringer fra staten gir Ås kommune et større finansielt ansvar i tyngre barnevernssaker.</p> <p>Tjenesteområdet har et effektivt og godt tjenestenivå i dag. Bør ha som mål å håndtere noe økt vekst uten økte ressurser.</p>	<p>Tjenesten arbeider kontinuerlig med å gi fosterhjem nødvendig oppfølging og veiledning, framfor økonomisk økt kompensasjon.</p> <p>God samhandling om forebyggende innsats på tvers av tjenesteområder er viktig for tidlig innsats.</p> <p>God kompetanse, veiledning og målrettede tiltak er viktig for å holde kostnadsnivået lavest mulig.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

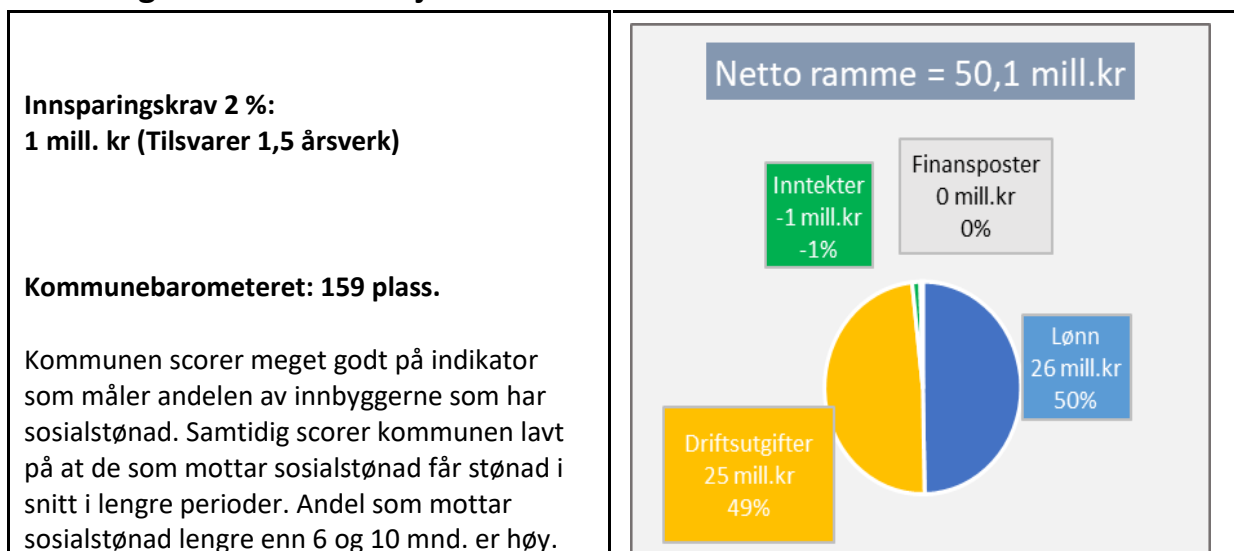
Barnevernet har i siste periode redusert kostnadene betydelig. Inneværende år er barnevernet styrket med to stillinger for å ivareta nye oppgaver som følger av barnevernsreformen. Reformen legger opp til at det skal lønne seg for kommunen å lykkes i barnevernsarbeidet og i det forebyggende arbeidet som kommunen har ansvaret for. Det innebærer at inngripende tiltak som omplasseringer og institusjonsplasseringer vil gi betydelige økte kostnader for kommunene. Å redusere aktiviteten i barnevernet vil medføre betydelig økonomisk risiko.

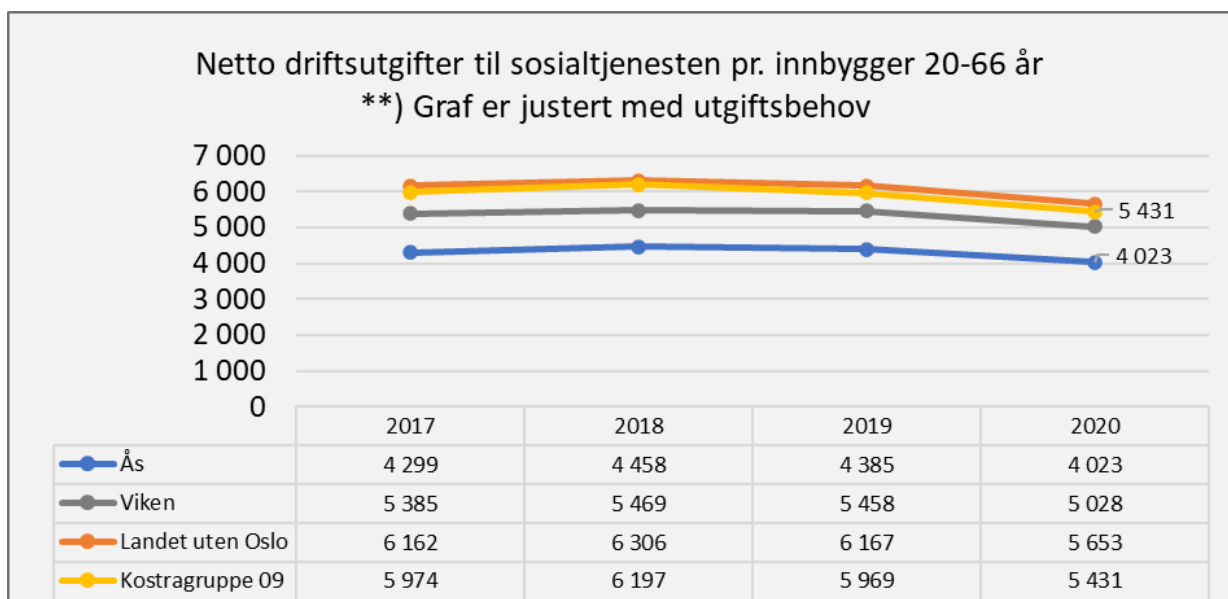
Muligheter for å redusere kostnadene ytterligere kan vurderes når reformen er implementert.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

For tidlig å konkretisere økonomiske innsparingstiltak sett i lys av barnevernsreformen.

Sosiale og arbeidsrettede tjenester

Kommentar:

Ås kommune har lave utgifter til sosiale og arbeidsrettede tjenester. Ås kommune kunne brukt 8 mill. mer på tjenesteområdet og fortsatt vært på snittet av Kommunegruppe 09.

Utgiftsnivået i rustjenesten er på gjennomsnittet, mens utgifter til sosialstønad og råd- og veiledningstjenester er lave.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
Tjenesten er samlet sett kostnadseffektiv slik den er.	NAV-tjenesten har effektivisert ressurser gjennom økt digitalisering siste 2 år.
Utgifter til sosialstønad er på statens anbefalte minimumssatser i pr i dag.	Samhandling på tvers av tjenestene i kommunen har fokus i forbindelse med satsningen på å få unge ut i arbeid.

Prioriteringer/vurderinger:

Dette området har allerede innarbeidet en innsparing på ca 1,1 mill i forslaget til Handlingsprogram. Det å gjøre ytterligere kutt ansees svært vanskelig.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

Evalueres nærmere før 2023

Hjemmeboende

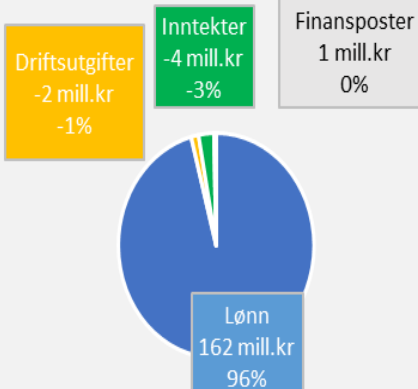
Innsparingskrav 2 %:

3,1 mill. kr (Tilsvarende 4-5 årsverk)

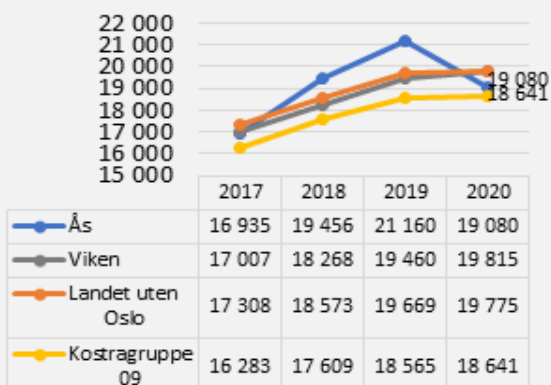
Kommunebarometeret: 255. plass (pleie og omsorg)

Kommunen trekkes for lavt antall timer til hjemmesykepleie, lavt antall trygghetsalarmer, lav andel som mottar matbringning av de over 80 år. Tjenesten scorer godt på hurtig iverksetting av vedtak, få døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter og høy andel sykepleiere.

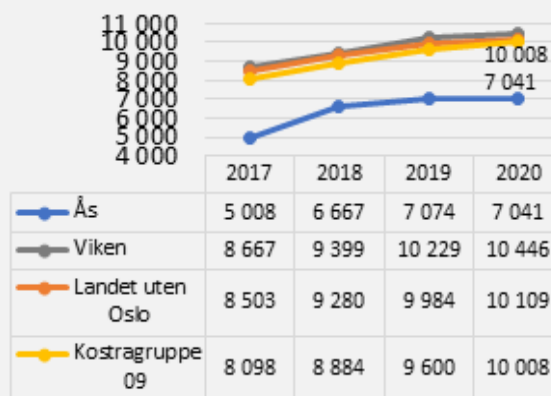
Netto ramme = 156,1 mill.kr

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B)
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende

Kommentar:

En viktig dreining innen pleie og omsorg er å redusere trykket på institusjonstjenester og styrke tjenester til hjemmeboende blant annet ved innføring av velferdsteknologi.

Kommunebarometeret gir ingen sterke indikasjoner på at Ås kommunes struktur er vesentlig dyrere enn andre kommuner med mer hjemmebaserte omsorgstjeneste. Dersom Ås kommunes utgiftsnivå til hjemmeboende var på snittet av gruppe 09 kunne kommunen økt rammen med 40 mill.kr.

Samlede utgifter til pleie og omsorg er betydelig redusert fra 2019 til 2020 som følge av omstilling. Utgiftene til hjemmeboende er på samme nivå som i 2019 og er generelt vesentlig lavere enn gjennomsnittet for øvrige grupper.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>De fleste tjenestene er lovpålagte.</p> <p>Vedtak styrer ressursinnsatsen.</p>	<p>Vurdere nivå i vedtak om tjenester. Dette gjennom aktiv bruk av trinnene i mestringstrappa og tidlig fokus på egenmestring og rehabilitering.</p> <p>Omsorgsboliger, arbeid igangsatt for å optimalisere bruken av disse.</p> <p>Smart bruk av velferdsteknologi kan begrense demografiske kostnader.</p> <p>Ås har en yngre befolkning enn flere andre kommuner.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

Den eldre befolkningen i Ås er økende. I kommuneplanen har man beskrevet en overordnet målsetting om at innbyggerne skal kunne bo hjemme lengst mulig.

Det er allerede kuttet i aktivitetstilbudene for eldre og rus og psykisk helse. Erfaringer fra pandemien ifht rus og psykisk helse viste at reduksjon av tilbudet, førte til store konsekvenser for disse brukerne. Mange følte seg ensomme med fare for økende psykiske problemer.

I 2021 åpnet kommunen det nye aktivitetstilbudet på Bjørnebekk hvor man så langt har høstet gode erfaringer og ønsker å utvikle dette tilbudet videre.

Frisklivssentralen er et lavterskel tilbud som er viktig for å komme i kontakt med innbyggere som ikke har kommunale tjenester og kunne planlegge hva skal til videre for å bo lenge lengst mulig.

Gruppetilbud for støttekontakter samt kutt i lederstilling pga organisasjonsendringer kan gjennomføres.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Nedlegge Frisklivssentralen Frisklivssentralen - nedleggelse 1 årsverk ++ ikke lovpålagt, og mister fokus på forebygging hos voksne.	850	Vår 2022	1
2	Slå sammen 2 avdelinger – under en avdelingsleder Forutsetter samlokalisering av Sleipners vei og Tunveien, usikkert ifht tidspunkt.	750	Må utredes	1
3	Gruppetilbud støttekontakter Støttekontakttimer i gruppetilbud. (Utbet. ca 1,5 mill. kr i rene lønnskostnader og utgiftsdekning)	300	Høst 2022	Ca 0,5
4	Redusere i dagtilbud Redusere ned dagtilbudet Bjørnebekk (4,3 årsverk). Finne andre løsninger for meningsfull hverdag.	Må utredes	Må utredes	

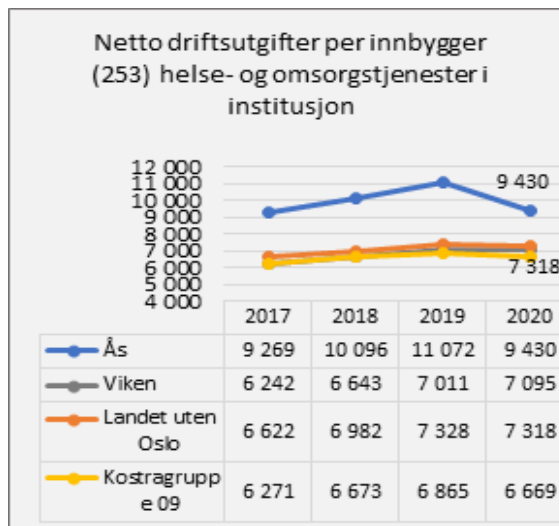
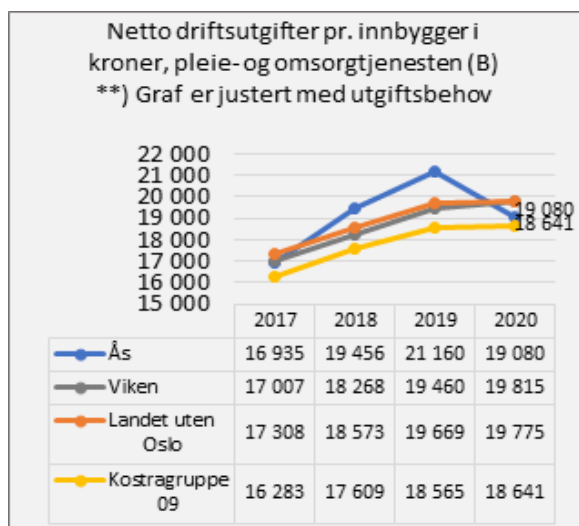
5	<p>Redusere aktivitetstilbud Redusere aktivitetstilbudene (disse er redusert siste år med nærmere 50%) - aktivitetssenteret Moer, 1,4 mill. - aktivitetssenteret Rus og psyk.</p>	Må utredes	Må utredes	
----------	---	------------	------------	--

Konsekvenser:

1. Ved nedleggelse av Frisklivssentralen reduserer man det forebyggende arbeidet for voksne betraktelig. Tiltaket har ligget nede på grunn av pandemi og man ser klare følger av dette med bla ensomhet og psykiske utfordringer. Det er mulig å holde Frisklivssentralen stengt i 2022 og bygge opp igjen fra 2023 for å sikre det framtidige forbyggende arbeid for voksne.
2. Denne reduksjonen er vurdert noe fram i tid da gjennomføring først er mulig ved eventuelle endringer i struktur mellom Nordby og Tunveien. Derfor usikker gjennomføringsdato.
3. Tilbudene vil gjøres i grupper, noe som reduserer kostnadene.
4. Nedleggelse av Bjørnebekk, enkeltbrukere med store behov er ressurskrevende. Det er skapt et godt dagtilbud på Bjørnebekk. Det å aktivisere enkeltbrukere, som vil være konsekvensen ved denne nedleggelsen, vil kreve og koste mere hver for seg enn å ha et samlet dagtilbud. Et krevende tiltak å gjennomføre.
5. Ved nedleggelse av aktivitetstilbudene vil man få enda større trykk på hjemmetjenestene og institusjon ved at personene trenger mere støtte og oppfølging og pårørende trenger hyppigere avlastning. Flere personer vil ha behov for raskere institusjonsplass. Erfaringene fra pandemien tilsier at deltagerne som ble rammet melder om ensomhet og større psykiske utfordringer. Krevende tiltak å iverksette, før vedtak om evt gjennomføring fattes må dette tiltaket utredes grundigere.

Institusjon

<p>Innsparingskrav 2 %: 3,3 mill. kr (Tilsvare 4-5 årsverk)</p> <p>Kommunebarometeret: 255. plass (pleie og omsorg)</p> <p>Kommunen trekkes for at en større del av institusjonsbeboere ikke har omfattende bistandsbehov, «ikke er syke nok» enn sammenlignbare kommuner. Lav andel korttidsopphold, lav bruk av fysioterapeuter på sykehjem, fravær av rehabiliteringsplasser og bruken av dobbeltrom. Kommunen scorer godt på legetjenester i sykehjem og andel plasser i skjermet enhet.</p>	<p>Netto ramme = 164 mill.kr</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Beløp (mill.kr)</th> <th>Prosent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lønn</td> <td>169</td> <td>80%</td> </tr> <tr> <td>Driftsutgifter</td> <td>17</td> <td>8%</td> </tr> <tr> <td>Inntekter</td> <td>-23</td> <td>-11%</td> </tr> <tr> <td>Finansposter</td> <td>2</td> <td>1%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Beløp (mill.kr)	Prosent	Lønn	169	80%	Driftsutgifter	17	8%	Inntekter	-23	-11%	Finansposter	2	1%
Kategori	Beløp (mill.kr)	Prosent														
Lønn	169	80%														
Driftsutgifter	17	8%														
Inntekter	-23	-11%														
Finansposter	2	1%														

Kommentar:

Utgiftene i institusjon er betydelig redusert fra 2019 til 2020 som følge av omstilling og kutt. Andelen er likevel over gjennomsnittet av øvrige sammenlignbare grupper. Inn i 2022 vil man kartlegge og vurdere hvilke potensiale som eventuelt finnes videre i dette området.

Det er ikke sterke indikasjoner på at Ås kommunes struktur med en høy andel institusjonsplasser er vesentlig dyrere enn andre kommuner med mer hjemmebasert omsorgstjeneste. Virksomheten la ned 11 senger i 2020. Kapasiteten i institusjon øker ytterligere med utvidelsen av Moer sykehjem.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Stor grad av lovpålagte tjenester.</p> <p>Kommunen har høy dekningsgrad av institusjonsplasser sammenlignet med andre kommuner.</p>	<p>Nytt sykehjem er ferdigstilt med 40 nye plasser. Plassene vil åpnes trinnvis ut fra behovet ved en økende eldre befolkning.</p> <p>For noen av plassene vil man kunne vurdere alternativ bruk i en periode ved eksempelvis å pilotere et samboerskap med studenter.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

Den eldre befolkning i Ås er økende.

Regnskapet for virksomhet institusjon og boliger viser at man allerede har kuttet 25 mill i 2019/2020.

Nybygget på Moer med 40 nye plasser er bygget som et helsehus for framtiden. Det betyr at man ikke har behov for å ta i bruk store deler av denne kapasiteten i 2022 og man har derfor kuttet den økningen som var estimert for å øke kapasiteten på institusjonsplasser i 2022.

Husbanktilskuddet forskyves tilsvarende da dette ikke utløses før alle plasser i nybygget er tatt i bruk.

Det vil være behov for å åpne en avdeling for eldre psykisk utviklingshemmede inn mot 2023. I den sammenheng undersøker man behov for å utleie plasser til omkringliggende kommuner. Andre tiltak i hjemmet kan måtte vurderes i en mellomperiode.

I mulighetsrommet som er pekt på vurderes en pilot hvor man prøver ut et samboerskap mellom eldre og studenter i hver sin etasje i det nye bygget ved Moer. Noe som kan gi nyttige erfaringer ifht sosiale møteplasser på tvers av generasjonene, miljøarbeidere inn i sykehjemmene og erfaringer på eventuelt nye boformer for framtiden. I tillegg vil det gi leieinntekter i perioden inntil trinn 2 effektueres.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Ikke åpne senger i nytt bygg, før i 2023 hvor det er behov for å øke 5-10 senger for psykisk utviklingshemmede.	Innarbeidet i forslaget til Handlingsprogram		
2	Samboerskap studenter nye Moer Estimerte inntekter/helsedrift kost (5000,- pr mnd pr rom) - høsten 2022. Utreder videre ifht driftskostnader.	1,2 mill	Høst 2022	

Konsekvenser:

1. Det kan oppstå økende trykk på behov for disse plassene. I 2021 ga Statsforvalter kommunen føringer om å stille med institusjonsplass til en gammel person med nedsatt funksjonsevne. Vurderer mulighet for å leie ut denne type plasser til nabokommunene. Kan bety økte kostnader for å sette inn andre tiltak i en mellomperiode.
2. Undersøker mulighetene for en pilot sammen SIÅs og evt Husbanken. Realismen i tiltaket er usikkert og må utredes videre.

Fysisk planlegging, natur og nærmiljø

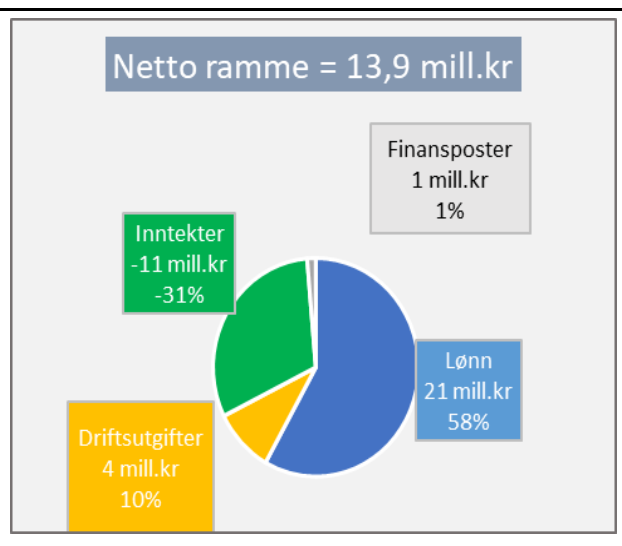
Innsparingskrav 2 %:

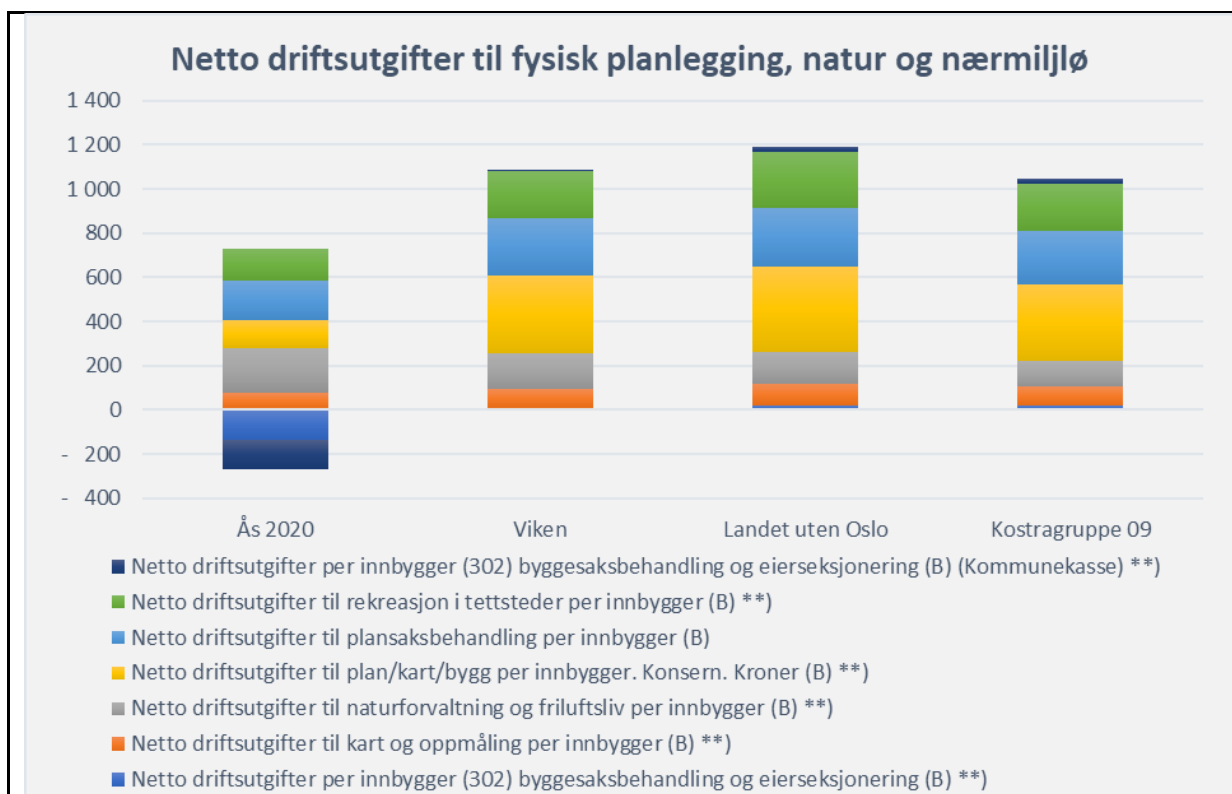
0,3 mill. kr (Tilsvarende 0,4 årsverk)

Kommunebarometeret: 296.

plass (Saksbehandling)

Ås kommune har høye gebyrer for enebolig og private reguleringsplaner. Kommunen er ganske gode på saksbehandling innenfor frister.

Kommentar:

Ås kommune har lave utgifter til fysisk planlegging natur og nærmiljø. En vesentlig andel av tjenesteområdet er selvkostregulert. Det er merinntekter i tjenesteområdet, fortrinnsvis gjelder disse selvkostområdene innen byggesak, og gebyrsatsene vil reduseres i 2022.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
Selvkostområdene reguleres i en egen modell og det er ikke anledning til å kreve høyere gebyr enn det gjennomføring av tjenesten koster. Det brukes allerede meget begrenset med midler på natur og nærmiljø.	Det ligger en vissgrad av handlingsrom i å skyve på tiltakene i klima og energiplanen og redusere ytterligere på stell av grøntarealer og utredningsbistand.

Prioriteringer/vurderinger:

Verden står ovenfor en betydelig utfordring knyttet til klima og energi. Ås kommune har en forpliktelse til å bidra lokalt for å begrense de negative konsekvensene av klimaendringene. Ytterligere reduksjon i planlagte tiltak frarådes. Velges dette alternativet bør tiltakene få en kortvarig forskyvning i tid for å så å løftes igjen når økonomien tillater det.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Redusere kjøp av eksterne tjenester/utredninger	500	2022	
2	Redusere/Avvikle finansiering av tiltak i Klima og energiplanen	Inntil 1100	2022	

Beskrivelse av konsekvensvurdering

1. Det er liten kapasitet til å drive eget utredningsarbeid i enheten. Det er behov for å bruke konsulenter på fagområder hvor kommunen selv ikke har kompetanse. Konsekvenser er redusert ambisjonsnivå og lavere kvalitet på utredningsarbeid / planer. Reduksjon her vil også gå på bekostning av fremdriften i planarbeidet.
2. Det er allerede innarbeidet kutt i kommunedirektørens budsjettforslag ved at 2021 nivået videreføres uten tidligere vedtatt økning på 200.000. Det gjenstår da 1,1 mill. til gjennomføring av vedtatte tiltak i klima og energiplanen. Dersom hele beløpet tas ut, utgår alle planlagte aktiviteter og klimamålene blir umulige å nå.

Administrasjon og styring

Innsparingskrav 2 %:

1,8 mill. kr (Tilsvarende 2-3 årsverk)

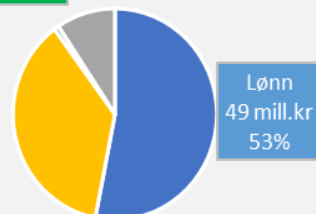
Kommunebarometeret: Ingen rangering.

Netto ramme = 90,8 mill.kr

Inntekter
-1 mill.kr
-1%

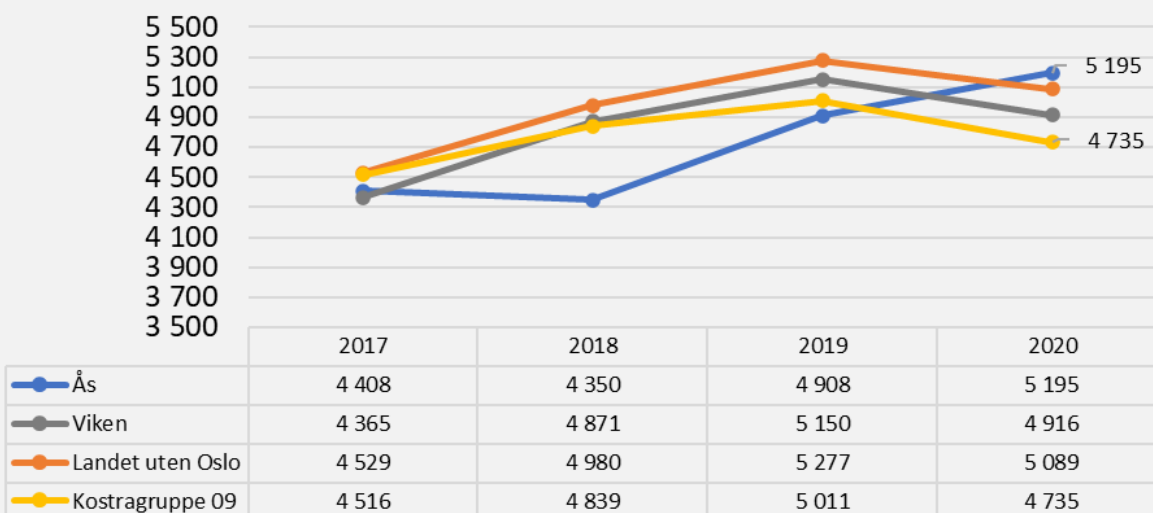
Finansposter
9 mill.kr
9%

Driftsutgifter
34 mill.kr
37%

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Kommentar:

Ås kommune har historisk sett hatt lave kostnader til administrasjon. De seneste 2 år har det vært en markant økning i utgifter som må sees i sammenheng med omorganiseringen med nytt ledernivå for virksomhetsledere.

Ås kommune bruker 9 mill. kr mer til administrasjon og styring enn gjennomsnittet av Kostragruppe 09. Det må understrekes at nivået på administrasjon og styring i stor grad avhenger av kommunens organisering og hvordan administrative oppgaver og lederoppgaver er fordelt mellom staber og tjenesteutøvende virksomheter.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Ås kommune har høye kostnader til administrasjon, nivået kan justeres.</p> <p>Ås kommune har som en del av omstillingen styrket antall lederstillinger i virksomhetene de siste 2 år. Dette har bidratt til effektivisering av flere tjenesteområder.</p> <p>Antall stabsleder er redusert fra 3 til 2 stabsledere og det foreslås å ikke videreføre kommunalsjef for administrasjon i kommunedirektørens forslag.</p> <p>Ytterligere reduksjon i stabene vil medføre at flere administrative oppgaver må løses ute i virksomhetene.</p>	<p>Holde stillinger vakant.</p> <p>Anskaffe nytt sentralbordsystem som kan effektivisere kommunens dialog med innbyggerne.</p> <p>Vurdere oppgavefordelingen mellom stabene og virksomhetene med sikte på løse administrative oppgaver mest effektivt.</p> <p>Gjennomgå kritisk kommunens utgifter til IKT lisenser med sikte på redusere disse.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

- Gjennomgå kritisk kommunens utgifter til IKT lisenser med sikte på å redusere disse. Det er allerede lagt inn 0,5 mill. i besparelser i forslaget til handlingsprogram.
- Gjøre en kartlegging av alle endringer på næringsbygg og foreta retaksering for eiendomsskatt på næring der det er vesentlige endringer.
- Anskaffe nytt sentralbordsystem som kan effektivisere kommunens dialog med innbyggerne.
- Redusere antall lærlinger

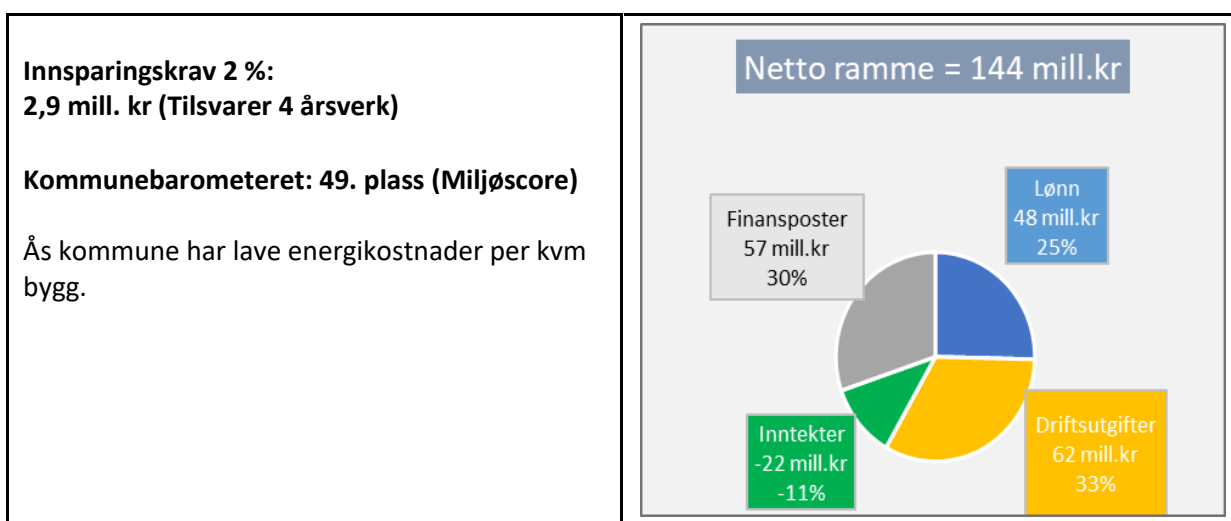
Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

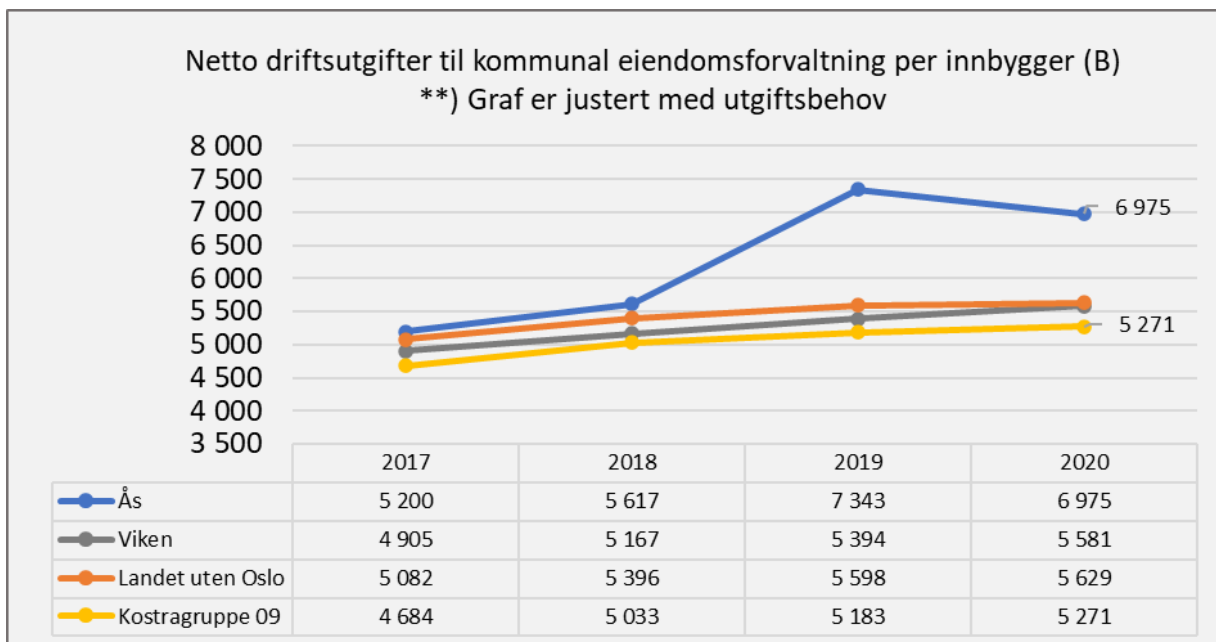
	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Holde vakanser i stabene ledig	300	2022	0,4
2	Redusere lisenskostnader og abonnemeter	500	2023	
3	Redusere antall lærlinger	1000	2023	
4	Eiendomsskatt på næring	500	2022	

5	Forenkling detaljnivåer og forenkleprosesser/ rapporteringer	Må utredes		
6	Redusere antall politiske utvalg.	300	Høst 2023	

1. Vil medføre reduserte tjenester ut til enhetene og kan medføre manglende lovpålagt rapportering til myndigheter og lavere kapasitet på politiske bestillinger. Det kan føre til økt sykefravær.
2. Redusere lisenskostnader og abonnemeter for ansatte. Begrense antall etter nødvendig behov. Krever et kartleggingsarbeid. Vurdere aktuelle fagsystemer som kan sies opp.
3. Bruker 3 mill.kr i dag, redusere til 2 mill.kr. Tilsvarende reduksjon i lærlinger med ca 1/3. Inntak av antall lærlinger i 2022 og 2023 må reduseres og tilpasses rammen. Det kan ikke tas inn flere lærlinger de neste årene.
4. Gjøre en ny kartlegging av alle endringer på næringsbygg og foreta retaksering for eiendomsskatt på næring der det er vesentlige endringer. Beløpet er et estimat og vil avhenge av hva kartleggingen viser.
5. Det er rom for forenkling og redusere ressursbruken i ulike prosesser. Konsekvensen av tiltaket vil gi mindre detaljer i rapporteringsprosesser for heller å prioritere hovedlinjene, eller redusert antall rapporteringsprosesser. Dette vil påvirke både politisk og internadministrativ detaljeringsgrad.
6. Gjennomgå dagens utvalgsstruktur med mål om effektivisering. For eksempel slå sammen HOK og HHS.

Eiendomsforvaltning

Kommentar:

Ås kommunes utgifter til eiendomsforvaltning er høye på grunn av store arealer av formålsbygg (Skole, barnehage, institusjon, kulturbygg, kommunale boliger).

Kostnadsøkningen skyldes økte arealer, da utgifter til drift og vedlikehold per kvadratmeter er redusert siste 3 år.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
<p>Ås kommune har flere nybygg med overkapasitet.</p> <p>Kommunens kostnadsnivå per kvm er gjennomsnittlige, men arealene er høye.</p> <p>Kostnader til materialer har økt mer enn konsumprisindeks siste par år.</p> <p>Et tilstrekkelig nivå på drift og vedlikehold er viktig for å kunne disponere bygg i hele levetiden.</p>	<p>Det er mulig på sikt å avvikle noen leide arealer for å fylle opp arealene i eide bygg.</p> <p>Utleie av kommunale bygg med ledig kapasitet kan vurderes. Det er imidlertid stort behov for rimelige/gratis lokaler til ulike lag og foreninger og annet frivillig arbeid.</p> <p>Omdisponering av eksisterende lokaler og mer fleksible arbeidsplassløsninger.</p> <p>Salg av eiendom/bygg.</p>

Prioriteringer/vurderinger:

Hovedfokus for området bør være å sikre en best mulig utnyttelse av egne arealer og redusere konsekvensene av overkapasiteten på flere av våre formålsbygg. Dette kan medføre behov for økt grad av sambruk i ikke alltid ideelle og hensiktsmessige lokaler for tjenesten. Avvikling av bygg som ikke må inngå i primærvirksomheten bør også vurderes.

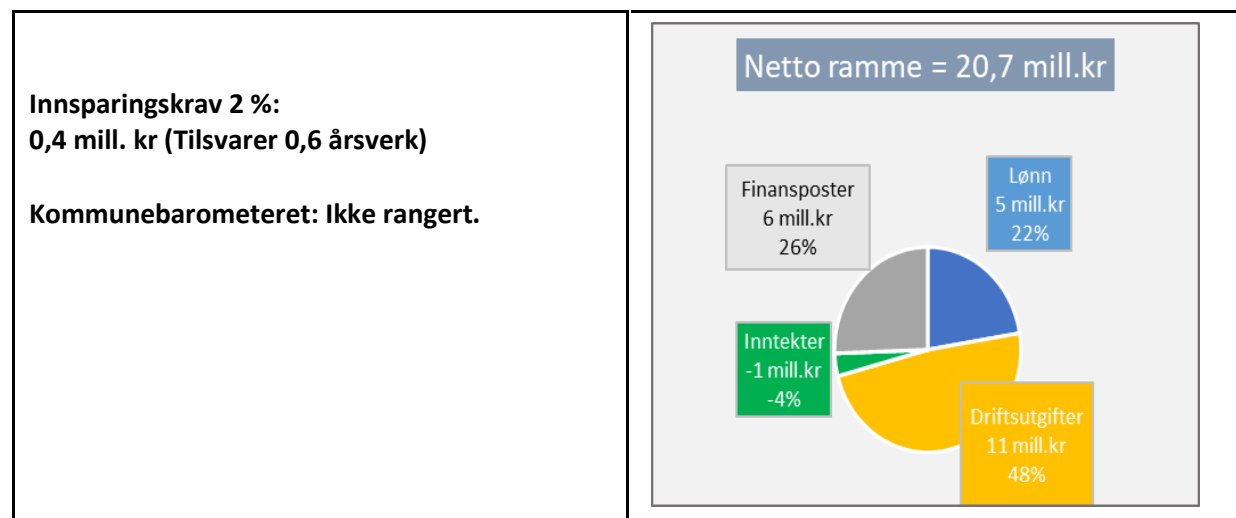
Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

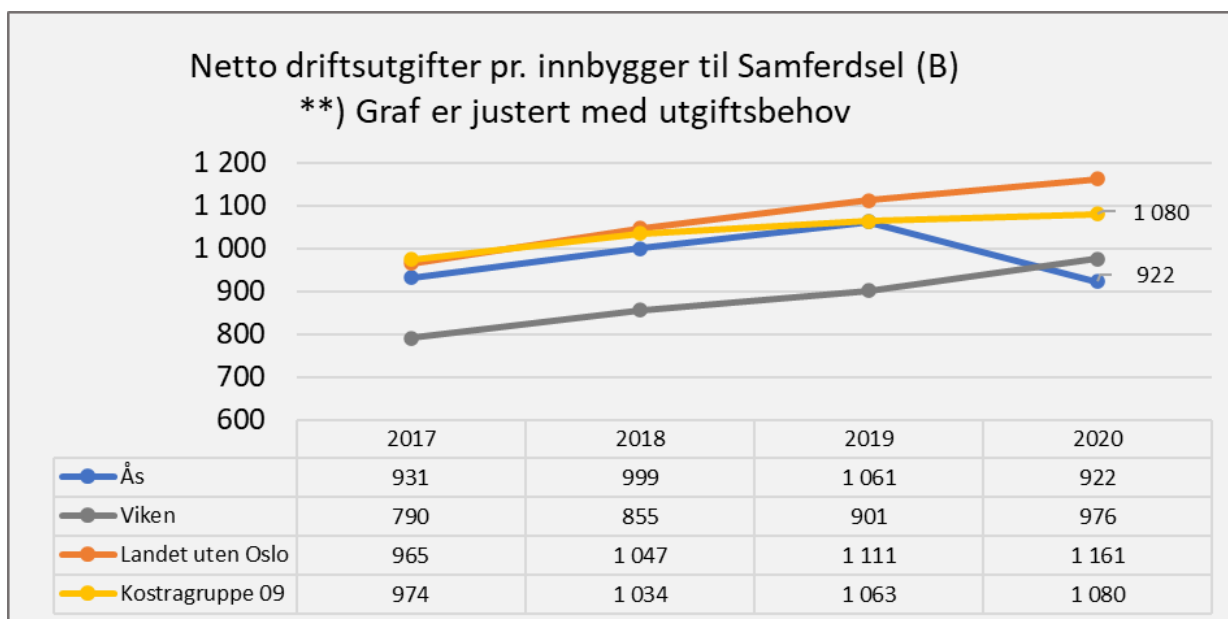
	Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1	Avvikle kommunale arealer som ikke må benyttes til egne virksomheter for å oppnå reduserte leieutgifter	2000	2023	1
2	Vedlikeholdsplan	1200	2022	

Konsekvensvurderinger:

1. Dette kan være idrettsbygg, skole, barnehage, kommunale leiligheter etc. Summen tilsvarer en reduksjon på ca. 3000 kvm, i tillegg kommer effekten av eventuelle salgsinntekter som redusere låneopptaket og dermed renter og avdrag.
2. Ytterligere reduksjon av vedlikeholdsplanen. Dette medfører at kun absolutt nødvendige tiltak på utvendige fasader og tak for å unngå vanninntrengning kan prioriteres. Nivået på vedlikeholdsmidlene ligger allerede betydelig under det som er nødvendig for å opprettholde verdien på bygningsmassen. Forfallet øker og kostnaden for å hente inn igjen etterslepet øker betydelig. Redusert vedlikehold vil også påvirke tjenestenes kvalitet og mulighet for å jobbe rasjonelt og effektivt.

Samferdsel

Kommentar:

Ås kommune har lave kostnader pr. innbygger til samferdsel i 2020. Målt i km vei har Ås kommune mer vei og høyere kostnader enn snittet av kommunegruppe 09.

Begrensninger og avklaringer mulighetsrom	Mulighetsrom
Samferdselsbudsjettet har vært lavt over mange år og det er betydelig etterslep på både veivedlikehold, skilting og gateløys. En stor del av budsjettet går med til å sikre tilstrekkelig vinterberedskap for å ivareta trafikksikkerheten.	Det er meget begrenset handlingsrom før det går på bekostning av trafikksikkerhet, men det kan reduseres noe på sommerdriften. Det jobbes aktivt for å optimalisere maskinparken i tjenesten og bruk av egne kontra innleide tjenester til bl.a. vintervedlikehold justeres jevnlig.

Prioriteringer/vurderinger:

Det er allerede innarbeidet en innsparing på 500.000 i kommunedirektørens forslag. Dersom det skal kuttes ytterligere bør dette tas på sommervedlikeholdet.

Aktuelle tiltak med konsekvensvurderinger

Beskrivelse av tiltaket	Årlig verdi	Startår	Årsverk
1 Redusert drift grøntarealer	100		

Konsekvensvurderinger:

1. Reduksjon i sommerdriften medfører sjeldnere plenklipp, grøfterens og kantklipp. Det vil også gå utover tjenestens mulighet til å følge opp/vedlikeholde ulike trafikksikkerhetstiltak.

Vedlegg 2 - Bevilgningsoversikter

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskudd	-511 733	-473 570	-489 000	-498 500	-502 500	-509 500
Innteks- og formuesskatt	-595 414	-653 870	-684 000	-688 000	-695 000	-702 000
Eiendomsskatt	-35 958	-58 000	-72 500	-73 500	-74 000	-74 500
Andre generelle driftsinntekter	-32 051	-28 553	-27 109	-27 109	-27 109	-27 109
Sum generelle driftsinntekter	-1 175 155	-1 213 993	-1 272 609	-1 287 109	-1 298 609	-1 313 109
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 065 132	1 109 040	1 159 160	1 138 953	1 143 731	1 151 252
Avskrivninger	96 841	95 515	101 469	106 695	117 100	117 100
Sum netto driftsutgifter	1 161 973	1 204 555	1 260 629	1 245 648	1 260 831	1 268 352
Brutto driftsresultat	-13 182	-9 438	-11 980	-41 461	-37 778	-44 757
Renteinntekter	-12 911	-5 809	-15 600	-17 600	-19 600	-20 600
Utbytter	-9 354	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter	44 452	22 432	36 600	52 600	58 600	61 600
Avdrag på lån	82 684	85 000	93 000	97 000	105 000	103 000
Netto finansutgifter	104 871	95 623	108 000	126 000	138 000	138 000
Motpost avskrivninger	-96 841	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100	-117 100
Netto driftsresultat	-5 152	-9 330	-5 449	-22 156	-16 878	-23 857
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	8 876	-19 827	-7 731	-8 882	-6 796	-6 769
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-28 810	29 157	13 179	31 038	23 674	30 627
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	25 021	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 087	9 330	5 448	22 156	16 877	23 858
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-65	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Barnehage	164 911	173 354	182 590	179 718	180 384	181 884
Grunnskoleopplæring	236 818	243 664	252 503	247 854	247 454	247 054
Kultur-, idrett- og fritidstjenester	32 249	31 252	33 752	32 529	32 429	32 479
Kommunehelse	68 587	65 569	74 773	73 927	74 577	75 227
Barnevern	34 484	34 808	44 978	44 284	44 484	44 684
Sosiale og arbeidsrettede tjenester	48 652	49 958	54 400	52 208	51 658	52 158
Tjenester til hjemmeboende	148 387	156 130	167 692	168 511	172 311	176 111
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	158 757	163 951	166 868	167 515	171 315	175 115
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	13 236	13 944	16 874	16 434	16 632	16 460
Administrasjon og styring	84 321	90 759	90 004	89 561	88 611	89 611
Eiendomsforvaltning og utleie	148 326	144 037	156 888	156 720	170 140	170 140
Samferdsel	20 101	20 679	20 902	21 040	21 140	21 240
Brann og ulykkesvern	14 425	14 599	12 894	12 639	12 683	12 727
Vann, avløp og renovasjonstjenester	489	-3 127	-22 575	-26 704	-30 313	-33 838
Felles inntekter og utgifter	-2 261	-15 000	206	381	381	381
Sum bevilgninger drift, netto	1 171 481	1 184 578	1 252 749	1 236 616	1 253 885	1 261 433
Herav:						
Avskrivninger	96 807	95 515	101 469	106 695	117 100	117 100
Netto renteutgifter og - inntekter	1 143	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	8 400	-20 127	-8 031	-9 182	-7 096	-7 069
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	150	150	150	150	150
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 065 132	1 109 040	1 159 160	1 138 953	1 143 731	1 151 252

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Investeringer i varige driftsmidler	401 463	253 963	124 088	181 213
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 694	2 800	2 800	3 200
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	404 157	256 763	126 888	184 413
Kompensasjon for merverdiavgift	-70 253	-37 313	-10 338	-15 963
Tilskudd fra andre	-120 625	-76 625	-63 625	-60 575
Salg av varige driftsmidler	-34 000	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-256 279	-212 825	-89 925	-113 375
Sum investeringsinntekter	-481 157	-326 763	-163 888	-189 913
Videreutlån	40 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	77 000	70 000	37 000	5 500
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	77 000	70 000	37 000	5 500
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

2B Bevilgningsoversikt - investering

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Mindre investeringsprosjekter	938	938	938	938	3 752
Teknologi og IT Helse	400	400	400	400	1 600
Sjøskogen skole, ombygging	3 000	0	0	0	3 000
Åsgård skole, utvidelse	237 500	139 000	0	0	376 500
Åsgård skole Inventar og IKT	0	18 125	0	0	18 125
Moer sykehjem, inventar og IKT	2 250	0	0	0	2 250
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	1 000	0	0	0	1 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Tiltaksplan trafiksikkerhet	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Tiltaksplan sykkel og gange	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Solberg Bru	7 875	0	0	0	7 875
Flerbrukshall Ås VGS	75 000	5 000	0	0	80 000
Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur	4 000	2 000	2 000	1 500	9 500
Infrastrukturtiltak	12 000	10 000	36 000	48 000	106 000
Ny barnehage Dyster/Eldor	0	0	1 250	4 375	5 625
Standardheving/Påkostning	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Hovedplan Vann og avløp	25 000	30 000	30 000	30 000	115 000
Mindre investeringsprosjekter VA	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Biler, maskiner VAR	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Oppgradering Vann og avløp	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
Utbedring eksisterende høydebasseng	4 000	0	0	0	4 000
Aschjemskogen					
Reservevannforsyning Ås kommune	5 000	20 000	25 000	50 000	100 000
Oppgradering Kinoteater	0	5 000	5 000	22 500	32 500
Investeringer i varige driftsmidler	401 463	253 963	124 088	181 213	960 727

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022- 2025
E.kap tilskudd KLP	2 694	2 800	2 800	3 200	11 494
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 694	2 800	2 800	3 200	11 494

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022- 2025
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	404 157	256 763	126 888	184 413	973 527

Hovedoversikt drift (§5-6)

Beløp i 1000

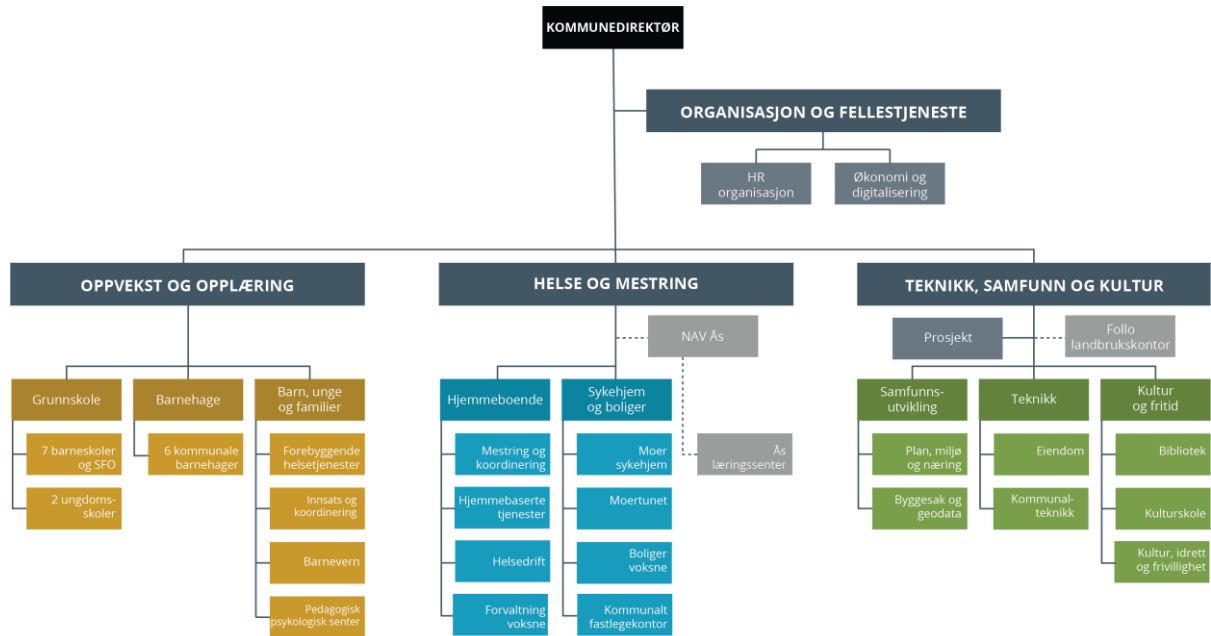
	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskudd	-511 731	-473 570	-489 000	-498 500	-502 500	-509 500
Inntekts- og formuesskatt	-595 414	-653 870	-684 000	-688 000	-695 000	-702 000
Eiendomsskatt	-35 956	-58 000	-72 500	-73 500	-74 000	-74 500
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-40 289	-36 253	-34 809	-34 809	-34 809	-34 809
Overføringer og tilskudd fra andre	-205 074	-129 400	-129 672	-129 672	-129 672	-129 672
Brukerbetalinger	-64 546	-68 951	-86 620	-91 756	-98 449	-104 397
Salgs- og leieinntekter	-111 448	-121 920	-124 561	-125 061	-125 061	-125 061
Sum driftsinntekter	-1 564 457	-1 541 964	-1 621 162	-1 641 298	-1 659 491	-1 679 939
Lønnsutgifter	769 919	740 034	760 714	763 324	764 639	765 189
Sosiale utgifter	191 955	176 306	211 980	211 980	211 980	211 980
Kjøp av varer og tjenester	416 069	465 366	415 489	398 808	409 964	422 883
Overføringer og tilskudd til andre	76 556	55 306	119 530	119 030	118 030	118 030
Avskrivninger	96 841	95 515	101 469	106 695	117 100	117 100
Sum driftsutgifter	1 551 341	1 532 527	1 609 183	1 599 837	1 621 713	1 635 182
Brutto driftsresultat	-13 117	-9 438	-11 980	-41 461	-37 778	-44 757
Renteinntekter	-12 911	-5 809	-15 600	-17 600	-19 600	-20 600
Utbytter	-9 354	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter	44 452	22 432	36 600	52 600	58 600	61 600
Avdrag på lån	82 684	85 000	93 000	97 000	105 000	103 000
Netto finansutgifter	104 871	95 623	108 000	126 000	138 000	138 000
Motpost avskrivninger	-96 841	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100	-117 100

Økonomiplan for 2022-2025

Beløp i 1000

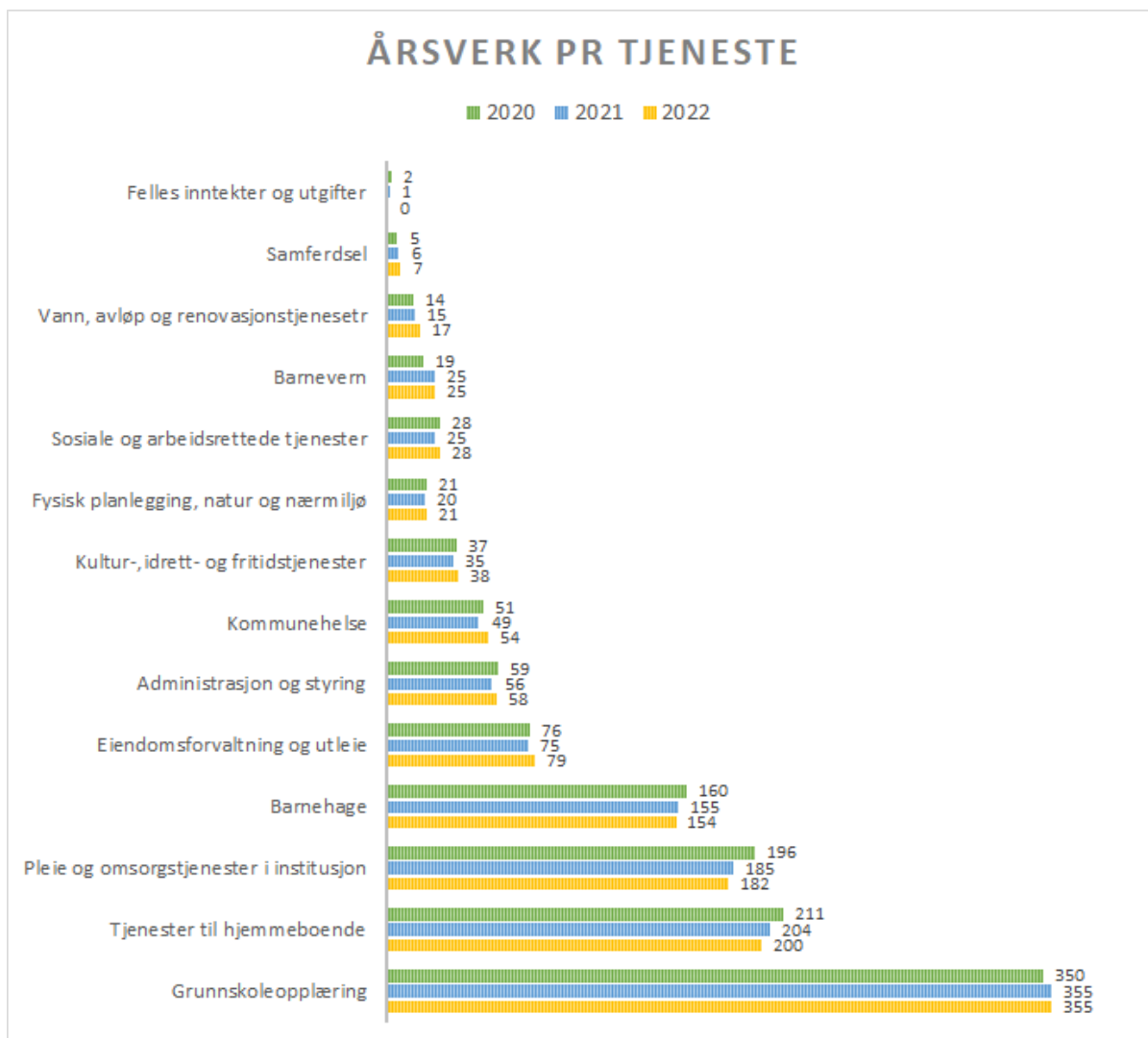
	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Netto driftsresultat	-5 087	-9 330	-5 449	-22 156	-16 878	-23 857
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	8 876	-19 827	-7 731	-8 882	-6 796	-6 769
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-28 810	29 157	13 179	31 038	23 674	30 627
Dekning av tidligere års merforbruk	25 021	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5 087	9 330	5 448	22 156	16 877	23 858
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Vedlegg 3 - Organisasjonskart og årsverk

Årsverk

Tabellen nedenfor viser antall årsverk i Ås kommune fordelt på tjenesteområder med utgangspunkt i lønnsbudsjetteringen for handlingsprogrammet. Figuren viser at Ås kommune har redusert antall årsverk fra **1 229** i 2020 til **1 209** i 2022. Nedgangen i antall årsverk må sees i sammenheng med reduksjoner og omstilling i tjenesteområdene. I handlingsprogrammet er det flere tiltak og behov som vil øke antallet årsverk i 2022. Disse vises ikke i årsverkoversikten, da disse først vil legges inn etter kommunestyrets vedtak. Det gjelder eksempelvis barnehagetjenesten som i 2022 vil få en vekst i antall barn. Nye årsverk som følge av disse nye tiltakene inngår ikke i figuren nedenfor.

Vedlegg 4A - Kommunale avgifter og gebyrer

Tabellene gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år.

Oppvekst og opplæring

Barnehagene	Sats 2021	Sats 2022	% Endring- der det forekommer
Foreldrebetaling maksimalpris endres 1.1.2022	3 230,00	3 315,00	2,63 %
Inntektsgrensen for gratis kjernetid for barn i alder 2-5 år i familier med lav inntekt. Gjeldende inntektsgrense er kr 583 650. Inntektsgrense fra 1. august 2022 er kr 598 825.			
I forskrift om foreldrebetaling §3 skal satsen maksimalt utgjøre 6 % av husholdningens samlede personinntekt og skattepliktig kapitalinntekt. Inntektsgrense for redusert foreldrebetaling fra 1. januar 2022 er kr 607 750.	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	
Kostpenger	400,00	400,00	0,00 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	226 631,00	231 056,55	1,95 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	108 092,00	110 353,13	2,09 %
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår tom 2012	9 300,00	9 300,00	0,00 %
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2013-2015	16 400,00	16 400,00	0,00 %
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2016-2018	20 200,00	20 200,00	0,00 %
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2019 -2021	23 900,00	23 900,00	0,00 %
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats	177 500,00	177 500,00	0,00 %

Økonomiplan for 2022-2025

Tilskuddsats til familiebarnehager - nasjonal sats	134 900,00	134 900,00	0,00 %
Tilskuddsats til familiebarnehager - kapitaltilskudd barn over og under 3 år	13 600	13 600	0,00 %

Satser for barnehage er foreløpig med forbehold om endelig vedtatt Statsbudsjett og endelig vedtatte satser for driftstilskudd private barnehager.

Skolefritidsordningen	Sats 2021	Sats 2022 (gjeldende fra 01.08.22)	% Endringer det forekommer
Deltidsplass (til og med 10 timer per uke) inkl kost. (Skal utgjøre ¾ av heltidsplass)	2 422,00	2 488,00	2,73 %
Helklass (mer enn 10 timer) inkl kost.	3 230,00	3 317,00	2,69 %
Enkeltdag når skolen er stengt	514,00	528,00	2,72 %
Enkeltdag når skolen er åpen	285,00	293,00	2,81 %
Redusert foreldrebetaling for 1.-4. trinn. I forskrift til opplæringsloven §1B-1, som omhandler reduksjon i foreldrebetalingen, skal satsen maksimalt utgjøre 6% av husholdningens samlede personinntekt og skattepliktig kapitalinntekt. Inntektsgrense for redusert foreldrebetaling fra 1. august 2022 er kr 608 116	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	
Redusert foreldrebetaling for deltidsplass i SFO skal koste ¾ av en inntektsgradert helklass.			

Helse og mestring

Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten	Sats 2021	Sats 2022	% Endringer det forekommer
Inntil 2G	Timepris kr 56 Maksbeløp kr 210	Timepris kr 57 Maksbeløp kr 215	2,5 %
Fra 2G til 3G - Minimum	213,00	217,00	1,88 %
Fra 2G til 3G - Maksimum	218,00	222,00	1,83 %

Økonomiplan for 2022-2025

Fra 3G til 4G - Minimum	287,00	292,00	1,74 %
Fra 3G til 4G - Maksimum	1 301,00	1 325,00	1,84 %
Fra 4G til 5G - Minimum	356,00	363,00	1,97 %
Fra 4G til 5G - Maksimum	1 711,00	1 740,00	1,69 %
Fra 5G til 6G - Minimum	499,00	508,00	1,80 %
Fra 5G til 6G - Maksimum	3 565,00	3 640,00	2,10 %
Over 6 G - Minimum	634,00	645,00	1,74 %
Over 6 G - Maksimum	4 313,00	4 375,00	1,44 %
Hjelp til handling	59,00	60,00	1,69 %
Korttidsopphold pr. døgn	Følger statlige faste satser	Følger statlige faste satser	
Dagopphold pr. dag, uten transport, Aktivitetscenteret Moer	139,00	141,00	1,44 %
Dagopphold pr. dag, med transport, Aktivitetscenteret Moer	180,00	184,00	2,22 %
Døgnpris for sykehjemsplass	170,00	173,00	1,76 %
Middag – 2 retters liten porsjon – levert kald	64,00	66,00	3,13 %
Middag – 2 retters stor porsjon – levert kald	77,00	80,00	3,90 %
GSM (alle nye Trgghetsalarmer fra 1.1.17 vil være GSM alarmer)	4 750,00	4 900,00	3,16 %
Egenbetaling for bruk av bil	3 300,00	3 400,00	3,03 %

1G - grunnbeløp pr 1. mai 2021 er kr 106 399 og justeres årlig per 1. mai

Teknikk samfunn og kultur

Eiendom	Sats 2021	Sats 2022	% Endring- der det forekommer
Idrettshallene			
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	230,00	235,00	2,17 %
Kamper/arr. utenbygds	780,00	800,00	2,56 %

Økonomiplan for 2022-2025

Kamper/arrangementer voksne innenbygds	310,00	320,00	3,23 %
Nordbytun svømmehall			
Enkeltbillett voksne	80,00	80,00	0,00 %
10 klippekort voksne	530,00	545,00	2,83 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	40,00	40,00	0,00 %
Halvårskort (personlige)voksne	950,00	975,00	2,63 %
Halvårskort (personlige) barn	500,00	510,00	2,00 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 900,00	1 950,00	2,63 %
10 klippekort, barn	240,00	245,00	2,08 %
Utleie			
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	230,00	235,00	2,17 %
Timesats trening utenbygds	310,00	320,00	3,23 %
Stevner/arrangementer innenbygds	310,00	320,00	3,23 %
Stevner/arrangementer utenbygds	780,00	800,00	2,56 %
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	80,00	80,00	0,00 %
10 klippekort voksne	530,00	545,00	2,83 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	40,00	40,00	0,00 %
Halvårskort (personlige)voksne	950,00	975,00	2,63 %
Halvårskort (personlige) barn	500,00	510,00	2,00 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 900,00	1 950,00	2,63 %
10 klippekort, barn	240,00	245,00	2,08 %
Utleie			

Økonomiplan for 2022-2025

Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	230,00	235,00	2,17 %
Timesats trening utenbygds	310,00	320,00	3,23 %
Stevner/arrangementer innenbygds	310,00	320,00	3,23 %
Stevner/arrangementer utenbygds	780,00	800,00	2,56 %
Boligforvaltning			
Husleieinntekter og husleie omsorgsboliger-	Årlig indeksregulering, Ca. 2 %. Individuell justering i det enkelte leieforholdet.	Årlig indeksregulering, Ca. 2 %. Individuell justering i det enkelte leieforholdet.	
Gebyr til kommunen, skriving av begjæring, 1 R	1 172,00	1 200,00	2,39 %
Gebyr til namsmannen/Statens Innkrevingsentral. Rettsgebyrloven § 14,2. ledd: 2,1 R	2 461,00	2 500,00	1,58 %
Rettsgebyrloven 14, 2. ledd nr. 5 tvangsfullbyrdelse blir gjennomført, 2 ganger rettsgebyret: kr 1.373,- x 2	4 746,00	4 875,00	2,72 %
Meglerhenvendelser vedr. utfylling av skjema med bekreftende underskrift, ved overdragelse av fremfesteiendommer, med bekreftende underskrift (f.eks. informasjon om festeforhold, festeavgift).	1 500,00	1 538,00	2,5%
Annen formell bistand til eiendomsmeglere og øvrige profesjonelle aktører	1 500,00	1 538,00	2,5%
Gebyr unødig brannutrykning («falsk alarm»), viderefaktureres leier	5 000,00	5 125,00	2,5%
Gebyr når vi tinglyser (refinansiering) (Kartverket kr 535)	1250,00	1285,00	2,80 %
Gebyr, sletting av pant inkl. Gebyr til Kartverket.	2 550,00	2 614,00	2,5%
Gebyr, prioritetsvikelse (særlig grunner), inkl. gebyr til Kartverket.	3 550,00	3 639,00	2,5%
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)	Sats 2021 inkl. mva	Sats 2022 inkl. mva	% Endring

Økonomiplan for 2022-2025

Vann			
Årsavgift, vann, pr m ³ , variabel del	18,70	22,40	19,79 %
Fast abonnementspris	1 250,00	1 500,00	20,00 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	131,00	155,00	18,32 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	263,00	310,00	17,87 %
Kontrollgebyr avlesning vannmålere	1 375,00	1 500,00	9,09 %
Gebyr for manglende innlevering av vannmåler	2 500,00	3 000,00	20,00 %
Kjøp av vann fra vannkiosk (kr. Pr. m3)	37,10	45,00	21,29 %
Avløp			
Årlig kloakkavgift pr. m ³ , variabel del	19,46	19,50	0,21 %
Abonnementspris	938,00	940,00	0,21 %
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	145,00	145,00	0,00 %
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	289,00	290,00	0,35 %
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømning 1ggr/2.år	2 225,00	2 000,00	-10,11 %
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømning 1ggr/4.år	1 156,00	1 000,00	-13,49 %
Eiendommer med minirensanlegg; tømning 1ggr/år	4 318,00	4 000,00	-7,36 %
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømning 1ggr/år	4 318,00	4 000,00	-7,36 %
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	375,00	350,00	-6,67 %
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	3 125,00	3 000,00	-4,00 %
Tilsynsgebyr spredt avløpsanlegg	2 500,00	2 500,00	0,00 %
Utlevering av ledningskart (gjennom e-torg)	250,00	250,00	0,00 %
Utlevering av SOSI-fil (gjennom e-torg)	1 250,00	1 000,00	-20,00 %
Renovasjon			
Renovasjonsavgift	2 975,00	3 500,00	17,65 %

Økonomiplan for 2022-2025

Hytterrenovasjon	1 488,00	1 750,00	17,61 %
Feiervesen			
Feiegebyr	291,00	300,00	3,09 %
Tilsynsgebyr	291,00	300,00	3,09 %
Samferdsel			
Saksbehandlingsgebyr gravesøknad vei	3 050,00	3 125,00	2,46 %

Kulturskolen	Sats 2021	Sats 2022	% Endring-der det forekommer
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 993,00	4 050,00	1,43 %
Individuell opplæring – instrumentalopplæring pr år	4 792,00	4 900,00	2,25 %
Musikal (sang + dans)	5 994,00	6 100,00	1,77 %
Kurs	834,00	850,00	1,92 %

Kulturhuset inkl. Ås eldresenter og Åsgård (festsal)	Sats 2021	Sats 2022	% Endring-der det forekommer
Store sal	2 685,00	2 740,00	2,05 %
Store salong	1 078,00	1 100,00	2,04 %
Lille salong	651,00	664,00	2,00 %
Lille sal	1 078,00	1 100,00	2,04 %
Lille sal og salong	1 617,00	1 650,00	2,04 %
Seniorsenteret	2 034,00	2 075,00	2,02 %
Festsalen Åsgård	4 271,00	4 360,00	2,08 %
Rigging/pynting av lokalet (pr dag ekstra)	570,00	580,00	1,75 %
Kinobilletter voksen	120,00	120,00	0,00 %
Kinobilletter under 20 år/ honnør/ student	100,00	100,00	0,00 %

Sentraladministrasjonen

Sentraladministrasjonen	Sats 2021	Sats 2022	% Endringer det forekommer
Meglerpakke	1 805,00	1 850,00	2,49 %
Eiendomsinformasjon	249,00	255,00	2,41 %
Bygningsdata	183,00	187,00	2,19 %
Grunnkart	277,00	284,00	2,53 %
Ledningskart	183,00	187,00	2,19 %
Målebrev	346,00	355,00	2,60 %
Godkjente bygningstegninger	418,00	428,00	2,39 %
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	382,00	392,00	2,62 %
Seksjoneringstillatelse	247,00	253,00	2,43 %
Naboliste	173,00	177,00	2,31 %
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	346,00	355,00	2,60 %
Gjeldende kommuneplan	183,00	188,00	2,73 %
Ortofoto	173,00	177,00	2,31 %
Skråfoto/flyfoto	628,00	644,00	2,55 %
Tilknytning til offentlig vann og avløp	68,00	70,00	2,94 %
Adkomst til eiendommen	112,00	115,00	2,68 %
Kommunale avgifter og gebyrer	178,00	182,00	2,25 %
Legalpant	68,00	70,00	2,94 %
Administrasjonsgebyr papirfaktura	70,00	72,00	2,86 %
Vigselsgebyr utenfor kontortid og/eller utenfor kommunens lokaler	1 068,00	1 095,00	2,53 %
Leie av lokale for vigsel av utenbygdspar	1 068,00	1 095,00	2,53 %

Vedlegg 4B - Gebyrregulativ

Gebyrregulativ etter matrikkeloven og eierseksjonsloven

Vedtatt av Ås kommunestyre 09.12.2021

Gjelder fra 01.01.22

Gebyrer for arbeider etter lov om eiendomsregistrering av 17.06.05 (matrikkeloven) - Lovens § 32, forskriftens § 16 og lov om eierseksjoner § 15 fastsettes som følger:

A - Generelle bestemmelser

A.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkeloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats. Se pkt B.5

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for mye betalt gebyr.

A.2 Hvilket regulativ som skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkeloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

A.3 Betalingstidspunkt

Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkeloven, 5. ledd sier:

Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikkelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet

A.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at det i betalingsprinsippet er ment at noen saker i en viss grad skal subsidiere andre saker.

A.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan administrasjonen etter rimelighetshensyn helt eller delvis gi fritak for betaling av gebyret i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være f.eks være at rekvirenten er en humanitær eller spesielt samfunnsnyttig organisasjon.

A.6 Klage

Det er ikke adgang til å klage på gebyrregulativ /gebyrsatser vedtatt av kommunestyret.

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist.

Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker.

Jf. Matrikkellovens § 46.

A.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre. Se pkt B.5

A.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Konkrete endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, som vurderer disse i forhold til selvkostprinsippet, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Årlige oppjusteringer av regulativsatsene skal følge Statens Kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider og justeres pr.1. januar hvert år. Slik justering trenger ikke politisk behandling.

A.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

A.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstys- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og

administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

Timeprisen settes til kr 1 350,-.

A.11 Merkemateriell og transport

Slike kostnader er innbakt i de øvrige satsene og skal ikke faktureres spesielt.

A.12 Unntak fra tidsfrister (Vintertid)

Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker etter matrikkelforskriften §18. første ledd. Denne tidsfristen løper ikke i perioden 1. desember til 1. april.

Hensikten med denne regelen er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

B - Gebyrer

B.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

areal fra 0 – 1000 m ²	kr 38 016
areal fra 1001 – 2000 m ²	kr 46 789
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr 1 000
oppretting av punktfeste, med markarbeid	kr 37 955
oppretting av punktfeste, uten markarbeid	kr 25 028

For samtidig fradeling av tilgrensende eiendommer reduseres gebyret med 20% fra og med tomt 3 til og med tomt 9. Deretter reduseres gebyret med 35 % pr tomt. For saksbehandlingsgebyr, se gebyrregulativ for bygge- og delesaker.

B.2 Gjennomføring av ny oppmålingsforretning og endringer av geometri etter tillatelse er gitt

Der det er behov for å avholde ny oppmålingsforretning etter opprinnelig forretning er avholdt, eller geometriendringer etter tillatelse er gitt, settes gebyrsatsene slik:

- Gjennomføring av ekstra oppmålingsforretning settes lik 15% av gebyrene i punkt B.1
- Endringer på geometri etter tillatelse er gitt faktureres etter medgått tid.

B.3 Når deler av arbeidet overlates til andre

Der det etter avtale ikke er kommunen som utfører alt arbeidet, settes gebyrsatsene slik i forhold til ordinært gebyr:

Økonomiplan for 2022-2025

- Fremskaffe datagrunnlaget: 30%.
- Varsling og oppmålingsforretning: 15%
- Tekniske arbeider og dokumentasjon: 30%
- Registreringsarbeidene: 25%

B.4 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Per ny registrering i matrikkelen:	kr 8 765
------------------------------------	----------

B.5 Behandling av seksjonerings- og reseksjoneringsøknad etter lov om eierseksjoner

Grunnbeløp:	kr 12 817
Tillegg per seksjon:	kr 641

B.6 Oppmåling av uteareal på eierseksjon, uten markarbeid og merking

Areal 0 – 100 m ² :	kr 10 868
Areal 101 – 500 m ² :	kr 16 688
Areal over 500 m ² :	kr 22 802
Ved markarbeid og merking tilleggsfaktureres det etter B.16.	

B.7 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom (B.1)

B.8 Omgjøring av feste til grunneiendom

Gebyr per tomt:	kr 10 000
Eventuelt markarbeid kommer i tillegg etter B.17.	

B.9 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstepris kr 5 570

B.10 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr pr. matrikkelenhet:	kr 8 772
I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning som pkt B.1	

B.11 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes slik i forhold til ordinært gebyr:

- Ferdig innkalt forretning: 50%.
- Ferdig avholdt forretning: 75%
- Ferdig matrikelbrev: 100%

B.12 Når oppmålingsforretningen utføres uten markarbeid

Der det etter avtale eller kommunens skjønn ikke er nødvendig med noen form for markarbeid, settes gebyret til 65 % av ordinært gebyr.

B.13 Grensejustering av grunneiendom, festegrund, jordsameie og anleggseiendom

areal fra 0-100m ²	kr 12 926
areal fra 101-500m ²	kr 19 770
areal fra 501-1000m ² *)	kr 28 849

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt.B1.

*) Gjelder kun anleggseiendom jf. Matrikkelforskriften § 34.

B.14 Arealoverføring av grunneiendom, festegrund, jordsameie og anleggseiendom

areal fra 0-100m ²	kr 19 475
areal fra 101-500m ²	kr 28 849
areal over 500m ² Gebyrlegges etter B.1.	

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt. B.1. For saksbehandlingsgebyr se gebyrregulativ for bygge- og delesaker.

B.15 Arealoverføring til offentlig vei og jernbane

Gebyr per delareal:	kr 15 000
---------------------	-----------

B.16 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For ett punkt	kr 5 428
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr 3 342

B.17 Klarlegging av rettigheter og / eller eksisterende grense der grensen ikke tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt

For inntil 2 punkter	kr 17 550
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr 5 850
Dersom hele eiendommen skal måles, gjelder regulativets pkt B.1.	
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.	

B.18 Privat grenseavtale

Gebyr for denne sakstype beregnes etter medgått tid. Minstepris er kr 5 651

B.19 Matrikkelføring av tiltak unntatt søknadsplikt (jf. pbl |20-5)

Gebyr kr 1 500

B.20 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvisenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret. Dette ses også i sammenheng med pkt B.5

B.21 Utstedelse av matrikkelbrev (statens satser)

Matrikkelbrev inntil 10 sider:	kr 175
--------------------------------	--------

Matrikkelbrev over 10 sider:	kr 350
------------------------------	--------

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

B.22 Disposisjonsrett til kartdata som ekspederes manuelt

For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator). Der priskalkulatoren ikke benyttes, legges følgende priser til grunn pr. dekar:

FKB, situasjon og høyde	kr 15
Ortofoto	kr 3
Reguleringsdata	kr 4
VA data	kr 4
I tillegg kommer ekspedisjonsgebyr. Ekspedisjonsgebyret settes lik timespris i punkt A.10. Ortofoto leveres i hele bilder (480 dekar).	
Leveranse av fastmerker gjøres ved uttak av fastmerkerapport som inkl. koordinater for fastmerkene, kvalitet på fastmerkene og oversiktskart. Gebyr per fastmerkerapport:	kr 512
Ved større salg av digitale reguleringsdata, fastmerker og eventuelt andre kartdata fremforhandler kommunens administrasjon en separat avtale (for eksempel en abonnementsordning) med de berørte parter.	

C – Produkter i kommunens nettbutikk for salg av kart-, eiendomsdata og byggesakstjenester

I kommunens nettbutikk selges kart-, eiendomsdata og byggesakstjenester. For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator).

C.1 Digitale kartdata i vektorformat

Digitale kartdata i vektorformat leveres i en rekke formater og koordinatsystemer bestemt av leverandør. Gebyret beregnes basert på areal av området det ønskes kartdata for.

Minstepris, kartdata for kommune- og reguleringsplan: kr 600.

C.2 Kart og eiendomsinformasjon

Situasjonskartpakke	kr 461
Situasjonskart	kr 188
Nabovarsel	kr 180
I tillegg kommer pris for ekstern formidlingstjeneste (f.eks. Infoland og e-Torg) samt merverdiavgift	

Gebyrregulativ for behandling av bygge- og delesaker etter plan- og bygningslovens § 33 for år 2022

Vedtatt av Ås kommunestyre 09.12.2021

Generelt

Dette regulativet er vedtatt med hjemmel i § 33-1 i plan og bygningsloven og gebyrforskrift av 23.02.12. Regulativet gjelder for saker innkommet fra og med 1. januar 2022.

Av byggesaksgebyrene utgjør ca.10 % av satsene utgifter til tilsyn.

Areal som nyttes i regulativet er bruksareal (BRA) og beregnes i henhold til Norsk Standard 3940, med unntak for tiltak som ikke har bruksareal, der nyttes bebygd areal (BYA).

Betalingsbetingelser:

1. Betaling kreves når vedtaket er fattet og forfaller til betaling umiddelbart.
2. *Eksempelvis: Når rammetillatelse er gitt, når tillatelse til tiltak er gitt, når tillatelse til opprettelse av ny grunneiendom er gitt, når avslag på søknad foreligger.*
3. Ved avslag kreves 75 % av fullt gebyr.
4. Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig. Øvre beløpsgrense for gebyr er kr. 1.600.000 per tiltak.

Byggesaker

1 Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § § 20-1, 20-3.	
1.1 Bolig-/fritidseiendom	
1.1.1 Enebolig	kr 21 400
1.1.2 Enebolig med sekundærleilighet.	kr 26 752
1.1.3 Tomannsboliger	kr 32 102
1.1.4 Mikrohus (definert i kommuneplanen)	kr 12 200
1.1.5 Andre boligbygg, per boenhet	
De første 4 boenhetene	kr 12 200
De påfølgende 5 - 20 boenheter	kr 8 200
De påfølgende 21 - 40 boenheter	kr 2 650
Utover 40 boenheter	kr 1 000
1.1.6 Oppdeling av bolig og etablering av sek.leilighet/boenhet	kr 10 720
1.1.7 Sammenslåing av boenheter	kr 5 360
1.1.8 Garasjer /uthus, tilbygg, påbygg, under-, ombygging:	
Inntil 15 m ²	kr 3 813
16 – 30 m ²	kr 4 428
31 – 50 m ²	kr 6 452
51 – 70 m ²	kr 8 849
71 – 100 m ²	kr 10 784
Over 100 m ²	kr 14 747

Økonomiplan for 2022-2025

1.1.9 Andre tiltak på bolig- og fritidseiendom (som ikke går under 1.8)	kr 6 867
Kombinert nærings- og boligbygg, se 1.2.7	
1.2 Bygninger til andre formål enn bolig, - gjelder nybygg, til-, på-, under- og ombygging.	
1.2.1 0 – 150 m2	kr 35 000
1.2.2 51 – 300 m2	kr 42 750
1.2.3 301 – 600 m2	kr 60 750
1.2.4 501 – 1000 m2	kr 71 250
1.2.5 Til-, på-, under- og ombygging:	
• Inntil 50 m2	kr 14 250
• 51 – 150 m2	kr 21 375
• 151 – 300 m2	kr 35 625
• 301 – 1000 m2	kr 42 750
Tillegg per m2 for areal over 1000 m2:	
• 1001 – 10 000 m2	kr 25
• 10 001 – 20 000 m2	kr 10
• Over 20 001 m2	kr 5
1.2.6 Enkle uisolerte næringsbygg	kr 16 000
Tillegg per m2 for areal over 100 m2	kr 16
1.2.7 Kombinert nærings- og boligbygg: 1.2.1 til 1.2.5 pluss 1.1.4.	
1.3 Tekniske installasjoner, nybygg, endring og reparasjon	
1.3.1 Mindre tiltak, som VVS-tiltak, heis, antenne, mast, skorstein, brannmur, andre mindre tiltak.	kr 3 813
1.3.2 Større tiltak, som VVS-tiltak, heis, antenne, mast, skorstein, brannmur, andre tiltak.	kr 8 849
1.4 Veianlegg og røranlegg i grunnen	
1.4.1 Ny /endret avkjørsel (ikke knyttet til byggesak)	kr 2 748
1.4.2 Mindre anlegg	kr 4 306
1.4.3 Større anlegg	kr 7 436
1.5 Riving	
1.5.1 Riving < 100 m2	kr 3 131
1.5.2 Riving > 100 m2	kr 6 262
Når riving søkes og gjennomføres samtidig med oppføring av nytt bygg på samme eiendom betales halvt gebyr for riving.	
1.6 Bruksendring	
1.6.1 Søknad som behandles etter pbl. §§ 20-1, 20-3. Ved bygningsmessige tiltak kommer tillegg i h.h.t. regulativets 1.1 og 1.2	kr 5 521
1.6.2 Søknad som behandles etter pbl. §§ 20-1, 20-4, jf. sak § 3-1 c) (tilleggsdel til hoveddel). Ved bygningsmessige tiltak kommer tillegg i h.h.t. regulativets 1.1 og 1.2	kr 3 914

Økonomiplan for 2022-2025

1.7 Skilt- og reklameinnretninger	
1.7.1 Enkeltskilt, per virksomhet og søknad	kr 2 755
1.7.2 Skiltplan (for bygg)	kr 5 941
1.8 Andre tiltak, diverse	
1.8.1 Fasadeendring, endring av bærekonstruksjon, støttemur, gjerde, levegg, støyskjerm, større flaggstang, svømmebasseng, brønn, dam, o.l.	kr 3 813
1.8.2 Terrenginngrep, brygger, moloer, naust, o.l.	kr 5 510
1.8.3 Massedeponi	
• Inntil 10 000 m3	kr 9 127
• For hver overskytende 1 000 m3 over 10 000 m3	kr 470
1.8.4 Midlertidig brukstillatelse	kr 1 174
1.8.5 Lokal godkjenning av foretak etter SAK § 11-4, 6.ledd	kr 1 800
1.8.6 Fravik fra krav i byggeteknisk forskrift (TEK), jf. pbl. § 31-2, 4.ledd.	kr 2 760
1.9 Endringer	
1.9.1 Reviderte tegninger, - fast pris. Gjelder ikke småhus og fritidsboliger.	kr 1 957
1.9.2 Endring av tidligere innvilget tillatelse; 25 % av opprinnelig gebyr, minimum kr. 2 446.	
1.10 Igangsettingstillatelse	
1.10.1 Gebyr for hver igangsettingstillatelse (totrinnsøknad)	kr 2 349
1.11 Gebyr ved mangelfull søknad	
Dersom søker ikke har komplettert søknad etter første brev fra bygnings-myndigheten med angitte mangler, påløper det et tilleggsgebyr på kr. 1 957 for hvert påfølgende mangelbrev som må skrives.	
2 Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § 20-1, jf. § 20-4, tiltak som kan forestås av tiltakshaver, jf. SAK §§ 3-1, 3-2.	
2.1 Mindre tiltak på bebygd eiendom, midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg samt alminnelig driftsbygninger i landbruket. Nybygg, tilbygg, endring og annet.	
Inntil 15 m2	kr 4 289
16 – 30 m2	kr 4 979
31 – 50 m2	kr 7 259
51 – 70 m2	kr 9 955
71 – 100 m2	kr 12 132
Over 100 m2	kr 16 591
Tillegg per m2 for areal over 100 m2:	kr 18
3 Godkjenning av selvbygger etter saksbehandlingsforskriftens § 6-8.	
3.1 Godkjenning av person for ansvarsrett som selvbygger av egen bolig eller fritidsbolig.	kr 3 914
4 Deling etter plan- og bygningslovens §§ 20-1, bokstav m, 20-2	
4.1 Ved søknad om fradeling av inntil to nye parseller	kr 8 258
4.2 Ved søknad om fradeling av flere enn to nye parseller	kr 12 956
4.3 Ved søknad om fradeling ved arealoverføring	kr 4 129

Økonomiplan for 2022-2025

4.4 Ved søknad om deling i samsvar med godkjent reguleringsplan, inntil fem parseller	kr 5 600
Tillegg per parsell over fem	kr 400
5 Ulovlig byggearbeid	
5.1 Saksbehandling som påløper i forbindelse med ulovlig arbeid og bruksendring og /eller arbeid som er utført i strid med tillatelser/bestemmelser/ satt i gang uten tillatelse faktureres etter medgått tid; timepris kr 1 292.	
5.2 Overtredelsesgebyr: Det vises til plan- og bygningslovens 32-8 og til kapittel 16 i Forskrift om byggesak m/ veiledning, om utmåling av overtredelsesgebyr.	
6 Dispensasjonssøknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 19-1, 29-4, første ledd.	
6.1 Søknad som avklares uten uttalelse fra regionale myndigheter.	kr 7 000
6.2 Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse.	kr 12 000
I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.	
7 Sakkyndig bistand	
Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr. 3 400.	

Gebyrregulativ plansaker

Vedtatt av Ås kommunestyret 09.12.2021

Gjelder fra 01.01.22

Gebyrer for arbeider etter Plan- og bygningslovens § 33-1 og forskrift av 2.2.2012

Betalingsbetingelser

- Gebyr for oppstartsmøte kreves når oppstartsmøte er gjennomført og forfaller til betaling umiddelbart
- Gebyr for planprogram kreves når saken legges fram til politisk behandling og forfaller til betaling umiddelbart
- Gebyret for høringsforslag kreves når saken legges fram for politisk behandling og forfaller til betaling umiddelbart.
Gebyret er uavhengig av resultatet av behandlingen.

§ 1 Gebyrbelagte planoppgaver

Det betales gebyr for saksbehandling av følgende tiltak:

Tiltak	Plan- og bygningsloven
Oppstart av reguleringsarbeidet - Oppstartsmøte	§ 12-8
Planprogram	§ 4-1
Forslag til detaljregulering - høringsforslag	§ 12-3
Forslag om endring i reguleringsplan	§ 12-14
Dispensasjon – søknad og vedtak	§ 19 - 1,2
Midlertidig forbud mot tiltak – søknad om samtykke	§ 13-1

Det kan mottas tilsvarende gebyr for detaljreguleringsplan utarbeidet av kommunen i henhold til pbl. § 12-3 dersom arbeidet omfatter privat grunn og skjer etter avtale med privat tiltakshaver eller andre private interesser. Dette vil gjelde tilfeller hvor private interesser ser det som en fordel at kommunen utarbeider planen, og hvor kommunen ser fordel ved selv å utføre planarbeidet. I slike tilfeller gjøres avtalen før arbeidet starter.

§ 2 Oppstart av reguleringsarbeidet – Oppstartsmøte

Gebyr for avholdelse av oppstartsmøte	kr 21 000
---------------------------------------	-----------

§ 3 Planprogram

Gebyr for fastsettelse av planprogram	kr 31 000 kr
---------------------------------------	--------------

§ 4 Forslag til detaljregulering – høringsforslag

Grunnbeløp	kr 82 000
Tillegg per m2 for planområder over 5 000 m2	
5 001 – 15 000 m2	kr 8
15 001 – 30 000 m2	kr 4
30 001 – 50 000 m2	kr 2
over 50 000 m2	kr 1
Det betales gebyr for all ny bebyggelse innenfor planområdet, både over og under terreng. Tillegg for bebyggelsen, per m2	
0 – 1 000 m2 BRA	kr 30
1 001 – 5 000 m2 BRA	kr 20
5 001 – 10 000 m2 BRA	kr 10
10 001 – 60 000 m2 BRA	kr 2

§ 5 Tilleggsgebyr

Tillegg for endring av planforslag etter at forslaget er fremmet til politisk behandling og ny fremleggelse til politisk behandling.	kr 26 000
Tillegg for detaljregulering som ikke samsvarer med arealbruken fastsatt i overordnet plan (k-plan eller områdereguleringsplan)	kr 26 000

Digitalt materiale skal være i henhold til gjeldende SOSI-standard (jf. Kart- og planforskriften og Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister). Dersom materialet trenger bearbeidelse fordi det ikke er i henhold til disse standardene, kan kommunen påta seg dette, dersom en har kapasitet. Slikt arbeid vil bli fakturert for medgått tid.

Timeprisen er kr 1 100 eks mva.

§ 6 Forslag om endring i reguleringsplan

Endringer som godkjennes ved politisk behandling etter pbl. §12-14	kr 21 000
--	-----------

§ 7 Dispensasjon

Søknad som avklares uten regionale myndigheters uttalelse	kr 10 500
Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse	kr 15 500
I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.	

§ 8 Planinitiativ

Framleggelse av planinitiativ, som ikke er i tråd med overordnet plan, til politisk behandling	kr 21 000
--	-----------

§9 Sakkyndig bistand

Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr. 3 300.

§ 10 Behandling av samtykke til bygge- og deletiltak til tross for midlertidig forbud mot tiltak

Grunnbeløp	kr 4 200
------------	----------

§ 11 Reduksjon eller fritak fra gebyr

Jord- og skogbruksområder, friluftslivsområder og naturområder hvor det ikke skal gjennomføres tiltak, jf. pbl. § 12-5 nr.5, inngår ikke i beregningsgrunnlaget for plangebyr.

Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig.

§ 12 Øvre tak på reguleringsgebyr

Øvre grense for samlet gebyr er kr 1 600 000

Vedlegg 5 - Budsjett for Kontroll og tilsyn

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 20/00207-5
Saksbehandler Kjell Tore Wirum

|

Budsjett for kontrollarbeidet 2022

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Ås kommune	12.10.2021	48/21

Kontrollutvalget i Ås kommune har behandlet saken i møte 12.10.2021 sak 48/21

Møtebehandling

Sekretær redegjorde for budsjettet.

Votering

Innstillingen ble enstemmig vedtatt (5 voterende)

Vedtak

1. Kontrollutvalget anbefaler at kr. 2.014.500,- bevilges som budsjettramme for kontrollarbeidet for 2022.

	Budsjett 2022
Kontrollutvalget	142.000
Sekretariatet	303.000
Revisjonen	1.569.500
Sum kontrollarbeidet	2.014.500

2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunedirektør for videre behandling i formannskapet og kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag følger formannskapets innstilling til kommunestyret.

Budsjett for kontrollarbeidet 2022

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget anbefaler at kr. 2.014.500,- bevilges som budsjettramme for kontrollarbeidet for 2022.

	Budsjett 2022
Kontrollutvalget	142.000
Sekretariatet	303.000
Revisjonen	1.569.500
Sum kontrollarbeidet	2.014.500

2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunedirektør for videre behandling i formannskapet og kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag følger formannskapets innstilling til kommunestyret.

Vedlegg:

Anslag på revisjonshonorar 2022 Ås kommune

Saksframstilling:

Lovgrunnlag

- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 (Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet)

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 så skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret.

Budsjettforslaget er delt inn i kontrollutvalgets egen virksomhet, sekretariatsfunksjonen og revisjonen.

Kontrollutvalgets egen virksomhet

Disse postene består av kontrollutvalgets godtgjørelser, andre driftsutgifter og abonnemeter. Det er også budsjettert for kurs/opplæring og uforutsette oppgaver. Utgiftene til kontrollutvalget avhenger av antall møter og deltakelse på kurs/opplæring. For 2022 legges det til grunn 7 møter.

Møtegodtgjørelse

I henhold til Ås kommunes reglement for godtgjøring til folkevalgte, skal kontrollutvalgets leder motta en årlig godtgjørelse tilsvarende 3 % av ordførerens godtgjørelse.

Leder og utvalgets medlemmer mottar en godtgjøring tilsvarende 0,1% av ordførernes godtgjørelse pr. møte.

Ordførerens godtgjørelse tilsvarende stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Fra 1. mai 2019 utgjør stortingsmedlemmers godtgjørelse 987.997,- pr år. Det er ikke blitt foretatt justeringer etter denne dato. Ordførers godtgjørelse vil da utgjøre kr. 987.997,- pr år.

Legges satsene for godtgjørelse til grunn, vil kontrollutvalgets leder ha en årlig godtgjørelse på kr. 29.640,-.

Leder og øvrige medlemmer i kontrollutvalget vil ha en godtgjørelse på kr. 988,- pr møte.

Møtegodtgjørelse for kontrollutvalgets medlemmer for 2022 vil etter dette utgjøre:

Økonomiplan for 2022-2025

Funksjon	Pr møte	Årlig	Sum
Utvalgets leder	988	29.640	36.556
Utvalgets medlemmer (4)	988		27.664
Til sammen			64.220

Andre driftsutgifter

Kontrollutvalget får tilbud om å delta på NKRFs årlige kontrollutvalgskonferanse i januar/februar.

Kontrollutvalget er medlem av Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT). Medlems-kontingent for 2022 vil utgjøre kr 13 000,-.

Medlemskap gir kontrollutvalget tilgang til blant annet medlemsinformasjon, innspill/interne høringer om planverk som utarbeides for rammevilkår for kontrollutvalg og sekretariat samt ta opp spørsmål/ be om avklaringer om forståelse av lov og forskrift som grunnlag for kontrollutvalgets og sekretariatets arbeid og oppgaver.

Kontrollutvalget får for eksempel tilbud om deltakelse på FKTs arrangement, herunder FKT årsmøte og fagkonferanse.

Kurs og konferanser er viktig for opplæring og impulser til kontrollutvalgene.

Det foreslås at det settes av midler for at alle faste medlemmer kan delta på minst en konferanse hver i 2022. I tillegg inngår det i summen annen opplæring, som f.eks. en dagsamling for kontrollutvalgene.

Kontrollutvalget bør vurdere abonnement på Kommunal rapport (<https://www.kommunal-rapport.no/>) eller Ås avis (<https://www.aasavis.no/>).

Sekretariatsfunksjonen

Representantskapet i Viken kontrollutvalgssekretariat vedtok 23.september 2021 budsjetttrammer for virksomheten samt finansieringsmodell.

For 2022 utgjør budsjettet for Ås kommune kr 303 000,-.

Revisjonen

Anslag på revisjonshonorar for 2022 er basert på forutsetningene i økonomiplanen for Viken kommunerevisjon IKS for 2020-2023.

Regnskapsrevisjon	Forvaltningsrevisjon	Andre tjenester	Sum
515.500	759.000	295.000	1.569.500

Regnskapsrevisjon omfatter oppgaver som fremgår av kommuneloven §§ 24-5 og 24-6, se også overordnet revisjonsstrategi.

Forvaltningsrevisjonens innhold følger av § 23-3 i kommuneloven. Omfanget av bestillinger fra kontrollutvalget vil avgjøre hvor stort revisjonshonoraret blir.

Andre tjenester er de tjenester som verken er regnskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, herunder særattestasjoner, blant annet bekreftelse av kommunens grunnlag for krav om momskompensasjon. I tillegg kommer faglig veiledning, eventuelle undersøkelser som revisjonen utfører, møter i

Økonomiplan for 2022-2025

kommunestyret, kontrollutvalget osv. Så langt det er forenlig med revisors oppgaver som kommunens revisor og kontrollutvalget er innforstått med dette, vil vi også kunne utføre administrativ bistand etter nærmere avtale med administrasjonen.

I forbindelse med ny kommunelov, § 24-9, skal revisor foreta *forenklet etterlevelseskontroll* med økonomiforvaltningen. Dette er en oppgave som kommer i tillegg til den ordinære rapporteringen på regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, og inngår i andre tjenester.

Også eventuell *eierskapskontroll* som bestilles av kontrollutvalget vil bli definert som andre tjenester. For nærmere beskrivelse av innholdet eierskapskontroll, se kommuneloven § 23-4.

Revisjonens totale budsjett for 2022 utgjør kr 1.569.500,-.

Totalt

Det samlede budsjettforslaget for 2022 er som følger:

	Poster	Budsjett 2022	Budsjett 2021
Kontrollutvalget	Godtgjørelser kontrollutvalget	64.220	64.220
	Arbeidsgiveravgift (14,1 %)	9.055	9.055
	Møteutgifter (lokaler, servering etc.)	5.000	5.000
	Medlemskap FKT	13.000	12.000
	Abonnement	-	12.725
	Kurs og opplæring	50.000	50.000
	Sum	141.275	153.000
Sekretariatet		303.000	323.000
Revisjonen	Regnskapsrevisjon	515.500	500.000
	Forvaltningsrevisjon	759.000	738.000
	Andre tjenester	295.000	286.000
	Sum	1.569.500	1.524.000
SUM		2.013.775	2.000.000

Vedlegg 6 - Budsjett og handlingsprogram for kirken

FORSLAG TIL ÅRSBUDSJETT 2022 OG HANDLINGSPROGRAM FOR KIRKEN 2022 – 2025 FRA ÅS KIRKELIGE FELLESRÅD

1. Innledning

Tros- og livssynsloven av 2020 § 14 samt Gravferdsloven av 1996 § 3, 2.ledd.

Kirkemøtet har i 2019 vedtatt i kirkeordningen at kirkelig fellesråd opptrer på vegne av soknene også etter 1.1.2021.

Ås kirkelige fellesråd har ansvaret for drift av gravplasser, kirkebygg og de kirkelige ansatte utenom prestene. Vi har nå vært gjennom en krevende periode med mange nye utfordringer for de ansatte. Det har blitt jobbet godt på nye måter til å nå ut til våre medlemmer.

Kirkelig fellesråd ble i 2021 tildelt et rammetilskudd på kr 8 192 000. Videre vil vi også få kostnadene for lønnsoppjøret for 2021.

Vi har i år delt opp investeringsbehovene i to deler. Ett for behovene for kirkebyggene og ett for behovene for gravplassdriften.

2021 rammetilskudd før lønnsjustering	8 333 000 kr
Lønnsjustering 2021, stipulert 1.8.	150 000 kr
Lønnsjustering 2022	200 000
	kr
Beregnet rammetilskudd 2021 (lønnsendring i 2021 tildeles i etterkant)	8 683 000 kr

2. Spesielle utfordringer

Ås kirkelige fellesråd vil spesielt peke på følgende utfordringer den neste fireårsperioden:

- Kroer kirke – utskifting av tak
- Etablere permanent rullestolrampe ved Kroer kirke
- Automatisk klokkingeanlegg og lukeåpnere i kirkene
- Vedlikehold av alle trærne og felling av noen trær rundt Ås kirkegård
- Rehabilitering av bårehuset på Ås kirkegård, inkludert kjølerom

3. Rammevilkår

Ås kommune har høy befolkningsvekst. Dette merkes også for arbeidet i Ås kirkelige fellesråd. Mange av kirkens tjenester er hendelsesstyrt, og det er viktig at vi er godt organisert med tilstrekkelig bemanning slik at vi kan ivareta de nødvendige oppgavene i årene som kommer.

Ås kirkelige fellesråd har hovedtyngden av sitt økonomiske tilskudd fra kommunen. De siste årene er det bare gitt kompensasjon for lønnsvekst, og det innebærer at prisvekst har ført til nedprioritering av tiltak i rammen. Det er imidlertid grenser for hvor lenge en så liten organisasjon som Ås kirkelige fellesråd kan redusere på driften samtidig som lovpålagte oppgaver skal ivaretas.

Kirken – Område 7951

Ansvarsområdet for Ås kirkelige fellesråd omfatter disse hovedformålene:

1. Kirkens administrasjon

2. Kirker og menigheter
3. Kirkegårder og gravstell
4. Andre kirkelige formål

Overordnet visjon:

Ås kirkelige fellesråd skal i sitt arbeid legge til rette for at Den norske kirke i Kroer, Nordby og Ås sokn ivaretar sin oppgave som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Konkrete målsettinger:

- Kirkene er viktige kulturbygg i bygda. De skal være velholdte og fungere som et godt og tjenlig sted for feiring av gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrige kulturarrangementer.
- Kirkegårdene skal være velstelte og vakre og gi en verdig ramme rundt gravferden.
- Ås kirkelige fellesråds tilsatte skal gis gode rammebetingelser for arbeidet og samsvare med det som er fastsatt i lov og avtaleverk og vanlig i arbeidslivet for øvrig.
- Økonomiforvaltningen skal være ryddig og korrekt og gi en god og ansvarlig utnyttelse av tildelte ressurser.
- Menighetenes planer og behov overfor kommunen og andre offentlige myndigheter skal samordnes på en adekvat og konstruktiv måte.
- Samarbeidspartnere og brukere av kirkens tjenester skal få best mulig service.

Ås kirkelige fellesråd fokuserer i alt sitt arbeid på trivsel, samarbeid og sikkerhet for lønnede og frivillige medarbeidere, medlemmer i råd og utvalg og kommunens innbyggere, politikere og administrasjon.

3.1 Hovedformål 1: Kirkens administrasjon

Omfatter underkapittel 100 – Kirkens administrasjon

Bemanning:

- Kirkeverge i 100 % stilling.
- Saksbehandler for kirkevergekontoret, 100 % stilling.
- Saksbehandler for kirkekontoret i Ås og Søndre Follo prosti, 100 % stilling. 40 % av lønnsmidlene for stillingen kommer fra Borg bispedømme.
- Saksbehandler for Ås og Kroer menighetsråd, 100 % stilling. 20 % av stillingen lønnes av Ås menighetsråd.
- Saksbehandler for Nordby menighetsråd, 15 % stilling.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Kirkevergekontoret i Ås Her administreres all drift og vedlikehold av kirkene og kirkegårdene med tilhørende bygningsmasse. Gravfortegnelse, innkreving av festeavgifter og gravstellavtaler. Arbeidsgiveransvar for alle tilsatte med unntak av prestene.
2. Kirkekontorene for Kroer, Nordby og Ås Førstelinjetjeneste for alle henvendelser vedrørende menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Administrasjon av gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkebokføring. Saksbehandling for menighetsrådene i Kroer, Nordby og Ås. Saksbehandlerstillingene er svært sentrale for at prestene og de øvrige kirkelige ansatte skal få utført sine arbeidsoppgaver. De er også helt nødvendige for å kunne yte alle våre brukere en tilfredsstillende service.

Handlingsmål og ressursbehov:

Økonomiplan for 2022-2025

1. Ås kirkekontor Kontoret samlokaliserer arbeidet for kirkevergen, menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Vi har siden høsten 1990 hatt tilhold i Sagaveien 3. Her disponerer vi for tiden 14 kontorer, samt to møterom. Leiekontrakten varer fram til 1. august 2025. Kontoret har tilknytning til kommunens sentralbord og servicetorg.
2. Nordby kirkekontor Dette har tilhold i Nordby menighetscenter med totalt 3 kontorer til disposisjon. Kontoret har åpent for henvendelser torsdager mellom kl. 10 og 14. Fellesrådet betaler husleie til menighetscenteret, og halvparten av denne utgiften dekkes gjennom statlige midler til trosopplæring.
3. Stillinger
Vi har i dag 3,15 årsverk som saksbehandlere. Stillingene er viktige, internt for frivillige og lønnede medarbeidere, og eksternt for å yte alle våre brukere en god og tilfredsstillende service. Med økt folketall og økende aktivitet/antall tjenester kan det være nødvendig å øke årsverkstallet noe. Men vi kan også, ved naturlig avgang i stillingene, se på hvordan oppgaver og ansvarsområder fordeles mellom de ansatte.

3.2 Hovedformål 2: Kirker og menigheter

Omfatter underkapittel 210 – Ås kirke, 220 – Nordby kirke, 230 – Kroer kirke, 240 Ås arbeidskirke

Bemanning:

- Prosten i Søndre Follo prosti, kontor plass i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Sokneprest 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Kapellan i Kroer og Ås 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd
- Spesialprest 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Kateket i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av sentrale midler til trosopplæring.
- Kateket i Kroer/Ås, 100 % stilling.
- Menighetspedagog 40% - se diakon – andre kirkelige formål
- Tre kantorer/organister; 100 %, 80 %, 35 %.
- Tre kirketjenerstillinger; 50 %, 30 %, 5 %
- Tre klokkerstillinger; 10 %, 6 %, 5 %
- Renholder i Ås kirke, 20 % stilling.
- Ungdomsarbeidere, Klubb og Ten-Sing, sum 48 %. Lønnes av Ås menighetsråd.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Dette er lovpålagte tjenester, og alle de lovhjemlede stillingene er direkte forbundet med administrasjon og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

Nøkkeltall for årene 2017 og 2018, 2019 og 2020 viser stort sett stabilitet i tallene:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Gudstjenester	91/ 90/ 94 / 86	78 / 73/49 / 65	21/ 27/ 26 / 29	190 / 190 / 169 / 180
Vielser	8 / 11/ 11 / 3	5 / 8 / 7 / 0	1/ 3/ 0 / 2	14 / 22 / 18 / 5
Døpte	35 / 32 / 37 / 30	30 / 30 / 28 / 25	5 / 14 / 5 / 6	70 / 76 / 70 / 61
Konfirmanter	64 / 31 / 42 / 40	53 / 36 / 46 / 39	5 / 4 / 5 / 7	122 / 71 / 93 / 86
Begravelser/bisettelser/ nedsetting av kiste	62 / 53 / 77 / 60	34 / 30 / 29 / 15	2 / 4 / 6 / 4	98 / 87 / 112 / 79

2. Trosopplæringsreformen

I henhold til Stortingsmelding nr 7 (2002-2003) "Trusopplæring i ei ny tid - Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" skal det utvikles et åpent, systematisk og gjennomgående tilbud om trosopplæring i Den norske kirke.

Det økonomiske tilskuddet til trosopplæring har vært fast for alle soknene siden 2014. Midlene lønner kateket for Nordby sokn og store deler av driften av arbeidet. Fellesrådet lønner menighetspedagog for oppfølging av ungdomsarbeidet, denne er integrert i ungdomsdiakonstillingen..

Barne- og ungdomsarbeidet

Kirken i Ås har alltid sett betydningen av å drive et holdningsskapende barne- og ungdomsarbeid, og det har vært god oppslutning om de ulike aktivitetene. For å få optimalt samarbeid med de frivillige medarbeidere, vedtok Ås kommune tidlig å opprette tre halve menighetssekretærstillinger. To av disse er slått sammen til hel stilling som kateket for Ås og Kroer. Den tredje stillingen, menighetspedagogstilling, er for tiden en del av ungdomsdiakonstillingen.

Konfirmantarbeidet

Som en del av kirkens arbeid skal menighetene drive konfirmantarbeid. Utgifter til lokaler, utstyr og materiell skal dekkes av kommunen. Kateket og menighetspedagog står sentralt i dette arbeidet. Sammen med prestene og menighetsrådene forestår de planlegging og gjennomføring av undervisningen, og de rekrutterer og veileder frivillige gruppeledere.

Diakoniarbeidet

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste, og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. (Plan for diakoni i Den norske kirke, 2007.) Menighetsrådene å innarbeide og utvikle diakoniarbeidet i soknene. Dette arbeidet er de siste årene styrket gjennom opprettelse av stillingen som prostidiakon i Søndre Follo prosti, og ungdomsdiakonstilling fra 2020.

Kirkemusikalsk arbeid

Menighetsrådet har ansvar for at det utvikles et kirkemusikalsk arbeid i soknet, og fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til dette formålet.

Dette har ikke vært omtalt i tidligere lovverk, noe som er et sterkt signal om at kantorene/organistene gis muligheter til å drive et mer omfattende kirkemusikalsk arbeid enn før:

- Korarbeid og forsangergrupper med barn og voksne.
- Konserter, i samarbeid med kulturskolen, lokale krefter eller med Rikskonsertene.
- Samarbeid med solister, sang og instrumentalt.
- Opplæring av elever/vikarer i orgelspill.
- Øvelser med konfirmanter og skoleklasser.

Kantor i Ås tilbyr timer i orgelundervisning for barn og unge.

Frivillige medarbeidere og dugnadsarbeid

Kirkens tjenester og aktiviteter skapes gjennom et godt samspill mellom fellesråd og menighetsrådene. Fellesrådet stiller faste lønnede medarbeidere til menighetenes disposisjon. Imidlertid er en vesentlig del av kirkens arbeid på lokalplan helt avhengig av frivillige medarbeideres innsats. De lønnede medarbeiderne er helt nødvendige for at forholdene skal kunne legges godt til rette for god utnyttelse av og gode arbeidsforhold for de frivillige. Dette gjelder spesielt i barne- og ungdomssektoren – deriblant innen deler av konfirmantarbeidet.

De frivillige medarbeideres arbeid skaper også økonomiske behov, men disse dekkes nesten utelukkende av frivillige gaver og forskjellige former for dugnadsinnsats. I de tre menighetene er det i størrelsesorden ca.590 frivillige medarbeidere.

Handlingsmål og ressursbehov:

Generelt for alle kirkene

Tilstandsanalyse av kirkebyggene

De siste årene har vi hatt tilstandsregistrering av Nordby kirke og Ås kirke. For begge kirkebyggene ble det avdekket store vedlikeholdsbehov. Det særskilte reparasjonsarbeidet på disse to kirkene ble sluttført i 2016. I 2017 ble det foretatt tilsvarende tilstandsregistrering av Kroer kirke som førte midler til utskifting av kobber på tårnet av Kroer og restaurering av vinduer og maling av fasaden i 2019. Tilstandsanalysen fra 2017 meldte at taket på Kroer hadde igjen ca 10 år levetid. Det er derfor behov for midler til å skifte taket på Kroer. I 2025 er Kroer kirke 100 år. I 2020 overtok Ås sokn, og dermed også Ås kirkelige fellesråd ansvaret for Ås arbeidskirke. Kirken har vært eid av en stiftelse fordi reglene for eiendom var annerledes på byggetidspunktet. På grunn av endring i lovverket var det nødvendig av Ås arbeidskirke ble overført til soknet og Ås kirkelige fellesråd i 2020. Fellesrådet vil dermed ha drift og vedlikeholdsansvaret for dette bygget i framtiden.

Strømprisen

Gjennom mange år har vi ved hjelp av energiøkonomisering og temperaturstyring redusert forbruket i samme tempo som prisen har økt. De siste årene er det i tillegg installert fjernstyring av varmeanlegget i Kroer kirke via mobil. All energi kjøpes gjennom Ås kommune til gunstige priser.

Takrenner og nedløp

Det er inngått avtale med firma om årlig rensing/ettersyn av alle takrenner og nedløp.

Ås kirke

Elektroniske ringemaskiner + lukeåpnere må innarbeides i planperioden, kostnad ca kr 500 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte. Vinteren 2019 ble det kjøpt inn en ny klokke til Ås etter at klokka fra 1630 sprakk i 2017. Innkjøpet av ny klokke ble gjort ved hjelp av innsamlede midler.

Nordby kirke

Elektriske ringemaskiner, ca kr 250 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte. Teppet i midtgangen i Nordby kirke begynner å bli slitt og bør skiftes ut.

Kroer kirke

Tilstandsrapport for Kroer kirke tydeliggjør behov for mye utvendig vedlikehold. Skraping og maling av yttervegg, skraping, maling og lett restaurering av vinduer og dører, funksjonstesting og justering av varevinduer og omtrekking av tårnet ble gjennomført i 2019. Det gjenstår utbedring av råteskader i svill og bjelkelag under sakristi samt demontering og remontering av nye trinn og repos på trapp og behov for å tekke om yttertaket gjenstår. I tillegg kommer utbedring av taket i Kroer.

For Kroer kirke er det prosjektert en permanent rampe for rullestoler på kirkens sydside. Riksantikvaren har godkjent å lage en ny inngangsdør i våpenhusets sydvegg, der vinduet er plassert i dag. Det er også anlagt en ny vei med fast dekke tvers over kirkegården fra parkeringsplassen mot kirkens baktrapp. Som en midlertidig løsning er det montert en enkel rampe på nordsiden av kirkens hovedtrapp. Det har vært diskutert om den midlertidige løsningen kan utbedres for å bli permanent. Det er montert ringemaskiner i tårnet, men det må også skaffes automatiske lukeåpnere. Kostnad for dette er anslått til ca kr 150 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

Ny arbeidskirke ved Sjøskogen / Vinterbroseieret

Beboere i området drøfter underhånden muligheter for oppstart av kristent barne- og ungdomsarbeid i denne delen av bygda. Til dette er det ønskelig med lokaler, enten i et utvidet Vinterbroseieret eller i en ny arbeidskirke. Nordby menighetsråd har tidligere arbeidet med et forprosjekt til en framtidig kirke i Sjøskogen-området.

Menighetsrådet utfordres dessuten til å inngå samarbeid med skole og/eller handelsstand for å se på muligheten av å arrangere noen gudstjenester pr år i Sjøskogen-området.

Stillinger

Det er behov for å øke organiststillingen i Nordby med 20 prosentpoeng og kantorstillingen i Kroer med 10 prosentpoeng. Dette fordi aktiviteten på det kirkemusikalske felt har stor økning.

Det er et variert og godt kirkemusikalsk arbeid i alle tre menigheter, og samarbeidet med kulturskolen gir også økt aktivitet.

Vi ser dessuten at ønskene/kravene til særskilt musikk ved de kirkelige handlinger øker. Dette medfører økt arbeidspress på de ansatte og gir i perioder mye ekstraarbeid.

I 2016 ble det innført brukerbetaling for enkelte tjenester i kirka. Det gjelder musikk som er utenfor det som ligger i liturgiens ledd i alterboka; preludering v/gravferder samt orgelsolo eller akkompagnement. De ekstra inntektene her ga rom for å øke stillingsressursen til kirkemusikk med 10 prosentpoeng, og det ble gjort i 2016.

3.3 Hovedformål 3: Kirkegårdene

Omfatter underkapittel 300 – Kirkegårder og 310 – Gravstell.

Bemanning:

- Kirkegårdsforvalter, 100 % stilling.
- Kirkegårdsarbeider, 50 % stilling.
- I tillegg engasjeres noen ungdommer hvert år som sommerhjelp.

Nøkkeltall:	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Innbyggere pr 31.12.2018				20 335
Kirkegårdsarealer i dekar	25,7	10,5	4,1	47,3
Antall begravelser i 2016/-17/-18	45 / 62 / 66	29 / 34 / 29	2 / 2 / 4	76 / 98 / 99
- derav kister	24 / 44 / 30	15 / 20 / 11	1 / 2 / 4	40 / 66 / 45
- derav urner	20 / 18 / 36	14 / 14 / 18	1 / 0 / 0	35 / 32 / 54
Kremasjonsprosent	44 / 29 / 54	48 / 41 / 62	50 / 0 / 0	46 / 32 / 54,5
Antall gravplasser	3 518	1 463	455	5 436
Antall ledige graver pr.22.8.2019	ca 780	ca 30	ca 70	ca 880

Gravferdsloven krever at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning. På våre tre kirkegårder er det nå ca 780 ledige graver, noe som tilsvarer ca 4,1 % av befolkningen. I Nordby er det regulert 7,0 dekar til utvidelse. Området er kjøpt opp og utvidelsen er opparbeidet i 2018.

Handlingsmål og ressursbehov

Generelt for alle kirkegårdene

Økonomiplan for 2022-2025

Gravfelt "tilrettelagt for muslimer" er opparbeidet på Ås kirkegård. Man anser at dette foreløpig fyller behovet for denne type gravfelt for fellesrådsområdet.

"Navnet minnelund" blir nå anlagt på flere kirkegårder i Norge. Det er i løpet av 2015 utarbeidet tegninger for navnet minnelund for alle tre kirkegårder i Ås. Navnet minnelund ble etablert høsten 2016 på Ås kirkegård og i Nordby kom den på plass i 2018. Minnelunden på Kroer gjenstår å bli utført. Verneverdig gravminne og gravutstyr blir tatt vare på. Kirkevergen ønsker å få utarbeidet en bevaringsplan for alle tre kirkegårder.

Sikkerhet på kirkegårdene ivaretas, ved å påse at alle gravstøtter er tilstrekkelig sikret mot å velte. Maskinparken er gjennomgående god. Men det er et stort behov for å skifte ut den lille lastebilen snarest mulig.

Ås kirkegård og bårehus

Den gamle delen av kirkegården er omkranset av store, gamle asketrær. Alle trærne får jevnlig ettersyn, men det bør snarest mulig avsettes et betydelig beløp til beskjæring og felling av enkelte skadede trær. Dette kommer fram i en rapport som ble laget i 2015.

Når det gjelder kirkegården er det ikke behov for utvidelse her de første årene.

Bårehuset på Ås kirkegård trenger imidlertid innvendig og utvendig rehabilitering.

Nordby kirkegård og bårehus

Arbeidet med utvidelse av Nordby kirkegård er ferdigstilt i 2018, og blir tatt i bruk i 2020. Bårehuset på Nordby kirkegård trenger innvendig oppgradering.

Kroer kirkegård og bårehus

Rundt Kroer kirkegård ble det i 1987 satt opp et vakkert hvitmalt stakittgjerde. Dette krever mye vedlikehold – oppretting, vasking og maling. På litt sikt bør det byttes ut med tregjerde med samme utforming som vi har på Ås og Nordby. Dette står godt og krever minimalt vedlikehold.

Betalingssetser – festeavgifter

Kirkevergene i Søndre Follo prosti, Vestby, Nesodden, Frogn og Ås, har arbeidet med å samordne prisnivået på festeavgiftene i de fire kommunene.

Disse skal i hht Gravferdslovens § 21 fastsettes av kommunestyret.

Avgiftstype	Sats 2021	Sats 2022
Kistegrav innen- og utenbygds	375	384
Urnegrav innen- og utenbygds	375	384
Navnet minnelund, innen- og utenbygds	188	193
Gravlegging kiste utenbygds	7 350	7534
Gravlegging urne utenbygds	1 575	1614
Urne m/navneskilt på navnet minnelund (for 20 år), gjelder både innen- og utenbygds	5 000	5125

3.4 Hovedformål 4: Andre kirkelige formål

Omfatter underkapittel 400–Andre kirkelige formål, 410–Trosopplæring, 420-trosopplæring Søndre Follo, 430–Prostidiakon

Bemanning:

- Kateket, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av statlige trosopplæringsmidler.
- Trosopplæringskoordinator 10% stilling. Lønnsmidlene dekkes av Borg bispedømme.
- Prostidiakon 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes 50 % av Borg bispedømme og 50 % av de fire fellesrådene i Søndre Follo. Ås kirkelige fellesråd er vertsfellesråd for stillingen, og dekker sin del på 12,5 % av lønnskostnaden.
- Diakon 100% stilling. Lønnsmidlene dekkes 30 % av Borg bispedømme, 15 % av menighetene, 200 0000 tilskudd fra kommunen (tidl. Inngått i menighetsprestmidlene hos Nordby) 25 % kommunale midler til menighetspedagog – se kirker og menigheter. Diakonen skal drive utadrettet virksomhet for ungdom.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

Underkapittel 400 besto fram til 2012 av et årlig driftstilskudd, først til Nordby menighetssenter, senere fordelt mellom Nordby menighetssenter og Arbeidskirken i Ås.

Fra og med 2001 kom et inn en ny post prioritert stillingen som ungdomsprest i Nordby. Stillingen ble opprettet i 1997, da med 50 %, men ble utvidet til 100 % fra mars 2002. Den lønnes med innsamlede midler + et årlig kommunalt tilskudd på kr 200 000 fom 2006. I løpet av 2019 og 2020 har fellesrådet fått tilskudd for å ansette diakon i arbeid rettet mot ungdom. Deler av dette blir videreføring av ungdomsprestens arbeid inn mot ungdomshusene og vanskeligstilte ungdom. I tillegg har vi omstrukturert og lar diakonene følge opp undervisningstiltak i alderen 14-18 år. Undervisningsmidler som tidligere inngikk i kapellanstillingen vil overføres til diakonstillingen. Det blir opprettet et nytt kapittel 440. Underkapittel 410 gjelder trosopplæring. Nordby menighetsråd fikk i 2008 tildelt midler for å utvikle sitt prosjekt "På vandring gjennom skaperverket", og det ble da ansatt en kateket for å ivareta det daglige arbeidet i prosjektet. Kateketstillingen går nå inn i ordinært trosopplæring i hele fellesrådsområdet, primært i Nordby menighet.

Underkapittel 430 gjelder prostidiakon i Søndre Follo prosti. Stillingen ble opprettet i 2015, og Ås kirkelige fellesråd har som vertsfellesråd arbeidsgiveransvar for stillingen. Den økonomiske forpliktelsen for lønn er delt mellom bispedømmerådet (inntil 50 %) og de fire fellesrådene i Søndre Follo prosti deler på det resterende. Det innebærer at Ås kirkelige fellesråd finansierer 12,5 % av stillingen.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Alle menighetene i Ås er tildelt trosopplæringsmidler. Tildelingsbeløpet beregnes ut fra antall døpte 0-18 år i tildelingsåret 2014. Prester og råd har hatt en gjennomgang av stillingsressursene spesielt i trosopplæringsarbeidet. Dette har medført noe endring av hovedansvarsområdet for enkelte stillinger, samt et større samarbeid for alle de ansatte. Vi mener vi med dette utnytter ressursene bedre, og vi får samlet fagmiljøet på en god måte.

2. Ås arbeidskirke må inn som en del av tilskuddet til fellesrådet.. Arbeidskirken har i løpet av 2020 blitt overført til Ås sokn, og dermed også en del av fellesrådets forvaltning. Bygningen stod ferdig i 1985, og den ble oppført ved hjelp av innsamlede midler og stor dugnadsinnsats.

Ås menighetsråd har valgt å legge ca. 20 av de forordnede gudstjenestene til arbeidskirken hvert år. Beliggenheten på Rustadfeltet er god, kirken ligger nært der mange folk bor. Selve kirkebygget møter dessuten en annen del av befolkningen enn Ås kirke, spesielt barnefamilier og ungdom. Kirken bidrar

dessuten til at kommunen nærmer seg den prosentandel sitteplasser i hht innbyggertall som vi skal ha – jfr Kirkelovens § 21.

Arebidskirken får deler av driftsmidlene gjennom utleie av bygget. Videre Er det vært år loppemarked hvor midlene går til Ås sokn. Disse midlene går noe til oppgradering av bygget, men i hovedsak går disse midlene til å lønne ungdomsarbeidere, midler til menighetens aktiviteter og til 20% administrativ ressurs for menighetsrådet.

Utleiemidlene vil i et normalår utgjøre om lag 200 000 kr. I løpet av covid-19 perioden har det vært krevende å få driften til å gå rundt uten utleieinntekter.

Årlige utgifter til strøm, renhold, forsikringer og avgifter er på ca kr 250 000.

Det meste av vedlikeholdet er i alle år utført på dugnad. En ser nå likevel det er behov for et årlig drifts- og vedlikeholdstilskudd på kr 100 000.

3.5 Vedlikehold/rehabilitering

Etter vedtak i kommunestyret den 8.12.99 (sak nr. 99/02740) ble det opprettet konto 0.1480 – Rehabilitering, kirkelige formål, som blir tildelt kr 100 000 hvert år.

Disse midlene har vært år blitt brukt til planlagte og helt nødvendige utbedringer i de tre kirkene.

Elektriske anlegg er utbedret, nye brannalarmsentraler er på plass og kirkene er malt.

For 2019 prioriterer fellesrådet å avsette disse midlene på fond til automatiske ringeanlegg i kirkene.

Handlingsmål og ressursbehov:

Kirkene er viktige kulturbygg for mange i Ås kommune. Det er gamle bygninger, og det er mange hensyn som må ivaretas når de skal vedlikeholdes. Alle de tre kirkene er dessuten listeført hos Riksantikvaren, og det innebærer at de er vurdert bevaringsverdige.

Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi vi de siste årene har erfart at kirken har et stort etterslep med relativt kostnadskrevenne rehabiliteringsprosjekter som det er viktig å få utført.

3.6 Investering - utenom rammen

1. Automatiske klokkingere og - lukeåpnere til alle tre kirkene

Dette er viktig å få på plass med tanke på HMS-tiltak for ansatte. Etter at vi har fått ny klokke opplever vi at behovet for automatisk ringeanlegg er større.

3. Kroer kirkegård, nytt gjerde og rullestolrampe

En permanent rullestolrampe er viktig for å gjøre kirken tilgjengelig for alle. Og gjerdet rundt kirkegården trenger en grundig oppgradering.

4. Kroer kirke

Rapport etter tilstandsregistrering av Kroer kirke avdekker store vedlikeholdsbehov, etter arbeidene i 2019 gjenstår taket på hovedskipet. Kostnaden på dette arbeidet er stipulert til kr 2 000 000.

Ny investeringsplan utenom rammene (stipulerte beløp i 1 000 kr og eks mva):

	2022	2023	2024	2025
Ås kirke, automatisk klokkingere + lukeåpnere	400			
Nordby kirke, automatisk klokkinging	250			
Kroer kirke, permanent rullestolrampe		250		
Nordby kirke nytt teppe i midtgang		100		
Kroer kirke, reparasjoner, utskifting av tak			1 500	

Økonomiplan for 2022-2025

Kroer kirke, lukeåpnere	150
Varmestyringsanlegg til Nordby kirke	
Nytt EL-anlegg i Nordby kirke	
Fjernvarmeanlegg for Ås kirke	

Investeringsbehov gravplassdrift	
Lastebil	1 000
Sitteklipper	100
Gjerde rundt Kroer kirkegård	100
Bårehus Nordby kirkegård, oppgradering	200
Bårehus Ås kirkegård, rehabilitering	500
Oppgradering av kart og datasystem for publikumstilgjengelighet	150

Vedtak:

1. Fellestrådet oversender forslaget til driftsbudsjett for 2022 og ber Ås kommune om en rammeoverføring eks. kommunal tjenesteyting på kr 8 333 000 Tillegg for lønnsøkning 2021 og 2022 blir tildelt i etterkant etter at lønnsoppgjøret er gjennomført.
2. Rehabilitering og investering:

a. Kirkene er viktige kulturbygg for mange i bygda. Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenne rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført.

	2022	2023	2024	2025
Ås kirke, automatisk klokkeringer + lukeåpnere	400			
Nordby kirke, automatisk klokkeringing	250			
Kroer kirke, permanent rullestolrampe		250		
Nordby kirke nytt teppe i midtgang		100		
Kroer kirke, reparasjoner, utskifting av tak			1 500	
Kroer kirke, lukeåpnere			150	
Varmestyringsanlegg til Nordby kirke				
Nytt EL-anlegg i Nordby kirke				
Fjernvarmeanlegg for Ås kirke				

Investeringsbehov gravplassdrift	
Lastebil	1 000
sitteklipper	100
Gjerde rundt Kroer kirkegård	100
Bårehus Nordby kirkegård, oppgradering	200
Bårehus Ås kirkegård, rehabilitering	500
Oppgradering av kart og datasystem for publikumstilgjengelighet	150

Vedlegg 7 - Oversikt interkommunale samarbeid og eierskap

Kommunale samarbeid om oppgaveløsning

Kommunestyret skal vedta en [eiermelding](#) minst en gang pr valgperiode. Meldingen skal gi oversikt over interkommunale selskapet kommunen har eierinteresser i og skal øke bevisstheten rundt forvaltning av eierskapet.

Ås kommune er med i følgende kommunale samarbeid:

Aksjeselskap:

- Alarmsentral Brann Øst AS
- Follo Futura Holding AS
- Åspro AS
- Myrveien 16 AS

Interkommunale selskap:

- Follo Brannvesen IKS
- Follo lokalmedisinske senter IKS. Under avvikling i 2021. Oppgavene er overtatt av nytt vertskommunesamarbeid, Follo medisinske senter.
- Follo Ren IKS
- Krise- og incestsenteret i Follo IKS
- Nordre Follo Renseanlegg IKS
- Søndre Follo Renseanlegg IKS
- Viken kommunerevisjon IKS
- Viken kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS). Oppstart i 2020. Har overtatt oppgavene til Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS) som er under avvikling.

Interkommunalt samarbeid:

- Follo Barnevernvakt

Administrative vertskommunesamarbeid:

- Follo barne- og ungdomsskole
- Stor-Follo IKT
- Follo landbrukskontor
- Ås læringscenter
- Felles innkjøpskontor
- Storfollo tilsynskontor (byggetilsyn)
- Follo medisinske senter.

